NOVA SLOVENKA. Rim.

Tipkopis. 1945: 1 (dec.)
1946: 2, 3, 4, 5, 6
IV, 1947: maj, 20 str. Razmnoženina : SENIGALLIA

I/1 (DEC. 1945) — 6

NOVA SLOVENKA

List za slovenska begunska dekleta. Izdaja ga dekliški krožek v Rimu. Za uredništvo Ivanka Velikonja, Via dei Colli 10 - Roma.

Številka 1. Cena 30 lir December 1945.

Lilija, vrtnica;
mila ti šmarnica
ličice krasi
slovensko dekle.

Venček na glavi se
bliska iz kitice
rožic zelenih
slovensko dekle.

Dokler človeški rod
biva po zemlji tod
bode slovelo
slovensko dekle.

Na pot

Ta vojna je prinesla našemu narodu veliko gorja. Trpljenje je naraščalo iz dneva v dan. S hrepenenjem smo čakali konca, miru in počitka. Toda bili smo strašno goljufani. Sedaj smo izgnani od doma, trpimo brez upanja. Doma narod pahnjen v suženjstvo ječi v silni boli. " Moj Bog, zakaj si nas zapustil !" vijemo v bolečinah roke." Zakaj to trpljenje brez kraja zakaj ne rajši smrt?"

Pozabili smo skoraj, da je trpljenje tisti očiščujoči ogenj, ki nas bo prenovil in ojeklenil. Strašno zlo je zagospodarilo in narod je potreben obnove. Vsak posameznik mora obnoviti sebe in skrbeti za prerod bližnjih. Nov rod naj vstane, rod utrjen v trpljenju in bojih, poln novega duha.

Dekleta smo med prvimi poklicana, da pomagamo pri prenovitvi svojega naroda. Saj bomo me matere in vzgojiteljice v novi dobi. To je velika in težka naloga, zahteva dobrih, požrtvovalnih in oblikovanih deklet. Priznati moramo, da je le malo deklet, ki bi se v današnjih dneh temeljito pripravljale na veliko delo in težke dolžnosti. Kakor z zavezanimi očmi so stopale v zivljenje brez priprave, brez volje za odpoved in žrtev.

Begunke smo se razkropile po svetu in božja Previdnost je dovolila, da smo nekatere prišle do Rima. Ob vznožju papeževega prestola stanujemo. Od blizu občudujemo Petrovo Cerkev, ki je mati vsega človeštva, tudi našega nesrečnega naroda.

Tukaj smo imele priliko slišati očetovske nasvete in navodila, ki jih je sveti oče dal ženskemu svetu. Žena je poklicana za veliko, novo delo, na katero se mora pripravljati, kateremu mora posvetiti svoje sile.

Srca so se nam napolnila z veseljem. Ni še vse izgubljeno. Narod nas potrebuje, močne in izobražene, utrjene v veri in ljubezni. Zato smo se odločile, da svoja spoznanja posredujemo v " Novi Slovenki " vsem slovenskim deklletom.

Sestre po taboriščih, pridružite se nam. Studirajte z nami probleme ženskega sveta v današnji družbi. Pripravljajte se na svoje poslanstvo, daiz teznih in trpljnja vstanemo kot nov rod Kristusa Kralja.

" Nova Slovenka"je namenjena vsem deklletom, čitajte jo sami, pa tudi v skupinah in krožkih. Sodelujte in pišite vanjo, da nas bo listič združil v armado poštenih slovenskih deklet, v skupnem delu za prenovitev razkropljenega, ogoljufanega in ponižanega naroda.

" Nova Slovenka " bi rada oblikovala novo Slovenko po katoliških načelih in naukih svete Cerkve.

Bog naj ji da svoj blagoslov !

NAŠI IDEALI

Slovenski pesnik nekje takole pravi :

Naša prva luč je sonce,
z zlato roko svet odgrinja,
zlatih ciljev nas spominja.

Ideali so zlati cilji, h katerim hrepenimo in jih skušamo doseči.

Zlasti morajo biti zlati, če hočemo, da so resničnі. Samo tistiх, ki so res zlati, je vredno slediti, samo za take se je vredno boriti.

Ideali, ki niso ideali.

Paziti moramo, da ne zamenjamo zlatih s samo pozlačenimi. Kajti pod tenko zlato barvo teh se skriva ničvrednost in praznota. Seveda so pa ti navidezni, varljivi ideali lažje dosegljivi in mnogo bližji. Zato večina deklet streмi samo za takimi.

Njih glave so polne misli o bogastvu, o lepih oblekah in modernih zabavah, uživnju in vseh mogočih nasladah. Njih srce si želi občudovanja in dvorjnja. Seveda se žele tudi poročiti, zato skušajo z mrzlično naglico dobiti ženina. Toda njih predstave o zakonu so zelo izpačene. Pričakujejo samo uživanje brez žrtev, brez samopremagovanja. Če jih vprašaš, koliko otrok si želijo, se namrdnejo in odgovorijo : " Kvečjemu dva, fanta in punčko, da ne bo preveč skrbi in dela." Kdo pa bo vse življnje samo garal! "

Kakor so prazni njih ideali, prav tako prazno in brezkoristno je njih življenje.

Me pa hočemo rešiti svet, zato se hočemo priključiti novemu rodu rsničnih idealov. Za zlatimi cilji hočemo in nihče nam ne bo našega hrepenenja iztrgal iz srca in življaja.

Kakšni pa so naši ideali? Najprej pomislimo, kaj smo. Vsaka izmed nas je človek, vse smo katoličanke, vse smo Slovenke in dekleta.

Vsako teh štiri svojstev nam narekuje posebne ideale.

Ideali človeka : čast božja, večna sreča.

Človek sem, zato morajo moji ideali odgovarjati dostojanstvu človeka, ki je ustvarjen, da zavestno in radevoljno dje svojemu Stvarniku čast s tem, da sledi njegovim zakonom in si tako zasluži nebesa. Cilj človeka je torej slava božja, izpolnjevanje božje volje in sreča v nebesih. Bog, volja božja, nebesa - to nam mora biti najbolj sveto v življenju, to mora biti svetla luč, h kateri moramo

stremeti iz temin.

Bog nam je naklonil veliko srečo s tem, da smo se rodile v krščanski deželi, da smo bile že v zibelki krščene in tako sprejete v veliko občestvo otrok božjih. Lahko bi rekle, da smo rastle kot cvetice v vrtu božjem, kjer je sam nebeški Vrtnar skrbel za našo lepoto. Sončile smo se v žarkih božje milosti. Sproti so nas opozarjali na nevarnosti in so usmerjali naše korake proti večni Luči in večni sreči.

Ideali katoličana : Kristus, Cerkev, Marija.

Katoličanka sem - to je velika sreča in veliko odlikovanje. Milijoni in milijoni še tavajo v temah poganstva in zmote. Poglejmo samo malo po zemljski obli : 200 milijonov Kitajk, 150 milijonov Indijk, 150 milijonov mohamedank, 50 milijonov Japonk, prav toliko Zamork in še tiste, ki so v pravoslavju in protestantke ! Vse te so daleč od čudovitih virov milosti, ki nm "jih nudi katolicizem. Vse te tavajo proti svojim ciljem brez opore, ki "jo nam daje vera.

Me pa imamo veliko mater sv. Cerkev, ki že od mladih nog skrbi za nas. Ta nas je učila o Kristusu, pokazala nam je pot proti nebesom, dala nam je na pot spremljevalce in pomočnike. Za Kristusom moramo hoditi ob roki Device Marije, pa ne bomo zašle in ne omagale.

Hoja za Kristusom, vdanost Cerkvi in češčenje nebeške Kraljice, to so ideali katolicizma.

Da jih bomo dosegle, moramo najprej Kristusa poznati. Kajti le kdor ga pozna, ga more ljubiti in slediti njegovim naukom. Če na primer čitamo v svetem pismu o njgovi veliki ljubezni do človeštva; zlasti do tistih, ki so utrujeni in obteženi, ali je mogoče, da se nam ne bi ogrela srca, ali je mogoče, da bi knjigo odložile hladne? Tako lep in nov svet se nam odpira, kadar premišljujemo njegovo življenje in njegov nauk.

In končno, saj Kristus, dobri in ljubeznivi prijatelj človeških otrok še vino prebiva med nami. V podobi kruha nas priča-

kuje, da olajša naše trpljenje, da utrdi našo vero in naše zaupanje, da pomnoži in oživi našo ljubezen. Ali ga bomo pustile, da bo čakal zaman?

Kristus je izročil svoj nauk Cerkvi. " Kdor vas posluša, mene posluša, kdor vas zaničuje, mene zaničuje." Skozi stoletja je Cerkev, zvesta nevesta Kristusova, hranila njegov nauk čist in živ. Njeno delo je pravi čudež božje Previdnosti. Danes pa je edina sila, ki bi mogla svetu prinesti resnične obnove. Trdna stoji na skali in zmaguje v viharjih in bojih. Skupaj z njo se moramo boriti, če hočemo ostati med zmagovalci, delati moramo zanjo, če hočemo z njo dobiti venec zmage, ki ga bo dosegla.

Jezus Kristus je izročil ključe do zakladnice nebeških milosti, ki naj nam pomagajo pri romanju proti nebesom, svoji materi Mariji . Ona, ki je kot skromno judovsko dekle v Nazaretu sklonila glavo in rekla : " Glej, dekla sem Gospodova ! " je s tem postala največja med ženami. Ona je naša Gospa, pa tudi naša mati. Ljubi nas in skrbi za nas, zato se velikokrat zatekajmo k njeni priprošnji, ki v nebesih vse premore.

Marija je v največji meri dosegla ideal žene. Kakor zvezda vodnica nam sveti, skromna in tiha v delu in molitvi, velika in močna v trpljenju pod križem. Vredna je, da se njena čast razširi povsod, kjer živé človeški otroci.

Ideali Slovenca : ljubezen do naroda in delo zanj.

"Slovenka sem, tako je mati dejala, ko me je dete pestovala," Narod je od Boga hotna in nam dana skupnost naših najbližjih. Glede narodov in narodnosti je na svetu toliko zmotnih idej, da včasih nehote zaidemo vanje.

Vedeti moramo, daso narodi, veliki in majhni, kakor družina bratov; sicer niso enaki po velikosti in moči, so pa enaki po dostojanstvu in medsebojnih pravicah.

Svoj narod moramo ljubiti bolj kakor druge narode, ker nam je bližji; ker smo del njega, saj moramo tudi svojo družino bolj

ljubiti kakor sosedovo. Če pa narod ljubimo, hočemo, da je ljubezni vsaj malo vreden. Zato moramo skrbeti za njegovo čast. Bo varuj, da bi mu bile v sramoto. Doslej smo Slovenci veljali za poštene, kulturne in civilizirane ljudi. Če je to res, se bo najlepše pokazalo sedaj, ko živimo pri drugih narodih. Svojih odlik ne bomo izkazali z zabavljanjem čez druge, ampak le s svojim obnašanjem. Sloves slovenskih deklet po tujih mestih ni slab, saj povsod veljajo za marljiva in poštena; glejmo, da bo to tudi o nas držalo.

Za narod moramo tudi delati. Majhni smo, tudi revni smo, pa imamo zemljo, ki nam je nadvse draga in je vse naše bogastvo. Če smo prisiljene živeti v tujini, nam mora ostati misel na domovino, rodni kraj, kjer so nam tekla brezskrbna leta, vedno pred očmi. Želimo, da bi lahko vsi nekoč živeli doma, čeprav skromno, pa vendar srečno in pošteno življenje.

Ideali deklištva : čistost, delo, materinstvo.

Dekleta smo, slovenska dekleta! Morda še mlada, morda že starejša. Za nas veljajo ideali deklištva : neomadeževano čisto deklištvo po vzorih Brezmadežne, ki nam mora biti največji zaklad ter ga moramo čuvati kot zenico svojega očesa, dalje izpolnjevanje poklicnih dolžnosti v vsej poštenosti, pridnosti in skromnosti. In končno pa pride še ideal, za katerega je ustvarjena vsaka žena po naravi - materinstvo. Papež Pij XII. pravi, da je vsaka žena določena in usposobljena, če ne telesno, pa za duhovno mater mnogim, premnogim. Materinska ljubezen in žrtev duhovne matere je posvečena nebogljenosti sočloveka, ki ga na sto in sto načinov dviga iz revščine in nevednosti, ga preraja v otroka božjega in mu daje in ohranja notranje, duhovno božje življenje.

Ideali mladosti - priprava na življenje.

Mnoge pa smo še prav mlade - mladenke. Mladost je kakor češnjev cvet, cvet življenja. Cvetje pa ni zato, da bi ga trgali in teptali v blato, ampak ga moramo pustiti, da s svojo lepoto in svežostjo duhti in svete Bogu v čast in človeku v veselje, ob svojem času pa obrodi stoteren sad. Mladost je priprava na življenje. Cvetje

V mladosti moramo zbirati zaklade, da jih bomo lahko v življenju delile.

Srečа mladih dni nas napolnjuje s pogumom in veseljem. Življenje je pred nami, zdi se nam še tako lepo in veliko. Če hočemo, da bo življenje za nas res vedno lepo, si moramo nabrati i moči i sil, da bomo znale vse, kar življenje skvari in omadežuje, odstraniti. Čiste, značajne, polne veselja za vse lepo in dobro, plemenite in bogate moramo stopiti na pot. Če bomo take, ne bo nikdar umrlo veselje v naših srcih, ne bo nikdar utihnila naša pesem, ne bo prenehal naš smeh !

Dekleta slovenska, pogum !

Velika je borba, kateri gremo nasproti in ki nas je zajela v svoj vrtinec. Toda nas ni strah. Svetle luči naših idealov nam žare na pot in nam dajejo poguma. Naša gesla so jasna :

Z Bogom , Marijo in Cerkvijo
v poštenem in delavnem deklištvu
za narod, socîlovečanstvo in bodočnost!

Ivanka

Poteptane rože

Pri nas doma so rože poteptane,
jesenski mrak je luč nebes zakril,
puščobe krik je pesmi glas ubil,
pri nas doma so duše poteptane,
V svetiščih čista tiho zdaj sameva ...

Že davno zadnji šopek je zvenel,
že pajek v orgljah mreže je razpel
in večna lučka v miru dogoreva.

Golobčki včasih pridejo s pozdravi :
saj lepša je kot zarje zlate čar,
ki v jutru skriva svoj deviški čar
v gorah, dokler se sonce ne pojavi....

Pri nas doma jesen se v duše plazi.
Jesen sovraži čisti lesk cvetov,
nikogar več ni k Materi domov.
Pozabljen kip stoji ob prazni vazi.

V.K.

* LEGIJA BREZMADEŽNE * * *

Stari Rim je hotel imeti šest Vestalk, šest mladenk, ki bi se zavezale prostovoljno, da ostanejo samske. Ta cvet rimskega ženstva naj bi varoval sveti ogenj boginje Veste. Da bi se dekleta navdušila za to službo v svetišču, jim je Rim obljubljal velike in posebne pravice, če bi se odpovedale zakonu. liktorji bodo morali pred njimi pripogniti k tlom, znamenje svoje čast, butaro palic s sekiro; konzuli se jim bodo morali umakniti s poti; za sodnike bo odločilno njih pričevanje, če bodo srečale obsojenca, ne bo usmrčen, in za kogar bodo prosile, ne bo kaznovan.

Tako je Rim obsul Vestalke s predpravicami in častmi, kakršnih ni imel noben rimski državljan. Bile so vzvišene nad zakoni. In Rim je iskal med sto milijoni svojih podanikov šest mladenk, ki bi za ceno tolikih odlik in časti žrtvovale prostovoljno zakonsko življenje in ostale neporočene ter Rimu varovale sveti ogenj.

Toda Rim takih prostovoljnih junakinj nikoli ni našel. Tedaj je rimski veliki duhovnik sam izbral šest žrtev, jih prisilil, da so postale Vestalke; potem jih je obdal s stražo - vsakemu moškemu je bil vstop v njihov samostan prepovedan pod smrtno kaznijo. Zažugal jim je s strašnimi kaznimi. Vestalka, ki se je pregrešila z nečistostjo, so živo pokopali.

Tisti čas oznani Kristus svojo blagovest. Tudi on bi rad čistih src, ki bi varovala tu na zemlji sveti plamen božjih resnic, božjih idealov. In našel jih je v današnjem času okoli milijon. Milijon junaških duhovniških in redovniških src mu obljublja, da zaradi Njega ostanejo čisti in to za celo življenje. A Kristusovi želji sledé sto in sto tisoč deklet in fantov, ki v svetu čisto žive.

Danes, ko se premnogi od groze križajo, če slišijo besedo čistost, vzdržnost, danes, ko nekateri zdravniki materijalisti v imenu neke lažne znanosti ugotavljajo, da je vzdržno, čisto življenje nemogoče; danes, ko večji del tiska širi nenravnost, ko jo zagovarja, olepšuje, hvali, celo odeva s sijajem junaštva; danes, v tem času vidiš sto in sto tisoče, da milijone mladih odraslih fantov in deklet mož in žensk hočejo v vsakodnevnem, mnogokrat strašnim boju s svojim telesom, izpolniti Kristusovo voljo.

V silnem navalu navdušenja in ponosa je rimski poveljnik zaklical : " Če le z nogo udarim ob tla, mi privro iz tal legijoni! " Kristus je prišel na svet in na svetu so zrastle množice čistih deviških src.

Kristus je storil ta veliki preporat. Kristus dela to še danes. In v njegovih vrstah se hočemo za čistost boriti tudi me z Brezmadežno.

Nočemo biti sužnje živalskih nagonov !

Nočemo biti bebci s topim razumom, umazano domišljijo, skabotno voljo !

Nočemo sebično streči svojemu telesnemu ugodju!

Nočemo zapravljati svojega zdravja, nočemo zapravljati svojih mladih moči!

Nočemo biti premagani !

Zmagati hočemo, moremo in morano - z Marijo !

Božično naročila . . .

Čez polja, čaz tokave,
čez tihe loke in dobrave
je noč razpela širna krila ...
Nevidna roka je nebo škropila,
da tisoč zvezdic se smeji
srebrnobeli zemljici;
Poglejte, čudo, čudo se godi

V prelestnem siju luč žari
kot slap zlata na vse strani
in iz visokih lin
skrivnosten spev doni :

Tam v jaslicah na slamici
se dete svoji mamici
smeji.

In mi hitimo v sveto noč !
Srce je polno radosti,
ki Betlehem nam jo deli.
Ojoj, prejoj, kam bi, kam bi
z blesteco srečo te noči ?

Tam v jaslicah na slamici
se Dete svoji mamici
smeji.

Marija plaho zre na nas,
nemir ji plusne čez obraz,
v očeh ji solza zaiskri,
z bolestnim vzdihom govori :

" Poglejte revne jaslice,
poglejte božje Detece:
za vse ljudi se je rodilo,
čez širni svet je luč razlilo.
A koliko jih bdi v temi;
kje luč božične je noči ?"

Tam v jaslicah na slamici
oko se božje zasolzi
in Dete tiho zaječi ...
" Le spančkaj, spančkaj Detece,
nikar , nikar ne joči se."

Marija dalje govori :
" Tam v Afriki, Bengaliji,
v Kitajski, daljni Indiji
nocoj božične ni noči ...
zato se Jezušček solzi -

Hitimo, v širni svet hitimo,
v teni božično luč prižgimo,
nesrečnim srečo ponesimo !

Vesele praznike !

Zadnja leta si o božiču in novem letu nekam plaho izrekamo voščila veselja in sreče... Imamo občutek, kakor da smo neiskreni, ker voščimo to, v kar ne verujemo.

Toda pravi katoličan, ki gleda na svoje življenje in na svet in dogajanja na njem z nadnaravnega vidika, voščí vesele božične praznike in srečno novo leto tudi danes vsakomur z vso iskrenostjo, saj ve, da je ljudem, ki so blage volje, vsak božič vesel in vsako leto srečno, pa naj nastopi, oziroma poteka v kakršnih koli okoliščinah.

V čem je lepota in veselje božičnih praznikov in kaj naj bo pristna sreča, ki jo želimo sebi in drugim za novo leto ?

To, kar so voščili človeku za prvi božič in za novo življenje že angeli nad Betlehemskimi poljanami :

" Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem, ki so blage volje ".

Slava Bogu - mir ljudem.

Veselje božičnih praznikov in sreča v življenju obstoji v notranjem, dušnem miru, ki so nam ga oznanili angeli, ki

nam ga je dal Kristus : " Svoj mir vam zapustim, svoj mir vam dam, ne kakor ga daje svet, ga vam jaz dam." To je mir, za katerega prosimo pri sveti daritvi na oltarju neverojeno Jagnje božje : Usmili se nas, daj nam svoj mir.

Ta mir pa je sad življenja po božji volji, življenja v slavo Bogu. Slava Bogu rodi mir ljudem. Čim večja slava Bogu, tem večji mir ljudem.

Najvišja, da vsa slava Bogu pa prihaja po Kristusu, neverojenim srednikom med Bogom in nami. V maši molimo o Njem: Po Njem, z Njim, v Njem je Tebi, Bogu vsemogočnemu Očetu, vsa čast in slava. Po Kristusu, s Kristusom in v Kristusu je naše življenje v slavo Bogu in v mir in srečo duši. Čim bolj tesno se povežemo s Kristusom, tem več njegovega miru je v nas, tem večje je tudi božično veselje, tem popolnejša bo novoletna sreča.

Biti s Kristusom, živeti in delati ter trpeti z Njim in Zanj, to je največje v življenju človeka, to je vse.

In kdaj nam je to lažje kot v svetih božičnih dneh in zlasti v begunstvo, ko je naša usoda tako podobna usodi svete Družine. Tudi naše družine so bile izbrane od nebeškega Očeta, da se žrtvujejo za skupnost v borbi s temo, tudi naše družine so poslane v svet, da izpričajo pred njim resnico, tudi naše družine morajo na križ v odkupnino za svoj narod in za mnoge druge. Da bi le vsi to naše poslanstvo čim bolj spoznali, ga vzljubili, se v njem posvečevali in žrtvovali.

V luči božične skrivnosti usoda naših družin in našega naroda ni več tako žalostna, saj je usoda svete Družine in Kristusa. Celo veseli moramo biti te naše usode, ki je poklic izvoljenih žrtev na oltar božjega kraljestva, slave božje. In iz vsega srca si lahko voščimo vesele praznike, ker v njih ne praznujemo samo skrivnosti Kristusovega poslanstva, ampak tudi skrivnost našega poslanstva. Božični prazniki so prazniki našega naroda in naših žrtev za božje kraljestvo.

Z veseljem, z zavestjo otem našem poslanstvu pogumno in blage volje stopimo v novo leto, ki bo za nas toliko srečno, kolikor bo preživeto v veseli žrtvi za slavo božjo in mir ljudem.

Pridi, Gospod Jezus!

LL.CM.

Iz adventnih cerkvenih molitev.

Gledal sem v nočni prikazni in glej, na oblakih neba je prihajal Sin človekov; in dano mu je bilo kraljestvo in čast; in vsa ljudstva, rodovi in jeziki mu bodo služili. Njegova oblast je večna oblast, ki mu ne bo odvzeta, in njegovo kraljestvo, ki mu nebo konca.

Kakor mati tolaži svoje otroke, tako vas bom jaz tolažil, pravi Gospod; in iz mesta Jeruzalema, ki sem si ga izbral, vam bo prišla pomoč; in videli boste in veselilo se bo vaše srce.

Odrešenika pričakujemo, Gospoda Jezusa Kristusa, ki bo prenovil naše revno telo, da bo podobno njegovemu poveličanemu telesu. Trezno, pravično in bogaboječe živimo na tem svetu, pričakujoč blaženega upanja in prihoda slave velikega Boga.

Le vieux Mont-Royal

Za vašo stvar gre---!

Čim bolj verniki in cerkveno vodstvo sledimo navdihom svetega Duha; tem lepše izpolnjuje Cerkev svoje poslanstvo. Učinkovitost vodstva svetega Duha v Cerkvi je v nekem smislu odvisna od svetosti članov in zlasti vodstva Cerkve.

Sodobni najvišji vodniki Cerkve - papeži so sveti možje in zato s čudovito prožnostjo slede navdihom; vodstvu svetega Duha.

Kakor hitro se na primer pojavi kaka zmota, proti kateri bi moralo učeništvo Cerkve nastopiti, ali kaka potreba, kateri je treba odpomoči in v ta namen sprožiti kako novo akcijo v Cerkvi, takoj sveti Duh opozori, navdihne svetega očeta in ta pod vodstvom svetega Duha odloči, da navodila, kar je pač potrebno: Lahko rečemo, da sodobni papeži tako hitro slede navdihom svetega Duha, da verniki, celo duhovniki, tu in tam tudi kak škof, kar ne dohajajo, da se tako izrazimo, svetega Duha in papeža, ne dojemajo, ne razumejo tako hitro, ne sprejmejo, ne slede , ne izvajajo. Kako hitro so na primer papeži pod vodstvom svetega Duha reagirali na potrebe časa in božjega kraljestva v zadnjem času : Leon XIII s socialno akcijo, Pij XI z obsodbo komunizma in pretiranega nacionalizma, s poživljenjem misijonske akcije, z ustanovitvijo Katoliške akcije, Pij XII s poglobljenim gledanjem na Cerkev - skrivnostno telo Kristusovo, iz katerega gledanja naj bi se rodilo v vernikih še finejše čutenje, mišljenje in sodelovanje s Cerkvijo. Res, kako hitro so stopili in stopajo papeži za svetim Duhom ! Kako počasi pa smo stopicali in stopamo katoličani za njimi! Kako počasi so mnogi razumeli in sprejeli socialne , protikomunistične, katoliške akcijske in misijonske pobude Cerkve ! To sm delona sami doživljali in še doživljamo in sicer na lastni koži, ko občutimo bridke posledice zamud, obotavljanja polovičarske akcije ob usodnih odločitvah časa.

Izkušnje preteklosti in doživetja sedanjosti nas morajo katoličane naučiti, da bomo že zdaj in vso bodočnost takoj in stoodstotno sledili vodstvu Cerkve v vseh navodilih in ukrepih.

Očetova beseda.

V prav zadnjem času je sedanji sveti oče pod vodstvom svetega Duha podal spet nekaj zelo važnih smernic, s katerim moramo katoličani, če

jim hočemo učinkovito prehesti v svet in hitri tok dânašnjega razvoja dogodkov in življenja. Najvažnejša med vsemi papeževimi pobudami zadnja leta pa se zdi njegov znameniti govor 1.500 zastopnicam italijanskih katoliških ženskih organizacij v avdijenci na misijonsko nedeljo o dolžnostih sodobnega ženstva. Papež je govoril zato, da bo katoliški ženski svet po njegovih smernicah se tudi ravnal in živel. Zato pa je prva dolžnost katoliškega ženstva, da si načela in navodila tega govora popolnoma osvoji. In to ne le italijanski ženski svet, ampak ves katoliški ženski svet, tudi slovenska dekleta in žene. V ta namen objavljamo v tej številki " Neve Slovenke " celoten prevod papeževega govora.

Zakaj je papež spregovoril.

Zakaj je papež tko hrepenel, kot se sam izrazi v govoru, govoriti o poslanstvu ženstva sredi sodobnega socialnega življenja ?

Odločilna borba.

Živimo v zgodovinskem času: zdaj se nudi krščanskemu svetu morda zadnja možnost, da nadvlada moči teme, preden docela poteptajo in uničijo sodobne zgradbe krščanske kulture in krščanskega sveta sploh. Po strašnem razdejanju še ne minule vojskese v mnogih krščanskih in nekrščanskih narodih vrše preobrazbe njih političnega življenja. Od teh preobrazb pa bo v bodočnosti odvisno, kakšno bo socialno, gospodarsko; politično in kulturno življenje narodov in posameznikov ali bo prevladal materijalizem ali duhovnost, ali brezboštvo ali Kristusova načela. Od sodobnih preobrazb bo odvisna bodoča sreča oziroma nesreča človeštva, od njih bo odvisna celo sama večnost milijard človeških duš. Zato v teh preobrazbah, ki jih doživljamo in jih bomo še doživeli, ni samo politika v dosedanjem pomenu besede, marveč še veliko bolj idejna borba , odločilna borba pozitivnih sil z negativnimi, boj na življenje in smrt.

Splošna ženska volilna pravica.

Pa je ta čas še v drugem smislu zgodovinski. Doslej je odločala o usodi narodov ob raznih odločilnih zadevah skoro povsod le

polovica in sicer številčno slabša polovica članov naroda, samo moški svet. Zdaj pa stopa v areno tudi moški svet. Vpeljavanje teh povojnih mesecih v vseh državah, ki je doslej še niso imele, enaka splošna volilna pravica za moške in ženske in sicer aktivna in pasivna. Ta pravica ženstva utegne marsikje odločilno vplivati na bodočnost. Kamor se bo obrnilo ženstvo, tam bo premoč. Tako odločilna se zdi ta novost; kakorv prejšnjem stoletju uvedena enaka volilna pravica za ves moški svet. Tedaj je namesto redkih izbrancev, začela odločati masa, ljudstvo. Toda šele samo na pol. Več kot polovica ljudstva še ni imelo besede. Zdaj je proces dozorel do kraja, zdaj šele bo odločalo v resnici ljudstvo v celoti.

Oboje v istem času.

Posebno pomembno pa je - in to je tretja zgodovinska značilnost časa - da ste obadva navedena velika zgodovinska momenta sovpadla v isti čas, politična preobrazba naroda in ženska volilna pravica. Tako bo namreč ženstvo ob prvem svojem volilnem in vsesplošnem nastopu odločilno nastopilo v odločilnem času. Prav ženstvo bo tista utež, ki bo odločila za dolgo dobo, kajti odločilo bo med bežjim in brezbožnim taborom v sodobnem svetu.

Žene , kam se boste obrnile?

Zanimivo je , da se v obeh teh dveh taborih najbolj zavzemata za žensko volilno pravico prav dva skrajna pola: na eni strani katolicizem, na drugi komunizem. To je prav za prav naravno. Že zato, ker se bije danes borba predvsem med tema dvema silama. Zlasti pa moramo iskati vzrok temu pojavu v sledečem: Komunizem se je že od začetka svojega političnega udejstvovanja zavzemal za žensko volilno pravico. To pa zato, ker upa prav pri bolj čustveno nastrojenem ženskem svetu s svojimi akcijskimi in propagandnimi demagoškimi metodami še bolj uspeti kot pa pri razumskem in zato bolj kritičnem moškem svetu. Katolicizem pa na drugi strani upa, in ne le upa, ampak tudiupravičeno sklepa po dejstvih, da bo ženstvo vedelo, kam se mora obrniti in pa zaradi jasne zavesti, da je prav krščanstvo dvignilo žensko iz sužnjstva, da ji jes ves čas dostojanstvo ohranjalo in da jo bo tudi danes in v bodoče dvignilo do tiste stopnje in oblike udejstvovanja, ki je v skladu z žensko naravo, na tisto mesto v človeški družbi, ki ji po njenem, od Boga ji danem poslanstvu gre, v take oblike življenja, ki bodo edine srečonosne zanjo in za skupnost.

Za vaše stvar gre !

Je pa ta splošni poseg ženstva v javno življenje za večino žena in tudi za moški svet velika in bolj ali manj nepričakovana novost ki jo je prinesel čas takorekoč čez noč. Nevarnost bi bila, da se katoliško ženstvo ne bi znašlo v tej novosti, ne cenilo prav njene vrednosti in važnosti, se je ne oklenilo, je ne izrabilo, ampak jo zanemarilo in tako zamudilo odločilno uro. To bi bilo predvsem v škodo ženstvu samemu. Papež pravi v svojem govoru ženstvu : Tua res agitur - za tvojo stvar gre. Da, za vas gre, za vaše žensko vprašanje, za vaš položaj, dekleta in žene! V teh sodobnih preobrazbah se bo odločilo za dolgo tudi to, ali bo družba zavzela pravo stališče do raznih ženskih vprašanj, do odnosov med obema spoloma, do zakona, do izvenzakonskega življenja, do svetosti družine, do vzgoje otrok, do zdravega položaja žene v javnem življenju itd. Zdaj se bo odločilo, ali bodo ta vprašanja obravnavana in rešena na podlagi katoliških načel ali pa na podlagi materijalizma in brezboštva. Zdaj se bo odločilo, mirno lahko rečemo, ali bo sodobna ali bodoča žena krščanska ali bo poganska, ali bo žena še in vedno bolj človek ali pa le kakor nekaka doača žival v človeški podobi.

Zato je papež spregovoril o ženskem vprašanju. In ta papežev govor je močno poživil katoliško žensko gibanje po svetu. Mora ga poživiti tudi pri nas. Zato bomo prinašali v " Novi Slovenki ", če Bog da, razmišljanja o sodobnem ženskem vprašanju na podlagi papeževega govra.

Študirajte !

Razmišljanje in spoznavanje sodobnih ženskih vprašanj je še posebno važno za slovensko ženstvo, tudi za žensstvo v begunstvu. Žene in dekleta v naši zasužnjeni domovini namreč tudi študirajo - hočeš nočeš moraš - ženska vprašanja, a na podlagi brezbožnih materialističnih naukov. In ne samo študirajo, tudi že v marsičem živijo brezbožno materialistično žensko življenje. Nevarnost je, da se bo ta strupena setev globoko zakoreninila v miselnost in življenje našega slovenskega ženstva. Dolžnost našega begunskega slovenskega ženstva je, da se pripravlja in tudi že vodi odločno borbo proti temu

strupenemu zmaju zmotnih idej, zablodele prakse ter reševalo slovenski ženski svet. Vostra res agitur - za vašo stvar gre !

Delajte !

Ali bi bilo potem takem prav, da bi begunska slovenska dekleta zdaj v teh važnih okolščinah spale ? Ali ni prav, da ste budne bolj kot kdaj prej? Budne in delavne! Bog nas je otel iz sovražnikovih rok in nas s stratešim umikom poslal v to svobodo božjih otrok, ki jo uživamo tu v begunstvu, ne zato, da bi tu gnili, ampak bi še naprej in vedno bolj živeli in delali kot katoliški Slovenci, Slovenke. Tudi ve dekleta, delajte ! V tem delu naj obstoji velika uteha in sreča vašega begunstva in Bog daj, tudi njega predragocen sad.

LL. CM.

OČETOVA BESEDA

Sv. OČE O POSLANSTVU ŽENE V DANAŠNJEM ČASU.

Govor papeža Pija XII na misijonsko nedeljo 1945.

DOLŽNOSTI ŽENE V SOCIALNEM IN POLITIČNEM ŽIVLJENJU.

Da ste se v tako velikem številu zbrale okrog nas, drage hčere, ima zaradi sedanjih okolščin poseben pomen. Čeprav vas namreč vsak čas radi sprejmemo, vas blagoslovimo in vam damo očetovske nasvete, utimo v tej uri posebno potrebo, da vam spregovorimo, kakor ste lepo prosile, o zadevi, ki v današnjih dneh zbuja veliko pozornost in je izredno važna, namreč , o dolžnostih žene v socialnem in političnem življenju. Tako priliko smo željno čakali Mi sami, kajti mrzlično razburjaje zaradi bridke sedanjosti in še bolj skrb zaradi negotove bodočnosti sta postavili žensko vprašanje v središče zanimanja, tako pri prijateljih, kakor pri sovražnikih Kristusa in Cerkve.

Žensko vprašanje : : dostojanstvo žene.

Povejmo takoj, da je za nas žensko vprašanje v celoti kakor v številnih posebnih vidikih edino v tem, kako ohraniti in dvignit dostojanstvo, ki ga je žena prejela od Boga. Za nas torej to vprašanje

ni zgolj gospodarskega, vzgojnega, biološkega ali političnega ter naravnostnega reda, marveč vprašanje, ki vkljub svoji razsežnosti v celoti zavisi od vprašanja : kako ohraniti in utrditi to dostojanstvo žene zlasti danes, v razmerah, v katerih nas je postavila Previdnost. Gledati na vprašanje drugače, presojati ga enostransko, pod katerim koli omenjenih vidikov, bi se reklo, vprašanju se izmikati brez koristi za kogar koli, zlasti za ženo samo. Ločiti ga od Boga, od modrega Stvarnika reda, od njegove najsvetejše volje; je isto kakor prezreti bistveno točko vprašanja, to je pravo dostojanstvo žene, dostojanstvo, ki ga ima samo od Boga in v Bogu.

Iz tega sledi, da ženskega vprašanja nisme zmožni pravilno presojati tisti sistemi, ki izključujejo iz družabnega življenja Boga in njegov zakon ter priznajo verskim zapovedim kvečjemu skromno mesto v človekovem zasebnem življenju.

Zato ste se ve, ne oziraje se na zveneče in prazne besede, s katerimi nekteri hočejo poimenovati zahteve ženstva, hvalevredno združile in zbrale kot katoliške žene in dekleta, da daste, kakor je prav, izraza naravnim zahtevam in pravim koristim vašega spola.

I. POSEBNE LASTNOSTI OBEH SPOLOV IN NJIH MEDSEBOJNA NARAVNAVA.

V čem torej obstoji to dostojanstvo, ki ga ima žena od Boga ? Vprašajte človeško naravo, kako jo je gospod ustvaril, povzdignil in odrešil v Kristusovi krvi.

Po osebnem dostojanstvu božjih otrok sta mož in žena popolnoma enaka; kakor sta popolnoma enaka tudi glede končnega namena človeškega življenja, ki je večno združenje z Bogom v nebeški blaženosti. Neminljiva zasluga Cerkve je, da je zopet postavila v pravo luč in čast to resnico, in da je ženo rešila ponižujočega, protinaravnega suženjstva. Toda mož in žena morata ohraniti in izpolniti to svoje dostojanstvo le, ako spoštujeta in udejstvujeta posebne lastnosti, ki jih je narava dala enemu in drugemu; neodpravljive telesne in duhovne lastnosti, katerih reda ni mogoče prevreči, ne da bi ga narava sama vedno znova ne vzpostavila. Te značilnosti, ki ločijo oba spola, se javljajo s tako jasnostjo očem vseh, da bi samo trdovratna slepota ali nič manj usodna kakor izmišljena prazna teorija mogla tajiti ali nekako prezreti njih pomen v družabni ureditvi.

še več. Oba spola sta prav po svojih posebnih lastnostih naravnana drug na drugega tako, da ta medsebojna naravnanost vpliva na vse mnogovrstne pojave človeškega družabnega življenja. Mi se bomo tu omejili in spomnili samo na dva, ki sta posebno važna : na zakonski stan in prostovoljni samski stan po evangelijskem svetu.

Zakonski stan.

Sad prave zakonske skupnosti so ne le otroci, kadar jih Bog da zakoncema, ters snovne in duhosmne dobrine, ki jih družinsko življenje nudi človeškemu rodu, ves kulturni svet, v vsakem področju, narodi in vsa družina narodov, Cerkev sama, skratka vse prave dobrine človeštva čutijo blagodejni vpliv družinskega življenja tam, kjer je to zakonsko življenje prav urejeno, kjer se mladina navadi gledati nanj, ga spoštovati in ljubiti kot svet ideal.

Tam pa, kjer se oba spola, ne meneč se za prisrčno soglasje ki ga je Bog hotel in postavil, vdajata izprijeni samopašnosti, kjer sta eden drugemu samo predmet samohotnosti in poželjenja, kjer ne sodelujeta v medsebojni vzajemnosti v službi človeštva po načrtih Boga in narave, kjer se mladina, ne meneč se za svojo odgovornost, lahkomiselna in počutna v mišljenju in življenju moralno in fizično onesposobi za sveto zakonsko življenje, tam je skupna blaginja človeške družbe tako v duhovnem kakor v časnem oziru težko prizadeta in božja Cerkev sama trepeta, ne za svoj obstoj - saj ima božje obljube - ampak za večji uspeh svojega poslanstva med ljudmi.

PROSTOVOLJNI SAMSKI STAN PO EVANGELIJSKEM SVETU.

A glejte, že skoraj dvajset stoletij se v vsakem rodu tisoči in tisoči najboljših mož in žena odpove lastni družini, svetim dolžnostim in svetim pravicam zakonskega življenja, zato, da slede Kristusovemu svetu. Ali je morda radi tega skupna blaginja narodov in Cerkve v nevarnosti? Te plemenite duše priznavajo združitev obeh spolov v zakonu za veliko dobrino. A če puste navadno, shojeno pot, niso ubežniki, marveč se posvete službi človeštva s popolno odpovedjo samim sebi in lastnim koristim, v neprimerno obsežnejšem, popolnejšem in splošnejšem delu. Poglejte te može in žene, glejte kako se posvečajo molitvi in pokori, kako se trudijo s poučevanjem in vzgojo mladine in nevadnih, kako se

sklanjajo nad vzglavjem bolnikov in umirajočih s srcem, odprtim za vsako bedo in za vse slabosti, da bi jih popravili, potolažili, olajšali in posvetili.

KRŠČANSKO DEKLE, KI JE PROTI SVOJI VOLJI OSTALA SAMA.

Kadar mislimo na dekleta inžene; ki so samostanu se prostovoljno odpovedale zakonu, da bi se posvetile bolj vzvišenemu življenju premišljevanja, žrtve in ljubezni, nam takoj pride na ustnice svetla beseda poklic ! To je edina beseda primerna tako vzvišenega mišljenja. Ta poklic, ta klic ljubezni se oglaša na najrazličnejše načine; kakor so neskončno različni zvoki božjega glasu : vabljenje, ki se mu ni mogoče ustavljati, navdihi, ki ljubeznivo prigovarjajo, nežni nagibi.

Toda tudi krščansko dekle, ki je proti svoji volji ostala sama, ki pa trdno upa in veruje v previdnost nebeškega Očeta, poznav nestalnosti življenja Učenikov glas : Magister adest et vocat te (Jan. 11, 28); Učenik je in te kliče ! In ona odgovori : odpove se ljubim sanjam svojega deklištva in svoje mladosti : da bi imela zvestega tovariša v življenju, da bi si ustanovila družino! In v tem, da se ne more poročiti, razloči svoj poklic. Tedaj se s potrtim a vdanim srcem tudi ona popolnoma posveti najplemenitejšim in mnogovrstnim dobrim delom.

MATERINSTVO, NARAVNI POKLIC ŽENE .

Tako v enem, kakor v drugem stanu se pokaže poklic žene popolnoma tak, kakor ga zarišejo poteze, nagnenja in posebne sposobnosti njenega spola. Žena sodeluje z možem, toda na način, ki ji je svojski, po svojem naravnem nagnenju. Poklic žena, njen svojski način, njeno prirojeno nagnenje pa je materinstvo. Vsaka žena je določena za to, da postane mati: mati v fizičnem pomenu besede, ali pa mati v bolj duhovnem in vzvišenem , a nič manj resničnem pomenu.

K temu namenu je Stvarnik naravnal vse žensko bitje, njen organizem, a tudi njeno dušo in zlasti njeno nežnočutnost. Tako , da žena kot taka ne more drugače gledati in ne razumeti do dna vseh vprašanj človeškega življenja, kakor pod vidikom družine. Zato jo nežni čut njenega dostojanstva navdaja s strahom vselej; kadar socialni in politični red grozi škodovati njenemu materinskemu poslanstvu v blagor družine.

Take so žal danes socialne in politične razmere; utegnejo pa postati še bolj negotove za svetost domačega ognjišča in tako tudi za dostojanstvo žene. Vaša ura, katoliške žene in dekleta, je odbila; javno življenje vas potrebuje, vsaki izmed vas lahko rečemo : tua res agitur - za tvojo stvar gre (Horat. Epist. 1, 18, 84) !

SOCIALNE IN POLITIČNE RAZMERE NISO UGODNE ZA SVETOST DRUŽINE IN DOSTOJANSTVO ŽENE.

Da se javni dogodki že dolgo časa razvijajo neugodno za resnično blaginjo družine in žena, je dejstvo, ki se ne da tajiti. K ženi se obračajo razna politična gibanja, da bi jo pridobila na svojo stran. Neki totalitarni sistem ji stavi pred oči čudovite obljube: enake pravice kakor moški, zaščito nosečih in porodnic, skupne kuhinje in druge skupne naprave, ki jo rešijo težkih domačih skrbi, javni otroški vrtci in druge ustanove, ki jih vzdržuje in upravlja država in občina, ki ženi odvzamejo materinske dolžnosti do lastnih otrok, brezplačne šole, pomoč v primeru bolezni, itd.

Nočemo osporavati koristi, ki jih utegne nuditi ta ali ona socialna ustanova, ako na pravi način služi svojemu namenu. Saj smo sami ob neki drugi priliki opozorili, da ima žena za isto delo in za enak donos pravico do istega plačila kakor moški. Ostane pa bistvena točka vprašanja, ki smo se je že dotaknili: ali se je položaj žene s temkaj zboljšal? Enakopravnost z moškim je podvrgla ženo, ki je morala zapustiti dom, kjer je bila kraljica, enako težkemu in enako dolge trajajočemu delu. Prezrli so njeno pravo dostojanstvo in trdni temelj vseh njenih pravic, to je, posebno značilnost njenega ženskega bitja in notranjo naravnanost obeh spolov; izgubili so izpred oči namen, ki ga je imel Stvarnik v blagor človeške družbe in zlasti družine. V tem, kar je žena pridobila, z lahkoto opazimo ne toliko ozir na njeno dostojanstvo in na njno poslanstvo, kakor namen povečati gospodarsko in vojaško moč totalitarne države, kteri mora biti vse neizprosno podrejno.

Ali more na drugi strani žena pričakovati svoje pravice blaginje morda od režima, v katerem prevladuje kapitalizem? Ni nam treba sedaj opisovati vseh gospodarskih in socialnih posledic tega režima.

Ve poznate njegoveznake in same nosite njegovo breme: čezmerno kupičenje ljudstvav mestih, v dno večje in uničujoče naraščanje velikih podjetij, težki in nestalni položaj drugih industrij, zlasti obrtništva in še bolj poljedelstva, vznemirljivo naraščanje brezposelnosti.

Vrniti, kar je najbolj mogoče, čast poslanstvu žene in matere pri domačem ognjišču, ta klic se dviga s toliko strani, kakor klic na pomoč, kakor da se je svet prebudil, prestrašen zaradi sadov materialnega in tehničnega napredka, na katerega je bil prej tako ponosen.

Poglejmo resnični položaj.

Žena ločena od domačega ognjišča.

Da zviša moževo plačo, glejte, gre tudi žena na delo v tovarno in pusti v času svoje odsotnosti hišo v nemar. Dom, ki je morda že itak boren in tesen, postane še bornejši, ker ni oskrbovan. Člani družine delajo vsak na drugem koncu mesta in ob različnih urah. Skoraj nikoli ne pridejo skupaj ne k obedu ne k počitku po dnevnem trudu in še manj k molitvi. Kaj še ostane od družinskega življenja in krščanske prilačnost najima to življenje za otroke?

Napačna deklišča vzgoja.

Tem mučnim posledicam odsotnosti žene in matere od domačega ognjišča se pridruži še druga, še bolj obžalovanja vredna; nanaša se na vzgojo, zlasti vzgojo dekleta in nanjno pripravo na resnične življenje. Ker je vajena videti mater vedno le zunaj hiše in hišo samo tako žalostno zapuščeno, je nemogoče, da bi našla tu kak čar, ne bo čutila niti najmanjšega veselja za resna domača opravila, ne bo znala razumeti njih plemenitosti in lepote, ne želeti, da bi se jim kdaj posvetila kot žena in mati.

To je resnično na vseh socialnih stopnjah in v vseh poklicih. Hči posvetne gospe, ki vidi, da je vsa skrb za dom prepuščena drugim, tujim osebam in da imavnati čas samo za lahkomiselnost, za prazne zabave, bo delala kakor ona, hotela se bo čim prej osamosvojiti in živeti kakor pravi žalosten rek: "po svoje". Kako bi se ji mogla poroditi želja, da bi nega dne postala prava "gospodinja", to je, gospodarica srečne, poštene in blagoslovljene družine? Kar zadeva pa delavske sloje, ki si morajo služiti vsakdanji kruh, bo žena, ako prav premisli,

morda spoznala, da svoj zaslužek, ki ga dobi z delom izven doma, lahko tudi drugače zapravi, kar postane usodno za družinsko gospodarstvo. Hči; ki tudi hodi na delo v tovarno, v podjetje ali urad, kjer je zmede vrvež, v katerem živi, preslepi blesk lažnega razkošja, postane željna sumljivih užitkov, ki raztresajo, pa ne nasitijo in ne nudijo počitka; v tistih "čitalnicah" ali plesnih dvoranah, ki jih je povsod vse polno in imajo pogosto propagandne strankarske namene ter kvarijo mladino, postane "neodvisna" ter začne prezirati stari "srednjeveški" način življenja. Kako se ne bi takemu dekletu skromno življenje doma zdelo neprijazno in bolj pusto kot je v resnici? Da bi jo tako življenje veselilo, da bi si želela nekoč ga sama začeti, bi morala znati nadomestiti naravne vtise z resnim umskim in nravnim življenjem, z močjo verske vzgoje in nadnaravnega ideala. Toda kakšno versko vzgojo je prejela v takih razmerah?

A to še ni vse. Ko jo bo čez nekaj let njena prezgodaj ostarela mati, uničena in strta od naporov, ki presegajo njene moči, od solza in skrbi, videla prihajati zvečer zelo pozno domov, ne bo imela v njej pomoči in opore, ampak bo morala sama namesto hčere, ki ne zna in ni vajena gospodinjskih opravkov, biti za dekle. Nič boljša ne bo usoda očeta, ko bo zaradi starosti, bolezni, bete žnosti ali brezposelnosti moral biti v tem, kar potrebuje za svoje borno življenje, odvisen od dobre ali slabe volje otroka. Glejte, tako je pahnjena s prestola vzvišenih in sveta oblast očeta in matere!

II. DOLŽNOST ŽENE SODELOVATI PRI DANAŠNJEM JAVNEM ŽIVLJENJU.

Ali bo tedaj naš zaključek, da se morate ve, katoliške žene in dekleta, upirati toku, ki vas hočeš nočeš vleče v območje socialnega in političnega življenja?? Gotovo ne.

Spričo teorij in metod, ki po različnih potih trgajo ženo od njenega poslanstva in ji z laskavim govorjenjem o nebrzdani emancipaciji ali v dejanski bedi, iz katere ne vidijo izhoda, jemljejo njeno osebno dostojanstvo, njeno žensko dostojanstvo, smo postali pozorni na zaskrbljeni klic, ki kliče na vso moč, naj žena zavzame spet svoje mesto ob domačem ognjišču.

Ženo pa dejansko zadržuje zunaj doma ne samo propaganda njene emancipacije, ampak pogosto tudi življenjske potrebe, neprestana skrb za vsakdanji kruh. Zastonj bo torej oznanjati njen povratek k og-

njišču, dokler bodo trajale razmere, ki jo neredko silijo, da mora ostati od njega oddaljena. In tako je jasen prvi vidik vašega poslanstva v socialnem in političnem življenju, ki se odpira pred vami. Vaš vstop v to javno, življenje je prišel nenadoma zaradi političnih prevratov, katerih priče smo. Kaj za to! Ve ste poklicane, da se v njem udejstvujete. Ali boste morda pustile drugim, tistim, ki pospešujejo rušenje domačega ognjišča ali sodelujejo pri tem, monopol nad družbeno organizacijo katere najvažnejša prvina je družina kot gospodarska, pravna, duhovna in moralna enota? Usoda družine, usoda človeškega sožitja je na kocki, je v vaših rokah; tua res agitur! Vsaka žena torej, brez izjeme, ima, dobro poslušajte, dolžnost, strogo vestno dolžnost, da ne ostane ob strani, da stopi v akcijo (v tisti obliki in na tisti način, ki je primeren njenim razmeram), da zadrži tokove, ki groze ognjišču, da se bori proti naukom, ki mu spodkopujejo temelje, da pripravi, organizira in izvede njegovo obnovo.

Temu nagibu, ki sili katoliško ženo, da stopi na pot, ki se odpira njeni dejavnosti, se pridružuje še drugi: njeno žensko dostojanstvo. Pomagati mora možu pri delu za blaginjo v družbi, v kateri je po dostojanstvu enaka z njim. Vsak izmed obeh spolov mora zavzeti mesto, ki mu gre po njegovi naravi, po njegovih značilnostih, fizičnih, umskih in moralnih zmožnostih. Oba imata pravico in dolžnost, sodelovati za celotno blaginjo družbe, domovine. Jasno pa je, če je mož po značaju bolj nagnjen k zunanjim opravilom, javnim poslom, ima pa žena na splošno več bistroumnosti in boljši čut za spoznavanje in reševanje kočljivih vprašanj domačega in družinskega življenja, ki je temelj vsega družabnega življenja; kar pa ne izključuje dejstva, da znajo nekatere v resnici pokazati veliko spretnost na vsakem področju javnega delovanja.

Vse to je vprašanje ne toliko različnih darov, kakor načina presojanja in izvajanja konkretne in praktične uporabe. Vzemimo za primer državljanske pravice: Sedaj so za oba spola enake. Toda kolio bolj razsodno in učinkovito se bodo uporabljale, ako se bosta mož in žena vzajemno dopolnjevala! Občutljivost in nežnost, ki sta lastni ženi in ki ublažita zavesti ženo v smer njenih vtisov in tako škodovati jasnosti in širini pogledov, treznosti presojanja in predvidevanju daljnih posledic,

so nasprotno dragocena pomoč, kadar je treba osvetliti zahteve, želje in nevarnosti družinskega, dobrodelnega in verskega reda.

ŠIROKO POLJE ŽENSKE DELAVNOSTI V DANAŠNJEM JAVNEM IN POLITIČNEM ŽIVLJENJU.

Ženska delavnost se razvija večji del v delih in opravilih domačega življenja, ki več in boljše prispeva k pravim koristim družbene skupnosti, kakor navadno mislimo. A te koristi zahtevajo poleg tega še vrsto žena, ki imajo na razpolago več časa, da se jim morejo posvetiti bolj neposredno in popolnoma.

Katere naj bi torej bile te žene, če ne zlasti (gotovo ne mislimo reči: izključno) tiste, ki smo jih malo prej omenili, tiste, ki so jim neogibne razmere narekovale skrivnostni "poklic", tiste, ki so jih dogodki vrgli v osamelost, ki ni bila v njih mislih in željah, in jih, kakor se je zdelo, obsodili v samo vase vgreznjeno življenje brez koristi in brez smisla? A glejte, kako nasprotno postaja danes jasno njih mnogovrstno borbeno poslanstvo, ki terja vse njihove sile tako, da bi ga malo katere druge, ki jih ovira skrb za družino in vzgoja otrok ali pa so podvržene svetemu jarmu redovnih pravil, mogle enako izpolniti.

Doslej so se nekatere teh žena s pogosto občudovanja vredno gorečnostjo posvečale delu v župniji; druge so se z vedno širšimi smotri posvečale važnemu moralnemu in socialnemu delovanju. Njihovo število je zaradi vojne in nesreč, ki so ji sledile, občutno naraslo; mnogo najboljših moč je padlo v strašni vojni, drugi so se vrnili bolni; toliko mladih deklet bo zato zaman čakalo ženina, na to, da bi v njihovem lastnem domu pognalo mlado življenje; a hkrati so nastale z vstopom žene v javno in politično življenje nove potrebe, ki zahtevajo njihovo pomoč. Ali morda ni to nič drugega kakor čudno naključje, ali pa je v tem treba gledati delo božje previdnosti?

Tako se danes odpira ženi široko polje delavnosti, ki more biti glede na zmožnosti in značaj vsake posamezne ali umsko ali bolj praktično dejavno. Študirati in razlagati mesto in nalogo, ki gre ženi v družbi, njene pravice in dolžnosti, postati vzgojiteljica in vodnica svojih sester, popravljati misli, preganjati predsodke, pojasnjevati zmede, razlagati in širiti nauk Cerkve ter tako premagati zmoto, prevaro in laž in tem učinkoviteje onemogočiti taktiko nasprotnikov katoliške

dogme in morale: ogromno in nujno delo, brez katerega bi vsa apostolska gorečnost dosegla le začasne uspehe. A tudi neposredno delo je nujno potrebno, ako nočemo, da zdrav nauk in pravo prepričanje ostaneta, če že ne popolnoma svetu odmaknjena, pa vsaj revna praktičnega uspeha.

Ta neposredna stran dela, to uspešno sodelovanje pri socialnem in političnem udejstvovanju prav nič ne spremeni posebnega značaja navadnega ženskega dela. Združena z delom mnogo javnih ustanovah bo delala v glavnem v tistih panogah, ki zahtevajo nežnost, obzirnost, materinski čut bolj kakor upravno strogost. Kdo more boljše razumeti kakor ona, kaj zahteva žensko dostojanstvo, dekliška neomadeževanost in čast, zaščita in vzgoja otroka? Koliko vprašanj na vseh teh področjih zahteva pozornost in delo vladarjev in zakonodajalcev! Samo žena bo na primer znala ublažiti z dobroto in brez škode za uspeh vse meje presegajočo razuzdanost; samo ona bo znala najti pota, kako rešiti poniževanja in vzgojiti v poštenosti in verskih in družbenih kreposti deco, ki je v moralnem oziru prepuščena sami sebi; samo ona imela dovolj moči, da bo delo za verstvo in vzgojo izpuščenih jetnikov in padlih deklet uspešno; samo ona se bo znala odzvati klicu mater, katerim bi totalitaristična država, naj si nadeva še tako lepo ime, hotela iztrgati vzgojo njihovih otrok.

NEKAJ ZAKLJUČNIH MISLI:

a) Priprava in vzgoja žene na socialno in politično življenje.

Tako je začrtan program ženskih dolžnosti, katerih praktični pomen je dvojen: priprava in vzgoja za socialno in politično življenje ter razvoj in udejstvovanje tega socialnega in političnega življenja na zasebnem in javnem področju.

Jasno je, da se tako pojmovana naloga ne more vršiti brez priprave. Njen materinski nagon je človeški nagon, ne določen od narave do vseh podrobnosti, kjer naj se udejstvuje. Vodi ga svobodna volja in to zopet razum. Odtod izvira njegov moralna vrednost in njegovo dostojanstvo, pa tudi njegova nepopolnost, ki jo mora nadomestiti in izpopolniti vzgoja.

Vzgoja dekleta in neredko tudi odrasle žene je torej nujen pogoj za pripravo in usposobljenje za življenje, ki bo nje vredno.

Idealno bi seveda bilo, da bi se ta vzgoja začela v otroški dobi, v prisrčnosti krščanske doma, pod vplivom matere. Žal ni vedno tako in tudi biti ne more. Vendar je mogoče temu pomanjkanju vsaj delno odpomoči; ako preskrbimo dekletu, ki mora delati izven domače hiše, tako delo, ki je na kak način priprava in vaja za življenje, ki mu je namenjena. Temu namenu služijo tiste gospodinjske šole, ki hočejo iz deklice in mladenke danes - napraviti jutri ženo in mater.

Kako hvale in pobude vredne so take ustanove! So namreč ena izmed oblikv katerih se more v veliki meri udejstvovati in izraziti čut vašega materinstva in vašá materinska gorečnost, predragocen način vašega udejstvovanja, kajti dobro, ki ga tm storite, narašča v brezkončnost, ker usposobite svoje gojenke, da store drugim, tako v družini kakor izven nje, znako dobro, kakor ste ga ve njim storile. Kaj naj rečemo tudi o toliko drugih delih, s katerimi pomagate družinskim materam tako k duhovni in verski vzgoji kakor v bridkih in težkih okoliščinah njihovega življenja?

b) Praktično udejstvovanje ženskega socialnega in političnega življ.

Toda v vašem socialnem in političnem delu mnogo zavisi od državne zakonodaje in uprave občin. Zato je volilna glasovnica v rokah katoliške žene važno sredstvo, da izpolni svojo strogo vestno dolžnost, zlasti v današnjem času. Država in politika imata v resnici v prvi vrsti dolžnost, zagotoviti družinam vseh slojev nujno potrebne pogoje, da morejo obstajati in se razvijati kot gospodarske, pravne in moralne enote. Tedaj bo družina res življenjska celica, ljudi, ki bodo pošteno skrbeli za časni in večni blagor. Vse to prava žena dobro razume. Ne razume pa in ne more razumeti, da se pod politiko razume vlada enega razreda nad drugimi ali hlepenje po vedno večjem razmahu gospodarskega ali narodnega gospodstva, naj se skriva pod katerokoli pretvezo. Kajti zaveda se, da taka politika pripravlja pot skriti ali odkriti državljanski vojni, vedno večjim bremenom za oboroževanje in stalni nevarnosti za vojno; ve iz izkušnje, da je vsaka korvtaka politika v škodo družini, ki jo mora drago plačati s svojim imetjem in svojo krvjo. Zato ni nobena pametna žena naklonjena politiki razrednega boja ali vojni. Njena pot k volilni skrinjici je pot miru. Zato bo napravila žena to pot v korist in blagor družine in bo vedno odrekla svoj glas vsakemu stremljenju, naj pride od katerekoli strani, ki hoče

podrediti samopašni gospodovalnosti notranji in zunanji mir naroda.

Pogum torej, katoliške žene in dekleta, delajte brez prestanka, neizgubite nikoli poguma zaradi težav in ovir, bodite pod zastavo Kristusa Kralja, pod varstvom Matere čudovite, kraljice mater, obnoviteljice ognjišča, družine in družbe. Naj pride med vas obilna božja milost, v poroštvo katere vam iz vsega svojega očetovskega srca podeljujemo apostolski blagoslov.

Po katoliškem ženskem svetu.

Novi ženski katoliški list v Belgiji nosi naslov "Penelopa". Urednica lista utemeljuje naslov tako: V tej vojni je toliko žena in deklet sredi dela in hrepenenja čakalo povratka svojih dragih - kakor Penelopa. Mnoge so srečno dočakale dan vrnitve in zdaj morajo iti na delo!

Smrt angleške katoliške pisateljice. Lady Eleanor Smith, prvorojenka grofa di Hvikenhead, konvertitka, je pred kratkim umrla v Angliji. Napisala je "Rdeči Wagon", "Mož v sivem", "Karavana", svoje spomine pa je naslovila z zanimivim rekom: "Življenje je cirkus".

Mednarodna zveza ženske mladine zopet začenja z delom. V oktobru 1945 se je obnovil list "Jeunesse nouvelle", ki je pred vojno vzdrževal zvezo z 22 narodi in 39 ženskimi centri po različnih delih sveta. Nova številka prinaša poročila o KA iz 16 dežel in dva važna članka kardinala Pizzarda, protektorja ženskih vej KA. "Bodočnost pripravlja katoliški akciji vdno važnejšo vlogo, zato moramo biti v hčerovski vdanosti na razpolago željam cerkvenega vodstva." - "Če usmerjamo svoje misli k sveti stolici, se navdajamo z luči in črpamo nezmotna navodila, lahko se v megli, ki obdaja svet, pravilno orientirati, s tem dušam ustvarimo gotovost in jih navdamo s prijetno zavestjo, da so na pravi poti."

Romanje francoskih žena v Lurd. Da bi se zavalile božji previdnosti za zmago in mir, se je 3000 članic organizacije "Ligue Feminine Catholique" sestalo na tridnevnem kongresu v Lurdu. Zastopale so 2,200.000 članic. Razpravljale so o sodobnih socialnih vprašanjih in pripravile načrte za delo prihodnjega leta.

Angleška ženska katoliška mladina. 4000 mladih katoliških delavk je izročilo westminstrskemu škofu poročilo o svojem socialnem in karitativnem delovanju med vojno. Pomagale so povsod in vsem. Med drugim sot tudi zbirale sredstva za vzdrževanje poljskega begunskega šolstva. V Angliji so povsod v naravi posebni krajevni mladinski odbori, v katerih so včlanjena vsa mladinska društva kraja. V mnogih takih odborih so predsednice katoličanke.

Italijansko ženstvo proti pornografiji - Italijanska ženska zveza (katoliška organizacija) je skupno z bolj liberalno usmerjeno zvezo italijanskih žena odločno nastopila pri najvišjih oblasteh proti pornografiji vseh vrst. Oblasti so zagotovile, da napravijo red, a doslej se vsaj v Rimu zboljšanje še nikjer ne pozna.

LEPA NAŠA DOMOVINA

Naše Marije

Mati božja se je podala po svetu, da bi našla med človeškimi otroci dom, da bi lažje zanje skrbela, ker bi od blizu gledala njih težave in z njimi delila stiske in gorje.

V vsaki deželi je poiskala najlepši kraj in najboljše ljudi. Prišla je do naše preljube Slovenije. Povsod so jo ljubeznivo sprejeli, povsod ji je bilo všeč. Smilili so se ji dobri, preprosti in pošteni ljudje in ni mogla odreči njihovim prošnjam in se je med njimi naselila. Tako jo zdaj po vsej deželi častijo in se na številnih božjih potih k njej zatekajo. Na najlepših krajih so ji postavili domove: Gospa Sveta, Višarje, Sveta Gora pri Gorici, Brezje, Zaplaz, Ptujska gora, Kureščck, Šmarna gora, Log, Vitovlje in še in še. S številnih gričev se nam smehljajo njena svetišča.

"Marija, skoz življenje voditi srečno znaš. Ti vodi skoz trpljenje življenja človeč naš..."

Visoko se dvigajo zvoniki Gospe Svete nad starodavno cerkvijo in glasovi zvonov se razlivajo preko polja. Gospa Sveta, ki so te naši pradedje vdano častili, kot stražarka stojiš ob meji in vabiš svoje ljudstvo pred svoj prestol.

Gori v planinah kraljuje višarska Marija. Vsa je v svili in zlatu, v naročju stiska drobno Detece. Od blizu in daleč prihajajo k njej po pomoč in tolažbo. V gorski tišini jim nebeška Mati deli utehe in miru, maže jim pot, ki je strma in ozka, pa vodi do sreče.

Vroče sonce je pripekalo, ko smo romali preko Banjške planote na Sveto Goro. Lezli smo vsi spehani proti vrhu strmo v hrib. Veliko in hladno svetišče nas je sprejelo. Ob angelovem oznanjenju smo strmeli v daljavo, kjer se je odpirala pred nami Furlanska nižina prav do morja. Srebrna Soča se je vila mimo Gorice. Marija pa je pozdravljala rod, ki jo je v svojem petindvajsetletnem trpljenju vdano častil. Ko so čuli glas zvona, so z radostjo v srcu in sklenjenimi rokami šepetali: Zdrava Marija!

"Na Brezjah stanuješ, v nebesih kraljuješ, Marija Pomagaj, le prosi za nas!"

Šli smo na romanje peš iz Ljubljane do Brezij, da izprosimo zdravja očetu. Majhni smo bili še otroci, na poti od začetka lahkonogi in poskočni. Ko pa je pot vodila od Kranja ob Savi do Naklega, smo začeli zaostajati, noge so postale kakor iz svinca. Toda Marija nas je čakala, vsa mila in dobra. Ko smo zagledali njen dom, smo stekli k svetišču in po kolenih drseli okrog oltarja. Mariji je igral na usteh drobeh smehljaj. Veliki in mali smo ji bili vsi ljubi in vsakomur je pomagala.

Marija Pomagaj na Brezjah je delila z nami usodo v sreči in nesreči. V zmagoslavju med cvetjem in z vzkliki smo jo pozdravili v Ljubljani, ko smo slavili njenega SINA. Solze so nam drsele preko lic, ko smo, jo begunko sprejeli in nas je spremljala v dneh stiske in trpljenja pri spokorni procesiji. Z nami begunci je bila tudi ona begunka. Njen mili smehljaj nam je dajal tolažbe in poguma.

Sredi dolenskih vinogradov Milostljivo in Dobrotljivo na Zaplazu častimo, da nas obvarje slabega vremena in toče, da nam izprosi dobre letine in še mnogo prošenj imamo, ko prihajamo pred njeno obličje.

Tam na Štajarskem pa kraljuje Marija na Ptujski gori. Široko je razgrnila svoj plašč in je pod svoje varstvo sprejela vse, ki se k njej zatekajo in njene pomoči prosijo.

Ob Marijinih praznikih preko vse slovenske zemlje doni pesem zvonov v hvalo in čast nebeški Kraljici.

+ + + + + + + + +

Tako radi smo hodili na božja pota. Vsakdo, ki je šel prvič, je nesel droben križec. Najprej na Brezje, pa na Šmarno goro in na Kureščck. Ko smo malo odrasli, smo odromali proti Zaplazu ali na Goriško. Malo smo Marijo slavili in častili, nazadnje smo pa vedno vdano zaprosili: "Marija, pomagaj!"

Utrujeni, toda potolaženi smo se vračali in, kadar je bila zopet velika stiska, smo se zgrnili okrog njenih oltarjev in prosili, prosili.

Marija, danes smo daleč od doma in stiska je tako silna, da še nikdar tako. Marija, kam naj gremo? Marija, ki te pri Gospe Sveti častimo, ki na Višarjah kraljuješ, ki s Svete Gore čuješ nad nami, ki se na Zaplazu k tebi zatekamo, ki si nas na Ptujski gor i sprejela pod svoj plašč, Marija s Šmarne gore in Kureščka, Marija na Vitovljah in Logu, poslušaj glasove naših prošenj! Marija Pomagaj, ki si z nami delila bogunstvo, ki ti še danes niso vrnili doma, bodi pri nas!

Tvoji romarji smo, Marija. Trudne so naše noge in potrta so naša srca. Nobeno zvonenje ne doseže naših ušes, bojimo se, da bi se izgubili.

Na božjo pot bi radi šli, na božjo pot h Gospe Sveti, na Višarje, na Sveto Goro, na Brezje, a Zaplaz, na Ptujsko goro, na Kureščck, na Šmarno goro, na Vitovlje, v Log, toda ne moremo. Zato pridi Ti k nam! Potolaži nam žalostna srca, obriši naše solze, poguma nam daj in moči!

Tvoja je naša zemlja in tvoj je naš rod; Preženi, o močna žena, temo in greh! Zmagovalka, sprejmi nas med svoje borce!

Ivanka

Angeli so zaplakali - - -

Angeli so šli po svetu
in iskali so tesarja
in prosili so tesarja:
"Dej, za božjo voljo, stori
zibko Sinu božjemu!"

"Če bom znal", tesar je dvomil.
"Kdaj že nisem tesal zibke!"
Pa je tesal in iztesal
jasli Sinu božjemu ...

Sin je rasel, modro rasel.
In enajstkrat tretje leto
angelom je vse potožil:
"Moja duša je do smrti žalostna
oj žalostna..."

Angeli so šli po svetu
in iskali so tesarja
in prosili so tesarja:
"Dej, za božjo voljo, stori
rakev Sinu božjemu."

"Če bom znal", tesar je dvomil.
"Kdaj že nisem tesal rakve!"
Pa je tesal in iztesal
križ za Sina božjega...

Angeli so zaplakali
in v nebesa priplakali.
Dobri Bog jih je tolažil:
"O nikarte se solziti,
moralo tako je priti, zlati moji angelci..."

Sardenko

Moja Vipavska - - -

Moja domovina je lepa Vipavska dolina. Moj rojstni kraj je majhna vasica, ki šteje okrog 30 hiš.

Preljubi moj domači kraj ... tako mi srce vzdihne, ko zatisnem za trenutek oči in se zagledam v daljo mladostnih spominov.

Na eni strani nizek grič, obrašČen z vinogradi in sadnim drevjem. Kako je bil krasen ta grič v pomladnem cvetju! Kadar se spomnim nanj, se mi v srcu oglasi pesmica, ki sem jo pela kot otrok:

Priroda je spala,
pa zopet je vstala,
in prišla je zala
preljuba pomlad.

Okrog veselice
nam delajo ptice
in male cvetlice
nam lepšajo svet.

Ozrem se naprej in vidim dalje drug grič, ki je višji. Ta ima na vrhu lepo cerkvico, ki jo imenujemo "Pri sv. Martinu". Zdi se mi, kot da še čujem tihi odmev ave marije, ki sem ga neštetokrat poslušala v mraku, strmeč s svojimi otroškimi očmi v nebo, kjer se je vžigalo brez števila zvezd. O sladke otroške sanje... Zvedela sem, da je kruta vojna tudi to malo in drago mi cerkvico uničila. Kje si, moj mili večerni zvon?

Pod tem gričem se na levo širi velika planina z lepimi zelenimi travniki in gozdovi. V te gozdove smo v pomladanskih nedeljah hodile skupaj nabirat ciklame in drugo cvetje. Vsaka se je trudila, da bi jih čim več nabrala, da se je potem lahko pohvalila: "Jaz jih imam več kot ti!" Zelo sem bila vesela, ko sem nabrala lep šopek in ga nesla vsa ponosna domov v dar svoji materi. S prav takim veseljem sem plezala na drevesa in pri tem skrbno pazila, da me niso bratje spazili. Kajti tekmovali smo med seboj, kdo bo prinesel mami prvo zrelo sadje. Seveda, mamica so bili veseli te tekme, četudi se ji je darovalec predstavil z opraskanim noskom. Kako so lepi danes ti spomini!

Ob vznožju planine se vije ozka cesta, ki pelje iz moje vasi v bližnjo vas Branico. Tam se zgubi v širšo cesto, ki gre skozi Branico na eno stran v Štanjel in dalje proti Trstu, na drugo stran pa v Ri - femberg ter proti Gorici. Tik ob cesti teče majhna reka Branica, na drugi strani pa se dviga mogočno hribovje, po katerem se previja železnica, ki pelje iz Trsta v Gorico.

Moje prvo srečanje z vlakom je bilo, ko sem desetletna šla s svojim bratom in starejšimi dekleti na romanje na Sveto Goro. Neprestano smo prepevali Marijine pesmi. Med potjo kažejo v kamen vsekan stol, kot bi ga naredila umetnikova roka. Legenda pa trdi, da se je tam vsedla Mati božja, ko je potovala na Sveto Goro. Stari ljudje so to vedno potrjevali...

Takrat sem tudi prvič videla Sočo. Ko sem pozneje v Trstu opazovala Jadransko morje in ko zdaj tu gledam Tirensko valovje, vedno mislim, da ni barve lepše in vedrejše od naše Soče. Kolikokrat mi je že plaval pogled ob sončnem zahodu preko morja in se je moja duša utapljala v veličastni lepoti, pa sem v tistih tihih srečnih trenutkih vedno zaželela videti tebe, moja predraga Soča. Kako te je vredno in iskreno ljubil naš plemeniti pesnik Gregorčič, ko je o tebi pel eno svojih najlepših pesmi:

Krasna si, bistra hči planin,
brdka v prirodni si lepoti,
ko ti prozornih globočin
nevihte temne srd ne moti...

Hodili smo v šolo v Šmarje. To je velika vas, pol ure hoda od naše vasice. Leži pod visokim gričem, poraslim z gozdovi. V Šmarjah imamo šolo in našo cerkev. Iz šole, katero sem obiskovala osem let, hranim dva posebno lepa vtisa.

V pomladanskih dneh nas je naša učiteljica rada vodila na izlet v bližnje gozdove. V mesecu aprilu so nekatere ravnine pri nas posejane s tistimi nežnimi malimi cvetkami, ki jim pravimo "zvončki". S kakim veseljem smo nabirali to cvetje! Nazaj grede pa smo se vsi vsuli v cerkev, ki je bila naenkrat vsa okinčana z obilnim cvetjem, posebno pa glavni oltar Matere božje. Zdelo se nam je, da je bila Marija tega silno vesela. Po naši slovenski zemlji je veliko cerkva posvečenih Mariji. Naše pesmi so najlepše pesmi, kar se jih poje v čast nebeški Kraljici. Kako se mi duša napolnins sladkostjo ob misli, da se bliža božič! Tam daleč v naši cerkvici bo slovesna polnočna sveta maša. In postavili bodo jaslice, gotovo še iste jaslice, ki sem jih še kot otrok občudovala. Blagoslovi, o Jezus, in ohrani našo cerkev in vse nase dobre ljudi!

Lep mi je tudi spomin na prireditve, ki smo jih pripravili za konec vsakega šolskega leta. Igre, deklamacije, zborno petje, vse seje lepo vrstilo. Vsak izmed nas, ki je bil izbran za kako vlogo, je bil na to ponosen bolj kot na še tako lepo spričevalo, za katerega smo se trudili celo leto. O ti prelepa šolska doba, koli o čistega veselja je bilo v njej!

Moja mala vasica, še se hočem zateči na tvoj grič, ki te podpira in varuje.

Tam gori sem tolikokrat sedela v samoti in zrla v daljavo. Vidi se od tam vsa Vipavska dolina. Ni mogoče prešteti velikih in majhnih vasi, ki so posejane med lepimi travniki in njivami. Veliki hrib Čaven, ki se vzpenja prot nebu, se zdi kot mogočen gospodar, ki hoče braniti vse, kar je v njegovi bližini. Pa tebe, reka Vipava, tudi tebe ne morem pozabiti, tiha in mirna voda, ki se viješ preko polja. V tebe se je zagledalo naše nebo, ki je najlepše. Ti si užila toliko lepote naših cvetočih ravnin! In danes, ko te gledam v duhu, čutim, kako si otožna. Predraga moja dolina, danes nisi več tako lepa in vesela, kot si bila takrat, ko sem jaz z otroškim srcem pila tvojo lepoto. Tudi tvoja usoda je usoda življenja. Kako kipi in grozi bučanje valov razdivjanega morja, da ns prestraši; a ko se zopet pomiri, kako čutimo veličastvo božjega stvarstva!

Videla sem nekoč z visokega hriba jutranjo zarjo; nič ni krasnejšega in čistejšega. A ti si zame tako lepa, o moja dolina! Tako hočem o tebi sanjati in te ljubiti, moja lepa, moja draga domovina!

Olga.

NOVA SLOVENKA

I. 2. + JANVAR 1946 + RIM

Človek

Ali ste že kdaj premišljevale, kaj je človek? Najčudovitejše bitje v svetu, izbranec med božjimi stvarmi. Postavljen je za gospodarja vsemu stvarstvu.

Ali ste že kdaj videle sliko, ki je je naslikal veliki mojster Michelangelo na strop Sikstinske kapele? Stvarjenje človeka. Ves dan si je Vsemogočni Stvarnik vzel časa, kakor nam poroča sv. pismo, ko je ustvarjal človeka po svoji podobi in sličnosti.

Oglejmo si Michelangelove umetnine! Adam, prvi človek leži na tleh, lep, mlad in poln moči. Gospod Bog se mu je približal. Stegnil je svoje vsemogočno roko, da bi dal svoji stvari življenje; tudi Adam proži svojo roko proti Stvarniku, ki se lahno dotikata. Bog je človeku vdihnil dušo, zato je Adamov obraz ožarjen kakor z ognj ognjem življenja, z luči je razuma in milosti božje.

Ali ste že kdaj slišale, kaj pomeni beseda Izrael? Človek, ki se bori z Bogom.

Edino človek je od vidnega stvarstva sprejet v božjo igro. Ni le igrača v rokah božje previdnosti, nasprotno je določen, da v igri svetovne zgodovine razvije vse zmožnosti, da se svobodno krsta, da se odloči za eno ali za drugo vlogo, da se bori z Bogom ali proti Bogu.

Ali ste z kdaj občutile vso bedo človeka, ki se v igri napačno odloči, ki v svojem življenju zavrže Boga?

Za visoke cilje je ustvarjen človek. Postavljen je, da gospoduje stvarstvu, da služi Stvarniku, in tako doseže svojo srečo.

Toda vsak je svoje sreče kovač. Kam boš krenil? Kako boš ravnal? Nihče ne more stati ob strani.

Očetova beseda

PAPEŽEV GOVOR O SEDOBNEM ŽENSKEM VPRAŠANJU.

BISTVO ŽENSKEGA VPRAŠANJA

BESEDILO: Povejmo takoj, da je za nas žensko vprašanje v celoti, kakor v številnih posebnih vidikih edino v tem, kako ohraniti in dvigniti dostojanstvo, ki ga je žena prejela od Boga. Za nas torej to vprašanje ni zgolj gospodarskega, vzgojnega, biološkega ali političnega ter narodnostnega reda, marveč vprašanje, ki kljub razsežnosti v celoti zavisi od vprašanja : kako ohraniti in utrditi to dostojanstvo žene zlasti danes, v razmerah, v katere nas je postavila previdnost. Gledati na vprašanje drugače, presojati ga enostransko pod katerim koli omenjenih vidikov; bi se reklo vprašanju

se izmikati brez koristi za kogar koli, zlasti za ženo samo. ločiti ga od Boga, od modrega stvarnika reda, od njegove najsvetejše volje, je isto, kakor prezreti bistveno točko vprašanja, to je pravo dostojanstvo žene; ki ga ima, samo od Boga in v Bogu.

Iz tega sledi, da ženskega vprašanja niso zmožni pravilno presojati sistemi, ki izključujejo iz družabnega življenja Boga in njegov zakon ter priznajo verskim zapovedim kvečjemu skromno mesto v človekovem zasebnem življenju.

Zato ste se vse, ne oziraje se na zveneče in prazne besede, s katerimi nekateri hočejo poimenovati zahteve ženstva, hvalevredno združile in zbrale kot katoliške žene in dekleta, da daste, kakor je prav, izraza naravnim zahtevam in pravim koristim vašega spola.

RAZLAGA

Žensko vprašanje: dostojanstvo žene.

Takoj v začetku sveti oče povdari, v čem prav za prav zanj obstoji žensko vprašanje - :v ničemer drugem kot v tem, da se ženi vrne, ohranjuje in še pomnožuje ono dostojanstvo, ki ji ga je dal Bog.

Tako mora gledati na žensko vprašanje vsak katoličan in sploh vsak človek, ker to gledanje je edino pravilno.

To gledanje je temeljne važnosti za reševanje celotnega ženskega vprašanja; vsi, ki hočejo pri tem reševanju sodelovati, si morajo najprej ta temelj osvojiti in potem na njem graditi. Le tako bodo reševali problem v celoti in po pravi poti.

Napake pri reševanju ženskega vprašanja.

Dvojno usodno napako opaža in omenja sveti oče pri sodobnem reševanju ženskega vprašanja:

Prva napaka: enostransko reševanje

Žensko vprašanje se navadno rešuje preveč enostransko. Eni ga rešujejo predvsem s pravnega stališča: kakšne pravice in dolžnosti naj se v zakonodaji prisodijo ženskemu svetu; drugi ga rešujejo z gospodarskega stališča - kakšen položaj naj bi zavzemala žena kot delavna sila v sodobnem gospodarstvu; tretji ga rešujejo z vzgojeslovnega gledišča, kako naj se ženstvo vzgaja in kakšno vlogo naj ima pri vzgoji; četrti z biološkega stališča, kakšne naloge pristoje ženi na podlagi njenega telesnega in duševnega ustroja; peti in šesti končno obravnavajo žensko vprašanje samo s političnega in narodnostnega stališča - v koliko naj žena posega v narodno in politično življenje, kakšen pomen ima to njeno delo in kakšno mesto ji tu pripada.

Sveti oče ne pravi, da so vsa ta različna stališča neutemeljena in pogrešena, pravi pa, da je pogrešeno to, da se mnogi pri reševanju ženskega vprašanja postavijo le na eno ali drugo stališče in samo to vidijo in upoštevajo, pri tem pa zgreše bistvo vprašanja.

namesto da bi gledali na vprašanje v celoti in ga reševali v njega bistvu, temelju.

Druga napaka: r e š e v a n j e z z g o l j n a r a v n e g a g l e d i š č a.

Mnogi rešujejo žensko vprašanje zgolj z naravnega gledišča popolpustivši ob strani še mnogo važnejše nadnaravno gledišče - Boga in njegove namene z ženo, njen nadnaraven cilj in nadnaravne življenske lastnosti, potrebe in dolžnosti, - skratka - duhovno plat njenega življenskega poslanstva. Vsako tako reševanje ženskega vprašanja z zgolj naravnega gledišča je že v naprej obsojeno v neuspeh, je kakor mahanje po zraku, kajti temelji na neresničnosti. Saj zgolj naravno pojmovana žena sploh ne obstoji, takega bitja dejansko sploh ni. Še več - tako zgolj naravno reševanje ženskega vprašanja je silno kvarno, ker vnaša v življenje žene in družbe sploh povsem napačne zaključke in posledice in ker zavira edino pravo - nadnaravno plat upoštevajoče reševanje vprašanja.

Na ta pogrešen in kvaren način skušajo reševati žensko vprašanje razni filozofski, politični, socialni in nacionalni sistemi, ki jih sveti oče omenja, a jih ne imenuje, pač pa tako lepo določi, da jih zlahka ugenemo. Ti sistemi, "ki izključujejo iz družabnega življenja Boga in njegove zakone ter priznajo verskim zapovedim kvečjemu skromno mesto v človekovem zasebnem življenju" so: liberalizem, rasizem, marksizem, socializem, zlasti komunizem in drugi.

Z a k a j r e š u j e j o ž e n s k o v p r a š a n j e p r e d v s e m n a s p r o t n i k i ?

Pa prav ti nasprotniki so se z vso silo vrgli na žensko vprašanje, ne pa toliko tisti, ki ga edini moreje pravilno rešiti - katoličani. Kako to? Zakaj oni, zakaj ne mi? Deloma moremo najti vzrok v tem, kar se pogosto povdarja, da so namreč žal "otroci teme v svojem rodu modrejši od otrok luči", kot pravi Kristus, in so bolj prožni in iznajdljivi ter se tako mnogokrat hitreje znajdejo v raznih tokovih časa kot mi. Pred vsem pa je v tem našem primeru vzrok za tako živahno reševanje ženskega vprašanja pri nasprotnikih Cerkve sledeč: Zanje je žensko vprašanje celo v svojem bistvu problem, uganka, ker ne samo žensko, ampak vsa druga življenjska vprašanja v temelju pojmujejo in rešujejo napačno, potem ko so zavrgli luč, ki sveti v temi. Ti sploh stoje pred samimi vprašanji in bodo vedno tičali v njih ter se ne bodo nikdar iz njih izkopali, ampak se bodo v njih zgubili in uničili, ker hodijo v temi. Zato vse to njih mrzlično iskanje in slepo tipanje na vse strani. Zato tudi toliko različnih teorij in naukov o ženskem vprašanju, kolikor raznih filozofov, psihologov, pisunov in voditeljev. Vsak ima svoje zamisli.

K a t o l i č a n i i n ž e n s k o v p r a š a n j e.

Za nas pa, ki imamo luč svete vere pa nasprotno ženskega vprašanja, vsaj glede temeljnih točk, prav za prav ni. Psalmist pravi: Vse je jasno, duh nam seva, k Bogu pota razodeva. - Zato sveti oče v svojem govoru ni šele reševal in rešil ženskega vprašanja, ampak ga je le razložil. Zato je mogel takoj v začetku povedati in povdariti, v čem je rešitev ženskega vprašanja. Katoličani že imamo vse resnice. Nam je treba le to resnico vedno bolj in vedno globje spoznavati, jo vedno sproti navajati na sodob-

no življenje,po njej živeti,pa jo tudi drugim podajati,razširjati in ji v vsem,tudi v javnem življenju priboriti veljave in zmage.To je ves problem katolicizma.Resnica katolicizma bo svet osvobodila in mu vsa, tudi ženska vprašanja rešila.

Edino in največ in vse,kar moremo torej storiti pri reševanju takozvanega ženskega vprašanja je,da resnice o večnostnem dostojanstvu žene vedno znova navajamo na spremembe časa in tokove sodobnosti.In tu je pred vsem poklicano k delu katoliško ženstvo,ki edino more vedno znova času primerno osvetljevati položaj ženstva,ker ima edino eno luč resnice.In na tem polju,lahko rečemo,je katoliško ženstvo presalo delavno.Ker stori dovolj,ker ne sveti dovolj,zato zmaguje v sodobnem položaju ženstva moč teme.Katoliške žene le preveč prepuščajo glavno besedo ženam nekatoliškega svetovnega nazora oziroma raznim zmotnim ideologom ženskega sveta.In potem celo same podlegajo tem zmotam,ki jih "pod zvenečimi in praznimi gesli" kot se izraža sveti oče,širijo žal uspešno med ženski svet.Eno takih gesel je na primer "emancipacija",kakor jo oznanjajo nasprotniki krščanstva.Katoliške žene sploh ne potrebujejo emancipacije,so že zdavnaj emancipirane s krščanstvom.Samo živeti je treba to krščansko emancipacijo!

Živimo katoliško!

Tako spet pridemo do tistega starega,pa edino rešilnega gesla:Vzdrami se,kateri spiš...Čas je,da iz spanja vstanemo!Udejstvujmo krščanstvo,katoliška načela vrzimo v življenje,vsak v svojem delokrogu, dekleta in žene zlasti v ženskem življenju in udejstvovanju,pa bo rešeno vsako vprašanje,toliko,kolikor se pač tu rešiti da.

+ Slovo

Večerne sence so polagoma legale na sveto mesto.Sončna svetloba je ugašala,zadnji žarki so zlatili nebo na zapadu.Na ulicah se zagorele svetilke,velemesto je postalo morje lučic.

Kakor majhen otoček med valovi je hiša slovenskih šolskih sester.V njih kapelici pozabimo,da nismo doma.

Od vseh strani smo prihiteli v kapelico,da voščimo srečno pot mlademu delavcu v vinogradu Gospodovem,misijonarju Janezu Kopaču. Gospod mu je dal milost in ga je poklical na obilno žetev v daljno Kino.

P.Prešeren je v imenu vseh Slovencev izrekel mlademu misijonarju Bogom.Izročil mu je v spomin križ,ki je podoba življenja vsakega kristjana,zlasti pa še misijonarjevega.Križ je podoba boja,žrtev in trpljenja,križ pa je tudi znamenje zmage.

Gospod Janez Kopač se je vsem zbranim lepo zahvalil.Z rahlo trepetajočim glasom je priznal,da je vendar težko zapustiti dom.Šele ob slovesu,je dejal,človek z vso močjo čuti,koliko je vredna domača beseda in domače srce.Priporočil se nam je vsem Slovencem v molitev.

V majhni kapelici je zadonela pesem:"O sveti križ,življenja luč,o sveti križ,nebeški ključ!"

Za mladega moža je bila naša pesem zadnji pozdrav domovine, ki jo zapušča.Odhaja sin od doma,ne da bi mu domovina ne bila draga, ampak gre,da izpolni poslanstvo,da se odzove božjemu klicu.

Daleč vodi pot mladega moža.Križ je vzel seboj,da mu bo v oporo in tolažbo.Spremljajo ga naše molitve in prošnje.

Ljubezen

Dr.Ignacij Lenček.

PO LJUBEZNI JIM BODITE SPOZNALI!

Ko smo od 2.do 12.junija 1945 nekateri Slovenci v Celovcu na zbiralnem prostoru čakali na transport za Italijo,smo imeli ves ta čas priliko spoznavati nekega Indijca iz Rangoona v Burmi.Naneslo je,da smo s tem poganom bramanske vere govorili tudi o veri.Bil je odločen nasprotnik krščanstva."Krščanski evangelij je lep",nam je dejal,"prestavljen je tudi v naš jezik,a evropski človek ne živi več po njem. Zato krščanstvo odklanjamo.Krščanska Evropa je utonila v sovraštvu, krščanski narodi se med seboj do konca uničujejo - to prav res ni več v smislu evangelija ljubezni.

Ob teh besedah,ki mi jih je s tako pr pričevalnim mirom iz oči v oči v lepi slovenščini povedal ta indijski pogan,sem se zdrznil.Tvoje me je globoko zadelo.

Prvič,kako resnično preroške so bile Kristusove besede,ko je dejal:"Po tem bodo vsi spoznali,da ste moji učenci,ako se ljubite med seboj."Kako bi samerili poganu,če se je ravnal po Jezusovih besedah in meril naše krščanstvo po naši ljubezni.Res,kako grozna odgovornost: sovraštvo krščanske Evrope je poganom v pohujšanje.Namesto da jim kažemo z svojo ljubeznijo,kje je krščanstvo,kje je Kristus,jih odbijamo. Kajti,kjer ni med seboj ne ljubezni,ni krščanstva,tudi ni Kristusovega duha.Namesto da bi jim bili vodniki h Kristusu,smo jim zvodniki.

Druga misel pa me je še bolj zadela. Zavedel sem se,da je res tako. Med nami kristjani evangeljske ljubezni skoraj ni več.Ni treba,da bi se ozirali po svetu;preveč je ves krvav, da bi nam mogel očitno govoriti o ljubezni človeka do človeka.Ozrimo se k nam domov,v našo domovino,na naš slovenski narod.Ali bi mogel naš pogan danes reči o takozvanem slovenskem narodu,da je resnično krščena ki,ker ima resnično krščansko ljubezen.Če bi bil živel med nami zadnja leta,bi mne ne bil primoran na prvi pogled ugotoviti,da se je ljubezen umaknila pred valom sovraštva in sovražnih dejanj,nekam menda v skrivne kotičke zasebnega življenja nekaterih res dobrih in plemenitih duš?!

Ali bi imel prav?Bi bila ta njegova sodba pravilna?Kakšni smo bili in smo v resnici.

Ne govorim o tistih,ki jim je sovraštvo načelo,ki zametujejo krščansko ljubezen,ker so zavrgli krščanstvo.Komunizem hoče netiti sovraštvo,ker ga za svojo revolucijo potrebuje;"Cesar mi potrebujemo,to je sovraštvo",je zapisal neki komunist.Sovraštvo jim je orodje,sredstvo;sovražiti hočejo,ker hočejo uničevati.

In mi?Mi,ki smo se v imenu krščanstva borili proti komunizmu,v imenu božjem terej- ali je bilo naše delo res božje,to je iz ljubezni, z ljubeznijo ali vsaj ne proti ljubezni,ali pa je nasprotno bilo naše delo - delo sovraštva in zato satanovo delo?

Mnogi so tako trdili in še danes trdijo.Zato je na mestu kratka in jasna beseda.

Načelno in na splošno je bil naš protikomunistični boj(z orožjem) dvoje:

Najprej samoobramba lastnega življenja in obramba življenja našega ljudstva.Naš boj ni bil napad,marveč odgovor na napad.Ljubezen,ki le brani sebe in druge,ki hoče rešiti del naroda smrti,ki hoče obvarovati domovino zla,ki se je danes dejansko razlilo na naše zemlje - ta ljubezen je bila torej nagib in je dejalo smisel in značaj našemu delu. Res je bilo to delo krvavo,a kot silobran je bilo delo ljubezni do tistih,ki so bili dejansko ogroženi,in do slovenskega naroda sploh,ki smo mu hoteli prihraniti bridke izkušnje,ki jih pod jarmom komunizma danes doživlja in jih bo še doživljal.

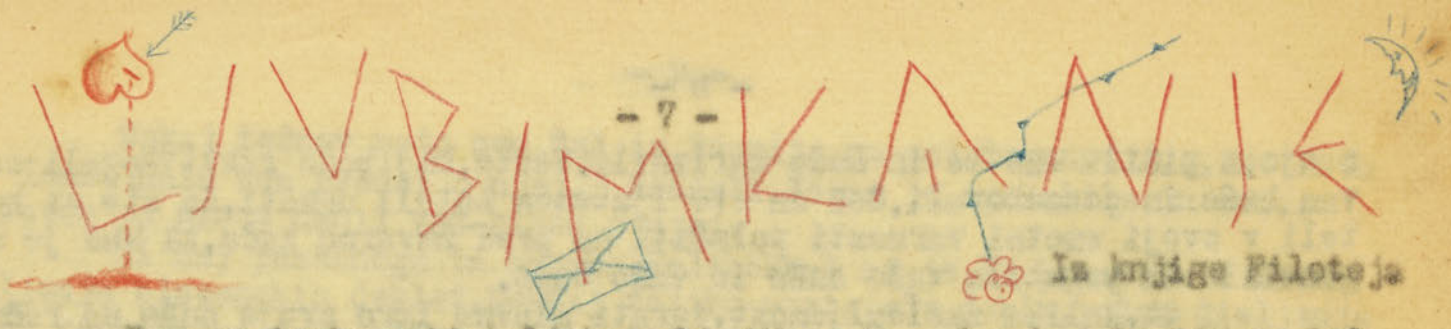
Drugo,kar je v tem našem boju imelo videz sovraštva,je bilo kaznovanje ljudi,ki so si nakopali veliko krivdo in zaslužili za svoj zločin kazen.Kaznovanje pa je prav tako zahteval nravno-pravi red,zahtevalo ga je skupno dobro našega naroda.Za o zadi to ni bilo izraz sovraštva,marveč izraz čuta za pravičnost in za nravni red,kar spet ne nasprotuje ljubezni,ampak je prav tako iz pravetljubezni do naroda.

Načelno in splošno je torej bilo naše delo - delo prav pojmovne ljubezni do slovenskega naroda.

Dejansko in v posameznih primerih - koliko je res bilo teh slučajev,bo presodila pravična zgodovina - pa se je moglo tej ljubezni do slovenskega naroda pridružiti še kaj nepravilnega,in sicer nas danes zanima eno:sovraštvo do sočloveka - nasprotnika.Nespametno bi bilo,si to prikrivati.Če sovraštvo je včasih zatemnilo ljubezen,ki bi morala naše večkrat nujno ostro,boleče in krvavo,voditi in uravnavati.Kazalo se je to sovraštvo na različne načine,v različnih oblikah:v besedah in grožnjah,ki so o sovraštvu pričale;(že zgolj idejno nasprotstvo je včasih prehajalo v osebno sovraštvo);v željah,tolikokrat umljivih,včasih opravičljivih,a nikoli upravičenih,po osebnem in zasebnem maščevanju; v neplemenitem,surovem ravnanju z nasprotnikom,ki je posurovelo nas same;v zaslepljenosti,ki včasih morda ni videla prave meje med pravično kaznijo in neupravičenim sovraštvom,v načinu,kako se je delila sicer zaslužena kazen;ker sovraštvo slepi,smo tu in tam krivdo neupravičeno pretiravali;mnogokje ni bilo razumevanja za odpuščanje in za spravo,tudi kadar bi bila na mestu;javljalo se je sovraštvo še v drugih okoliščinah,ki jim ni moči vseh našteti.Eno moremo in moramo reči:Kjer se je pojavilo pravo sovraštvo in kjer je sovraštvo vodilo ali pa tudi le spremljalo naše delo,je bilo to nam in našemu delu le v kvar.Enkrat za vselej nam mora namreč biti jasno,da sovraštvo nikjerne v zasebnem,ne v javnem življenju ne more roditi res dobrih sadov,ker je sovraštvo za nekaj v sebi slabega,nekaj,kar nasprotuje bistvu krščanskega človeka in nravni človeškega bitja sploh.In o tem bom v drugem delu podal nekaj misli.

Poincare o vrednosti časa

Neki angleški diplomat se je hotel dobrikati francoskemu ministerskemu predsedniku R.Poincareju,ki je bil splošno znan kot silno marljiv delavec,in mu reče:"Vi ste zgled,kako pravilen je pregovor,ki pravi:Čas je zlato".Poincare mu odvrne:"Čas je še veliko več vreden."

Iz knjige Filoteja

Razposajenim prijateljstvom,ki jih goje med seboj ljudje različnega spola brez namena poroke,pravimo ljubimkanje;kajti zaradi brezprimerne praznote in pomanjkljivosti se ne morejo imenovati ne prijateljstvo ne ljubezen,ker so le spački,ali bolje:varljive sence prijateljstva.Moška in ženska srca napolnijo,zajameje,povežejo in prepleto med seboj s puhlimi,narzadnimi čuvstvi,ki izvirajo iz lahkomiselnih stikov in malovrednih zabav.In čeprav se te nespametne ljubezni končajo in pogrezneje v ostudno mesenost in poltenost,vendar jih oni,med katerimi so,prvotno ne nameravajo;sicer bi se to ne imenovalo več ljubimkanje,ampak javna nespodobnost.Včasih minejo leta, ne da bi se med njimi,ki se jih je polastila taka norost,dogodilo kaj naravnost proti čistosti telesa.Vstavijo se pri tem,da svoja srca preplavijo z hrepenenjem,z željami,z vzdihovanjem,dvorjenjem in drugimi takimi nepristojnostmi in puhlostmi;to pa iz različnih namenov.

Nekateri nimajo pri tem drugega namena kot z sprejemanjem in vračanjem ljubezni utešiti svoje srce,sledeč ljubezenskemu nagnjenju. Taki niso izbirčni,marveč gredo v svoji ljubezni le za svojim okusom in nagonom.Če srečajo koga,ki jim je všeč,se ne menijo za njegovo razpoloženje in vedenje,ampak takoj začno s svojimi ljubeznivostmi. In zamotali se bodo v pogube mreže,ki se jih bodo potem le težko rešili.Drugi se vdajo taki nespameti iz nečimernosti.Menijo,da ni mala čast,osvojiti si srce in jih povezati z ljubeznijo.Taki izbirajo iz slavohlepja.Svoje zanke nastavljajo in svoje mreže razpenjajo na izbranih,bolj vzvišenih,poselnih in imenitnih krajih.Tretje k temu nagiba oboje:ljubezensko nagnjenje in nečimernost.Vitez svoje ljubezni noče uživati,četudi jim je že zajela srce,ako ni zraven nekoliko slave.

Vsa taka prijateljstva so slaba,nespametna,prazna.Slaba so,ker ker vodijo in se končujejo v grehu in ker ljubezen in z njo tudi srce ukradejo Bogu,ženi ali možu,ki bi moralo biti njegova last.Nespametna so,ker so brez podlage,brez razloga.Ničeva so,ker nima od njih nihče ne koristi ne časti ne zadovoljstva.Nasprotno:z njimi se zaprvlja čas,ogroža čast.Ne prinese pa nikakšne sladkosti,razen želje in upanja po nečem neznanem.

Slama se vname takoj,ko se podtakne ogenj.Taka so tudi naša srca.Takoj ko začutijo,da se je kaka duša vnela zanje,tudi sama vzplamte zanjo.Sprejmem jo,ni bo rekel kdo,a ne bom šel predaleč. O,kako se motiš!Ogenj ljubezni je vse bolj živ in prodrljiv,kakor sodiš.Misliš,da je le iskra in čudila se boš,ko boš videla,da ti je hipoma zajel vse srce,upepelil vse tvoje dobre sklepe in zatemnil t tvoje dobro ime.Modri piše:"Kdo bo pomiloval ljubitelja kač,če ga piči sam?"In za njim kličem jaz:O nespametni in brezumni,ki mislite, da boste vročili ljubezen in jo obračali po svoje.Igrali bi se radi

z njo,a pičila vas bo in hudo ugriznila.Veste,kaj bodo rekli?Nogali se vam bodo in posmehovali,češ da ste ljubezen hoteli ugnati,da ste si hoteli v svoji zmotni varnosti položiti na prsi nevarno kačo,ki vas je ugonobila in pogubila vašo dušo in vašo čast.

Oh,kolika zaslepljenost,igrati glavno igro svoje duše na račun tako ničevega jamstva!Da, Bog hoče človeka samo zaradi njegove duše,dušo pa le zaradi volje in voljo edino zaradi ljubezni.O,ljubezni imamo veliko manj,kot je potrebujemo.Reči hočem,da bi morala biti neizmerna, da bi je bilo dovolj za Boga.In vendar jo v svoji slabosti zapravljamo in trosimo po nespametnih,raznih ničevih stvareh,kakor da bi jo imeli odveč.Ah,tisti veliki Bog,ki je pridržal vso ljubezen naše duše sebi v znamenje,da je On njen Stvarnik,Ohranjevalec in Odrešenik,bo zahteval od teh nesmiselnih igrah strog račun.Če bo treba dajati tako natančen odgovor že od vsake nepotrebne besede,kako ga bomo dajali šele o nepotrebnem,nesmiselnem,nespametnem in nevarnem prijateljstvu?

Oreh zelo škoduje trti na polju,kjer raste.Ker je tako velik, potegne iz zemlje vse sokove,da druge rastline ne morejo uspevati.Njegovo listej je tako košato,da dela veliko in gosto senco.Privabi pa tudi mimoidoče,ki klatijo njegove sadove in tako vsenaokrog pomandrajo in uničijo.Tako škodo povzroči v duši ljubimkanje,ker je vso prevzame in tako silno pritegne njene zmožnosti,da ni sposobna za nobeno drugo delo. Listja,ki pomenja razgovore,kratkočasje in dvorjenje,je tako nagosto, da ji vzame ves prosti čas.In končno zbudi ljubimkanje toliko skušnjav, raztresenosti,sumničenja in drugih težav,da je srce zaradi njih čisto steptano in pokvarjeno.Skratka:ta ljubimkanja ne preženo le božje ljubezni,marveč tudi božji strah,opoje duše in zatemne pogled,vse - na kratko povedano - udvorljiva igra,a kuga za srce.

VEN IZ BLATNIH NIŽIN

LENKA ...

Na Belo nedeljo je bilo.Pred nekaj leti.Po deseti maši je prišla v župnijsko pisarno,stopila k pisalni mizi ij tiho odložila nam je trak z Marijino svetinje ter s pretresljivim vzdihom dejala:"Ne spadam več v Marijino družbo."

Ah,Lenka!V njenem pogledu in besedi sem bral,kar je hotela povedati.To dekle,vsa leta tako srečna,nasmejan božji otrok,pripravlj na povsod pomagati!Nekaj nesecev sem pa se je tako čudno izogibala duhovnika in svojih nekdanjih prijateljic ...

Odšla je brez besed.

Popoldne sem stopil k njenim staršem,naj se vsaj poročita,da ne bo fari in hiši v sramoto.Oče je kar brž pristal na to.Materin odgovor pa je bil:"Ne bo ga ne vzela,Grabnarjevega Lojza,beračа,naša Lenka, ki ima vendar grunt,saj je sama.Enega bomo že še kako redili.Njega pa k naši hiši ne bo pod nobenim pogojem!"In vse prigovarjanje je bilo zaman.

Nekaj tednov nato sem šel iz župnije na pot begunstva...In tista Lenka?Malo sem zvedel o njej,a žalostni.Še se je spozabila,in še... Potem pa nisem dobil več-glasu o njej.

Ni kaj posebnega ta zgodba.Kolikokrat se je že ponovila v življenju slovenskih deklet.Nekdaj toliko obetajoče dekle,polno življenja in radosti,pa tako hitro - razvalina življenja.

Težko,a potrebno je spregovoriti.

Vem,težka naloga je,pisati o kočljivem vprašanju čistosti oziroma nečistosti,govoriti o spolnem življenju in kar je v zvezi z njim.A vemo tudi,da ni v nobeni stvari bolj kot tu treba jasnosti in zato točnega pouka.Res je danes v svetu polno strašnih pregreh:umorov,ubojev,ropa,bogokletstva,sovraštva do Boga.Toda nič manj strašne so uničujoče sence, ki z svojim hladom more najlepše cvetove mladosti,tudi med dekliško mladino našega naroda.Niso to pravljice in legende - senčna stran resničnega življenja so,strašne pregrehe nečistosti,ki v svoji posledicah,če že drugače ne,izpodkopujejo moralnost korenine življenja posameznikovega,družinskega in družabnega,narodovega.Prav zato,ker je spolno vprašanje ono,okrog katerega se sučejo najtišje a morda zato tudi najsilnejše želje in misli slehernega mladostnika,je treba pojasniti to velevažno vprašanje s poštenega,edino pravilnega krščanskega gledišča.Marsi kateri bo jasna,odkrita beseda o vsem-tem rešilna bilka.

Neizmerno je škoda vsakega mladega življenja zlasti v teh časih za naš slovenski narod.Koliko sem jih že srečal in ste jih tudi ve v življenju!Hitele so,kakor božjemu soncu naproti,obetale mnogo,pa so nenadoma klonile,ustavile sredi poti svoj korak,zavrgle visoki cilj in se zgubile sredi množice.

Rešujmo,ohranjujmo seb,rešujmo druge!

Seveda,pouk še ni vse.Čistost se ne izvojuje s poukom,ampak z vso volje in milostjo.Tu velja:Kdor resno hoče,zmaga!Je včasih boj trd in hud,treba potrpljenja s samim seboj in vztrajnosti,a vsaka razume:Kjer je največ truda,tam so zmage najlepše.

Bog zapoveduje.

Bog sam je glede teh zadev postavil jasne meje,dal točne predpise,in to,kot nekaj posebno važnega,v dveh zapovedih,6; in 9::Ne nečistuj,ne želi svojega bližnjega žene!

Vsaka od teh dveh zapovedi pa ima,bi rekel,dvojno plat,negativno in pozitivno:nekaj ukazuje,nalaga,nekaj zabranjuje,prepoveduje.V šesti in deveti zapovedi prepoveduje Bog vse grehe zoper krepost čistosti. Namreč ne samo nečista dejanja,ampak z deveto zapovedjo prepoveduje še posebej tudi radovoljne nečiste misli in želje oziroma zapoveduje,da moramo biti čisti in sramežljivi v svojih mislih in željah,to je ohraniti moramo čisto srce,ter v besedah,pogledih in dejanjih.V ta namen smo dolžni uporabljati vse one pripomočke,ki so v to potrebni,oziroma odstranjevati vse ono;kar v nečistost nagiblje.

Devištvo,nedolžnost,čistost.

V tem prvem delu našega razpravljanja o teh zadevah moramo

pred vsem prevdariti,kaj pomenijo ti trije izrazi.V vsakdanjem govoru jih radi enačimo,pa se vendar tako različni po pomenu in vsebini.

Nedolžnost je dvojna:ena krstna nedolžnost,druga pa,recimo,nedolžnost spokornih.Prvo imajo oni,ki jim še nobena senca smrtnega greha ni omadeževala duše,drugo pa si človek pridobi po odpuščenju grehov.

Devištvo v strogem pomenu besede pomeni telesno neoskrunjenost,kot krepost pa pomeni odločitev človekove volje,da se hoče za vedno vzdržati vseh spolnih užitkov.Čistosti ji kot nekaka posebna spremljevalka človeku v srce položena krepost sramežljivosti,ki nas nagiba,da se varjemo vsega,kar vzbuja v nas odpor sramu.

Kaj pa pomeni Čistost? Sedi moramo malo na širše:

Dva močna nagona je Bog položil v človekovo naravo.Prvi je gon samoohranitve,ohranitve posameznika:gon po hranjenju,pijači,itd.Ta nagon mora urejevati pamet in vera,da človek ne prestopi meje zmernosti. Drugi nagon pa je nagon za ohranitev človeškega rodu.In temu nagonu po božji postavi ni dovoljeno ustrezati drugače,kot le po redu in namenu,ki ga je Bog postavil.To pa je le v pravilno sklenjenem zakonu, medsebojni zvezi moža in žene v eno telesno-duhovno enoto.To zvezo je Kristus v novi zavezi povzdignil v zakrament.

Adama in Evo je Bog ustvaril tako,da sta imela popolno gospodstvo nad svojimi nagoni.Ni jima to šlo še po naravi.Bog ju je po svoji dobroti postavil v tak višji red.Če bi ostala dobra,bi isto zaslužila nam.Pa sta grešila in za kazen bila vržena iz raja.Odvzeto jima je bilo popolno gospodstvo nad nagoni.In tako je nastala ta najsilnejša posledica izvirnega greha v nas:upor nižje narave proti višji,duhovni.- Ta nagon,od Boga hoten in v človekovo naravo dejan,seveda sam na sebi ni nič slabega,saj služi velikim ohranjevalnim in ustvarjalnim namenom družine in po njej človeškega rodu.Ne smeš pa mu pod nobenim pogojem ustreči,dokler ne dorasteš v razmere,v katerih Bog to dovoljuje,to je v pravilno sklenjenem zakonu.Kdor ustreza temu nagonu izven zakona,greši proti šesti oziroma deveti božji zapovedi,greši proti c čistosti,ki je torej krepost,ki ureja meje udejstvovanja spolnega nagona:

Bistvo nečistega greha je torej v tem,da hoče kdo zadovoljiti svojo počutnost,svoj spolni nagon izven zakona,pa naj bo to le v mislih in željah,predstavah,pogledih,besedah,dotikih ali dejanjih,in naj to stori sam nad seboj ali z drugim,pa naj bo ta druga oseba moškega ali ženskega spola.

Zakon in potomstvo v njem,to je glavni cilj,za katerim stremi ta človekov najmočnejši nagon.Vse ostalo - poezija ljubezni,nje osrečujoče čuvstvo,to ni samo sebi namen,ampak le sredstvo,ki naj povzroči in pospeši glavni namen ljubezni:zakon.Zato povdarimo tu:če upanja na zakon ni,potem je vsako ljubezničenje nesmiselno,brez smotra,naravnost krivično in se mu je treba odločno upreti!Samo eno je b božja volja v tem:Iz dušeno-telesne enote zakoncev naj vzklije brstje novega življenja,ki naj izpolni vrzeli,katere seka smrt v človeškem rodu vsak čas,še posebno pa današnji.In v takih smrtnonosnih časih je igračkanje s temi svetimi stvarmi še dvakrat zlo.Ni le greh proti čistosti,ampak tudi greh proti ljubezni do naroda.

Osnovna nravna načela.

Preden pa kaj več povemo o pregrehah nečistosti zoper šesto in deveto zapoved, je treba povdariti nekaj osnovnih načel katoliškega nauka o nravnosti.

1.- V tem stvarstvu je tvarina tako globoko posebna, da je težko govoriti o kakih malenkostih. Treba pa je seveda tudi tu za smrtni greh dvojega: popolnega spoznanja in popolnega priviljenja človekovega. Zato stoji v katekizmu preprost, pa tako globok stavek: Za greh se človeku prisoja, kar nam vest pred dejanjem predstavi kot nedovoljeno - pa vendar radovoljno storimo. In če o dovoljenosti ali nedovoljenosti stvari dvomiš, tistega ne smeš storiti, dokler dvomiš. Poučí se... Dobro pa moramo ločiti od greha skušnjavo, to je vse tisto, kar človeka mika, da bi storil kaj nedovoljenega, zoper volje božje.

2. - Povdarim, da grehi zoper šesto in deveto božje zapoved niso največji, kakor ljudje kar splošno napačno mislijo. Strašnejši grehi so oni proti višjim krepostim, na primer proti veri, najstrašnejši in največji greh pa je sovraštvo do Boga, ker nasprotuje največji, prvi zapovedi ljubezni do Boga.

Seveda pa je treba istočasno povdariti, da to grešnikom in grešnicam ni nikako opravičilo. Je pa ta greh zlasti v svojih posledicah strašen, saj nečisti greh takorekoč ubija človekovo osebnost, mu odvzame njegovo dostojanstvo, pahne v blato človeške časti, ponižuje do živali in še nižje - zakaj pri živalih je spolni nagon po naravi omejen na določene čase in meje, človek pa z zlorabo božjega daru - svobodne volje sprosti strast tudi preko teh mej ter takorekoč zataji v sebi človeka.

3. - In če bi se nam včasih zdelo, da gre le za male šale, igračkanje, ne pozabimo, da katoliški nauk o nravnosti pozna tudi celo vrsto pogojev, ki sami na sebi mali greh radi danih okoliščin spreminjajo v smrtni greh. Razumeš, da ni vsakemu prav kot govorila nekam dvoumno, napol kvantaško; morda si s tem razburkala najnežnejšo dušo, je celo pohujšala. Morda imaš naravnost namen, v sebi vzbujati strastnost, čeprav le s na videz malimi stvarmi. Morda si storila kaj naravnost iz prezira božje postave ali kot se rado zgodi, storila kaj, kar samo na sebi ni smrtni greh, pa si o tem v svoji nevednosti napačno sodila, a storila tisto kljub temu, da ti je vest to zabranjevala.- Greh nečistosti spada v vrsto glavnih grehov. Že beseda pove: kot glava je, kot korenina, iz katere raste cela vrsta drugih pregreh.

4. - Greši človek proti urejenosti spolnega nagona, torej izven zakona, lahko tudi samo v mislih, željah, predstavah, s pogledi, nezmerljivimi do sebe in do drugih, z neodobrimi dotiki. Ali ni res, da nečista kača prilega v našo dušo največkrat skozi okence naših oči in ušes? Marsikatera misli, da mora vse videti, vse brati, vse slišati. O koliko je po knjigah, po časopisih, v slikah nemoralnih nevarnega. Kaj ima "papirnati hudič" vse preračunano v sebi samem namen: zbujati nizkotno strastnost. Saj veste, kako romani proslavljajo umazano ljubezen kot junaško osvajanje, kako se zakonolomstvo, poroke "pod jelka" in podobne priporočajo. Posebno nevarne so razne nedostojne gledališke in kinopredstave. Ni zaman Pij XI pred nevarnostmi slabega filma svaril v posebni okrožnici.- Kaj pa poljubčke vprašaš, če je bil greh, pa ti odgovorim: Ti sa-

ma vedila ti več,ali ti je vest pred dejanjem dejala:ne smeš.Ti veš,ali si se predala razpoloženju,ki ni bilo usmerjeno na pot po božji volji.

Misli,želje,predstave,pogledi,dotiki,itd,to vse so takozvani nedovršeni grehi.Potem pa je cela vrsta pregreh v dejanju,od katerih so nekateri celo proti naravi.Ti slednji človeka ponižajo še celo pod žival.

Razne vrste nečistih grehov.

Prvi je greh nečistovanja v navadnem pomenu besede:greh dejanja med neporočenimi.Če se ponavlja zdaj tu zdaj tam,zdaj s tem zdaj z onim, je takozvana prostitucija,vlačugarstvo.Velikokrat take zapeljane reve - močvirni cvetovi - životerije kot semce človeške družbe.Zgolj strasti se jim hoče,za denar se predajajo.Ali jih ne najdete tudi med našim slovenskim narodom,doma in v tujini?Kako bridko:na stotaku je bilo zapisano:To je cena moje časti.Mislim,da se takim prej ali slej tisti denarji zagabijo kot judeževi srebrniki:naveličajo se jih,treščijo od sebe,pa gredo žalibog dostikrat tudi judeševe pot.O takih dekletih berete:Reka je naplavila truplo mladenke.Lizol je popila,s samokresom končala upov polno življenje...O ironijalin v časopisni notici piše:nesrečna ljubezen. Nova ironija:ljubezen naj bo,kar je bila le umazanost?!In kako je v sodbah vsega tega človeška družba mnogokrat krivična!Vojno merilo hočejo nekateri glede hrabrosti.Najprej že,ko delajo razliko med temi,ki so take reve pahnili v gnusobo,pa med tistimi,ki nadejanje nadaljujejo in omadeževane s polj pehajo po blatu.A kaj šele,ko z velikim krikom opozore in z velikim prstom pokažejo na vsako izgubljenko,med tem ko imajo fanta,moškega prav takega nečistega življenja še za "fejst" fanta,častnega človeka.In vendar velja zanj in zanjo enako:dokler svojega življenja ne preckrenete,nimata pravice nastopati v pošteni družbi,ona ste enako osramotila svojo čast...ona dekliško,on fantovsko.

Prešuštvo je greh med poročenimi ali če je eden od onih poročen. Ni-to samo greh proti stanovski,zakonski čistosti,ampak tudi proti zvestobi in pravičnosti.Saj veste,kako je pisal sveti Pavel zakoncem:Nista več vsak sam gospodar svojega telesa; - In če se samo mimogrede dotaknem: Kako številni so grehi bele kuge,najstrašnejše morilke tudi našega naroda...ko hočejo zakonci le užitkob,bremen potomstva pa ne!Velika je tudi grešnost pogostokrat v takozvanem Zweikindersistemu,ko sebi od Boga izročeno stvariteljno silo sami omejujejo.In zločini splavov?strahotne so zdravniške statistike o vsem tem iz zadnjih let tudi pri našem narodu: Eno leto 30.000 !Tudi to so uboji,umori,in sicer najnedolžnejših ljudi, saj ima telesce v materinem telesu že od prvega začetka tudi dušo in je živi človek.Na vse take i še drugačne zakonske pregrehe navedno pripravlja zakonce že nečisto življenje pred zakonom.Če prej ni bilo čistosti, je tudi potem le presmogokrat ne bo.

Krvoskrunstvo je nečisti greh med osebami,ki so si v bližnjem sorodstvu.Nizkotna pregreha,ko oskruni človek celo vzvišenost krvnih vezi.

Posilstvo je nasilna oskrunitev,ko zločinec z svijačo ali silo pahne sočloveka v močvaro nizkotnega uživanja.Mislim,da je jugoslovanska državna postava štela sem tudi nečistovanje z osebo pod 16 letom in imela za to določene posebne kazni in robije.

Otmica je nasilno odvedenje osebe z namenom,da se zadosti nečisti strasti.

Svetoskrunstvo je greh z posvečene ali zaobljubljeno osebo ali storjen na posvečenem kraju.

Nečisti grehi proti naravi.

Skoraj nerazumljivo je,da se človek,čudovito božje bitje,v strasti spozabi do greha z brezumno živalje,kar se izvrši v tako zvani bestialiteti(bestia = žival).

Drugi naravnost vnebovpijoči greh je sodomski greh,nečistovanje z osebo istega spola.Ime nosi po mestu Sodomi,kjer so si prebivalci prav s tem grehom izpodkopali svoj narodni obstoj.Večkrat slišimo o tem pod imenom homoseksualnost.Kje je pač v duši homoseksualca tista živa vera,ki gleda v nečloveku božje stvar,po Kristusu odrešeno bitje,tempelj svetega Duha,nekaj spoštovanja vrednega,ne pa ponižev anja in oskrunjenj vrednega.Koliko je prav v tem nevarnosti za srca manj vernih,bivajočih v večjih skupnostih,vojaških kasarnah,po skupnih ležiščih.In vsakemu velja opomin:Duh je voljan,meso pa je slabo.Zato primeren opomin tudi dekletom:Varovati,izogibati se prevelikega,najmanjšega,preveč občutnega,posebnega prijateljstva med seboj,ki lahko postane zgolj čutno,neke vrste zaljubljenost.

Žalostne posledice.

Poglejmo kratko posledice nečistega greha sploh!

Kolikokrat je škoda na zdravju!Kakor da bi na mladem drevesca usekal težko rano.Sokovi se izčrpavajo,cvetje se posuši,drevo ostane brez sadu,nazadnje gnil štor.Saj jih same poznate,tiste,ki se temu grehu predajajo.Sivajo okrog,bledin lic,trudnih potez,nobene vedre nasmejanosti,življenjska utrujenost.Od poštene družbe beže,uzdirčne so in zbadljive,senjave v pokvarjeni domišljiji,vse zaprte.Za tako dekle ni več resnične lepote,ker njena ubita duša ni več dovzetna zanjo, zanje ni več prave radosti,srčnega veselja,ker si ga je ubila z nasladno grešnega uživanja.Ne spoštuje časti deklištva ne svetosti zakona. Nima smisla za materinstvo in njega žrtve,ker nima več življenjskega idealizma.

Nobenega življenja ni v takih zaščitih dekletih,nobenega dekliškega optimizma,nobenega navdušenja za dobro,nobene ustvarjalne sile;dostikrat se jih loti naravnost gnus do življenja in samo konec bi še želele.počasi izgine iz srca tudi vera,zaupanje in ljubezen do Boga.

Še bolj žalostni izgovori...

Vsem moralnim zablodam pa grešniki iščejo opravičila in to zlasti z raznimi izgovori.Pravijo:

Kaj moreš,če je v meni tako silno nagnjenje;to je v moji naravi in ker je v naravi,menda ne bo greh.- Smo že povedali:Tudi ta gen je res vsem položen od Boga,sam na sebi ni slab,a od tebe je odvisno, ali ga naravnaš,usmeriš kot je določil Bog stvarnik,torej v mejah zakona,ali ga pa zlorabiš.Velike sile so v tem genu,a gorje,če zdivjajo.Saj tudi goreči potok dela le škodo,dokler neurejen drvi čez po-

lja,dela samo škodo,ko odnaša plodno zemljo,a le,ker je gospodar zanike rn in ne da te vode uteszniti v strugo.Ni potok kriv,ampak gospodar.Tako tudi pri tebi ni nagon sam v sebi kriv,ampak ti,ker ne storiš-vsega,da bi ga obvladala.

Za tega nagnjenja krotiti sploh ni mogoče,praviš.Tako je nekdaj mislil tudi sv.Avguštin.Zanj pa je molila in prosila dobra mati Monika. Pa si je nekoč z vso resnostjo dejal:Če so zmogli ti in tile,zakaj ne bi zmogel tudi ti,Avguštin?!Hotel je,odločno hotel,in Bog je milost dal,pa je zmagal sv.Avguštin.- Sto in sto deklet je okrog tebe,v enakih ali še slabših življenjskih prilikah in morda s še silnejšim nagonom, pa ostanejo čiste in nezmadeževane.

Saj tudi druge tako živel se izgovarjaš naprej.- Če res nekatere drve v prepad,ali moraš res tudi ti za njimi?!Ali bi morale res ravnati tako kot čreda brezumnih ovac,ko eni sledo vse povsod,tudi čez pečine v globino?Morda res kje najdete tako pokvarjeno svet,da jih je tudi med dekliškim svetom mnogo izkvarjenih.Tam je za čistost treba več samostojnosti in vztrajnosti,mnogokrat do junaštva.A hvala Bogu,med slovenskim dekliškim svetom na splošno zmaguje čistost.Večina slovenskih deklet ne živi v grehu;tvoj izgovor ne drži.

Mladost pa moramo vendar izrabiti,izživeti se v njej.Zdržnost celo škoduje mlademu razvoju.- Tako si nekateri drznejo govoriti.Morda pride s take izjave tu in tam celo kak izkvarjeni,brezverni zdravnik,ki se potem nanj sklicujejo.Toda vsa resnična zdravniška veda ne more pokazati niti enega samega primera,ko bi čista mladost,zdržno življenje škodovalo zdravju.To dokazuje tudi zdravnik Hirschelj v znani knjigi o spolnem življenju:Ob viru življenja.Za nas,verne katoličane pa niti ni treba zdravniških sodb v tem oziru,nam je merodajna že sama božja zapoved,ki je zapovedala čistost,in Bog ne zapoveduje ničesar slabega.Nasprotno:božje postave so kakor zlati plot,ki nas varuje pred tatovi naše sreče,pred grehom.

Skratka:vsi gori navedeni in še drugi izgovori so le izmišljotina slabičev,ki življenjskih ciljev ne iščejo v ustavrjanju,ampak v uživanju,so nazori izmozganih izkvarjencev.

Kras dekliške duše: Č i s t o s t .

Pa naj bo dovolj iz tega poglavja nižin.Obrnimo zdaj list.S temne,senčne strani nečistosti stopimo na sončno stran čistosti.Kras dekliške duše je.

Že poganski narodi so jo visoko,najvišje cenili.Od služabnic s svetišča so zahtevali nezmadeževanost,na primer od Vestalk v starem Rimu.- Krščanstvo je pa čistost še posebno visoko dvignilo.Bog je za najvišje poslanstvo,odelovanje pri odrešenju sveta izbral lastnemu Sinu,ki je Svetost sama,naj čistejšo brezmadežno ob strani čistega sv. Jožefa.V družbi nedolžnih,čistih se je božji Sin najraje mudil,te blagroval,čistemu Janezu Evangelistu je zaupal posebne skrivnosti.In za temi - cela vrsta čistih,celo deviških duš krasi krščanstvo in celo v večnosti po besedi svetega pismatvorija čisti posebno procesijo,ki stopa tik za Jagnjetom.In lahko rečemo:tudi dandanes širijo nezmadeževani takorekoč poseben vonj čistosti.Vprič̌o njih pogosto zamre kvanta na ustnicah celo propadlih .Z obraza čistega dekleta seva po-

sebna lepota,neskaljena radost,življenjska vedrina.In ko ji pride čas za zakon,se vzveseli življenja v tem novem svetišču;pač ve,da bo v zakonu čistih duš Bog gospodoval s svojimi blagoslovi.In tisti mir vesti, ki ga čisti uživajo!Druge morda omagujejo,klonejo,v obupu onemogleti, neprijateljstva z Bogom,čiste duše pa v zavesti življenjskih naravnih in nadnaravnih moči pogumno korakajo naprej preko vseh težav in ovir z božjo pomočjo.Čista duš je zmagovalka v najtežji stvari,nad samim seboj in nad sovražniki čistosti.Sovražnik je prežal nan jo vsepovsod. Božala je,toda šel je za njo.Ponujala se ji je strast v roži ljubezni in časi naslade,pa je vse odklonila.Klicale in vabile so jo tovarišice z leve in desne/veseli se z nami,trgaj cvetke,le enkrat si slada.Pa one so padale,čista duša pa je stala pokonci in zdržala,zmagala.Zmagala pa tudi v toliko drugih bojih,saj je postala s tem,da je zagospodarila nad najtežje premagljivim nagonom,močna v obvladovanju vsega svojega bitja in življenja okrog sebe.Ob vsaki zmagi ji je volja znova ojeklenela. Dekle postaja kakor hrast na goreki skali,vsem viharjem kljubujoč.

Čistih duš potrebuje naš čas

In takih deklet naš čas potrebuje!S šlevami si ne bomo pomagali.Take bodo nosilke nove bodočnosti.Kakor od Boga samega postavljene svetilke bodo,ki bodo z vsem svojim življenjem v zlivale luč,h kateri bodo zahrepenela tudi strta srca,ob katerih se bo drobna iskrica poštenja,ki še tli tam v zadnjem kotičku srca,vzplamtela,vzplapolala v zubelj božjega ognja,ki bo očistil še tako onadeževano srce.

Z doma smo šli radi svete borbe.Tej in oni slovenskih deklet je z dnevom vstopa v tujino življenjska ladja zaplula na široko,odprto morje,na to in ono nevarno,novo pot tudi glede čistega življenja.Na tej poti xxxxxxxx je treba vsaki veliko več čuječnosti in požrtvovalnega prizadevanja v duhu odpovedi in zatajevanja.Le tiste dekleta,ki bodo z vso resnostjo in vztrajnostjo zdržale zadaj borbo za čistost,bodo tudi za bodočnost naroda nekaj pomenile.Kot ves svet,tudi naša domovina vpije danes po pokristjanjenju.Pričeti pa je treba z delom pri korenini,pri osnovni celici,pri družini.Družine pa ustvarjajo fantje - bodoči možje in dekleta - bodoče matere.V dobre očete in dobre matere pa rastejo naši fantje in dekleta zadaj.Zakrčni bodo zadaj v tujini, taki bodo v bodoče v domovini.Kakršne dekleta,take matere!

Dekliška čistost je zato dolžnost,ki jo terja od slovenskih deklet Bog,lastni narod in človeški rod.

Zato:ven iz blatnih nižin - kvišku,k Bogu!

Kar bi prišlo tedaj ... !

Krščanstvo - to je njegova največja zasluga - je divjo bojevitost evropskih plemen ukrotilo,čeprav je ni moglo zatreti.Ko bi se kdaj križ zlomil,bi ta strašna divjost zopet izbruhnila kot plamen,ta blazna divjost,o kateri toliko čitamo v Homerju in nordiških epih.- Naznanjale pa bodo to divjost razne filozofije,zakaj,kakor pred gromom in uničevanjem viharja zabliska strela,tako se pred dejanjem užge misel.

In kar bo prišlo tedaj,nasproti temu je bila francoska revolucija le otroška idila.

Žid Heinrich - l.1834.

Lepa naša domovina ...

Naš Božič...

Vsako leto smo ga pričakovali s hrepenenjem."Mama,kolikokrat gremo še spat?"Kako srečni smo bili tisto jutro,ko smo še vsi zaspani vzdigovali razkuštrane glavice in govorili med seboj:"Danes bo!"Hitro smo skočili iz postelj in kar sami smo se umili,ker se je bližal največji vseh praznikov,ki je bil za naše otroške duše vedno poln skrivnost in čara.Obujali smo spomine na pretekle božiče;toda to,kar je imelo priti ta sveti večer,je bilo povsem nekaj novega.

Vsi smo šli k maši.potice so bile že narejene.Jaslice smo smeli postavljati sami.Večji brat je stopil na mizo,ki smo jo pritegnili k omari in potegnil veliko škatljo.Postavili smo jo na tla,da so tudi najmanjši vse videli.Kip Matere božje in dva angelca,ki sta bila že brez peruti,smo zavili v papir in jih postavili v kraj.Starejša sestra je pobrisala prah z omare in pogrnila papir.Tine in Jane sta prinesla mah.Lotila sta se z vso vnemo postavljanja hriba,vmes sta napeljavala električne žice za lučko v hlevu in za ogenj pastircem na paši.Hvala Bogu,Betlehemska poljana že leži pred nami.Bela stezica se vije proti mestu,ki spi v daljavi in nič ne ve za čuda,ki se gode.Na jezeru plavajo race,pes pije vodo.Ob ognju pastirček v zelenih hlačah in rdeči suknjici sviža na piščal,okrog njega se mirno pasejo ovce.Ob ograji hiti drugi pastir z vso vnemo proti hlevcu.Tam pa je čudo vseh čudes: Jezušček na slamici,vzadaj osliček in volička,Marija kleči,sveti Jožef pa sperjema pastirceNad hlevcem stoji angel,ki oznanja slavo Bogu in mir ljudem.Vsako leto smo dobili kakšnega novega pastirca,takoda so se kar drenjali pred votlino in so se morali umakniti,kadar so prišli še sveti Trije Kralji.Ovce so bile vedno bolj nadložne,kar niso hoteb več stati.Postavili smo jih ob hrib.Bili smo iznajdljivi.V papanovem predalu je bilo nekaj kapnikov in kamnov iz Županove jame.V Palestini je svet tudi kraški,drugače pa ne bi bilo votlin.Razvrstili smo kamenje po pašnikih in naslonili uboge kruljave ovčice nanje.Najbolj všeč nam je bila tista ovčka,ki je lažala in ji nismo mogli polomiti nog.Njen prostor je bil vedno tik ob Jezušku.

"Mamica,poglej!" In je prišla in nas pohvalila.Toda razsvetljave ji nismo pokazali,to je bila naša skrivnost.Sedaj pa smo morali v kuhinjo in prav nič nismo smeli kukakti pri vratih.Nekaj časa smo bili mirni.Deklice smo se lotile krpanja nogavic.Moj Bog,kako se ure vlečejo!Tam v sobi pa vse tako skrivnostno šumi.Tudi glas zvončka se sliši.Da smo si skrajšali čas,smo napravili pevsko vajo.Hemir v naših srcih je rasel,zato smo se pri petju svete noči drli kakor na gmajni in smo bili kregani.

Počasi,počasi se je bližal večer.Določili smo,kdo bo kropil in kadil.Šli smo na vrt in si odtrgali zeleno vejico,pripravili smo lopatico,tekli po blagoslovljeno vodo.Ko je zazvonilo avemarijo,smo

bili pripravljeni.Pokrižali smo se,mamica je molila naprej rožni venec. Kadili in krepili smo povsod dobro in natančno,le v jedilnici je pokadila in pokropila mamica.Rožni venec smo zmolili do konca v kuhinji,kjer so bile tudi v kotu pod križem jaslice.Začeli smo iskati plašče,kape,rokavice in čevlje,da bi odšli v cerkev k blagoslovu.Ko bomo prišli domov, se bo odkrilo tisto veliko,tako željno pričakovano.V cerkvi se zrinemo hitro pred jaslice in prekontroliramo,če so prav take,kakršne so bile lani.Je že res,da so bile lepe te v cerkvi,toda naše doma,ki smo jih postavljali sami,so popolnoma nekaj drugega.

Blagoslov je končan.Mamica pride k nam do jaslic,še malo pomoli,potem pa nepočakani odropotamo proti vratom,hitro preko ceste,v teku po stopnicah in domov.

"Spravite plašče,rokavice in kape in sezujte se ter čevlje postavite v red!" se glasi strašne povelje in že iščemo pare rokavic,jih tlačimo v žepe plaščev,te pa hitro v omaro.

Stojimo pri vratih in čakamo.Zdaj!Zazvonilo je,vrata so se odprla.Stojimo pred razsvetljenim drevescem,srce je polno radosti.Postavimo se v vrsto.Vsakdo mora povedati svoje deklamacijo.Prvo najmlajša. Zdrdra gladko.Na o Metka.Deklamira mirno in lepo s povdarkom.Njen sladki glasek polni vso sobo in jo dela še prijetnejšo in svetlejšo.Enčki se je zataknilo.Z solznimi očmi komaj pride do konca.Panta zapojeta dvoglasno povsem novo božično pesem.Izza krbtov k ukako pod drevesce, tam so darila.Ko je končano,pograbi vsak svoj dar,potem ni veselja in ć radosti ne konca ne kraja.Mamica in papa občudujeta vse,se smehljata in sta tudi vesela in srečna.Komaj nas pripravijo k večerji.Držimo svoje zaklade v naročju,občudujemo drevesce,nam tako znane steklene kroglе,vmes pa piškote in sladkorčke.Vsak sme prižgati svojo raketo. Kakor se utrinjajo iskrice,prav tako žare naše očke.Pogasimo svečke na drevescu,da bodo še za drugič in se postavimo pred jaslice.Soba je z vsa v mraku.V Betlehemu je lučka in tam na pašniku čuje pastir ob ognju. Strmimi v drobno Dete in pojemo.Morda petje ni ravno najbolj ubrano, prihaja pa iz srca,ki občuti vso srečo in radost božiča.Nič se ne čudimo,da se je Bog rodil.V svojih otroških glavicah smo prepričani,da mora tako biti.Vendar je mislel,da je sam Bog tam na slamici,prečudno p polna skrivnosti in sreče.

Mlajši morajo iti v posteljo.Trdijo,da niso prav nič zaspani in da bi šli tudi oni k polnočnici.Kmalu pa zaspe in na rožnatih ličkih jim igra smehljaj.

Že vabijo zvonovi k polnočni maši.Toplo se oblečemo,trdno tiščimo molitvenike v rokah,sneg nam škripljе pod okovanimi čevlji.Mraz je hud,toda nam je tako toplo.

Od vseh strani se stekajo ljudje v božji hram.Maša se je začela.Z kora se razliva med glasom orgelj in violin tiha pesem "Sveta noč" Sedaj bo prišel na oltar Knez miru,kralj sreče in radosti,prišel bo tudi v našа srca,ki ga s hrepenenjem čakajo,prišel bo mali Jezus.

"Dete nam je rojeno,Sin nam je dan!Pojte Gospodu novo pesem, zakaj čudovita dela je storil.Slava Bogu na višavah!"

Ivanka.

Kako se imamo---

IZ PISEM BEGUNSKIH DAKLET.

Lienz.

Lienz nov.1945.

"... Bog me je postavil v naj bolj prijetno družbico vsega tabo-
Čudi sicer mi ni težko živeti:xxxx za skromno življenje imaš vse naj najpotrebnejše.Pomalem te obleče jo,še kar dobro hranijo in stanovanje imaš v baraki.Kako smo včasih pomilovali ljudi,ki so morali stanovati v barakah ali pa so bili begunci!Mi se pa sami seb: nič ne smilimo in samo vemo,da se še vedno lahko smejemo in prepevamo.(Ne sicer nismo predobre pevke,pa v zboru se ne pozn ,če malo "pofušamo")

"...Mislile smo iti za teboj v Italijo,pa se je mene vedno lotevala negotovost,kako bi bilo z nami na poti čez mejo.Kar nisem se mogla odločiti za to,da bi šla drugam,če mi je tukaj dobro.Sedaj vem, da sem ravnala prav.Bo že prišel čas,ko bomo šle v Italijo,če bo treba.Jaz se kar bojim ljudi v sončni Italiji.Saj Nemci tudi niso kaj prida,toda pri njih vsaj veš,pri čem si.Je pa Nemčija popolnoma zdelana in si gotovo še dolgo ne bo opomogla.Marka je zunaj taborišča precej vredna,a zapraviti je skoraj ne moreš.Malo papirja,kak svinčnik,to še dobiš,drugega pa nimajo.V taborišču pa moraš drago plačati, če hočeš kaj kupiti.Moška srajca stane 100 mark,štruca kruha pa 15 mark.Črna borza prav lepo cvete in Hrvati jo vodijo...Spoznali smo jih,kakor tudi Ruse.Res,čudni ljudje so to,in če bo nas tujina tako pokvarila,kakor je nje,potem bi bil gotovo bolje,da bi ostali doma. Mirne duše se ti žena loči in poroči drugega,hčerka uide z Angležem... Vsaka malo starejša Rusinja ima za seboj grd roman.Življenje v bedi te pokvari,še bolj pa se izpridiš,če živiš življenje lažne gospode. Tu je vsak Rus nekdanji knjaz ali pa inženir,če že ne ravnatelj ali minister,vse ženske so pa plesačice...Prava sreča je,da imamo Slovenci tu šolo in druge kulturne ustanove,da je tako mladina zaposlena, ker v brezdelju bi se gotovo marsikdo izpridil. - Rada bi videla Rim. Sploh bi silno rada nekaj lepega videla.Kaj takega,pred čemer moraš strmeti in uživati.Tukaj imamo samo lepe gore,sonce s toploto in le poto,ki gre do srca.Pa vendar:lepa knjiga in umetnina je tisto,kar najbolj pogrešam.Doma si imel tri omare knjig in si bral,da ni bilo konca.Tukaj se pa za vsako knjigo skoraj stepemo in nič poštenega nimajo,niti v nemškem jeziku ne.No,pa kadar človeku vsega zmanjka,so pa še spomini,ki ti krajšajo čas in ti dajejo pogum za bodočnost.Mislim,da naše trpljenje,zlasti trpljenje domobrancev,ne bo zamanin se bo Bog usmilil našega naroda.Danes vem,da imam svoj narod res rada in da ne bom nikoli mogla biti res srečna,če ne bom doma.Vendar če nas je Bog poslal po svetu,hočemo tudi v tujini Njemu služiti,ker se le Zanj splača delati;nas bo že kako porabil.Na koncu pridemo pa v nebesa in tam bomo vsi skupaj..."

Serviglliano...

Serviglliano, jan. 1[illegible]6.

"...Božič, prvi božič v beguntvu! Tako smo upali, da ga bomo preživeli še doma, pa Bog je hotel drugače. Potrudili smo se, da bi ga praznovali kar se da po naše. Po barakah so tekmovali, kdo bo postavil lepše jaslice. Skoraj vsak je imel svoje, če že ne velikih s pastirci in ovčkami in betlehemskim hlevcem, pa vsaj one "begunske", ki so nam jih poslali iz Rima. Vsaka baraka pa je imela še posebne skupne jaslice, pred katerimi smo se vsi stanovalci zbrali na sveti večer. Duhovnik je prišel, pokadil in pokropil z blagoslovljeno vodo, pokleknili smo in zmolili vse tri dele rožnega venca. Pri tem pa se misli hitele ne le k sveti družinici, ampak tudi k vsakemu na svoj dom. Ob pesmi Sveta n oč se nam je vsem orosilo oko. Hudo nam je bilo, zlasti še, ker so prav pred prazniki prišle iz domovine bolj žalostne novice. Toda božje Dete nam je dajalo moči, da smo vse vdano prenašali... Zvečer je pevski zbor zapel nekaj božičnih pesmi našim bolnikom na ambulanti. Kot smo vsak v svojem krogu čakali polnočnice, ki nas je združila v naši taboriščni kapeli tesno z Jezusom in Marijo, zlasti pri obhajilni mizi.

Naša kapela je v eni izmed taboriščnih barak, ki so vse precej velike, saj je v vsaki stanovanj za nad sto ljudi. Posredi barake so leseni stebri, ki nosijo streho. Ker jih je ravno 14, imamo v kapeli na teh stebrih križev pot. V njej so trije oltarji: glavni in dva stranska. V glavnem je velik spominski evharistični križ, ki so ga stesali domači tesarji. Kristusa pa naslikal akademski kipar Gorše. Vse ob priliki praznovanja desetletnice evharističnega kongresov Ljubljani. To desetletnico je naša begunska skupnost proslavila v Monigu pri Trevisu junija 1945, s skoraj štiridnevnimi slavnostmi evharističnega kongresa. Evharistični križ smo vzeli iz Monigo na pot seboj, zdaj nam je tu v tolažbo in pobudo v dneh trpljenja, ob povratku v domovino pa bo šel visoko dvignjen pred nami kot znamenje zmage in vstajenja v novo življenje.- Nad desnim stranskim oltarjem kraljuje naša brezjanska Marija, nad levim pa naša sveta brata Ciril in Metod, ki ju je naslikal akad. kipar Gorše. V tem domačem svetišču se zbiramo skupno in vsak zase radi in pogosto. Vsako nedeljo sta dopoldne dve pridigi, popoldne pa krščanski nauk. Pri jutranji maši prepeva ljudski cerkveni zbor, ki šteje gotovo kakih 80 pevcev in pevk in ima prav pogoste pevske vaje. Ta zbor, ki sicer prepeva same najlepše naše umetne pesmi, ima tudi veliko zaslugo, da je tudi ljudsko petje pri drugih pobožnostih silno lepo in ubrano, mnogo bolj kot v začetku našega begunstva. Čeprav so nas že takrat v tem Italijani nad vse občudovali. Pri dopoldanski nedeljski maši pa navadno poje S.E.Z., to je naš slavni "Slovenski emigrantski zbor", o katerem bom pa še spodaj poročala.- Hvala Bogu, da je za službo božjo tako lepo poskrbljeno in da imamo toliko duhovnikov v naši skupnosti - okrog 30 - Zdaj so se polagoma obnovile tudi razne verske organizacije: Ka, Prerod, Ženski apostolat, kongregacije. Celo nekake misijonske krožke dobimo. V Rimu izdajajo mesečno "Begunske katoliške misijone", ki imajo mnogo prav dobre tvarine. Tudi v naše taborišče jih pride nekaj izvodov. Po nekaterih ba-

rakah se bodo tedensko zbirali k skupnemu branju. Ljudje imajo veliko smisla za misijonstvo, zlasti mladina, ki pravi: Če nas doma ne bodo pustili delati, bomo šli pa v misijone; svet je velik, vsa mora biti božje kraljestvo... Me dijakinje posebno mnogo pridobimo duhovnega v kongregaciji, ki ima tedenske sestanke. Delo se vrši v štirih odsekih: versko-vzgojnem, apologetskem, apostolsko-misijonskem in literarnem. Mesečno imamo pa še shod. Za versko izobrazbo pa je v taborišču poskrbljeno tudi s takozvanimi stanovskimi predavanji, ki se vrše tedensko posebej za može, žene, fante in dekleta. Predava navadno duhovnik, v debati se pa prav pridno tudi mi oglašamo, in vedno nam zmanjka časa. Udeležba pri teh predavanjih je skoraj popolna. Za celo svoj verski list imamo: "Sejalec", ki izide večkrat v mesecu. - Skratka, toliko nevsiljive duhovne opore se nam v taborišču od vseh strani nudi, da bi bilo res čudno, če se ne bi oblikovali v v vedno boljše, bolj božje ljudi. In na splošno lahko rečemo, da v duhovnosti ne gremo navzdol, ampak navzgor. Sicer se zdi včasih na prvi pogled prav nasprotno, da gre navzdol. Včasih se pojavi ta ali ona slabost: pri delitvi kakih dobrot sebičnost, nevoščljivost in lakomnost, tu in tam kaka pijanska skupina, med nami dekleti pa nekaj bolj ali manj skvarjenih tipov, itd. Kakor so ti pojavi žalostni, pa moramo vendar reči, da niso še znak splošnega nazadovanja, zlasti če upoštevamo begunske in taborišče razmere, ki so duhovnemu življenju in morali nad vse škodljive in so že marsikatero begunsko skupnost tuje narodnosti nravno zelo upropastile, kakor poročajo naši zlasti iz avstrijskih taborišč. Da se naše slovenske begunske skupine, tudi servigliansko tako krepko drže, je to znak vedno večje notranje moči, ki kljubuje silnim nevarnostim od vseh strani. To notranjo moč pa ustvarja in gradi v naših ljudehprav razgibano duhovno in kulturno življenje, ki ga je v slovenskih taboriščih mnogo več, kot v taboriščih drugih narodnosti, za kar gre hvala zlasti naši delavni duhovščini in zavedni katoliški inteligenci.

Da, prav v taborišnem begunskem življenju šele dobro občutimo, kaj pomeni za človeka kultura in kaj nam pomenijo tisti, ki nam jo posredujejo. Kulturno življenje je pri nas tako urejeno in razširjeno, da domala vsakega taboriščnika zajame, izobražence pa sploh popolnoma zaposli. Otroci imajo otroški vrtec, šolska mladina pa ljudsko šolo in številčno zelo močno srednjo šolo, to je gimnazijo z nekakimi učiteljiščnimi paralelkami. V osmem razredu je na primer 8 deklet in 12 fantov. Od deklet je 5 učiteljiščnic. Te imajo tedensko nad 40 ur pouka. In šola je strog, da imajo kar poštteno dosti dela. Učiteljiščnice imajo vse tiste predmete, kot na primer fantje klasiki; tudi latinščino, ki jim dela navadno nemajhne težave. Vsak dan popoldne pa imajo dve uri pedagoških predmetov. Tudi nospitirajo v ljudski šoli. - Študentje imamo tudi svojo organizacijo, Slovensko dijaško zvezo, fantje zase, dekleta zase. Včlanjeni smo vsi in se pridno udeležujemo njenega življenja, ki je vse prenovljeno. - Za starejše ljudi so vpeljani razni jezikovni in strovni tečaji, splošno izobrazbo pa nudi ljudska univerza, na kateri se podajajo včasih lažja, včasih težja predavanja. Nekatere teme: Dr. Anton Korošec in njegovo življenjsko delo za narod in državo, slovensko izseljensko vprašanje, dvanajst stoletij rasti slovenskega naroda v zapadno evropskem kulturnem krogu, strukturno sociološke hibe našega naroda, o glasbi, itd. Politični in tudi sicer-

Šnji razgled po svetu in domovini nudi taboriščni dnevnik "Zedinjena Slovenija," ki izide vsak dan na štirih straneh.Ima pa tudi mesečne literarne priloge "Dom in svet" oziroma "Svet in dom",kjer se nudijo bralcu odlomki del raznih slovenskih pisateljev,pa tudi originalna dela taboriščnih literatov.V koticku najmlajših pisateljev se doslej javljamo svojimi poskusnimi sestavki samo dekleta.smo vendar nekje pred fanti... Sicer pa nas je papežev govor oktobra 1945 o sodobnem poslanstvu žene močno spodbudil k pripravi na poseg v javno življenje naroda v vseh tistih panogah,kjer je to ženski naravi primerno.Vsaj razgledati se moramo vsepovsod.Zato se opaža med dekleti našega taborišča vedno večji smisel za javna vprašanja in izobraževanje v njih.Saj toliko moramo imeti pojmov o vsem,da bomo vedele prav voliti,zdaj,ko imamo tudi me volilno pravico ...V taboriščnem življenju smo se je že nekajkrat poslužile in mislim,da v precej odločilni meri.

Največ veselja imamo z dramatiko in vsasti pevsko platjo našega kulturnega življenja.In ta tudi zajame največji krog taboriščnikov, mnoge kot sodelavce,domala vse pa kot gledalce,poslušalce in občudovalce. Imamo posebno emigrantsko gledališče s predsednikom in odborom,dvorano in odrom z domačimi kulisami,pa z gledališko šolo,ki vzga ja in šola dobre igralske moči,tako da so vse prireditve res na dostojni višini. Doslej smo imeli na primer Martinovanje,Balantičev večer,miklavževanje, gledali smo "Vodo",ki jo je režiral pisatelj sam,in zdaj pripravljajo "Revizorja" in Jalnov "Dom".Prišla pa je k nam gostovat tudi igralska družina iz "Senegalije",in sicer s "Postrškom",ki je bil prav lepo predvajan,a se nam vsebina dela ni zdela najprimernejša.- Pevski zbor imamo kar dvojen:Ljudski cerkveni zbor,ki šteje okrog 80 moči,o katerem sem že zgoraj poročala,in pa S.K.Z.,o katerem pravijo poznavalci in pa kritike v italijanskem časopisju,da stoji na izredno umetniški višini.Zasluga za to gre pred vsem strogi izbiri pevcev,odlični pevski šoli,katero mora vsak pevec obiskovati,izjajnemu dirigentu in strogi zborovi disciplini.Prireja koncerte v taborišču,v mestu Servigliano in po drugih okoliških mestih.Povsod polna udeležba,solidno izvajanje,navdušenje občinstva do onemoglosti in - gostoljubna postrežba pevcem.Vse naokrog nas vabijo koncentrirati,ker"gre glas o nas po deželi".Koncertni program je pester in izbran.Sodelujejo mešani,moški in ženski zbor,moški oktet in ženski tercet,ki nam je vsem drag že iz ljubljanskega radija.- Zdaj,ko bo vreme ugodnejše,nam obetajo še več pevskih "rajž",celo v Rim.No,saj smo jih veseli,ker vemo,da ob crovi koncerti utrjujejo v okolici dobro ime naše begunske skupnosti in s tem tudi upravičenost našega protikomunističnega odpora,kar je važno slasti v teh krajih,ki so precej rdeče nadahnjeni.

Če smo že za kulturo take navdušeni,pa s tem še ne maramo telesno odreveneti.Sredi taborišča je lepo igrišče za odbojko.Za taboriščnim zidom pa odlično nogometno igrišče s terasami za občinstvo.Na teh dveh sportnih prostorih se odigrava naše telesno vsegojno življenje.

Vsega tega duhovnega in telesnega napora pa si ne bi mogli privoščiti,ako bi ne bila hrana tako dobra in tečna.Za higijeno v taborišču skrbi sanitetno osobje,ki ga sestavljajo resni možje.Poziml b

bi lahko mnogo ljudi obolelo radi prehlada,ker se dnevna toplota znatno spreminja.Pa nam je Rdeč križ,hvala Bogu,še pravočasno razdelil tople obleke in obutve. Tudi stanovanja po barakah smo si lepo uredili.Vsak je lahko dobil lesa za pregrade,slamnjače,več odej in pa vojaške plahte,da is je z njimi ogradil sobice.Posebne družine so si omislile kar prijetna bivališča,z družinsko sobo,moško,dekliško spalnico,kuhinjo itd.Nekateri pravijo tem pregrajenim prostorom "kurniki". Dijaki pa imajo celo poseben konvikt v kulturni četrti s svojim prefektom,da lahko nemoteno študirajo in rasteje v velike može,ki bodo vodili narod v bodočnosti.Večina nas deklet,v kolikor ne pripadamo družinam,prebiva v dekliški baraki,ki se je je prijelo ime Lichtenturn,po znanem ljubljanskem dekliškem internatu sester usmiljenk. Samo častitih sester ni,da bi nas komandirale.Nimamo nobene vratarice in ne moremo nič zato,če se čez dan prikradejo k nam razni prijazni vasovalci.Ne jih vendar ne moremo ven metati.Toda ta"promet" je za enkrat "hvala Bogu",še v skromnih in dostojnih mejah in samo do 8. zvečer.

Tako vidite,je za vse lepo preskrbljeno.S sedanjim stanjem taborišČnega življenja smo na splošno kar zadovoljni.Najteže morda vse to prenašajo kmečki ljudje,ki so odtrgani od naročja svoje zemlje.

Največja nevarnost pa je za nas dekleta.Zato smo pa zelo hvaležne "Novi Slovenki",da bo prihajala med nas in nas utrjevala,da bomo v čast narodu in taborišČni skupnosti, v bodočnosti pa nosilke novega rodu.Naj nam pomaga Marija trezijanska.

Preganjanje---

P I . M O .

".....estre v bolnici niso imele volilne pravice.Zato so sedaj preganjane.Vse sestre bi morale podpisati pogodbo,ki so jo stavili komunisti,in sicer:izenačitev sester z ostalim strežniškim osobjem,ki se mora udeleževati komunističnih sestankov in mitingov. Na mitingih počenjajo vse mogoče stvari,ki pa popolnoma nasprotujejo našim redovnim pravilom.Tako pleŠejo in norijo po cele noči.Jutraj gre Mikuž maševat ter obhaja vsakogar,kdor to hoče in oskrunjajo Najsvetejši zakrament.Nadalje zahtevajo,da prejema sestra plačo sama (približno do 3000 Din). Predstojnikov oblast ne priznna.Tudi sestre prednice ne.Vsaka sestra mora sama odgovarjati oblasti in oblast lahko premesti sestro,kamor hoče,ne glede na to,če je tam kakšna sestrska hiša.Na ta način bi nas lahko popolnoma razkosali. Sestre bi imele določene ure službe itd.Ker pa bi bilo to popolnoma nasprotno našim redovnim pravilom,se je večina sester uprlo. Dolgo časa je bilo pogajanje z ministerstvom,pa niso hoteli nič popustiti od svojih zahtev,češ,sestre morajo imeti tudi svobodo in da

si je marsikatera tudi želi.-Naša mesta po celi Jugoslaviji so bila nato razpisana.Zdravniki si niso mogli predstavljati,kako bodo mogli delati s civilnimi strežnicami(partizankami).Ker je uprava bolnice tudi videla,da bo težko,je dala nalog sestri predstojnici,naj vsaj 40 sester pregovori,da bi se uklenile,in to predvsem inštrumentarke in tiste,katere zavzemajo odgovornejša mesta.Tudi zdravniki so imeli ta nalog,poleg tega dobi vsak veliko nagrado,ako se mu posreči zapeljati eno sestro.Trudili so se na vse načine,pa se jim ni posrečilo.

Po ovinkih smo tudi zvedele,da nam bodo pobrali tudi vso našo obleko,da bodo imele partizanke zelo lepe kostime iz njih.Hitro smo šle na delo in spravile obleko ter perilo na varno.

Sestre v Gestnem logu ali niso vedele,ali niso na to polagale važnosti,so ob vse.Približno 15.decembra se je spravilo nad sestre v Gestnem logu 300 ljudi in so jih s silo izgnali iz hiše. Starejše štiri niso hotele nikamor,pustili so jih zaprte tam in nihče ni smel k njim,da bi jim dal vsaj enkrat na dan močnika.Na sveti večer pa pridejo s strojnicami in pravijo,ako se takoj ne poberejo, jih bodo ustrelili.Sestre so bile pripravljene na smrt in se niso hotele umakniti.Nato so jih izsuvali iz hiše.Morale so oditi v Miralnico.S seboj niso smele odnesti ničesar. V zavodu sv.Jožefa in v Marijinem domu čakajo brez civilskih kart,kdaj pridejo ponje in jih odpeljejo v Sibirijo kot je bilo rečeno.

Takoj nato so izgnali sestre iz Vič in Zelene jame in jim očitali,da zastrupljajo mladino,ker jo vabijo zjutraj k sv.maši.V časopisu nas blatijo s strašnimi klevetami,da smo morile otroke,trgale ušesa in jih do krvi pretepale.

Mladina je dobila v šoli nalog,da zvečer obkoli sestrske hiše ter besno kriči nad nami.Želo,da nas sežge na gradi.Po cesti mečejo za nami kamenje in nas obmetavajo z izdajalskimi,ki smo podpirale okupatorja in kradle cigarete partizanom ter jih nosile domobrancem. Pravijo,da sestre v kuhinji kradejo in vsa,kar je boljšega,sama požre.Vse te obrekovanje pri sestankih v bolnici.Nekatera ljudem je zelo težko,ne gledajo to grdo ravnanje,a si nihče ne upa črhniti besedice.....Sestra L. je največji bič za našo družbo.15.decembra se je preoblekla v civilno obleko.Redovne obleke ni hotela vrniti, samo rožni venec in molitvenik.Gospa se je hvalila,da je stala njena civilna obleka 2000 Din.V cerkev je hodi več.Govori strašne reči proti sv.očetu in kar so tiče Sestè božje zapovedi.

Približno 1/3 sester je postalo žrtev komunizma in to od 140 v bolnici.Druge smo pripravljene pretrpeti vse za Boga in svoj poklic. - Strašno preganjanje je v Ljubljani.Očete cistercijane so vse izgnali,salezijance s Rodeljevega so na dan nedolžnih otrok odpeljali neznano kam.Karmeličanke se bodo morale preobleči.Vsi duhovniki,redovniki in redovnice pridejo na vrsto.Pravijo,da mora vse,kar je krščanskega,izginiti s površja zemlje.

Izdaja dekliški krožek v Rimu.Urejuje Ivanka Velikonja,Via dei Colli Nr.10.

NOVA
SLOVENKA
I·3

PRI OČETU

"Večni Rim se pripravlja na nov,velik praznik.Sveto oče bo posvetil 32 novih kardinalov,ki so prišli iz vseh strani sveta z velikim spremstvom..."Tako so govorili ljudje in pisali časopisi.

In res,v cerkvi svetega Petra postavljajo galerije,tribune,jih pregrinjajo z rdečimi pregrinjali.Pod mogočno kupolo,ki se dviga nad grobom prvaka apostolov,svetega Petra,napravljajo stopnjišče za papeški prestol.Sicer pa,kaj naj še pridajo cerkvi sv. Petra,da bi jo olepšali,ko je vendar polna samih krasot,umetnin, vsakovrstnih mozaikov - samaneminljiva dela velikih mojstrov preteklih časov?

Mogočna,veličastna stoji častitljiva bazilika in čaka,da postane ponovno priča novega,edinstvenega dogodka...Že je odprla na stežaj številna vrata in v velikanski prostor se stekajo množice vseh jezikov,stanov in poklicev;od revnih slovenskih študentov do vitkih žlahtnih rimskih plemkinj v dolgih črnih žametnih oblačilih in s pajčolanom na glavi.Pred galerijami vzdolž srednje ladje stoje nepremično krepki švicarski stražarji,v pisanih oblekah,s čeladami z rdečo perjanico na glavi.Za njimi glava pri glavi,misel pri misli,pričakovanja ob pričakovanju...In večno nove množice prihajajo.

Nenadoma zagore številni reflektorji,zadone trobente.Nato za hip popolna tišina.Zatem vzradoščeni klici:"Eviva papa!Živel sveti oče!"Glej,iz ozadja bazilike prihaja sprevod.Spredaj nesejo križ za njim korakajo papeževa osebna straža;nato duhovniki,monsignori, prelati,škofje,kardinali...In visoko,vzvišen nad vso pisano množico,ki valovi sem ter tja,se približuje zlati papeški prestol, na katerem sedi sveti oče,blagoslavljajoč na vse strani.Blažen,

očetovsko dobrohoten je njegov izraz. Zdi se, da pogleda prav vsakemu v oči, da se prav vsakemu nasmehne, da njegova roka blagoslavlja prav tebe, a obenem objema vse, prav vse, vesvet.

Ko sede papež v rdečem ornatu in zlato mitro na glavi na papeški prestol, obrnjen proti ljudstvu, je bazilika prav res delček nebes. Poglavar Cerkve, namestnik Kristusov na zemlji, je pripravljen, da s pomočjo Kristusove in pod vodstvom svetega Duha povzdigne nove zastopnike katoliškega ljudstva vsega sveta v kardinale.

Že stopajo drug za drugim po stopnicah do papeža. Prvi armenski kardinal s posebnim orientalskim pokrivalom na glavi, dalje afriški s spremljevalcem črnoem; kardinal s Kube, iz Kitajske, Združenih držav, dalje nemški, španski, francoski, poljski, italijanski kardinali prihajajo, da poljubijo papežu roke in noge, da jih objame, kakor bi rad objel vse svoje otroke, ki žive in trpe tam daleč v Armeniji, v Afriki, preko voda širnih poljan Kitajske in velikih oceanov, danes zbrani v duhu okrog svojih kardinalov.

Vsakemu kardinalu pobadi sveti oče na glavo kardinalski klobuk - znamenje časti, a še večje znamenje odgovornosti za življenje in rast Cerkve po vsem svetu.

S kora zadone mogočni spevi hvalnice Bogu. Tedaj sveti oče vsem zbranim slovesno podeli svoj blagoslov. Nato se za trenutek zbere k molitvi. Že se uvrsti sprevod, že se dviga papeški prestol. "Eviva papa! Živel papež! - doni spet v vseh jezikih. Iz oči množice sije veselje, blaženost, veličastje in mir. Tu je vir prelivajočega se božjega življenja, zmagoslavja vere in milosti. Tu je uresničenje vseh pričakovanj. To je moč, edinost, vsesljnost in trajnost naše Cerkve. In vse je slavospev Bogu.

Napisala Janja

KATOLIČANKA SEM

Prišla sem do Rima, do središča krščanstva, do svetega mesta, ki je prepojeno s krvjo mučencev, ki je priča čudovitega boja, ki ga bije sveta Cerkev skozi tisočletja. Zdelo se mi je, da sem prišla domov k materi.

Ko se mi je odkrila lepota bazilike svetega Petra, čudoviti trg, tišina in mir vatikanskih vrtov, sem občutila ponos in veselje. Saj je vse to tudi moja last, ker sem ud svete Cerkve, ker sem katoličanka.

Že to zunanje veličastvo nas prevzame in osreči. Kaj šele, če se poglobimo v odrešujočo silo božjega nauka.

Dokler smo bili doma, smo Cerkev ljubili in jo spoštovali. Z radostjo smo spremljali njene uspehe in zmage, vendar nismo občutili vse moči in veličine krščanstva.

Odšli smo izgnanci od doma. Skrb in žalost sta nam polnila dušo. Kaj bo z nami, kako bo? Prišli smo med tujce, med ljudi, ki so nas gledali z začudenjem. Govorili so drug jezik, vendar so nas sprejeli z ljubeznivim sočutjem. Zjutraj smo prišli skupaj z njimi pri sv. maši. Takrat smo spoznali resničnost Pavlovih besed, da ni več ne Juda, ne Grka, ne Rimljana, ne prostega, ne sužnja, da smo vsi eno v Kristusu. Bili smo si kakor bratje in sestre. Vezala nas je vera, ljubezen do Boga, ki nas je v vsaki cerkvi pričakoval. Prihajali smo vsi pmašni, utrujeni, obupani in zapuščeni. Pri Njem smo našli uteho, tolažbo, zavetje in mir.

V tujini smo spoznali, da je Cerkev res naša velika, dobra mogočna mati. Vedno bolj se nam je odkrivalo čudovito občestvo otrok božjih. Nismo bili več tujci, nismo bili več brezdomci, v cerkvi smo našli svoj dom.

Ko človek premišljuje vse to, mora pripogniti koleno in se vdano zahvaliti za milost svete vere.

Posestniki smo božjih darov, upravitelji božjih zakladov. Ali se zavedamo, kolika čast in kako velika odgovornost je to?

Katoličanka sem. To je naša odlika. Ponosne moramo biti, da smo člani Kristusove Cerkve, da se smemo prištevati v družino otrok božjih in med dediče nebeškega kraljestva. Katoličanka sem. Zato imam tudi velike dolžnosti. Kajti ni je časti brez dolžnosti, brez obveznosti. Priznati moramo, da se katoličani prem lo zavedamo svoje odgovornosti, ki nam jo odlika otroštva božjega nalaga. Samo takrat stegujemo roke, kadar česa potrebujemo. Če pa kaj zahtevajo, se hitro skrijemo v ozadje.

Vdali smo se javnemu mnenju, ki izriva iz človekovega življenja vse, kar je božjega. Umaknili smo se iz javnosti in se upamo pokazati samo v cerkvi in v majhnem krogu tistih, ki enako mislijo kot mi.

Velikokrat smo v zadregi, ko bi morali pred svetom zagovarjati ideje krščanstva. Skoraj bi prikimali trditvi, da je krščanstvo odpovedalo. O mi, plašljivi in malodušni. Utrdimo se vendar v moči svoje vere,

v živem upanju in resnični ljubezni.

Če je kdo odpovedal,ni to Cerkev,ampak smo mi,ki smo hoteli biti moderni in sodobni,pa smo zajadrali na viharno morje brez krmila. Petrova Cerkev še vedno stoji na trdni skali in kljubuje vsem viharjem.Oklenimo se je z novo silo,podpirajmo jo v njenem zmagovitem boju! Zmaga Cerkve je naša stvar.Vemo,da imamo za seboj Resnico in Pravico samo.V tej borbi moramo biti aktivni borci,ne samo malomarni opazovalci.Če se bomo jasno zavedali,da gre tukaj za našo stvar,nam pač ne bo vseeno,kakšen bo izid.Potem ne bomo mogli biti plašni in malodušni. Samo pomislimo,da nas v boju za Kristusa in Cerkev čaka gotova zmaga. "Kdor bo življenje izgubil,ga bo pridobil!" Smrt je naša zmaga,saj takrat dosežemo venec.Katoličanka sem,zato hočem Cerkev poznati,študirati njen nauk,živeti z njo in jo ljubiti.

Ivanka Velikonja.

Očetova beseda

ŽENSKA ENAKOPRAVNOST

BESEDILO: V čem torej obstoji to dostojanstvo,ki ga ima žena od Boga? Vprašajte človeško naravo,kako jo je Gospod ustvaril,povzdignil in odrešil v Kristusovi krvi.

Le osebnem dostojanstvu božjih otrok sta mož in žena popolnoma enaka;kakor sta popolnoma enaka tudi glede končnega namena človeškega življenja,ki je večno združenje z Bogom v nebeški blaženosti.Neminljiva zasluga Cerkve je,da je zopet postavila v pravo luč in čast to resnico,in da je ženo rešila ponižujočega,protinaravnega sužnjstva.Toda mož in žena morata ohraniti in izpolniti to svoje dostojanstvo le,ako spoštujeta in udejstvujeta posebne lastnosti, ki jih je narava dala enemu in drugemu;neodpravljive telesne in duhovne lastnosti,katerih reda ni mogoče prevreči,ne da bi ga narava sama vedno znova ne vzpostavila.Te značilnosti,ki ločijo oba spola,se javljajo s tako jasnostjo očem vseh,da bi samo trdovratna slepota ali nič manj usodna kakor izmišljena prazna teorija mogla tajiti ali nekako prezreti njih pomen v družabni ureditvi.

Še več.Oba spola sta prav po svojih posebnih lastnostih naravnana drug na drugega tako,da ta medsebojna naravnanost vpliva na vse mnogovrstne pojave človeškega družabnega življenja.Mi se bomo tu omejili in spomnili samo na dva,ki sta posebno važna:na zakonski stan in prostovoljni samski stan po evangeljskem svetu.

PIJ XII. 20. OKT. 1945.

RAZLAGA: Sveti oče v tem odstavku najprej odgovarja na vprašanje,v čem obstoji dostojanstvo,vrednota žene;in pravi,da nam pravi odgovor poda

človeška narava sama. Ta je: ustvarjena po božji podobi, povzdignjena v nadnaravni red in odrešena v Kristusovi krvi. Te tri značilnosti človeške narave, kakršna je zdaj, so lastne vsaki posamezni človeški osebnosti; ženski prav tako kakor moški.

Moški in ženska, oba imata enako, po božji podobi ustvarjeno naravo, sestoječo iz umrljivega telesa in neumrljive duše.

Moški in ženska, obojih narava je bila vrh tega povzdignjena v nadnaravni red, deležna posvečujoče in dejanske milosti božje; oba sta otroka božja-dediča nebes.

In končno, oba, moški in ženska, sta odrešena v Kristusovi krvi. Kristus je vse ljudi odrešil, se ponavlja v svetem pismu. In to trajno, to je pa končno vse, kar je na človeku vrednega, kar mu da vrednoto, dostojanstvo, pravice v družbi.

To dejstvo, da ima ženska v teh edino pomembnih okolnostih moški mu popolnoma enakovredno naravo, brez vsakih, tudi najneznatnejših omejitev, ofnjenj - se nam posebno lepo prikaže v luči Kristusovega učlovečenja.

Kristus je človek postal, prejel je torej popolno človeško naravo. Kako? Zanimivo: kar brez sodelovanja moža - iz same ženske narave. Moč sv. Duha je sprožila v Marijinem telesu rodilne sile in iz njih je zrasla popolna, da, najpopolnejša človeška narava, oblikovana po popolni človeški naravi žene - Marije. Marija z Jezusom v naročju - to je najzgovornejši dokument in simbol popolnosti ženske človeške narave, nje vrednosti, njenega dostojanstva.

Vse to, kar smo doslej razmislili, se naslanja na prvi stavek v govoru svetega očeta: Vprašajte človeško naravo, ki jo je Gospod oblikoval, povzdignil in odrešil v Kristusovi krvi.

V naslednjih besedah sveti oče to še samo razloži in poudari: oba, mož in žena sta božja otroka, oba sta zato popolnoma enakovredna pred Bogom, in kar je enakovredno pred Bogom, mora biti enakovredno tudi pred ljudmi; oba imata isti končni življenski cilj, oba se bosta združila z Bogom v večnosti, oba bosta deležna iste blaženosti, istih nebes.

To nadnaravno gledanje na enakovrednost in enako dostojanstvo moža in žene -- v luči razodetja, ki je klen in neporušljiv temelj enakovrednosti žene z možem.

Takega temelja pa poganstvo ni poznalo in tudi današnja nekrščanska ljudstva ga ne poznajo. Zato je bil položaj žene v staropoganskem svetu mnogokrat nad vse žalosten. Vedno pa vsaj položaj manj vrednega bitja. Nekatere izjeme so to pravilo le potrjevale. In tudi v današnjih poganskih verskih sistemih se še vedno in povsod očituje manjvrednost žene, čeprav kažejo nekateri znaki, da vedno bolj prodirajoče krščanske ideje že mečejo nekaj blagodejne svetlobe tudi v to temno stran sodobnega poganskega sveta. Za primer pojmovanja o manjvrednosti žene v poganstvu navajam sledeče: v starem kitajskem slovstvu in še zelo sodobnem mišljenju se vrednostni odnos moškega in ženske simbolično prikazuje z naslednjim znakom, ki nanj vsepovsod naletimo:

Bela špirala pomeni moškega, črna z belo piko pa ženo. S tem se hoče izraziti: v moškem je polnost vse vrednote, v ženski pa je le delček te vrednote. - Toda položaj kitajske žene je v primeri s položajem n.pr. indijske ali zamorske žene še znosen, dočim je v večini drugih verstev poniževanje vrednosti žene pod moškega tako rekoč neznosno/Za bi predaleč zašli, če bi hoteli navajati o vsem tem podrobnosti.

Ta razlika v vrednotenju ženske in moškega je ustvarjala in ustvarja po papeževih besedah ponižujoče in protinaravno suženjstvo ženskega sveta moškemu svetu. In nadaljuje, da je prav neminljiva zasluga Cerkve, da je postavila spet v pravo luč in čast resnico o enakovrednosti žene in tako rešila ženstvo iz suženjstva poganstva. Šele v luči krščanstva, šele po nauku Cerkve, šele po liku Marije je moški svet spoznal in priznal ženskemu svetu popolno enakovrednost.

Toda - enakovrednost ni isto kot enakost. Mož in žena sta sicer popolnoma enakovredna, nista pa popolnoma enaka. Dva zlatnika - turški in avstrijski - sta lahko enako vredna po vrednosti zlata, nikakor pa nista enaka in ju je treba ločiti in različno uporabljati.

Bog je hotel, da so ljudje po svoji človečnosti vsi popolnoma enaki, vendarle različni po dveh spolih, ki imata vsak svojo različno vlogo. Za to različno vlogo pa jima je narava podarila tudi različne lastnosti, telesne in duševne, katerih reda ni mogoče prevreči, kakor pravi sveti oče, to je, katere je treba vedno skrbno upoštevati in jih njim primerno udejstvovati. In papež pravi, da je to nujno potrebno, če hočemo, da ostane nemotena sama vrednostnost človeške narave." Mož in žena ne moreta ohraniti in izpopolniti tega obema enakega dostojanstva, ako ne upoštevata in udejstvujeta vseh tistih svojskih lastnosti, ki jih je narava podelila i enemu i drugi."

Torej pri vsem povdarjanju popolne enakovrednosti in pri ugotavljanju tudi tako velike enakosti med možem in ženo, nikdar ne smemo pozabiti na dejstvo, da je med njima tudi mnogo razlik, ki ne enega ne drugega nič ne ponižujejo, temveč ju le usposabljajo za vsakemu svojske naloge v človeški družbi. In te posebne lastnosti vsakega spola so po papeževi misli vsakomur tako jasno razvidne, da "more njih pomembnost v ustroju družbe prezreti ali nekako utajiti le trdovratna slepota ali pa nauk, ki ni nič manj žalosten kot utopističen."

Tu papež opozori na zgrešeno pojmovanje odnosa med ženo in možem, ki vlada danes med vsemi tistimi, ki so zaverovani v materijalistično pojmovanje sveta in človeka, pripadniki raznih zmotnih teorij. Ti grešé prav v tem, da ne znajo ločiti med popolno enakovrednostjo in popolno enakostjo; zaverovani v popolno enakost prezro bistvene razlike med možem in ženo, teh v poskusih nove družabne ureditve ne vpoštevajo, zato uvajajo nenaravne, da, protinaravne določbe in ukrepe, s katerimi se družbi dela samo neizmerna škoda.

Papež gre v svojih izvajanjih še dalje: Ko je pribil, da sta oba spola enakovredna, v poglavitnem tudi enaka, a v stvareh, ki jih terja poslanstvo i enega i drugega, različna - pravi naprej, da ta različ-

nost ne pomeni za nobenega od njiju nikake škode, ju ne loči v nikaka dva odbijajoča se pola, ampak druži, vzporeja in dopolnjuje, to pa v službi vse človeške skupnosti. Dva dela lešnikove lupine sta sicer različna, a kako lepo se strneta spet v eno popolno enoto, ako ju združiš skupaj; kako dopolnita drug drugega! Tako tudi moški in ženski spol v družbi.

In v naslednjem papež prikaže, kako se oba spola čudovito dopolnjujeta, oziroma vsak na svoj način udejstvujeta in kako koristno se dajo uporabiti posebne lastnosti ženskega spola v prid skupnosti. To prikaže na zakonskem stanu in na samskem, v duhu evangeljskih svetov preživetem stanu. Oba načina življenske poti sta tako primerna dostojanstvu žene in tako lepa, da ju je treba občudovati in vzljubiti.

Lenček Ladislav C.M.

70 LETNICA ČASTITE MATERE

Dolgo življenje je tudi eden izmed darov božje Previdnosti. Poganski pregovor, da tisti, ki ga bogovi ljubijo, umre mlad, je res poganski. Ne upošteva tega, da je življenje le priprava za večnost. Čim daljša je, tem boljša je in tem večje bo naše plačilo v nebesih.

Častita sestra Terezija Hanželič pa je 19. februarja 1946 praznovala sedemdesetletnico. Skupaj z njo smo se Bogu zahvalili za vse milosti, ki jih je v teku let prejela od Boga in jih tako obilno delila med naše ljudstvo.

Častita mati Terezija je bila dolgo časa prednica Marijanišča v Ljubljani. Tam je skozi desetletja skrbela za vzgojo naše deške mladine. Marjaniščniki so bili povsod znani kot dobro vzgojeni in marljivi učenci. Iz Ljubljane je odšla sestra Terezija v Zemun. Pred desetimi leti pa je bila izvoljena za generalno prednico reda slovenskih šolskih sester.

S svojo energično roko vodi sedaj red. Ko so Nemci pridrli v Maribor, kjer je bila materna hiša, je morala skupaj s sestrami bežati v Ljubljano, od tam pa v Rim, kjer so sestre dobile novo bivališče.

V teku vojne je bila hiša častite matere zatočišče za vse Slovence. Sama begunka ima častita mati Terezija vedno srce polno razumevanja za naše reve, ki nas spremljajo v pregnanstvu.

Pravijo, da je mir, toda še vedno številnejši trkamo bosi, lačni in goli na vrata častite matere, postala nam je vsem draga mati. Kakor otroci, ki se vesele rojstnega dne svoje matere, smo se zbrali 19. febr. pri sv. maši na Via dei Colli, da se zahvalimo Bogu za vse številne milosti in izprosimo v življenju naše slavljenke še novega blagoslova. Kapelica nas je pozdravila vsa v cvetju. Brezmadežna se je pridružila našim prošnjam in zahvalam.

Po maši smo se zgrnili okrog častite matere in pater Prešeren ji je v imenu vseh Slovencev prav prisrčno častital. Mali Alešek in

Meta sta se ji poklonila v imenu vseh slovenskih otrok. Tine Debeljak je v verzih pokazal na vse n jeno požrtvovalno in plemenito delo. Tudi fantje so se oglasili. Dekleta, ki se zbiramo v svoj rimski krožek, smo ji že prej izrodle šopek slovenskih nageljev in lepo mapo. Napravila jo je slovenska umetnica Bara. Lepo pesmico pa nam je zložil Dr. Tine Debeljak:

PREČASTITI GENERALNI PREDNICI

M. TEREZIJI H A N Ž E L I Č ——

ob sedemdesetletnici.

Ta šopek nevenljivih slovenskih razcvetij:
sedem cvetov za sedem desetletij,
veselja sre naših živih razodetij-

povil krog slovenskih deklet vam v spomin je
z zahvalo za vaše skrbi materinje,
ki bdijo nad varnostjo naše stopinje,

z željo, da bi s cvetjem živim prepleta
bila vaša pota še leta in leta
v dni svetle, svobodne, brez groz in trepeta,
brez vojsk in gorja in begunskih nadlog

do tiste postaje, kjer zaključi se krog
in kjer naj vam z rajem poplača vse - Bog!

Veseljaki

Nekoč je živel velikan, ki je bil silno preprost in pošten človek. Imej pa je čudno navado. Vedno kadar je na jasnem nebu sijalo sonce in sipalo zlate žarke na zemljo ter jo delalo prijazno in veselo, je sedel na pragu svoje lesene koče in je bridko jokal. Kadar pa so oblaki prekrili nebesno modrino in je lil na zemljo dež, ter je bilo vse mračno, sivo in pusto, je vesel poskakoval v izbici, pogledaval skozi orošeno okno in se zdaj pa zdaj zakrohotal na vse grlo.

Čeprav je bil velikan in je imel pravico, da se je drugače obnašal kakor navadni zemljani, se je ljudem le čdno zdelo to njegovo razpoloženje ob lepem in slabem vremenu. Zato so ga vprašali, zakaj se joče, kadar je jasno in zakaj se veseli; kadar dežuje. Odgovoril je: "Kadar je lepo vreme, se bojim, da bo kmalu minilo in se spomnim na dež, pa mi napolni dušo taka žalost, da mi privro vroče solze v oči in se moram bridko zjokati. Kadar pa dežuje, se spomnim, da pride za slabim

Vedno dobro,za dežjem pa prisije sonce,zato postanem vesel,če se le spomnim,da bodo svetli sončni žarki kmalu pregnali mrak in dež."

Ta kratka zgodbica nam prikazuje,kako malo je treba,da je človek vesel.

Seveda pa velikana ne kaže v vsem posnemati,pač pa se držimo svetopisemskih besed:"Veselite se z veselimi in jokajte z jokajočimi!" Veselje je naša pravica.Kakor lok ne sme biti vedno napet,ker se pokvari in prenapeta struna poči,tako tudi mi ne smemo biti vedno resni in strogi,ampak je prav,da se včasih razveselimo in od srca nasmejemo.

Toda sedaj,ko so časi tako resni in tudi žalostni,se vendar ne smemo veseliti,bi kdo ugovarjal.

Pa je na svetu,ki ga imenujemo večkrat solzno dolino,že tako,da vedno lahko najdemo vzrok za veselje in žalost,za smeh in jok.Veliko lažje prenašamo težave in bridkosti,če ne jokamo,kakor velikan,kadar bi morali biti veseli in obratno,ampak skušamo najti tudi med trnjem rožo,med bodicami svež zelen list,med oblaki modrino,v žalosti pa vsaj tolažbo.

Veselje je v človekovem življenju kakor sončna svetloba in toplota,ki jemlje sadovom trpek in kisel okus in jih zori ter dela dobre in sladke.

Toda,kako naj bomo veseli,ko pa je naše življenje tako pusto ij enoličnо.Vsak dan ista opravila,isti dolgčas.Za zabave,za gledališče, za plese nimamo ne časa ne denarja.Lahko tistim,ki si vsega tega privoščijo.Toda zdi se,da je le nekaterim odprta pot do veselja,drugi pa moramo v mraku kakor lačni berači praznih rok gledati,kako izginjajo vse dobrote v gospodarjev želodec.

Ali je res tako?Če bi gledali naveselje tako,potem ni rešitve. Potem je najbolje,da se vsedemo v kak skrit kotiček,začnemo jokati in ne prenehamo nikdar več.Kajti zaman iščemo veselja samo na plesnih zabavah,v dvoranah,polnih tobakovega dima in težkega vzdušja.To,kar žari v očeh tistim ljudem,ni veselje,ampak je strast in drugi dan jih bo bolela glava,utrujeni bodo in pobiti.

Prav pravi slovenski pesnik,da je naše pravo veselje le v nedolžnosti mladih let,med otroci,ki rajajo po zeleni trati.Če hočemo biti vesele,potisnimo za hip v kot skrbi in težave,zapojmo veselo,bodimo kakor v otroških letih dobre volje in brez skrbi,kakor v teku mladih dni.

Ivanka.

MISLI.

Kdor upa,da bo nasprotnika pridobil s popuščanjem,naj se zaveda,da nikoli ne bo zadosti bogat,da bi nasprotnika zadovoljil.

(Bismark)

Če bi vsi ljudje vedeli,kaj drug o drugem govore,ne bi več našli štirih prijateljev na svetu.

(Pascal)

Obrekovanje obenem škoduje vsem:tistemu,ki ga obrekuješ;onemu, komur ga obrekuješ;a največ tebi,ki obrekuješ.

(Sv.Bazilj Veliki)

Ljubezen

Gre nam za krščansko ljubezen do bližnjega, torej za tisto, ki je osnovna krepost krščanstva in prva glavna Kristusova zapoved, ki jo je dal svojim učencem. "To je prva in največja zapoved ... Druga pa je tej enaka: ljubi svojega bližnjega kakor sam sebe." - "Novo zapoved vam dam, da se ljubite med seboj". - je dejal ob drugi priliki. Nova je, v kolikor ne obsega le Judov, kakor so razlagali farizeji starozavezno zapoved ljubezni, marveč vse ljudi vseh narodov, tudi tistih, ki so jih Judje imeli za manj vredne, kar je Kristus sam jasno in globoko pojasnil v priliki o usmiljenem Samarijanu. "To je moja zapoved", je opozarjal spet druge: njegova, po njegovem vzoru, njemu posebno draga, ker je za njegov evangelij tako značilna, da bodo prav po tej ljubezni drugi spoznavali, kdo je njegov učenec, kakor smo že videli v zadnji številki "Nove Slovenke".

Jezus Kristus je vedno govoril o "zapovedi" ljubezni; to je, to krščansko ljubezen do bližnjega, do vsakega človeka, je ukazal. Iz tega sledi za nas nekaj važnih zaključkov:

a) Če je Kristus krščansko ljubezen ukazal, potem mora biti taka, da se more ukazati, to je, da je mogoče ljubiti vse ljudi, sicer Kristus tega ne bi bil zapovedal. Zato Kristus ne misli z besedo ljubezen tistega naravnega nagnjenja, ki se že samo po naravi zbudi in le med nekaterimi. Ne misli torej tiste ljubezni, ki zraste med otrokom in materjo, med fantom in dekletom, med možem in ženo. Ta ljubezen že ne da ukazati, tudi nikoli ne more objeti vseh ljudi, marveč le enega človeka ali le nekatere. Taka ljubezen je potrebna in dobra; brez nje bi bilo človekovo življenje nemogoče - a Kristus o njej na omenjenih mestih ne govori.

b) Če je Kristus to ljubezen ukazal, tudi ne obstoji v čutni ljubezni, ker tudi ta se ne da ukazovati. Čutna ljubezen je ljubezen, ki jo človek čuti, in sicer do oseb, ki so mu drage, ki jih rad vidi, rad z njimi govori, ki se jih razveseli, če jih vidi ali sreča, do katerih čuti neko povezanost, prijateljstvo. Nasprotno pa nekaterih ljudi ker "ne moremo". Do njih čutimo neko čutno neraspoloženje, nesimpatični so nam, zoprni, neradi z njimi govorimo - a krščansko jih moramo in moremo ljubiti: s tem je pa že povedano, da krščanska ljubezen ni v čuvstvu, marveč v volji: bližnjega ljubiti se torej pravi, bližnjemu dobro hoteti, dobro privoščiti in slabo, zlo zavračati. Iz te volje, ki mora biti resnična in resna, samo po sebi izvira tudi pripravljenost, vsakemu človeku in ne samo tistemu, ki nam je všeč, v stiski pomagati, če nam je mogoče.

c) Končno, če je ljubezen do vsakega bližnjega ukazana, si jo moremo in moramo pridobiti. Nihče se ne more izgovarjati: ne morem ljubiti bližnjega. Kakor pri vseki drugi kreposti, ki se jim po izvirnem grehu pokvarjena narava upira, se mora človek tudi za krepost ljubezni boriti: premagati mora naravna nagnjenja do te mere, da volje ne ovirajo v krščanski ljubezni do bližnjega. Tudi za ljubezen se moramo truditi: prizadevati si moramo, da postanemo res dobri ljudje, to je, davsa-

kemu res dobro hočemo,da postanemo res plemeniti,da v vsakem človeku vidimo svojega sočloveka,svoj drugi jaz,ki je z nami soroden v isti človeški naravi,ki je kakor mi,podoba božja,otrok istega Očeta,ki vse ljudi ljubi in ki stori,da sije sonce nad vsemi,dobrimi in hudobnimi. Čim globje,čim bolj v duhu vere in v Kristusovem duhu gledamo na človeka,tem bolj jasno vidimo in spoznavamo,da je vsak človek,tudi tisti, ki nam je zopern,tudi slab človek,res ljubezni vreden in - čim slabši je,tem bolj ljubezni potreben.Vreden jo je,ker tudi slab človek je vreden,da ga Bog ljubi in to ljubezen dejansko izkazuje s tem,da mu daje naravne dobrote in nadnaravne milosti,ki ga nagibajo,da postane boljši.Vsak človek,kakršnekoli barve in narodnosti,kakršnegakoli jezika;tudi velik grešnik,je bil vreden,da je Jezus Kristus zanj umrl;vsak je kakor mi določen za večno blaženost in za gledanje Boga iz obličja v obličje:isti cilj ima in isto pot trpljenja po tej solzni dolini, v deželo,kjer bo tudi on deležen z nami in ob nas večne sreče.Če imamo široko srce,potem se zavedamo,da smo vsi ljudje člani iste družne,drug na drugega navezani,v isti milosti božji med seboj povezani.Če imamo zdravo in plemenito oko,bomo našli na vsakem človeku veliko dobrega in lepega,morda mnogo več kakor na sebi,veliko, kar je naše ljubezni vredno.

d)Končno moramo povdariti še eno,kar je zelo važno:Če je Jezus Kristus ljubezen do bližnjega zapovedal,če jo je tako povdarjal, sledi iz tega nujno,da je ljubezen do bližnjega za človeka in za človeštvo potrebna:Človek je socialno bitje:živeti mora v družbi z drugimi ljudmi.V družbi se rodi,v družbi - družini raste in se razvija, tudi kot odrasel človek potrebuje dan za dnem v vseh mogočih ozirih sodelovanja in pomoči drugih:za izobrazbo,za življenje,za obleko - v vsem je navezan na druge.Drug na drugega smo navezani še prav posebno v dneh trpljenja in stiske.Vez,ki nas tako med seboj druži,pa je ljubezen.Čim več ljubezni bo med nami,tem bolj bomo drug drugemu v podporo in pomoč,tem bolj se bomo drug drugega izpopolnjevali in tem bolj bomo rasli.Čim več ljubezni človek prejme,tem bolje zanj.In tem več ljubezni bo človek prejel,čim več jo bo delil.Zato naše izkazovanje ljubezni ne koristi le tistemu,ki je deležen;marveč pride korist tudi nazaj na nas.Poleg tega pa prejme ljubezen še dvojno veliko plačilo:Najprej je prav za ljubezen Bog obljubil veliko plačilo: Kozarec vode že bo obilno poplačan,nam je zagotovil Gospod.Kako nam bo štel vsako iz ljubezni naklonjeno dobroto bližnjemu,kakor bi bila storjena in izkazana njemu samemu.- Drugič pa še to:ljubezen,ki jo izkazujemo drugemu,nas poplemeniti.Nič tako človeka notranje ne dvigne,kakor pravo dejanje ljubezni,izkazano morda tujemu človeku, morda celo nam zopernemu ali sovražnemu,brez upanja na zemsko povračilo. Ljubezen tako ubija v nas sebičnost,ki je ena poglavitnih ovir naše notranje rasti,naše notranje dobrote.In ljubezen nas osrečuje;mar nismo že občutili tisto nepopisno tiho,skrito srečo,ki nas objame, ko smo storili kaj dobrega.Saj pravi sveto pismo:Boljše,lepše je dajati,kakor prejemati.Razumljivo:saj bo v ljubezni do Boga v večnosti naša največja sreča,zato je v krščanski ljubezni na zemlji nek predokus te bodoče blaženosti.

Je pa ljubezen nujno potrebna tudi za življenje v družbi, v družini, narodu, državi in človeštvu sploh. Kaj je družina brez ljubezni, ki o njej pravi sveti Pavel "da je potrpljiva, dobrotljiva, ki ni nevoščljiva, se nepónaša, se ne napihuje, ni prešerna, ne išče svojega, se ne da razdražiti, ne misli hudega, se ne veseli krivice, veseli pa se resnice; ki vse opravičí, vse upa, vse veruje, vse prenaša!" Prav ta ljubezen je življenje družine. Lepo sem nekje bral, da je pekel zato tako grozen, ker je to dežela brez ljubezni. Mar ni tudi obrano res, da je družina brez ljubezni grozen pekel! Kar velja za družino, velja za vsako družbo. Domovina, ki je brez ljubezni, je kakor pekel. To čutimo danes mi vsi. Stebra lepega sozitja v narodu sta pravičnost in ljubezen. Pravičnost je prva - a ne zadostuje. Pravičnost loči, kaj je moje in kaj je tvoje, ljubezen povdarja to, kaj je moje in tvoje, obema skupno. Pravičnost loči, ljubezen druži. Za pravičnost je bližnji - drug človek, za ljubezen je bližnji drugi jaz. Pravičnost je ostra, ljubezen je mila, in pravičnost omilja je, kjer more. Ljubezen veže ljudi v eno, veže narode v eno človeško družino in kaže v dobroti, kako premostiti težave skupnega sožitja. Ljubezen je ustvarjajoča sila, ki v družbi z drugimi silami rodi javno blaginjo in pravi resnični mir.

V resnici velja za vsakega posameznika in za narode ter države: "Ko bi sve človeške in angelske jezike govoril in ko bi vedel vse skrivnosti ter imel vso vednost, ljubezni pa nebi imel, nisem nič. Res - nič!

Dr. Ignacij Lenček.

POGLAVJA O ZAKONU

V času splošne duhovne razrvanosti, ko se je do skrajnosti razvnel boj med novim poganskim in krščanskim pojmovanjem življenja, je spet postalo važno vprašanje zakona. Ker izhaja iz zakona družina, osnovna celica in temelj vsega človeškega družabnega življenja, je za Cerkev in državo odločilnega pomena, ali bo zakon v svojem bistvu in pomenu ostal čist in zdrav. Zvesta svojemu poslanstvu in izročilu, je katoliška Cerkev od nekdaj skrbno čuvala zakon in njegove dobrine tenga s svojo zakonodajo utrjevala in pospeševala. V sedanji krizi zakona je Cerkev edina moralna sila, ki neustrašeno po svojem učeništvu in pastirstvu kliče ljudem v spomin nespremenljive naravne zakone in strege božje zapovedi o zakonu in družinskem življenju. pomen cerkvenega učeništva pa bo v bodoče še vedno večji, tem večji, čim bolj bodo nekatoliške verske skupine in države popustlive do modernih stremljenj po t reformah glede zakone in čim bolj se bodo pokazale žalostne posledice modernih zablod glede družinskega življenja.

Z bistrim pogledom so zlasti papeži zadnjih desetletij spoznali sodobne zmote in nevarnosti za zakon in zakonsko skupnost ter sp jim odločno postavili v bran; tako Pij IX v seznamu obsojenih zmot "Syllabus", z dne 8. decembra 1864, kjer navaja tudi zmote o krščanskem zakonu; Leon XIII v svoji klasični okrožnici o zakonu "Arcanum divinae Sapientiae" z dne 10. februarja 1880; Pij X; in Benedikt XV. z izdajo no-

vega Zakonika cerkvenega prava, ki je stopil v veljavo 19. maja 1918, in končno Pij XI, papež Katoliške akcije v svoji nad vse pomembni okrožnici "Casti conubii" z dne 31. decembra 1930. Okrožnici "Arcanum divinae Sapientiae" in "Casti conubii" naj boljše povzemata ves katoliški nauk o zakonu in se poprav ici imenujeta katekizem o zakonu za današnji čas. Zato je, za vsakega, ki hoče poznati katoliški nauk o zakonu, nujno, da pozna ti dve okrožnici. Izrečna volja Pija XI je, naj se nauk, ki ga je podal v okrožnici, čim bolj razširi med ljudstvom in uresniči v življenju: "Velikega pomena je, da se verniki dobro poučijo o zakonu s pisano in govorjeno besedo ne samo enkrat in površno, marveč pogosto in temeljito na jasen in prepričljiv način, tako da bo resnica razumu razvidna in da bo prodrla v srce."

Prav tako pravi papež izrečno, da morajo tudi pravilno poučeni laiki Katoliške akcije nastopiti za nau okrožnice: "Zares", tako naroča Škofom, "ako današnji reformatorji ali boljše rušilci zakona z vsemi sredstvi in vsemi silami, z govori, s knjigami, s spisi in na neštevilne druge načine mešajo pojme, kvarijo srca, zasmehujejo zakonsko čistost, glasno hvalijo najnižje zablode, morate tem bolj vi, častiti bratje, ki vas je ,sveti Duh postavil za škofe, da vodite Cerkev božjo, ki jo je pridobil z svojo krvjo' (Apd 20, 28) zastaviti vso moč, da boste sami in po podrejenih duhovnikih, pa tudi po modro izbranih laikih, združenih kot pomožna četa hierarhičnega apostolata v Katoliški akciji, ki nam je tako pri srcu in ki jo tako priporočamo, v kateri koli dovoljeni obliki, postaviti nasproti zmoti resnico, umazani strasti čijaj čistosti, sužnosti strasti svobodo božjih otrok, grešni lahkoti za razdor zakona, trajnost prave zakonske ljubezni in do smrti nepreloml jeno prisego zvestobe."

Kdor pa hoče uveljaviti v svojem življenju in širiti v svoji okolici zdrava načela o krščanskem zakonu, jih mora sam najprej temeljito poznati. Žal v jagnanstvu nimamo slovenskih prevodov obeh papeških okrožnic na razpolago, zato bomo morali vsakej sproti prevajati iz izvirnika. V "poglavjih o zakonu" bomo skušali kratko in jasno obrazložiti, ako ne pride kaka ovira, najvažnejša vprašanja o krščanskem zakonu na ančneje pa kdaj v domovini.

SPLOŠNI POJMI O ZAKONU.

1.- Izvor zakona.

Sv. pismo nam na prvih straneh poroča o izvoru človeškega rodu in o ustanovitvi zakona: "Bog je ustavril človeka po svoji podobi ... ustvaril je moža in ženo" (1 Mojz. 1, 27). Pripoveduje, kako je Bog ustvaril Evo iz Adamovega rebra in tako ustvarjeno ženo predstavil možu. "In Adam je govoril: ,To je sedaj kost od mojih kosti in meso od mojega mesa ... Zato bo človek zapustil svojega očeta in svojo mater in se držal žene in bosta dva v enem mesu," (1 Mojz. 2, 18 sl.) "In Bog ju je blagoslovil in rekel: ,Rastite in množite se in napolnjujte zemljo" (1 Mojz. 1, 28). Razodetje nam torej predstavlja zakon kot od Boga hoteno skupnost moža in žene za množitev človeškega rodu.

Naš drugačen ni zakon v luči zdravega naravnega razuma. Spol

ni nagon,ki je v človeku,sili moža in ženo k združenju,da tako iz združenja obeh spolov izhaja potomstvo.To združenje pa se mora izvršiti na način,ki je primeren človeku kot razumnemu bitju ter koristen za ohranjevanje in izpopolnjevanje človeštva.Zato si mora mož po zrelem prevdarku izbrati ženo za življenjsko družico ter si ustvariti z njo tesno in nedeljivo življenjsko skupnost,dokler ju smrt ne loči.Zakonca se v skupnem življenju med sebojno izpopolnjujeta ter se v ljubezni in zvestobi podpirata v vseh telesnih in duhovnih potrebah.Posebno pa sta združena v skrbi za sad svojih teles,za nebogljenega otroka,ki mu je potrebna dolgotrajna nega in vzgoja.

Na podlagi sv.pisma in naravnega razuma pridemo torej do istega pojma o zakonu:Zakon je zakonita zveza moža in žene za rodnjo in vzgojo potomstva v nedeljivi življenjski skupnosti.

2.- Kaj je zakon.

Ko smo si ustavrili splošen pojm o zakonu,pridemo sedaj k podrobnejši razlagi.Zvezo med možem in ženo,ki ji pravimo zakon,jemljemo v vsakdanjem življenju v dveh pomenih:"zakon"nam pomeni ali sklenitev zakona(zakonsko pogodbo) ali zakonski stan(zakonsko vez).Govorili bomo najprej o zakonu v prvem pomenu besede,to je o sklenitvi zakona,pozneje o zakonu v drugem pomenu,to je o posledicah sklenitve zakona,o zakonskem stanu.

a)Zakon,pravimo,je pogodba,in sicer tudi v novi zavezi,ko ga je Kristus povzdignil v zakrament.Nekaterim beseda "pogodba" manj ugaja,češ,da za zakon tako ime ni primerno ali da vsaj vodi v nepravilno pojmovanje zakona.Vendar to besedo najdemo v Cerkvenem zakoniku in v okrožnici Pija XI.Z njo namreč hočemo izraziti le to,da je bistvo sklenitve zakona v obojestranskem privoljenju.Kanon 1081 Cerkvenaga zakonika pravi:"Paragraf 1.Zakon stori zakonito izjavljeno privoljenje zaročencev,ki sta pravno sposobni osebi;tega privoljenja ne more nadomestiti nobena človeška oblast." Glede časa zaročenca izrazita svoje privoljenje?Isti kanon pravi v paragrafu 2:"Privoljenje v zakon je dejanje volje,s katerim si oba dela medsebojno izročita in sprejmeta trajno in izključno pravico do telesa za dejanja,ki so sama po sebi prikladna za rodnjo otrok."Ta pravica je zakonski pogodbi bistvena,čeprav kdaj zakonca otrok nimata,ali jih n.pr.zaradi nerodovitnosti sploh imeti ne moreta.Skupno stanovanje,miza in postelja zakon sicer dopolnjuje, ni pa zanj bistveno,kajti Cerkev kdaj dovoljuje tudi tako zvani tihi zakon,tako da zakonca ločeno bivata in njun zakon ni javno znan,dasi imata zakonske pravice.Medsebojna čuvstvena ljubezen ni predmet zakonske pogodbe,čeprav je potreben pogoj za srečen zakon in za vztrajno prenašanje njegovih bremen.V ostalem,kar nima nobene zveze z dejanji,ki so sama po sebi prikladna za rodnjo otrok,zakonec nima nobene pravice do telesa drugega zakonca.Žena torej ni sužnja moža ali orodje njegovih strasti,kakor je prevladovalo mišljenje med pogani,marveč je njegova družica,ki ima enako pravico do telesa moža,kakor uči Cerkev,čeprav je podložna možu,ki je ženi glava.Iz tega je jasno,da je zakon izmed vseh skupnosti najtesnejša,kar si jih moremo misliti,in da je zanj,ako naj bo srečen,pred vsem drugim potrebna medsebojna ljubezen.

Ako je bistvo sklepanja zakona v privoljenju, sledi, da je zakon resnični zakon od tistega časa naprej, ko je bilo izraženo zakonsko privoljenje, četudi zakonca še nista rabila svojih pravic in zakon, kakor pravimo, še ni bil izvršen. Zato bi v dvomu med prejšnjim in poznejšim zakonom iste osebe moral zmagati prvi zakon, čeprav še ni bil dovršen.

Dasi je zakon, kakor smo dejali, pogodba, vendar ni navadna, od volje zakoncev odvisna pogodba. Ker je zakon po svoji naravi podlaga človeške družbe, tako da si brez njega ne moremo misliti ne Cerkve ne države, zato je človeštvu potreben, sam v sebi nekaj svetega ter podvržen javnemu pravu. Vsebina zakonske pogodbe ni odvisna od volje zakoncev, ampak je dana z njegovo naravo in je zakonci po svoji volji ne morejo ne spremeniti ne razdreti. Svoboden je vsak v tem, ali sklene zakon ali ne in s katero osebo ga sklene. "Narava zakona", uči Pij XI, "pa je človeški svobodi popolnoma odtegnjena, tako da je vsak, ki je sklenil zakon, podvržen njegovim božjim postavam in bistvenim lastnostim." Zakonca torej tudi z obojestranskim sporazumom zakona ne moreta razdreti.

Glede potrebnosti je pripomniti, da je Stvarnikova beseda: "Rastita in množita se in napolnjujta zemljo!" (1 Mojz 1, 28) veljala prvima človekoma kot zastopnikoma človeštva. Jasno je, da se človeštvo na sebi dostojen način more ohranjevati le z zakonom. Iz tega gotovo sledi, da ima vsak posamezni pravico skleniti zakon. A da bi vsak posamezni moral skleniti zakon, ni ne fizična potreba ne moralna dolžnost. To naj nekoliko razložimo.

Najprej imajo vsi ljudje in vsak posamezni od narave same pravico in na splošno tudi nagnjenje do zakona. Zato nobena človeška oblast ne more nikomur zakona splošno prepovedati; ako sam v to ne privoli, kajti taka prepoved bi bila proti naravnemu pravu. Zato je katoliška Cerkev proti tisti evgeniki, ki s pomočjo državnih zakonov izključuje od zakona dedno obremenjene ali gre celo tako daleč, da hoče uvesti za take obvezno sterilizacijo. Dedno obremenjenim je zakon gotovo odsvetovati. Prav tako je z nravnega stališča in glede na državno blaginjo zelo priporočati evgenična stremljenja za vzgojo krepkega in zdravega potomstva in za gojitev dedno zdravih družin, dokler se ta stremljenja varjejo pretiravanj in ne ovirajo smotrov višjega reda. Rekli smo, da oblast ne more človeku zakona sploh prepovedati, kajti more mu ga prepovedati s to ali ono osebo, kakor bomo videli, ko bomo govorili o zakonskih zadržkih. Dodali smo, ako v to sam ne privoli - kajti ako je obveznost svobodno sprejel (duhovnik ali redovnik) mu more pristojna oblast prepovedati vsak zakon, to se pravi, prisiliti ga, da svobodno sprejeto obveznost spolnjuje. V tem smislu je torej zakon človekova naravna pravica.

Toda nihče tudi ni dolžan skleniti zakon. To velja samo po sebi, kajti v posameznem primeru se utegne zgoditi, da je kdo dolžan skleniti zakon, n. pr. kdor noče rabiti drugih sredstev za ohranitev čistosti, kdor drugače ne more povrniti storjene škode. Naravnost zapoved od Boga sta prejela samo prva dva človeka, ne pa njihovi potomci. Ta dolžnost bi za posameznika nastopila le v primeru - če je mogoč - da bi človeški rod propadel, ako določena dva človeka ne bi sklenila zakona. Res je božja volja, da se človeški rod ohrani in množi, a te namen dosega Bog z nagnjenjem, zaradi katerega večina ljudi sklene zakon. Poleg tega sveto pismo

in Cerkev učita ,da je celibat dovoljen,da je celo popolnejši kakor zakonski stan,čeprav je ta povzdignjen v zakrament,kakor uči tridentski zbor.Iz tega sledi,da nobena človeška oblast ne more sama po sebi v sedanjem stanju človeškega rodu nikogar prisiliti k temu,da bi sklenil zakon.Ako je število prebivalstva kje premajhno,more in mora civilni zakonodavec pospeševati sklepanje zakonov in rodovitnost z indirektnimi sredstvi brez vsake obveznosti,kajti s temi sredstvi bo dosegel svoj namen,med tem,ko bi zakoni,sklenjeni pod pritiskom,imeli nesrečen izid.

Ker je zakon od Boga hoten,je tudi sam v sebi nravno dober in svet.Zakonca postaneta s tem,da vztrajata v življenjski skupnosti in vzgajata svoje otroke za božje služabnike in vredne člane človeške družbe,orodje božje volje,ki hoče ohranjati in izpopolnjevati človeški rod.Kakor priča zgodovina,je zato tudi zakon pri vseh narodih in zlasti pri prvih kulturnih narodih v časti kot sveta ustanova,obdana z verskim sijajem.Cerkev je branila dostojanstvo in svetost zakona proti vsem napadom krivih naukov in nravnih zablod.

b)Zakon je zakrament.Prvotno razodetje o zakonu,ki ga je Bog dal prvim staršem,je po izvirnem grehu kmalu zatemnelo in ljudje niso več vedeli,kaj je bistvo zakona."Pri Judih je postala splošna navada", pravi Leon XIII.,"da je mož smel imeti več žena.Pozneje pa,ko jim je Mojzes zaradi njihove trdosrčnosti(Mt 19,8) dovolil dajati ločitvene liste,je bila pot do razdora zakona odprta.A komaj verjetno je,kako izpridil in pokvaril se je zakon pri poganskih narodih,kjer je postal žrtev zmot in najgrših strasti vsakega naroda".Posebno se je razpasala razporoka in mnogoženstvo,včasih celo mnogomoštvo.Žena je bila v družini ponižana,dekleta so bila glede sklenitve zakona izročena na milost in nemilost očetu ali varuhu.

Jezus Kristus je zakon obnovil v prvotni čistosti in ga povzdignil k časti zakramenta.S tem je bila zakonska pogodba dvignjena iz zgolj naravnega reda in notranje tako preměnjena,da more odtlej biti krščanskim zakoncem vir milosti.Kjerkoli se med kristjani sklene veljaven zakon,je to zakrament.Zakon ni zakrament zaradi blagoslova,ki ga Cerkev da zakoncema ob poroki.Ta blagoslov je sicer pomembno in sveto dejanje,a deluje samo kot zakramental,kot sveto znamenje.Zakrament svetega zakona med kristjani je zakonska pogodba.To hoče povedati kanon 1012,paragraf 1. Cerkvenega zakonika:"Kristus Gospod je samo zakonsko pogodbo med krščenimi osebami povzdignil k časti zakramenta. Torej tudi ni delivec zakramenta svetega zakona duhovnik,ki je navzoč pri poroki,ampak zakonca sama,ki skleneta zakonsko pogodbo.Zadosten namen,ki se zahteva za delitev in prejem tega zakramenta,imata zakonca,kadar hočeta skleniti veljaven zakon.Zakon skleneta s tem,da na zunaj izrazita voljo,da hočeta živeti v zakonski skupnosti.

Iz tega,da je Kristus povzdignil zakonsko pogodbo k časti zakramenta,sledita dve važni posledici:

Prvič:"Zaradi tega med krščenimi ne more biti veljavne zakonske pogodbe,ki ne bi s tem bila že zakrament."(Kakon 1012,par.2).Zakon med dvema nekrščenima tudi v novi zavezi ni zakrament,ampak naravna ustanova,o kateri smo zgoraj govorili.Ako pa oba pogana prejmeta krst,njun zakon brez kake obnovitve privoljenja postane zakrament.Ako

sprejme krst samo eden, tak zakon ni zakrament, ker ni zakon med "krščenimi". Prav tako ni zakrament zakon, ki ga skleneta krščena in nekrščena oseba. Zakrament pa je zakon med krščenimi, najsi bodo katoličani ali nekatoličani (odpadniki, krivoverci, razkolniki), ako je le zakonska pogodba veljavna.

Drugič: Ker je zakon zakrament, je Kristus, kakor uči Leon XIII vso oblast nad njim zaupal in izročil Cerkvi. V skladu s tem določa Cerkveni zakonik: "Zakona krščenih oseb ne ureja samo božje pravo, marveč tudi kanonsko; državne oblasti pa so pristojne za čisto državljanske učinke zakona (kanon 1016). Govoriti nam je torej: A) O pravicah Cerkve; B) O pravicah države nad zakonom.

A) Pravice Cerkve. a) Cerkev in zakoni nekrščenih. Cerkveni zakonik, kakor vidimo, izrečno ničesar ne določa o zahtevah Cerkve glede zakona dveh nekrščenih oseb. Zakonska vez nekrščenih je podrejena samo naravnemu pravu, to se pravi, ki je dano s človeško naravo samo in ga spoznamo z naravnim razumom. Seveda je Cerkev učiteljica narodov, ki mora vse ljudi voditi k zveličanju in mora zato razlagati tudi naravno pravo. Razlaga naravnega zakona je zato obvezna tudi za zakone nekrščenih. Neposredno pod oblast Cerkve pa stopi nekrščena oseba, ki hoče skleniti zakon s krščeno osebo, ker mora Cerkev staviti pogoje, pod katerimi more svojemu članu dovoliti tak zakon (Kanon 1070). Tudi tedaj stopi nekrščena oseba posredno pod oblast Cerkve, kadar se njen zakonski drug da krstiti (Kanon 1119 sl.). Ako pa oba zakonca stopita s prejemom krsta v Cerkev, tedaj Cerkev presoja njun zakon, ki sta ga sklenila kot pogana, po načelih naravnega prava, kakor to pravo sama razlaga.

b) Oblast Cerkve nad zakoni kristjanov. Zakoni krščnih so pred vsem vezani na predpise božjega prava, to je, naravnega prava in božjega razodetja. To pravo določa naravo zakona, njegove bistvene lastnosti, sklepanje zakona s privoljenjem zaročencev in bistvene učinke sklenjenega zakona. Cerkev je pri izvajanju svoje oblasti nad zakonom vezana na te določbe, kakor pravi zgoraj navedeni kanon.

V mejah božjega prava pa ima Cerkev lastno, izključno in od katerekoli svetne oblasti neodvisno pravico urejati zakone krščenih oseb. Med kristjani je zakon zakrament, ki je kakor vsi drugi zakramenti izročen Cerkvi. Ker je zakonska pogodba med krščenimi, kakor smo videli, sama zakrament, zato je ta pogodba tako glede svojega nastanka kakor glede svoje trajnosti kot zakonska vez podrejena oblasti Cerkve. Cerkev torej more:

1.- Staviti pogoje za dovoljeno in veljavno sklepanje zakona, to je, oviralne in razdiralne zadržke;

2. Od zadržkov, ki jih je sama postavila, dajati spreglede;

3. Pri sklenjenih zakonih odločevati, ali je bilo sklepanje dovoljeno in veljavno, to je, soditi o zakonu;

4. Določati učinke zakona za cerkveno pravo, urejati zlasti ločitev zakoncev;

5. Urejati tudi zaroko, ki je neposredna priprava na zakon.

B) Pravice države. a) Država in zakoni kristjanov. Iz povedanega sledi, da država zaradi zakramentalnega značaja krščanskega zakona ne more zase zahtevati oblasti, ki pripada Cerkvi, in da Cerkve

pri izvajanju njene oblasti ne sme ovirati. Zlasti država ne more postavljati nikakih oviralnih ali razdiralnih zadržkov ne odločati o učinkih, ki so v bistveni zvezi s sklenitvijo zakona.

Nasprotno pa je država pristojna za čisto državljanske učinke zakona. Taki čisto državljanski učinki so n.pr. zakonsko, imovinsko pravo, določbe o stanu zakoncev, o dedovanju, itd. Ako ima že vsak posameznik dolžnost, da se v posebnih okoliščinah, n.pr. dokler ne ozdravi od določene bolezni, odpove zakonu in ako imajo starši pod posebnimi pogoji, n.pr. kadar se je bati velike škode za družino, pravico, svojim otrokom zakon prepovedati, more tem bolj država zaradi splošne blaginje izdati slične prepovedi in zlasti navezati državne in državljanske učinke zakona na izpolnitev gotovih pogojev.

Tako obstoje v mnogih državah določbe o zakonu državnih uradnikov, oficirjev in diplomatov. Pri teh predpisih ne gre za prave prepovedi, čeprav je od njih prizadeta sklenitev zakona sama in ne le državljanski učinki. Taki uradniki imajo namreč zaradi svojega službenega razmerja posebne obveznosti do države, ki stavi neporočenost kot pogoj za službeno pogodbo; s tem, da se odpovedo službi, se lahko odtegnejo prepovedi. V zadnjem času se pojavljajo prepovedi s strani držav v pogledu zakonov med osebama različne narodnosti ali rase. Ureditev takih vprašanj, ki poleg državnih koristi globoko zadevajo tudi koristi Cerkve, se najuspešneje izvrši s sporazumom med Cerkvijo in državo.

b) Država in zakoni nekrščenih. Zakone nekrščenih ureja najprej naravno pravo. Ker pa je naravno pravo v posameznih važnih zadevah glede zakona premalo določno, potrebuje dopolnila v to poklicane javne oblasti. Tako so n.pr. potrebne določbe o obliki sklepanja zakona, da je mogoče ločiti pravi zakon od nenravnega spolnega razmerja. Zaradi človeških strasti ne moreta biti zakonca sama sodnika v sporu glede prenehanja zakonske skupnosti. Ker pa Cerkev pri zakonih nekrščenih oseb, za katere ni pristojna, ne more poseči vmes s svojimi predpisi, mora tu nastopiti država s svojo zakonodajo. V kolikor država ne krši naravnega prava ali z razodetjem danega božjega prava, more za take zakone postavljati prepovedi, razdiralne zadržke ter uveljavljati svojo sodno pristojnost. To je praktičnega pomena zlasti za misijonsko ozemlje.

Dr. Frano Germovnik C.M.

Gor čez izaro

Prav na severu naše lepe Slovenije leži že tolikrat opisana in opevana dežela - Koroška, ki je - kot Primorska - desetletja dolgo morala prenašati trdo gospodstvo tujca. Čeprav so se silno trudili, da bi uničili vse, kar spominja na slovenstvo v tej pokrajini: da bi zatrli slovensko besedo, da bi prenehalo bogoslužje v slovenščini, da bi koroško ljudstvo ne bralo slovenskih knjig, da bi utihnila slovenska pesem - se jim ta načrt, vsaj v večji meri, ni posrečil: in lahko danes s ponosom trdimo, da je Koroška še vedno slovenska.

Gor čriez izaro,
gor čriez gmajnico...,

poje koroška narodna pesem, iz katere lahko razberemo tuđi prirodni

značaj te dežele.Koroška je dežela jezer,polja,gričkov in gora ter b bistrih rek.Vse to tvori med seboj čudovito enotnost in toliko lepoto, da je človek ob prvem hipu ves prevzet in se mu nehote vriva misel:ali ni morda Stvarnik,ko je ustvarjal ta čudovito lepi košček zemlje,dejal sam pri sebi:

"Ustvaril bom deželo,košček raja,in ga podaril dobremu,delovnemu ljudstvu,ki mi bosslužilo zvesto in vdano.Preizkušal jih bom v trpljenju:tujcu bodo morali hlapčevati,zatajevati bodo morali svojo narodnost,svoj jezik,da,celo svojo vero - toda pripravil jim bom zato plačilo,ki si ga niti misliti ne morejo.Naj v svojem zemskem življenju obdelujejo bogata polja,naj občudujejo lepoto svoje zemlje,naj občutijo,kako velik je njihov Stvarnik - in kako pravičen.Tudi svoboda, po kateri bodo tako hrepeneli,jim bo dana,če si jo bodo zaslužili."

Ko stopiš na koroška tla,se ti takoj pojavi občutek,kako je vse lepo urejeno in čisto.Bele ceste se vijejo med polji,ob rekah,sekajo gozdičke,se vijugasto vzpenjajo po hribih in zopet padajo v dolino.Ob cestah so posejane vasice,trgi in mesteca.

Koroška vas je od pomladi do jeseni polna cvetja,skoro vsako hišo obkroža vrtiček,z okenj se vijejo nageljni.Cerkvica,postavljena navadno na gričku,se zdi,bdi nad vasjo in ji je zavetje in opora v težkih časih.Ljudstvo je silno prijazno in gostoljubno.Vse je lepo oblečeno in čisto,zdi se,da ne poznajo revežev.Lepo obdelana,bogata polja pričajo,da so Koroški ljudje,ki ne držé križem rok,tem več marljivokkot čebelica od jutra do večera,pa še pozno v noč delajo na svojih kmetijah,da preskrbijo svoje številne družine,da ne trpijo pomanjkanja.Vsak,še tako majhen kmetič,bo skušal zrediti na leto enega prašička,polje mu bo dalo žita,zlasti veliko ajde;in kdo ne pozna dobrih ajdovih žgancev,potresenih z debelimi ocvirki,ki so nekaka narodna jed Koroške?!V nobeni koroški hiši tudi ne sme manjkati mleka, masla in.strdi.

Kdo še ni nikdar slišal govoriti o lepoti koroških jezer? O Vrbskem,Osojskem,Klopanjskem jezeru,o njihovi kristalno čisti vodi, o njihovi čudovito modri barvi?Kdor jih gleda,kdor se vozi v čolnu po njih,postane ves prevzet od nekega neznanega,silnega občutka in se ne more ločiti od njih.

Kdo ne pozna Ziljske,Rožne,Podjunske doline?Toliko se je že o njih pisalo in govorilo.Sama polja,polja in travniki...

Ste že slišali o Peci,o gori,pod katero spi naš Kralj Matjaž s svojo vojsko in čaka na svoj čas,da bo prišel kot rešitelj in prinesel svojim svobodo in mir?Ste že slišale o Velikem Kleku,na katerem se zbirajo čarovnice in pripravljajo svoje orgije?O Obirju in drugih?

Nad vsem tem prirodnim bogastvom in lepoto pa kraljuje Gospa sveta.Zdi se,da blagoslavlja to zemljo in ljudstvo,da ga varje in utrjuje,da ga tolaži in ohranja in prosi zanj.Tu je srce Koroške, tja mora vsak Koroščec vsaj enkrat na leto na božjo pot.

Zadnja,zlasti pa vojna leta,so na žalost zelo slabo vplivala na naš slovenski življ na Koroškem.Prepovedane so bile slovenske šole,mladina se je vzgajala v tujem duhu.Marsikdo je pozabil na svoj

materni jezik,marsikdo postal odpadnik. Služiti so morali tuji vojski, padati za njihove ideje. Dela pa ni bilo dovolj moči,ki bi bile potrebne,da se ohrani poprejšnje vzorno gospodarstvo na isti višini. Ljudstvo je ponekod trpelo veliko pomanjkanje. Toda tudi to ga ni strlo. Trdno so bili prepričani,da bo iz tega boja vstala Koroška,še vedno zavedno slovenska in vredna boljših časov. Upali so,da bodo spet lahko peli slovenske pesmi,pa ne samo pritajeno otožne,temveč glasno in veselo,ker bo dolgoletnega suženjstva konec.

Nega suženjstva je sedaj konec,a pojavilo se je novo,še strašnejše. Če ne bodo peli veselih,naši Koroščci,še bodo morali nadaljevati z otožnimi in domotožnimi,z njiim pa še drugi,dokler bo to božja volja.

Hiša očina,ljuba mamica
o da videl bi še enkrat oba
o da vidli spet bi domovino svojo
pa zapeli bi - haji hajo!

Zdenka

Rimsko pismo

Rožnati popki na stari marelici pred hišo so se odprli. V Rimu je že pomlad. Sprašuješ,kakšen je Rim. Prej hiš,mrgoča cest,mravljišče ljudi,kakor pač vsa velemesta. Toda Rim ni kakor druga mesta. Tukaj je toliko zanimivega in lepega.

Iz zgodovine moraš vedeti,da leži mesto na gričih. Že davno je prekipelo preko prvotnih sedmih in poznejših enajstih. Lahko bi rekli,da se razprostira na valoviti ravnini,ker ni nikjer take vzpetine kakor je ljubljanski grad. Ves čas sem si silno želela,da bi se dvignila nad velemestni vrvež. Morala sem se povzpeti na kupolo sv. Petra. Škoda,da nisi bila z menoj! Ti bom poskusila malo opisati. Vatikan leži na desnem bregu Tibera,ki leno vali rumene valove skozi mesto. Vatikan je kakor kraljestvo zase,polno veličastvne tihote in spokojnega miru,odmaknjeno mestnemu vrvežu in hrupu.

S kupole pregledaš skoraj vse mesto. Oko ti nese preko hiš do male vzpetine : Monte Pincio je,eden izmed rimskih parkov,na njem se košatijo vedno zelene pinije. Pogled ti drsi proti jugu,ustavi se ob kvadrugah na spomeniku Viktorja Emanuela II,iz megle se dvigajo nejasni obrisi razvalin,Colosseum,in vse utone v daljavi. Kje se mesto konča,ne moreš ugotoviti. Iznad hiš se dvigajo številne kupole rimskih cerkva. Na Kvirinalu plapola zastava.

Večno mesto ti leži pred nogami,mesto nasprotij; dva svetova sta ga oblikovala,duhovni in materialistični. Na vsakem koraku srečaš sledove velike svetovne igre. Ostanki starih poganskih stavb so sedaj tako revni,ker so oropane vsega prejšnjega leska in čara. Vse,kar ni duhovno,propade,mora propasti,saj vsa snov teži k temu.

Slonela sem ob ograji in strmela na mesto pod seboj. Meni se je Rim silno priljubil. Od začetka,ko sem imela še več časa,sem tako rada hodila po ulicah brez načrta,brez cilja. Taki "potepi" so me marsikaj naučili. Vsak dan sem odkrila nov okraj,novo zanimivost. Ponekod so hiše

kakor trdnjavice,ki se dvigajo med zelenjem palm in borov,take so kakor pravljični dvorci.Med temi so široke ulice in drevoredi platan in oleandrov.Na vrtovih cvete mimosa,na drevju že poganja mlado zelenje. Zanimivost Rima je staro obzidje,ki obkroža središče.V zidu so številna vrata,skozi katera vodijo ceste v vse smeri.Nenavadno učinkovit je kontrast med modernimi kockastimi stavbami in starim obzidjem,ki je ponekod prerašČeno z brŠljanom ali pa ga zakriva drevje.

Poleg bogatih mestnih okrajev sem zabredla tudi med revŠČino in bedo.Ulice tamkaj so ozke in umazane.Velike,zanemarjene stavbe se stiskajo med seboj in ne puste ljudem ne sonca ne zraka.Otroci se igrajo kar na ulici,ker drugje ni primernega kotička zanje.

Pri tem pohajanju po mestu sem veliko premišljevala.Tako čuden slučaj,bi rekli pogani,usoda - nas je zanesla do večnega mesta . Sedaj se nas je že kar precej nabralo.Tako da nas je za majhno taborišče.Vsakdo želi priti sem.Človek si vse tako rožnato predstavlja,pa je včasih prav tŽda.

Tudi na univerzo sem se že navadila.Od začetka pa so mi bili ljudje tuji in zoprni.Nisem jih razumela.Toda stisnila sem zobe in si ponavljala:"To moraš doseči,moraš,da veš!" Pa sem z božjo pomočjo tudi to premagala.

Rim mi je postal drag.Večkrat pravimo,da bi se tukaj dalo tudi vse življenje ostati.V pogovoru mu pravimo Ljubljana,nato se spogledamo in nasmehnemo.Kako daleč je sedaj naša Ljubljana - ljubljena, Šmona,amoena;amata!

Prava prijateljstva

Iz knjige Frančiška Saleškega "Filoteja".

Filoteja,imej rada vsakega človeka z veliko,dobrotljivo ljubeznijo!Toda prijateljstvo sklepaj le s takimi,ki moreš imeti z njimi krepostne stike.Tvoje prijateljstvo je tem popolnejše,čim krepostnejše je tvoje občevanje.Ako je vez tvojega prijateljstva znanost,je prijateljstvo gotovo hvale vredno.Pa še bolj,če občuješ zaradi čednosti, v modrosti,krotkosti,pogumu in pravičnosti.A kako dragoceno je tvoje prijateljstvo,če se medsebojno in vzajemno občevanje vrši iz ljubezni, pobožnosti,krŠČanske popolnosti:dragoceno,ker prihaja od Boga;dragoceno,ker teži k Bogu;dragoceno,ker je njegova vez Bog;dragoceno,ker bo v Bogu večno trajalo.O,kako prijetno je,že na zemlji ljubiti tako,kakor ljubijo v nebesih,in že na tem svetu se naučiti,da bomo drug drugega tako cenili,kakor se bomo v večnosti.

Ne govorim pa o navadni ljubezni iz usmiljenja,ki moramo z njo oklepati vse ljudi,ampak o duhovnem prijateljstvu,ko je dvoje,troje ali še več duš v zvezi iz pobožnosti,istih svetih čuvstev in so vse enega duha.Kako po pravici morejo take srečne duše peti:O,kako dobro in prijetno je,če bratje skupaj prebivajo.Prav res,saj se pretaka dra-

goceni balzam pobožnosti zaradi stalnih vezi od srca do srca, tako da lahko rečemo, da je Bog sam razlil blagoslov in življenje na tako prijateljstvo do konca časov.

Mislim, da so vsa druga prijateljstva proti vrednosti takega le sence in da so njih vezi le verige iz stekla ali trave, če jih primerjamo s to veliko zlato vezjo svete pobožnosti.

Nikar ne sklepaj drugačnih prijateljstev; mislim seveda na taka, ki jih res sama sklepaš, kajti prijateljstva, ki ti ga veleva narava in dosedanje dolžnosti do sorodnikov, domačih, dobrotnikov, sosedov in drugih, ne smeš zato prezirati in razdreti. Govorim le o tistih prijateljstvih, ki si jih izbereš sama.

Mnogi ti bodo morda odsvetovali vsako posebno nagnjenje in prijateljstvo, češ da bega srce, raztresa duha in budi nevoščljivost. Pa se zelo motijo s svojimi nasveti. Čitali so pač v spisih mnogih svetnikov in pobožnih pisateljev, kako zelo škodujejo posebna prijateljstva in izredna nagnjenja v redovni družini, pa sodijo, da velja to prav tako tudi za druge ljudi. Pa ni tako. Upoštevati moramo, da je v dobro urejenem samostanu skupni namen vseh v pravi pobožnosti in so zato tukaj posebne prijateljske vezi odveč, ker je nevarnost, da bi kdo pri posebnem iskanju tega, kar je skupno, ne zašel iz posebnosti v pristranost. Tistim pa, ki žive med svetom in ki so dosegli pravo krepost, je potrebno, da se povežejo med seboj s svetim in posvečenim prijateljstvom. Tako bodo drug drugega navduševali, podpirali in vzpodbujali k dobremu. Popotnikom, ki hodijo po ravnem, se ni treba držati za roke. Tisti pa, ki stopajo po strmih in spolzkih stezah, se držijo drug drugega, da varneje hodijo. Tudi redovniki ne potrebujejo posebnega prijateljstva. Nujno potrebno pa je dušam v svetu, da druga drugo varujejo in podpirajo na toliko težkih mestih, ki jih morajo prehoditi. V svetu ne stremi vsi za istim ciljem, tudi niso vsi istega duha. Zato je torej brez dvoma potrebno, da se odtegnemo iz množice in snujemo prijateljstva po svojih zahtevah. Res, da ta posebnost ustavrja pristranost, a sveto pristranost, ki ne loči drugega kot le dobro od hudobnega, ovce od kozlov, čebele od sršenov. Taka ločitev pa je potrebna.

Kdo bi tajil, da naš Gospod ni prisrčneje in posebej ljubil svetega Janeza, Lazarja, Marto, Magdaleno? Saj nam to spričuje sveto pismo. Tudi vemo, da je sveti Peter srčno rad imel svetega Marka in sveto Petronilo in sveti Pavel svojega Timoteja in sveto Teklo. Sveti Gregor Nacianški se več kot stokrat pohvali zaradi posebnega prijateljstva, ki ga je vezalo z velikim svetim Bazilijem.....

Popolnost torej ni v tem, da nas ne veže nobeno prijateljstvo, ampak v tem, da gojimo le dobro, sveto, posvečeno prijateljstvo.

Nova Slovenka", list za slovenska begunska dekleta. Izhaja v Rimu. Izdaja ga Dekliški krožek. Urednica Ivanka Velikonjeva.
Via dei Colli 10.

NOVA SLOVENKA

I+4

ALELUJA

To je dan, ki ga je naredil Gospod, radujmo in veselimo se ga. Hvalite Gospoda, ker je dober; zakaj vekomaj traja njegovo usmiljenje.

Aleluja, aleluja! Kristus je vstal!

Apostoli so se vsi prestrašeni in obupani skrivali v hiši. Vrata so imeli zaklenjena. Bili so žalostni in nesrečni. Tri leta so spremljali Gospoda, videli so ga kot mogočnega čudodelnika, prijatelja grešnih in ubogih neizprosnega s hinavskimi mogočnjaki. V tem času so ga vzljubili, živeli so le še zanj in njegovo kraljestvo. In zdaj so ga prestrašeni zapustili, njega pa so obsodili kot zločinca in dan je minil, odkar počiva ubogo razmesarjeno truplo v grobu. Zanje je vse končano.

Nenadoma so prihitele žene z novico, da je Kristus vstal. Neverno so strmeli. Groza jim je polnila duše, upanje jim je vstajalo v srcih. Kristus je vstal!
Zvečer pa je stopil Gospod med nje, živ, poveličan. Kdo bi mogel popisati njih veselje in srečo! Kristus je vstal!

Premagal je greh in smrt in zdaj živi; od mrtvih vstali Kristus več ne umrje; smrt nad njim več ne gospoduje.

Kaj čuda, če je velika noč dan veselja. Z apostoli vriskamo tudi mi: aleluja, aleluja!
Kristusova zmaga je poroštvo naše zmage, našega vstajenja.

Magdalena

Pri stranskem oltarju je stara, obrabljena slika:
Kalvarija. Križ. In razpokane skale v dolini.
In mrtvo, temačno nebo.

Gospodov obraz se v mrtvaški bledici svetlika.
Ob križu naslanja glavo si Marija z Magdale.
In joka in joka bridko.

Na zemljo kapljajo solzé . A na dušo spomini.
Marija je lepa še v boli. Z lasmi je zakrila
kot nekdaj Gospodu nogé .

Pri stranskem oltarju je stara, zabrisana slika.
A včeraj prišla je ob tihem večeru mladenka,
z Marijo izjokat srčé.

Vladimir Kos.

✝ OČETOVA ✝ BESEDA

Zakonski stan.

BESEDILO: "Sad prave zakonske skupnosti so ne le otroci, kadar jih Bog da zakoncema, ter snovne in duhovne dobrine, ki jih družinsko življenje nudi človeškemu redu-ves kulturni svet, v vsakem področju, narodi in vsa družina narodov, Cerkev sama, skratka, vse prave dobrine človeštva čutijo blagodejni vpliv družinskega življenja tam, kjer je to zakonsko življenje prav urejeno, kjer se mladina navadi gledati nanj, ga spoštovati in ljubiti kot svet ideal. Tam pa, kjer se oba spola, ne meneč se za prisrčno soglasje, ki ga je Bog hotel in postavil, vdajata izprijeni samopašnosti, kjer sta eden drugemu samo predmet samohotnosti in poželenja, kjer ne sodelujeta v medsebojni vzajemnosti v službi človeštva in po načelih Boga in narave, kjer se mladina, ne meneč se za svojo odgovornost, lahkomiselna in počutna v mišljenju in življenju moralno in fizično onespodobi za sveto družinsko življenje, tam je skupna blaginja človeške družbe tako v duhovnem kakor v časnem oziru zelo prizadeta in božja Cerkev sama trepeta, ne za svoj obstoj - saj ima božje obljube - ampak za večji uspeh svojega poslanstva med ljudmi."

Pij XII. okt. 1945.

RAZLAGA

V gornjih izvajanjih sv.Oče opozori na neizmerno važnost pravilnega pojmovanja in življenja zakona. Ker je vprašanje zakona pomembno tudi za slovenska begunska dekleta, posebno danes, ko živimo v tujini, večinoma po taboriščih, kjer so okoliščine za sklepanje in življenje zakona zelo neugodne, je prav, da dekleta mnogo razmišljajo vprečanja zakona. Zato smo v "Novi Slovenki" začeli objavljati vrsto člankov v zakonu. Osnovnim pojmom o zakonu, podanim v zadnji številki, sledi v tej, razprava o civilnem zakonu in razprava o pripravi na zakon - o znanju in zaroki. - V naslednjih kratkih izvajanjih podajamo le nekaj misli ob gornjih papeževih besedah o zakonskem stanu.

1. Po božjem stvariteljnem ukrepu je človeška družba urejena tako, da se razvija in ohranjuje na temelju zakona in družine. Zakon je ustanovil Bog, Kristus pa ga je še povzdignil v zakrament. Zato je zakon božja, Kristusova ustanova, sveta stvar.

Namen zakona je medsebojna ljubezenska povezanost zakoncev, ki navadno prinaša dragocen sad: nove ljudi - vse v službi naroda in človeštva, Cerkve in Boga. Zakon ustvari družina, ki je osnovna celica naroda in družbe, in zato je od zakona v osnovi odvisno zdravje naroda in človeštva. Zakon je ena izmed poti k Bogu po Cerkvi. V zakonu naj bi zakonca drug ob drugem vzajemno rasla duhovno v vedno bolj božja človeka. Otroke, ki jima jih Bog da, naj bi vzgojila resnično za Boga. Tako se po zakonu ohranjuje in vedno na novo krepi organizem Cerkve, božjega kraljestva na zemlji, z zakonm se širi čast božja.

2. Zakon pa dosega ta vzvišeni ideal le, če je zakonsko življenje prav urejeno. Nujen pogoj za to je najprej pravilno pojmovanje zakona od strani zakoncev samih in od strani družbe. Na podlagi zdravih pojmov o zakonu bo tudi zakonsko življenje pravo, zlasti s pomočjo javne zaščite in podpore.

Danes se zakon le malokje prav živi in le malokatera civilna zakonodaja ga pravilno ureja. Že dolgo se namreč ubijajo pravi pojmi o zakonu. Tudi do te osnove človeške družbe je prodrl materijalistični duh s svojo moreče, strupeno slano. Zakoncem je zakon pogosto le služba lastnemu jazu, namesto skupnosti. Mož, žena se sprašujeta: "Kaj imam (jaz) od zakona? Kaj imam jaz v življenju, to je v zemskem oziru od zakona." V zakonu se iščejo le naravne ugodnosti, sreča, gledana po načelih sveta. A Zakonci bi se morali spraševati pred vsem o tem, kaj ima moj drug, moja družica od zakona, od mene v zakonu, kaj imajo otroci od zakona - ali prejemajo od mene vse, kar jim moram kot oče, mati muditi, zlasti duhovnost - kaj ima narod in božje kraljestvo od mojega zakona. Zakonska ljubezen se ne sme gledati le s strani erosa in sexusa, ampak tudi kot evangeljska ljubezen - charithas, in v tem smislu mora biti zakonu zakonsko življenje okvir, v katerem se odigrava žrtev njegove ljubezni, ki dobro hoče in tudi stori, ko se daje zakonskemu drugu, otrokom, narodu, Bogu. - Seveda pa s tem ni rečeno, da ne bi smeli v zakonu iskati tudi sebe, to se pravi to, kar potrebuje zakonec sam za svoje duhovno in telesno življenje. Toda glavni, končni cilj je zakonu in zakoncem isti kot cilj vsake druge ustanove in stvari na svetu: služba Bogu po bližnjem, po skupnosti. Zato mora biti n.pr. mato pripravljena dati celo svoje življenje na oltar zakona po božji volji na oltar materinstva. Skrb zase mora biti tudi v zakonu podrejena skrbi za skupnost in za Boga. Tudi tu velja: Iščite najprej božjega kraljestva in njegove pravice....

Pa ne samo namen zakona - sodobno materijalistično usmerjeni svet vedno bolj zametava tudi značaj zakona, zakon kot zakrament; zlasti pa je omajana nerazdružnost zakona. In zlasti sodobne zakonodaje tu zelo greše in škodujejo družini in skupnosti, ko uvajajo civilno poroko, ko dovoljujejo za vsako malenkost razporoko. Vse to materijalistično pojmovanje zakona in iz njega izhajajoče pogrešeno zakonsko življenje, po zakonu škodljiva zakonodaja - to je rodilo razrvanost družbe v duhovnem in časnem pogledu. In papež pravi, da je celo uspeh poslanstva Cerkve med ljudmi v nevarnosti, tako da Cerkev trepeta ob misli, kam utegne človeška družba še zaiti, če se zakonu ne vrne njegova svetost.

3. Materijalistično pojmovanje in življenje zakona je tako prodrlo v mišljenje krščanskega sveta, da tudi tisti katoličani, ki bi hoteli v vsem, tudi v pogledu zakona, živeti po katoliških načelih, zapadajo vedno bolj in bolj sodobnim zmotam in zablodam v svoji zakonski praksi. Ali se ne opaža marsikje tudi med katoliškimi zakonci, kako imajo v zakonu malo smisla za vsestransko medsebojno oporo in pomoč že samo v svetnih zadevah: mož nima smisla in zanimanja za domače skrbi in preveč prepušča vse ženi, ta pa spet ne pokaže zanimanja za moževo udejstvovanje v poklicu, v javnosti; še manj imata smisla za duhovno rast drug drugega in za medsebojno pomoč v njej. Tudi med verne zakonce je prodrla za narod življenjsko nevarna praksa enega ali največ dveh otrok, praksa, ki ne izvira toliko iz časovnih stisk, ampak vse bolj iz sebičnega gledanja na zakon, iz strahu pred obremenitvijo, pred žrtvijo in pa iz pomanjkanja zaupanja v božjo Previdnost in pomoč. Zlasti pa podlegajo tudi ven i krogi zmotnim nazorom in navadam, bolje rečeno razvadam, pri pripravi nazakon, pri vstopanju v zakon. Mladi zakonski kandidati pozabljajo, da za zakonsko življenje ne zadošča le gola ljubezen, ampak da je treba še marsikaj drugega: zmotni pogoji, duhovna harmonija, itd. Lahkomišljeno in prezgodaj sklepajo znanja, goje preveliko, nevarno domačnost v medsebojnem občevanju, dekleta vse preveč in hitro zaupajo moškim in njihovim obetom itd. V tem oziru mladi katoliški svet zelo nevarno podlega zlim vplivom razkristjanjenega okolja.

4. Temu podleganju mora sodobna mlad na napraviti konec. Z žrtvami posvečene priprave na zakon in svetega zakonskega življenja naj bi katoličani izvedli ofenzivo za rešitev zakona in družine. Treba je v ta namen pred-

vsem trojne akcije: Pokristjanjenje razkristjanjenega mišljenja o zakonu, vzgoja in priprava mladine na zakon, prepričevalen zgled idealnega zakonskega življenja.

Pri čiščenju mišljenja bo treba med drugim tudi prikazati nevarnost zmote in prakse takozvane svobodne ljubezni, ki silno škoduje zakonu, kajti kdo bo sprejemal žrtve zakona in družine, če si po načelih svobodne ljubezni sme izven zakona privoščiti to, kar je od Boga dovoljeno le v zakonu! proti zmoti svobodne ljubezni bo treba povdarjati načelo: Kdor ne mara nositi žrtve zakona, tudi nima pravice do ugodnosti zakona. Dalje bo zlasti važno povdariti resnico o zdržnosti, tako popolne izven zakona, kakor tudi zakonske zdržnosti. In zlasti tu bo najbolj prepričevalen zgled, ki bo počasi pa gotovo podrl danes v očeh mnogih tako trdno stoječe stališče o nezmožnosti zdržnosti.

Pravo in zdravo pojmovanje zakona bo treba zlasti zanesti med mladino, da bo stopila pripravljena na to življenjsko pot, kar sv. Oče še s posebno skrbjo povdarja v svojem govoru. Mirno lahko rečemo, da večina današnje mladine stopa nepripravljena ali pomanjkljivo pripravljena v zakon. Mladino je treba o zakonu in družini pravočasno poučiti na pravi način, da bo po papeževih besedah gledala v zakonu enega izmed svetih idealov, h kateremu je časno stremeti, da se bo zavedala tudi silne odgovornosti, ki jo človek sprejmo z zakonom. Pravilno prikazana vzvišena resnica o zakonu bo mladini najboljši kažipot pri pripravi na zakon, da se ne bo več moralno in fizično onesposabljala v prezgodnjih ljubezenskih razmerah, v spolnem izživljanju izven zakona, kjer si uničuje duhovne sile, krepostnost, voljo, milostno življenje, ideale, in si ubija telesne moči z razvratnim, živce in organizem razjedajočim življenjem.

5. Vprašanje pravilnega pojmovanja in lepega življenja zakona za ženski spol je v nekem smislu še važnejše, kot za moškega. To je vprašanje ženskega dostojanstva. Vsaka zloraba zakona silno oškoduje ženo, jo poniža in ji prizadene neizmerno trpljenja. Zato se bo zlasti ženstvo borilo za zmago pravih načel o zakonu in za pravo zakonodajo v tem pogledu. Dobro bo znalo izrabiti volilno pravico in bo zaupalo vodstvo naroda in države le tistim, ki bodo gledali na zakon v luči katoliških načel, ki so tudi edina rešilna in pravilna.

L.L.C.M.

POGLAVJA o ZAKONU

II. CIVILNI ZAKON

V zadnjem članku o zakonu smo iz dejstva, da je zakon med krščanskimi osebami zakrament, izvajali kot nujno posledico, da je zato podrejen edinole božjemu in cerkvenemu pravu; državna oblast, da je pristojna samo za čisto državljanske učinke zakona. Te svoje izključne oblasti nad zakoni kristjanov se je Cerkev vedno zavedala ter jo je po besedah Leona XIII. "izvajala v vseh časih in na vseh krajih in sicer tako izvajala, da je bilo jadno, da je ta oblast njej lastna in da jo ji niso ljudje odstopili, marveč, da jo je prejela od Boga po volji svojega Ustanovitelja." Zare Cerkvi do konca srednjega veka ni nihče odrekal te oblasti nad zakonom; posamezni napadi na njene pravice so ostali brez pomena. Načelni boj proti oblasti Cerkve nad zakonom je nastal šele, ko je Luther začel tajiti zakramentalni značaj zakona. "Cerve zakon nič ne briga", pravi Luter, "je izven nje, časna in svetna zadeva, zato spada pod svetno oblast." Tako je bilo zakonu odvzeto njegovo nadnaravno dostojanstvo, zakon je bil potegnjen v območje svetne oblasti, čeprav so protestanti še dolgo

pozem obranili cerkvene oblike pri sklepanju zakona ter celo pri zakonodaji in sodstvu.

V drugo zmoto so zašli proti koncu 17. stol. takozvani "regalisti" na francoskem, ki so pri zakonu ločili pogodbo in zakrament. Pogodba, so trdili, je podrjena državni oblasti, zakrament pa Cerkvi. Po njihovem mnenju je zakrament zakona možen le tedaj, ako je zakonska pogodba po določbah državnega prava že sklenjena. Zato duhovna oblast Cerkve nad zakonom že predpostavlja sodelovanje svetne oblasti pri sklepanju zakonov.

Posledica teh dveh zmot je bila, da so države, tudi katoliške države, začele uvajati takoimenovani civilni zakon. Največ je k temu pripomogel zgled francoske zakonodaje. V Franciji je bil namreč za časa revolucije 20.sept.1792 ukazan obvezen civilni zakon, ki je bil pozneje (21.marca 1804) sprejet tudi v francoski državni zakonik. Napoleonov zakonik so kakor v drugih stvareh tako tudi v tej posnemali drugi zakoniki v Evropi in južni Ameriki.

Pod imenom "civilni zakon" moderni zakonodavci zakonsko pogodbo, sklenjeno po predpisih državnega zakonika, to je med osebama, ki sta po državnem zakonu zmožni skleniti zakon in v obliki, ki jo določa državni zakon. Tako pogodbo smatrajo za potrebno in zadostno za veljavnost zakona in ji podelijo državljanske učinke, vernikom pa je dana svoboda, da prosijo, ako hočejo duhovnika za blagoslov. Civilni zakon ni v vseh državah enako obvezen. Ločiti namreč moramo:

a) Obvezni civilni zakon, kadar je vsem, tudi kristjanom, ki hočejo skleniti zakon, predpisano, da sklenejo zakonsko pogodbo pred državnim oblastnikom in po določbah državnega prava, sicer država zakona ne prizna in ne ščiti ali celo kaznuje tiste, ki ga sklenejo drugače. Obvezni civilni zakon je n.pr.uveden v Nemčiji, Franciji, Belgiji, Švici itd.

b) Neobvezni civilni zakon, kadar je državljanom, ki hočejo skleniti zakon, na izbiro, da ga sklenejo pred župnikom hkrati po cerkvenih in državnih predpisih ali pred državnim uradnikom samo po državnih predpisih. Tak zakon je uveden v Angliji, na Norveškem in v nekaterih državah Severne Amerike.

c) Zasilni civilni zakon, ako je civilni zakon možen samo v primeru, ako je cerkveni zakon nemogoč. To pa se zgodi v dveh primerih: ako Cerkev odreče cerkveno dovoljenje zaradi cerkvenega zadržka, ki ga pa državno pravo ne prizna in ako sklepajo zakon osebe, ki ne pripadajo nobeni vereizpovedi v državi. Zasilni civilni zakon je v veljavi v Avstraliji, na Danskem, Švedskem in v Rusiji.

V Italiji je bil pred konkordatom obvezen civilni zakon, sedaj so cerkvenemu zakonu priznani civilni učinki, morajo pa se izpolniti nekateri civilni predpisi; a poleg tega je ostal v veljavi civilni zakon kot neobvezen ali tudi kot zasilni civilni zakon.

Kaj sodi Cerkev o civilnem zakonu?

Cerkev se zaveda, da ima zakon pomen tudi za državo, saj je namen zakona ohranjevanje in rast človeške družbe. Zato Cerkev priznava državi pristojnost za čisto državljanske učinke zakona, kakor smo že povdarili. Zato ima država pravico zahtevati, da se ji zakon sklenjen pred Cerkvijo, sporoči zato, da ga država registrira zaradi državljanskih učinkov. A ta vpis predpostavlja veljavno sklenjen zakon pred Cerkvijo in zato se more imenovati civilni zakon v pravem pomenu besede.

Pravi civilni zakon, kakor je uveden v modernih državah, pa je v nasprotju z naukom in pravicami Cerkve. Papeži in cerkvene oblasti so to pogosto ponavljali. Tah izjav bi lahko navedli celo vrsto. Omejimo se samo na Leona XIII, ki v svoji okrožnici o zakonu govori: "Vsem pa mora biti jasno, da nobena zve-

za med možem in ženo med kristjani, ki ni zakrament, nima značaja pravega zakona; in čeprav se sklene v skladu s civilnimi predpisi, vendar ne more biti kaj več, kakor obred in navada, ki jo je vpeljal državni zakon."

Razlogi, zakaj Cerkev civilni zakon obsoja, so deloma že iz povedanega razvidni. Civilni zakon je bil uveden iz nasprotstva do Cerkve in je Cerkv sovražen. Civilni zakon je veri krivičen, krši pravice katoličanov in kvari javno moralo.

a) Civilni zakon je osnovan na verski zmoti; na dvojni verski zmoti, ak je sam o civilni zakon priznan od države, namreč, da je državna oblast pristojna za zakonsko ve z krščenih oseb in da cerkvena oblast ni pristojna; na eni verski zmoti, ako sta priznana oba, to je civilni brez cerkvenega in cerkveni brez civilnega, namreč, da je državna oblast praytako kakor cerkvena pristojna za zkonsko vez krščenih oseb.

b) Civilni zakon krši pravice katoličanov. Katoličani morejo in smejo skleniti civilni zakon samo pred cerkvijo, torej je kriviva s strani države, da tega edino veljavnega zakona ne prizna, marveč jih sili, da pred njenimi uradniki napravijo zakonsko pogodbo, ki nima nobene veljave, ampak je celo izraz verske zmote.

c) Civilni zakon kvari javno moralo. Zakonu vzame najprej verski značaj in ga smatra za čisto posvetno opravilo. Neobvezni zakon je neprestana vaba za mlačne katoličane, da zanemarjajo cerkvene predpise o sklepanju zakona. Zato je v svojih posledicah še bolj skodljiv, kakor obvezni civilni zakon, ki cerkvenega zakonanačelno ne priznava in ne upošteva in ga vsaj veri zvesti katoličani občutijo kot nasilje. Ker se nadalje civilni zakon sklene z isto hladnostjo kakor vsako drugo posvetno opravilo, ne zapusti v dušah zakoncev ne benega trajnega vtisa, tako da ti vedno bolj izgubljajo prepričanje celo o nravni svetosti zakona. Odkar se je začel uvajati civilni zakon, je materijali stično pojmovanje zakona, v katerem ljudje iščejo le začasno čutno zadovoljit znatno naraslo. Z uvedbo civilnega zakona je bila nadalje zakoncem priznana pravica do ločitve in sklenitve novega zakona, s tem pa se je zrahljala zakonska vez in se zamajali temelji družine. Ločitve zakona z bridkimi p sledicami za ženo in otroke stalno rastejo., odkar se je začel uvajati civilni zakon. Ko čno civilni zakon za katoličane ni nič drugega kakor uzakonjeno priležništvo oziroma prešuštvo, ako zakonski drug, s katerim so prej sklenili veljaven cerkveni zakon, še živi.

Kljub temu načelnemu stališču do civilnega zakona, Cerkev pozivlja vernike, naj izpolnijo tozadevne cerkvene predpise zato, da pokažejo pokorščino do svetne oblasti, da se izognijo neprijetnostim in kaznim, da poskrbe za blaginjo otrok, ki bi jihlaična oblast sicer ne priznala za zakonske in da končno prepreči nevarnost mnogoženstva. Seveda gre pri tem vedno le za to, da verniki izvrše predpisano civilno dejanje, ne pa da sklenejo veljaven zakon. Kjer je mogoče se morajo verniki najprej cerkveno poročiti, šele potem izpolniti predpis državnega prava. Kjer pa se mora (kakor n.pr. v Nemčiji), najprej izvršiti civilna poroka in potem šele cerkvena, se mora cerkvena poroka nato čimprej izvršiti. Pri mešanih zakonih (kjer je ena stranka katoliška, druga pa nekatoliška) celo ni prepovedano, da bi šla zakonca, če državni zakon tako ukazuje, tudi k nekatoliškemu verskemu služabniku, ki posluje le kot državni uradnik, in to samo za to, da izpolnita državljansko dejanje zaradi državljanskih učinkov zakona (kan 1063.par.3); ne moreta pa ne pred cerkveno poroko in ne po njej iti k nekatoliškemu verskemu služabniku, ki vrši verski obred, da bi dala ali obnovila x privoljenje v zakon (ka.1063,par.1).

Cerkvenopravne posledice civinega zakona.

a) Kernekatoličani, to je tisti, ki nikdar v življenju niso bili katoličani, ali so bili samo krščeni v katoliški Cerkvi, a vzgojeni nekatoliško, niso vezani na cerkveno obliko sklepanja zakona, so njihovi, po predpisih državnega prava sklenjeni zakoni v resnici veljavni, ako sta zaročenca hotela skleniti resničen zakon in ni bil na poti sicer noben razdiralen zadržek. To je važno vedeti takrat, kadar ločeni katoličani nameravajo skleniti zakon s katoličani.

b) Katoličani ne morejo skleniti cerkveno veljavnega zakona po predpisih državnega prava, četudi bi imeli namen skleniti pravi zakon, ker so pač vezani na cerkveno obliko sklepanja zakona. Ako hočejo katoličani, zakon, sklenjen pred civilno oblastjo, poveljaviti, morajo obnoviti privoljenje v cerkveno predpisani obliki. Morejo pa, ako sta oba zakonca imela namen skleniti zakon in to privoljenje še traja, prositi pri sv. Stolici za takozvano "ozdravljenje v korenini" in v tem primeru ni potrebna obnovitev privoljenja v predpisani obliki in tako ozdravljenemu zakonu Cerkev prizna učinke, odkar je bilo dano zakonsko privoljenje. Drugače civilni zakon ne more biti priznan kot pravi zakon; katoličani, ki žive v civilnem zakonu cerkveno ne morejo biti priznani kot pravi zakoni, ampak jih je smatrati za javne grešnike, ki od spovednika toliko časa ne morejo dobiti odveze, dokler svojega življenja ne spremene. Tudi so izključeni od časnih cerkvenih opravil (torej zlasti ne morejo biti upravitelji cerkvene imovine, biti za botre pri krstu in birmi) če pred smrtjo ne dajo nobenega znamenja kesanja, jim je odreči cerkveni pogreb.

c) Civilni zakon ima kot priležništvo za posledico razdiralni zadržek javne dostojnosti, ki obstoji med možem in krvnimi sorodnicami žene in obratno med ženo in moževimi krvnimi sorodniki v pravem in drugem kolenu ravne črte (kan 1078). Poleg tega je upoštevati kanon 1075, ki določa: "Veljavnega zakona ne moreta skleniti osebi, ki sta, dokler je trajal isti zakoniti zakon med sabo izvršili prešuštvo in si obljubili zakon ali pa zakon poskusili skleniti, četudi le samo z državljanskim dejanjem."

d) Otroci katoliških staršev, ki so samo civilno poročeni, so nezakonski

e) Osebe, ki so še veljavno poročene, pa kljub temu žive v novem civilnem zakonu, veljajo kot prešuštniki in postanejo s tem brezčastni (kan.2356). Kot taki poleg drugih kazni ne morejo opravljati cerkvenih časnih opravil in izvrševati kako cerkveno pravico ali cerkven posel (kan.2294,par.1.); in če kljub ordinarijevemu (škofovemu) opominu nadalje žive v nedovoljeni zvezi, naj se po teži kaznivega dejanja kaznujejo z izobčenjem ali z osebno zaporo bogoslužja. Kot taki se ne morejo udeleževati bogoslužnih opravil, razen oznanjevanja božje besede, prejemati zakramentov, izgube pravice do cerkvenega pogreba itd.(kan.2275).

f) Zanima nas še eno vprašanje: ali morejo katoličani, ki so se bodisi s katoličani bodisi z drugoverci samo civilno, torej neveljavno poročili, skleniti veljaven cerkveni zakon z drugo osebo? Nobene ovire ni, ako so že dosegli civilno razporoko. Ni pa nujno potrebno, da bi že dosegli civilno razporoko; ugotovljeno mora biti le, da niso veljavno poročeni. Pri prošnjah, ki se izvrše pred zakonom, morajo taki priseči, da bodo dosegli tudi civilno razporoko, župnik zadevo sporoči ordinariju (škofu), ki mu gre odločitev.

+

III. ZNANJE IN ZAROKA

I. Uvod.

Papež Pij XI. povdarja v svoji okrožnici o zakonu, da uspeh njegovega nauka v veliki meri zavisi od bližnje in daljne priprave na zakon. "Ne more se namreč tajiti" pravi, "da se trdni temelj srečnega zakona, kakor tudi razvalina nesrečnega zakona graditi in postavljata v dušah dečkov in deklic že od otroških let. Bati se je namreč, da bodo tisti, ki so pred zakonom v vsem iskali le sebe in svojo korist, ki so stregli svojim strastem, v zakonu prav taki, kakršni so bili pred zakonom, da bodo končno želi le to, kar so sejali (Gal 6,9) v družini, namreč žalost in obžalovanje, medsebojno zaničevanje, prepire, ljubosumnost, zamrzo do skupnega življenja in kar je največ, da bodo našli sebe s svojimi neukrečenimi strastmi.

Le po temeljiti pripravi naj torej zaročenci stopijo v zakon, da bodo v resnici zmožni podpirati se, kakor zahteva njih stan, v preizkušnjah in še mnogo bolj v skrbi za večno zveličanje in za oblikovanje notranjega človeka do ppolne starosti Kristusove (Ef 4,13). Ta resna priprava jim bo tudi omogočila, da bodo svojim ljubljenim otrokom to, kar Bog hoče, da so starši svojim otrokom: da bo namreč oče v resnici oče in mati prava mati; da bo po njuni požrtvovalni ljubezni in neprestani skrbi otrokom domače ognjišče tudi v velikem pomanjkanju in sredi te solzne doline koščck tistega prijetnega rajja, v katerega je Stvarnik človeškega rodu postavil prva dva človeka. Posledica tega bo tudi, da bodo otroke lažje vzgojili v popolne ljudi in popolne kristjane, ter jih navdali s pravim duhom katoliške Cerkve ter jim vlili tisto plemenito ljubezen do domovine, ki jo od nas zahteva spoštovanje in hvaležnost.

Zato naj tako tisti, ki še sedaj mislijo na sklenitev svetega zakona, kakor tisti, ki imajo skrb za vzgojo krščanske mladine, to dvoje tako cenijo, da bodo pripravili dobro in preprečili zlo ter naj si pokličejo v spomin to, na kar smo opozorili v svoji okrožnici o vzgoji mladine: "Od mladosti je torej treba krotiti nagnenja, če so slaba, če pa so dobra, jih pospeševati; zlasti pa je treba skrbeti, da bodo otroci poučeni v nadnaravnem nauku in okrepljeni s pomočjo milosti božje; kajti ako tega dvojega ne bo, ne bodo mogli gospodovati vsak svojim strastem in Cerkev ne bo mogla izpolniti in dovršiti pouka in vzgoje, čeprav jo je zato Kristus obogatil z nebeškim naukom in z božjimi zakramenti, da bi bila uspešna xxx uči teljica vseh ljudi. (Okr. "Divini illus Magistri, 31.dec.1929.)

K bližnji pripravi srečnega zakona pa spada najbolj skrbnost pri izbiri zakonskega druga. Kajti od tega je v veliki meri odvisno, ali bo zakon srečen ali ne, saj more en zakonec biti drugemu v veliko pomoč za krščansko življenje v zakonu ali v veliko nevarnost in oviro. Da torej ne bodo morali tisti, ki se pripravljajo na zakon, vse življenje trpeti kazni za nepremišljeno izbiro, naj dobro premislijo, preden se odločijo za osebo, s katero bodo morali odslej večno skupaj živeti. Pri tej izbiri naj imajo predvsem pred očmi Boga, in pravo krščansko vero, potem naj mislijo sami nase, na zakonskega druga, na bodoče otroke ter na človeško družbo in državo, katerih vir je družina. Goreče naj prosijo božje pomoči, da bi izbrali po krščanski razumnosti ne pa po slepem navalu neukročenih strasti, tudi ne samo po želji po imetju ali po kakem manj plemenitem nagibu, marveč po resnični in pravi ljubezni ter odkritosrčnem nagnenju do bodočega zakonskega druga. Poleg tega naj v zakonu iščejo predvsem tiste namene, zaradi katerih je zakon od Boga ustanovljen. Končno naj ne opuste vprašati za pametcn svet o izbiri zakonskega druga starejše in naj ta svet tudi upoštevajo, da se bodo tako s pomočjo njihovega globljega spoznanja in izkušnje življenja v tej zadevi izognili zmoti ter ob vstopu v zakon obilneje prejeli blag slov, ki je združen s četrto božjo zapovedjo

Namenoma sem za uvod navedel daljše poglavje iz Pijeve okrožnice. Iz njega je namreč lepo razvidno, da je zakon predvsem potreben trden krščanski značaj in iskanje tega značaja tudi pri zakonskem drugu. Samo tak značaj more biti podlaga trdnemu in srečnemu zakonu. Govoriti mi je sedaj otem, kakšen je katoliški nauk o medsebojnem spoznavanju in zbližanju bodočih zakoncev, t je o znanju in zaroki. Dejstvo je namreč, da pri nas ljudje o cerkveni zaroki še zelo malo vedo in zato deloma, kolikor vem, pri nas ni bila v navadi. Znanje pa je v naših dneh povsod komaj kaj več, kakor vsakdanja grešna prilika. Zato mnogi, ne le da se ne pripravijo vredno na zakon, ampak stopijo v zakon, ko imajo za seboj že celo grešno preteklost in posledica tega je, da mnogi, ko preteče nekaj časa zakonskega življenja, nadaljujejo svoje grešno življenje pred zakonom. Potrebno je torej, da se o tem dvojem pogovorimo.

II. Znanje.

Kdaj je znanje dovoljeno? Splošno načelo je: Znanje je dovoljeno takrat, kadar ima za namen zakon, ki se bo sklenil v razmeroma kratkem času. Ako tega važnega razloga ni, je zanje nedovoljeno, ker je prostovoljna bližnja prilika za greh, To na kratko razložimo.

Kadar si je treba izbrati osebo, s katero naj se kdo za vse življenje zveže v zakon, previdnost zahteva, da si ne izbere osebe, ki je dobro ne pozna, ki ne ve, ali je zanj primerna po značaju, nravah, zunanjih življenskih okoliščinah in tudi po naravni ljubezni in vzajemni simpatiji. To pa se navadno ne more zgoditi brez znanja. Čeprav je torej znanje samo po sebi nevarnost za greh, je vendar v tem primeru potrebna nevarnost. Tako mislijo moralisti in tako ravnajo poštani ljudje.

A ker je človeška narava taka, da p gosto, zaupno občevanje z osebo drugega spola vzbuja čutno nagnenje, spolno ljubezen, ki mlade ljudi navadno zvodi v greh - zato zaupno občevanje, znanje ni dopustno, če ni vroka, ki bi tako zaupno občevanje opravičeval. Sv.Alfonz Liguori, čigar nravnstveni nauk je sv. Stolica odobrila in priporočila, pravi iz lastneizkušnje:"Od sto mladih ljudi, takih namreč, ki imajo nepotrebno znanje, sta komaj dva ali trije brez smrtnih grehov." Torej je tako znanje bližnja prilika za greh in sicer prostovoljna, ki je po naravnem pravu pod smrtnim grehom prepovedana.

Iz tega splošnega načela sledi praktično pravilo:Znanje je samo tistim dovoljeno, ki morejo in hočejo skleniti zakon v razmeroma kratkem času.

Znanje je torej nedovoljeno, ker ne morejo skleniti zakona:

a) Mladim ljudem, ki si še ne morejo ustanoviti družine, drugače namreč predolgo traja grešna prilika. Kanon 1067 cerkvenega zakonika določa: Moški, ki še ni izpolnil 16 leta, in ženska, ki še ni izpolnila 14 leta ne moreta skleniti veljavnega zakona." In par.2. istega kanona nadaljuje:"Čeprav je zakon , ki se sklene po omenjeni starosti veljaven, naj dušni pastirji skrbe, da bodo odvračali mladino od sklepanja zakonov pred starostjo, v kateri imajo ljudje po ustaljenih krajevnih razmerah navado sklepati zakon." Za naše razmere je po mnenju znanstvenikov ta doba 20 - 21 let za dekleta, za moškega nekoliko let pozneje. Izvzeti se seveda primeri, ko se mladi ljudje morajo prej poročiti. Treba pa je nasprotno znanje odložiti, ako se zakon ne more skleniti v enem ali dveh letih. Kakor je torej dobro, da mladi ljudje ne sklenejo zakona prepozno ter tako preživo mlada leta v lahkoživosti, je pa vendar zelo skrbeti, da nevarnega znanja ne začenjajo prezgodaj, drugače bodo navadno mnogo let preživeli v grehih.

b) Tistim, ki ne morejo skleniti zakona, kerjih ovira cerkveni zadržek, ako ni važnega razloga, zaradi katerega bo zadržek mogel biti spregledan.

c) Ako starši zakonu upravičeno nasprotujejo, ker n.pr. nujno potrebujejo otrokove pomoči, ako je oseba, s katero sin ali hči mislita skleniti zakon gotovo nevredna. Ako starši nasprotujejo zakonu z določeno osebo, češ da je slabega zdravja in dedno obremenjena, je treba vprašati zdravnika. Z druge strani pa grešé starši, če brez važnega razloga hočejo preprečiti zakon, ki je drugače pošten in do katere ga imata sin ali hči nagnenje, ali hočejo vsiliti sinu ali hčeri določeno osebo. Zato imajo otroci korist in dolžnost, da v take važni zadevi vprašajo za svet in dovoljenje staršev, ako pa ti popolnoma neupravičeno nasprot jejo, naj vprašajo za svet pametne in poštene ljudi, zlasti duhovnika. Molijo naj, potem pa naj naredé, kakor se jim zdi prav. Navadno neupravičeno nasportovanje staršev sčasoma preneha. Te mu primerno določa kan 1034:"Župnik naj resno opomni nedoletne osebe, naj ne sklepajo zakona brez vednosti staršev ali če so starši po pameti proti njih zakonu; če se opominu ne pokore, naj jih brez vednosti krajevnega ordinarija (škofa) ne poroča."

Znanje je nadàje dovoljeno le tistim, ki morejo in hočejo skleniti zakona. Zato je nedovoljeno znanje brez resnega namena ali upanja na zakon, samo iz lahkomiselnosti, zabave ali strasti. Tega resnega namena navadno ni, kadar ima kdo znanje ne le z eno osebo, ampak z več imi hkrati, kadar se začne z znanje med tzelo bogatim in zelo revno, kadar fant takoj od začetka zavaja dekle k nečistovanju, kadar se potem, ko znanje, že nekaj časa traja, ne odkrije resna volja za zakon, ali se zakon brez razloga odlaša.

K temu spada navada, ki smo jo včasih po francosko imenovali "redenz-v (po ljubljansko randi") sedaj jo bomo pa gotovo imenovali po angleško "Flirt", ko se dva mlada človeka, fant in dekle shajata v družbi ali na samem, se lahk miselno razgovarjata in šalita, brez resnega namena za zakon, ampak samo zaradi kratkega časa. Čeprav ta navada ni nujno in vedno greh, jo je vendar obsojati kot priliko za greh. Kjer pa je ta zabava resna nevarnost za greh (str shajanje na samem) je sevedà pod smrtnim grehom prepovedana.

Znanje je končno dovoljeno le tistim, ki morejo in hočejo skleniti zak v razmeroma kratkem času. Kjer torej sploh ni upanja, da bi se dva vzela, ali kjer bo to mogoče po dolgem ali nedoločenem času, se mora znanje razdreti ali vsaj pretrgati do cenga časa, ko bo utemeljeno upanje na zakon. Nedopustno je torej znanje, če fant obeta dekletu, da jo bo vzel v zakon potem, ko bo dobil službo, ali ko bo vojake odslužil, ali ko mu bo oče umrl. Zakaj v vseh teh primerih bo zakon mogoč šele v dolgem ali negotovem času. Koli o časa pred zaroko bi se smelo tako znanje začeti, se natanko ne da določiti. Splošno se lah reče, da mnogo nad eno leto ni dopustno. Ako pa resno namerjavan zakon ovira nepredvidene ovire (bolezen staršev, čakanje na službo) je treba znanje, če ne popolnoma prekiniti, pa vsaj omejiti število obiskov. Znanje, ki traja po cela leta pa je nepotrebno in bližnja prilika za greh.

To so torej trije pogoji, pod katerimi je znanje dovoljeno: dana mora biti možnost in resna volja, da se bo zakon v razmeroma kratkem času sklenil. Samo pod temi pogoji si moreta osebi, ki namerevata vstopiti v zakon, zakon t tudi obljubiti in če si zakon obljubita v obliki, ki jo Cerkev predpisuje, govorimo o zaroki.

III. Zaroka.

Kaj je cerkvena zaroka? Najprej je pripomniti, da zakonik cerkvenega prava loči dvojno obljubo zakona: enostransko, ako zakon obljubi samo ena stra ka in druga stranka obljubo sprejme, ne da bi sama dala enako obljubo in

dvostransko, ako si obe stranki medsebej obljubita zakon. To je obojestranska obljuba zakona, ki se imenuje zaroka. Da je zaroka veljavna se zahteva troje:

a) Osebi morata bit pravno sposobni, to je ne smeta biti že vezani z drugim zakonom ali zaroko, niti njunemu zakonu ne sme nasprotovati zakonski zadržek.
b) Njuno privoljenje v zaroko mora biti resnično, svobodno, obojestransko.

c) Izraženo v zakoniti obliki. O tej določa kanon 1017: par.1. Obljuba zakona, bodisi enostranska, bodisi obojestranska ali zaroka je neveljavna v obeh območjih, če ni bila napravljena pismeno in če je nista podpisali stranki in tudi župnik ali krajevni ordinarij ali vsaj dve priči.

Par.2. Če nobena stranka ali če ena ne zna ali ne more pisati, se mora za veljavnost to v pismo omeniti in dodati še ena priča, ki naj pismo podpiše z župnikom ali krajevnim ordinarijem ali s pričama omenjenima v § 1.

Ali je primerno, da katoličani pred zakonom sklenejo civilno zaroko? Omeniti je naprej, da je zakon veljaven in dovoljen, četudi zakonca prd zakonom nista sklenila zaroke. Vendar ima zaroka kljub temu svoj pomen, čeprav za veljavnost in dovoljenost zakona ni prepisana. Zato jo Cerkev priporoča. Naj opozorim na besede navedenega kanona, da je vsaka obljuba zakona, ki ni sklenjena v predpisani obliki, neveljavna v obeh področjih, to je pred sodiščem in vestjo, da torej prav nič ne veže, četudi bi bila potrjena s prisego. Cerkev torej hoče opozoriti mlade ljudi: Ne dajte se varati! Nepismene obljube zakona niso nikake obljube! Samo če je ta obljuba dana v predpisani obliki, veže v vesti in sta zaročen ca dolžna skleniti zakon v tistem času, kakor sta v pogodbi določila, ako pa čas v pogodbi ni določen, takoj, ko jima okoliščine dovoljujejp. Kdor je sklenil zaroko, mora obljubo držati; prelomil bi obljubo, ako bi začel znanje ali celi grešno razmerje z drugo osebo, ako bi brez vzroka zavlačeval poroko in se ji skušal izogniti. Dokler traja zaroka, bi bila zaroka z drugo osebo neveljavna, zakon z drugo osebo pa veljaven a ne dovoljen. Zaroka namreč ni razdiralen niti oviralen zadržek . A čeprav veljavno sklenjena zaroka nalaga dolžnost v vesti ~~izpolniti~~ skleniti obljubljeni zakon, vendar a se ta pravica ne da iztožiti. Navedeni kanon namreč določa v § 3.:"Toda čeprav je obljuba zakona veljavna in ni nobenega upravičenega vzroka, da se ne bi izpolnila, ne daje pravice do tožbe, ki bi zahtevala pororko, pač pa daje pravico do povrnitve škode, če je kakšna." Vzrok za to določbo je pač ta, da mora zakon biti svoboden; iz zakona sklenjenega na pritisk sodišča bi nujno nastali prepiri in sovraštva, kdaj tudi zakonska nezvestoba. Zakonodavec hje torej s to določbo poskrbel za dobro zakoncev in družbe.

Prizna pa cerkveni zakonodavec pravico do povrnitve škode, če je kakšna. Ako je imela n.pr. nevesta že stroške z pripravljanjem bale in je ženin za to vedel, je dolžan povrniti stroške, če odstopi od pogodbe. Pravtako, ako dekle ne more več dobiti drugega moža, posebno če je s svojim zaročencem živela v grešnem razmerju, je ta dolžan povrniti škodo n.pr, na ta način, da ji da primerno doto. Kaj pa če se škoda ne da druge če popraviti, kakor z zakonom? Ali more v tem slučaju sodnik prisiliti ženina k poroki? Ne, ker mu navedeni kanon to pravico odreka. Sodnik bo torej mogel obsoditi stranko, ki se brez zadostnega razloga izneveri, le na tisto povrnitev škode, ki je možna. Tožba zapovrnitev škode se da vložiti pri cerkvenem sodišču ali pri civilnem, ako seveda tudi civlno pravo prizna to tožbeno ravico.

Take pravice torej izvirajo po določbah cerkvenega prava iz veljavno skoenjene zaroke. Pa tudi iz drugih razlogov je priporočljivo, da tisti, ki x mislijo stopiti v zakon, prej sklenejo zaroko. Dana beseda pomirjevalno vpliva na zaročenca. V času zaroke imata zaročenca priliko, da se medsebojno spoznata in skleneta tisto plemenito prijateljstvo, ki bo dajalo trdnost njuni zvezi in ki v času zaroke olajša čisto življenje. Tudi starši lažje dovolijo med zaro-

čenci pošteno razmerje in poštene znake ljubezni. Ako je ob zaroki na vzoč tudi župnik, ima tudi on lepo priliko, da ob tej slovesnosti spregovori primerno besedo.

Iz kakšnih razlogov zaroka preneha? Najprej je jasno, da zaroka preneha, če se ji oba zaročenca prostovoljno odpovesta. Ako se odpove samo eden, izgubi ta pravice zahtevati izpolnitev, ohrani pa dolžnost, drugi pa nasprotno ohrani pravice in izgubi dolžnost skleniti zakon. Kadar pa se zaroka ne razdere sporazumno, mora biti za to da obveznost preneha, važen razlog. Naštejmo nekatere! Zaroka nikogar ne ovira, da si ne bi smel izbirati popolnejšega stanu, to je duhovniškega ali redovniškega. Zvestobe ne more zahtevati od druge stranke, kdor prvi prelomi zvestobo s tem, da noče skleniti zakona ob dogovorjenem času, ali poroko brez razloga zavlačuje, kdor z drugo osebo sklene zaroko ali celo zakon, ako nalašč povzroči zakonski zadržek, ako ima grešno znanje z drugo osebo. Splošno pravilo nadalje je: kdor bi zaroke ne sklenil, ako bi vedel za spremembo, ki je nastopila po zaroki, ni dolžan držati obljube. Iz tega razloga ni dolžan skleniti zakona n.pr. zaročenec, ako si njegov sozaročenec po zaroki nakoplje težko in dolgotrajno bolezen, postane invalid, nesposoben za delo, pravtako če zaide v moralne zablode: pijanost, odpad od vere itd. Upravičen razlog, da kdo odstopi od zaroke je nadalje vselej, kadar se predvidi, da bo zakon nesrečen. Končno obveznost, ki izvira iz zaroke, preneha, kadar se zakon ne more skleniti zaradi razdiralnih zadržkov, ki so nastopili po zaroki: zakonska vez, slovesne zaobljube, sveti red itd.

Kakšne pravice daje zaroka zaročencema? Pod imenom "zaročenci" mislimo tukaj ne samo tiste, ki so sklenili veljavno zaroko, ampak vse, ki imajo gotovo upanje na zakon, torej tudi tiste, ki imajo dovoljeno znanje. Zaročencema ne moremo braniti, da ne bi medsebojno ljubezni tudi na zunaj kazala. Gotovo so jima dovoljeni razgovori, darila, podelitev fotografije in tudi znaki vljudnosti, ki po krajevnih običajih ne žalijo sramežljivosti. Greh pa jima je seveda prepovedan, kakor vsem drugim. Zdržati se morata vsega, kar naravnost vzbuja nižje poželenje. Za ženina in nevesto velja po zaroki isto praktično pravilo kot pred zaroko; ničesar si ne smeta medseboj dovoliti, česar bi se morala sramovati pred ljudmi.

Na kaj naj zaročenci posebej pazijo? Četudi je znanje z ozirom na zakon, ki se bo sklenil v razmeroma kratkem času, dovoljeno, je vendar paziti, da ne bo v bližnjo priliko za greh. Zato je najprej potrebno, da oboji starši čimprej zvedo za to znanje. Skrbeti je nadalje, da se obiski ne vrše na samem, ne ponoči. Zato se zahteva, da so pri sestankih navzoči starši ali njih namestniki. Gotovo ni prepovedano, da zaročenca tudi sama govorita, vendar tako, da se zavedata, da sta pod nadzorstvom. Kadar gresta skupaj na izlet, ples, gledišče, kino, naj vzameta vedno s seboj spremljevalca, sestro ali drugo zanesljivo osebo. Obiski naj ne bodo prepogosti. Gotovega splošnega pravila o tem ni mogoče dati, ravnati pa se je po sodbi poštenih ljudi. Če stanujeta bolj blizu skupaj, so ti obiski sami po sebi bolj pogosti. Ako znanje traja manj časa, so dovoljeni pogostnejši obiski. Na splošno en obisk ali dva na teden po nekaj ur ni preveč. Komaj je dovoliti vsakdanje obiske po več ur. Vendar ako ne more dekle sicer poštenemu fantu odreči pogostih obiskov, se more to trpeti, ker bi ga drugače pač odbila. Tedaj je vztrajati bolj natem, naj bodo obiski kratki. Posebno zaročenka naj pazi, da ne bo dopustila nič nedovoljenega. To ni samo greh in nevarnost za dobro ime, ampak tudi nevarnost za ženinovo stanovitnost in bodočo srečo. Nevarnost za ženinovo stanovitnost: ženin manj ceni nevesto, ki tako lahko privoli v greh, in kar lahko doseže izven zakona, kar je le v zakonu dovoljeno, se mu manj mudi s poroko. Nevarnost za bodočo srečo: zakon, na katerega sta se ženin in nevesta pripravila z grehom, ne prinese nove sreče, ampak prej praznoto in razočaranje.

Zlasti pa je v tem času potrebno, da zaročenca rabita nadnaravna sredstva, to je molitev in prejemanje zakramentov. Izkušen spovednik, ki naj mi vse povedo, jim bo mogel dati pravilne nasvete. Dnevno naj opravljajo kratko premišljevanje, priporočajo naj se Brezmadežni in obnavljajo dobre sklepe. Preden stopijo v zakon, jim je priporočiti duhovne vaje.

Tako je upanje, da bodo zaročenci brez težkih grehov preživeli to nevarno dobo in se na krščanski način pripravili na zakon.

Franc Cernovnik.

....

Angelček varuh moj

(Molitev dekleta v tujini.)

Zvezde so mirne na nebu se vžgale,
zvezdice zlate prav kakor doma.
Trudne oči so od dela postale,
Zvon že desetič molitev vzvrna.

V tujem se mestu vse lučke blešče jo,
sladki glasovi ne kličejo v noč.
Ure samote se v srcu gostijo,
zunaj ljubezen me kliče pojoč.

Angelček varuh ne pusti me iti,
angelček božji ostani z menoj!
Očka in bratci so v vojni ubiti,
mamica moja je daleč nocoj.

Rada bi čista kot angel ostala,
rada bi v duši nosila le raj.
Angelček varuh s tebój bom zaspala,
ti boš ugasnil mi luču sijaj.

Kos Vladimir.

NOVA MAŠA V RIMU

Nova maša! Ob tej besedi se vsakomur zbudi tisoč spominov, slikeza sliko mu vstaja pred očmi: Visoki zeleni mlaji s pisanimi zastavicami na vrhu, zvezani z zlatimi črlami, ki sestavljajo napis: Novomašnik bod pozdravljen. Pravkar gredo spodaj belo oblačene družice, za njimi na stopa novomašnik. Z nežnimi cvetkami okrašen novomašniški križ drži v roki. Na levi in desni mu stopata dragi oče in ljubeč mati. Njune sreče ni mogoče popisati. Že sprejme vse skupaj z zelenimi venci in cvetjem okrašena bela cerkvica. Zadone orgle, zapojo pevci in prva služba božja novega duhovnika se prične.....

Ali bi brez vsega tega nove maše ne bilo? O, da! Bil je letos praznik sv. Jožefa, zaščitnika Kranjske, po kateri daleč odst nje vedno hrepenimo. In na ta praznik zjutraj so se vsi rimski Slovenci zbrali pri sv. Petru. Oltar v apsidi, nad katerim se mogočno dviga papeški prestol z vdelanimi ostanki prestola prvega poglav rja Cerkve sv. Petra, je pripravljen, da na njem opravi prvo sv. daritev g. Janez Belej, slovenski novomašnik. Že zagore sveče in razsvetlia krasni oltar, ob čigar desni se pravkar razvrščajo pevci iz Serviglianna, odpirajo zvezke in že zadoni pozdravna pesem: Novomašnik bod pozdravljen. V spremstvu p. Prešerna počasi prihaja in pristopi k oltarju.

Pobožno, veličastno se opravlja prva daritev novega delavca v Gospodovem vinogradu. Od mogočnih sten se odbijajo lepo doneči akordi mašnih pesmi. Zdi se, da se je velikanski prostor basilike zmanjšal, stisnil, da je prisluhnilo vse melodijam: Stopil bom k oltarju Svojega Boga. On je sreča moja .....

P.Prešeren je imel pridigo: Zahvalimo se Bogu za milost te nove maše. Kako prizanesljiv in usmiljen je Bog do nas. Vedno nam pripravlja nove veselje, nove vire radosti. Dober je Bog, neskončno dober.

In kot odmev zahvale Bogu, čuj glasove pevcev: Sveti, Sveti, trikrat Sveti.... Naenkrat vse tiho, samo glas zvončka. Povzdigovanje. Prvič daruje novoposvečeni duhovnik Telo in Kri svojega Odrešenika. Zatem tiho ubrani glasovi pevcev: "To moje živo je Telo, ki se za vas daruje. To kelih moje je Krvi, ki se za vas žrtvuje." In vedno bolj naraščajoče done zvoki pod visoke oboke: "Preveč Gospod, preveč Gospod, vse preveč je dobrote tvoje. Kako naj grešnik, oj kako izbrišem grehe svoje?" Skrivnost brezmejne ljubezni Kristusove do nas, ko zapoje solist: "Odpri srce predragi brat, da stopim v tvoje duše hram, da ti prinesem sreče vanjo .... In ves zbor svest si naše nevrednosti, odgovarja: Oh Gospod, saj nisem vreden, da ti pod maj bi stopil krov, Gospod, pa le besedo reci in človek bo ves drug in nov.

In je konec nove maše. Še se gube glasovi pesmi ob stenah, vsi bi kar poslušali. Saj je vendar tako prijetno, tako veličastno.

+ PRI OČETU +

Kot blisk se je med nami raznesla novica, da bomo v četrtek opoldne sprejeti pri sv. Očetu. "Poseben zbor iz Servigliano in še omejeno število drugih Slovencev_" je bilo rečeno. Z nepopisnimi občutki smo sprejeli vest. Velika večina izmed nas še nikdar ni bila pri taki slovesnosti. Zato si niti prav predstavljati nismo mogli, kako je ob takih prilikah. V enem pa smo bili vsi prepričani, namreč, da bo nekaj silno veličastnega in lepega, ko bomo prvič prav od blizu videli Kristusovega namestnika - nepremagljivo skalo, našega dobrega, skrbnega očeta.

Bilo je ravno poldne, ko smo hiteli v četrtek preko trga sv. Petra k vatikanskim palačam. Ob vhodu nas ustavi črno uniformirana straža "Kdo? Kam?" - Gremo v avdijenco, ki bo ob pol ene za Slovence!" in že hitimo mimo straže, ne da bi čakali odgovora. Naši koraki odmevajo, ko z nestrpno naglico stopamo po s kamni tlakovanem dvorišču, kot da bi drvela vojska zavzemat trdnjave. Pa kdo ima sedaj čas misliti na kakšna pravila o lepem vedenju! Vsak si želi čimprej videti sv. Očeta, morda celo z njim govoriti, ali poljubiti prstan ..... Vsi zasopli pridemo po številnih stopnicah prav na vrh palače, srečamo stražo za stražo in se končno ustavimo v sobani, nekaki garderobi. Slečemo plašče, dekleta se po večini pokrijemo s pajčolani in čakamo nadaljnjih navodil.

Deset minut pred pol ene nas odpeljejo iz garderobe mimo več dvoran v salon, ki je določen za naš avdijenco. Skupina "palatincev" stražarjev je že čakala. Z zanimanjem smo opazovali njih slikovite uniforme in še celo puške so imeli. Pa je nekdo posrečeno pripomnil: "To so edine puške na svetu , ki jih ne uporabljajo za streljanje.!" - Salon sam je bil obit s svetlimi rdečimi tapetami, gornji rob sten in strop poslikan z nežnimi podobami; skozi številna, velika, z belimi zavesami zastrta okna so padali sončni žarki in se odbijali od gladkih, zrcalnih tal, zdelo se

nam je, da smo v tihem svetišču, gledali smo in občudovali.....

"Pevci na desno, ostali na levo!" - se je zaslišal glas ceremonijala in nas predramil iz zamaknjenosti: "Postavite se ob stenah eden poleg drugega V nekaj trenutkih je bilo povelje izvršeno. Krasen je bil pogled na vrste pevcev v belo-črnih oblekah, ki se z rdečico na obrazu čakali, kdaj bodo zagledali sv: Očeta in mu odpeli slovensko pesem.

Ura je že tričetrt na eno; od nestrpnosti in notranjega zarburjenja n nam postaja vroče. Iz dvorane, ki je poleg naše, prihajajo duhovniki, redovne visoke vojaške in civilne osebe, ki jih je sv. Oče sprejel v zasebni avdijenci Naša nestrpnost se še stopnjuje, straža nas miri: "Potrpljenje, potrpite! Tudi vi pridete na vrsto!" Nenadoma zaslišimo glas zvonca. - Sv. Oče prihaja! zaš mi med nami. Ura je točno ena. Straža serazdeli. Po dva in dva gresta k vratm nekaj jih čaka ob vhodu, kjer bo vstopil sv. Oče. Ceremonijal nas še enkrat ure i v vrsto, g. P. P. nas opozori, naj ne pozabimo na pozdrav.

Deset minut čez eno v tapi sv. Oče s spremstvom. Iz sedemdesetih grl zaori: Živel sv. Oče, živio, živio." Semi d sebe popadamo na kolena, solze nam stopijo v oči. - Ali je mogoče: sv. Če, pravi živi sv. Oče je pred nami? Človeku se zdi, kakor da sanja.

Visoka, vitka postava sv. Očeta, obležen a v belo obleko, se zdi, da je kakor utelešenje duhovne nadnaravne bitje. Prijazno se nam smehlja in z roko odzdravlja našim prisrčnim pozdravom. G. pater P. ga predstavi, ga spremlja med delitvijo svetinjic, ter mu odgovarja na vprašanja. Vsak dobi svetinjico v svetlomodrem etuiju, na katerem je vtisnjen zlat papeški grb. Svetinjica sama ima na eni strani vtisnjeno podobo sv. Očeta Pija XII. na drugi strani pa je bazilika sv. Petra. Spoštljiv poljubljamo prstan, jemljemo svetinjice in tako lepo nam je .....

Medtem, ko deli sv. Oče svetinjice še ostali nepevcem, se pevs i zbor uredi in čaka na znamenje svojega povevodje. Razdeljevanje je končano, sv. Oče se obrne k pevskemu zboru in posluša .... Iz pčdesetih mladih grl zadoni Kosovčeva pesem: Ti si peter skala .... Ves čas i vajenja posluša sv. Oče vzravnan, z resnimi, globoko zarezanimi potezami pesem, svojo pesem! Po končani pesmi jim navdušeno zaploska. Nato pa se je zaslišala Jerebova mila Marijina pesem: Že pada mrak v doline ..... Vidno ginjen posluša sv. Oče in zamaknjeno zre nekam v daljavo. Živo odobravanje in ploskanje ob koncu pesmi prikliče pevcem presrečen smeh jaj na ustnice ....

Še enkrat pokleknemo. Sv. Oče dvigne roke, podeli svoj blagoslov in vzklikne pred odhodom v slovenščini :"Živeli Slovenci!" -

Spet smo navdušeno pozdravljali in vzkl ali sv. Očetu, on pa nas j je med prijaznim pozdravljanjem zapustil.

Dolgo smo zrli za njim, ko ga že nikjer več ni bilo in žal nam je bilo, da je konec teh presrečnih trenutkov, ki smo jih preživeli v bližini našega sv. Očeta. -

Spet nam pokaže straže pot na noj, streznemo se in zx s t žkim srcem odhajamo. Ur je dvajset minut čez eno. Torej samo deset minut j trajal sprejem in vendar se nam je zdelo, da je trajal dolgo in želeli bi, da bi trajal še in še ....

Ne da se popisati vsega, kar človek čuti ob takem dogodku. Samo lepo, neskončno lepo se mu zdi in ostane mu neizbrisno v spominu do konca življenja.

Sovraštvo

Sovraštvo je popolno nasprotje ljubezni, kerje ljubezen največja krepost, je sovraštvo največje zlo. Kar ljubezen gradi, sovraštvo podira; kar ljubezen druži, sovraštvo razbija; kar ljubezen oživlja, sovraštvo ubija.

Kakor pa ljubezen ni v nekem naravnem nagnenju, tako tudi naravni odpor, ki ga čutimo do zoperneža človeka še ni sovraštvo, more pa v sovraštvo voditi. Sovraštvo tudi ni le v čutstvu, ki je nek srd, neka jeza, ki se mi vzbudi ob misli na - sovražnika ali ob pogledu nanj. Kakor ljubezen, tako je tudi sovraštvo, o katerem govorimo, v volji: sovražiti se torej pravi, komu premišljeno in zavestno hoteti zlo kot zlo, in mu ob deni priliki škodovati samo zato, da ima škodo.

Ali je vsako sovraštvo toliko zlo?

Je sovraštvo, ki sploh ni zlo, ki je krepost. Ti to sovraštvo, ki ga je ustvaril Bog, ko je govoril kači: "Sovraštvo bom naredil med tebo in ženo", to je sovraštvo do hudobnega duha, do zla, do greha. Sovražiti greh ni greh, ker greh moramo sovražiti; torej je tako sovraštvo krepost. In kerje sovraštvo do ljudi greh, moramo reči: sovražite sovraštvo. Greh sovražiti pa ni isto kot grešnika sovražiti in sovražiti sovraštvo ni isto kot sovražiti sovražnike.

Da sovražnikov, to je ljudi, ki nas sovražijo, nam zlo hočejo in so nam krivico storili, ne smemo sovražiti, sredi že iz zapov di, naj ljubimo vse ljudi, torej tudi svoje sovražnike. Ker pa mnogi to zapoved težko umevajo in ker je ljubezen do sovražnikov včasih zelo težka, je Kristus to ljubezen še posebej in jasno naročal: "Ljubite svoje sovražnike, delajte dobro tem, ki vas sovražijo, in molite za tiste, ki vas preganjajo in obrekujejo, da boste otroci vašega Očeta, ki je v nebesih"(Mt 5,43). Zveličar zahteva ravno tisto ljubezen, ki smo jo označili za krščansko ljubezen do bližnjega, tudi za sovražnike: dobro hoteti in delati! Razlogi za to naročilo so isti, ki smo jih navedli; ko smo govorili o ljubezni sploh: tudi sovražnik je človek; kerje sovražnik, je zaslepljen, morda zloben, a prav zaradi tega je prav za prav kot človek, ki je na krivi poti, še bolj potreben naše pomoči. Bog ga ni zavrgel, zato ga tudi mi ne smemo zavreči. Morda mu bo prav naša ljubezen pokazala pot iz sovraštva do ljubezni. Izkušnja uči, da je ljubezen silna osvajalna moč ki je zadela srce že mnogim, mnogim, da so spregledali in sovraštvo spremenili v dobroto.

Morda bi kdo dejal, da je ljubezen do sovražnikov nemogoča, ali vsaj nespametna. Taka si to ljubezen napačno predstavlja: nismo dolžni ljubiti ga,ker je naš sovražnik - to bi bilo seveda nemogoče - ampak kljub temu, čeprav je sovražnik. Tudi ne smemo ljubiti njegovih napak, krivic, kerto bi pomenilo odobravati zlo. Prav tako ne zahteva Kristus čutne, neke prisrčne ljubezni, kakor ljubimo dobrega prijatelja; taka ljubezen do sovražnika je pogosto nemogoča, ker se ji narava upira. Še manj zahteva krščanstvo, naj neprijatelja pa posebno močno ljubimo, to so zaradi močne nadnaravne ljubezni do Boga zmogli nekateri svetniki. Pač pa zahteva Kristusova zapoved , da od splošne ljubezni ne izključimo svojih sovražnikov, da jih ne izključimo iz svojih molitev, kadar molimo za vse ljudi, kakor n.pr. v očenašu; da smo pripravljeni pomagati tudi sovražniku, če bi bil v stiski, da mu res želimo, kar je zanj, za njegovo dušo prav; da ne ravnamo z njim tako, da morejo ljudje soditi, da ga sovražimo: da mu odzdravimo; da mu odgovorimo, če nas ogovori, da smo pripravljeni

spraviti se z njim in podobno.

Ena ična posledica doseđ j povedanega je, da je treba sovražnikom odpuščati. Prav za prav bi morali to vedeti, ko dan za dnem molimo: odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo sovjim dolžnikom.... Kakor mi, tako Bog. Če torej mi ne odpustimo, naj nam tudi Bog ne odpusti, tako prosimo tolikokrat. S tem nekako kličemo nase jezo božjo, če ne odpuščamo.

Tudi zahteva, naj sovražnikom odpuščamo, ne zahteva nič nemogočega. Saj s tem ni rečeno, da bi morali prizadeto krivico, ali storjeno gorje pozabiti. Rane; ki nam jih človek zasekа, so včasih tako globoke, da se le počasi, zacelijo. Spomin se nam vedno zopet žalostno obrača nazaj, posebno, če še danes nosimo posledice krivice, ki nam jo je zloben človek storil. A ta spomin; čeprav je bridek, more biti brez sovraštva. Tudi ne zahteva odpuščanja, da bi odpustili krivico in škodo, ki nam je bila prizadeta. Brez sovraštva v srcu, to je brez zle volje do krivičneža, moremo zahtevati, da nam krivico popravi, ga moremo javiti sodišču, da nam to izposluje. Tudi to ni sovraštvo. Večkrat je to tudi potrebno, da imajo zlobni ljudje strah pred pravico, ter prenehajo s s krivicami in škodo. Še več: prav želeti mu moremo tudi kazen, a ne kolikor je kazen zanj zlo in nesreča - ker v taki želji postane naša volja, ki slabo hoče če sama slaba, marveč kolikor je kazen zanj in za skupno blaginjo dobra in koristna: zanj, da preneha z zlobo, za skupno dobro, da je kazen strahovalen zgled tudi za druge. Želeti mu moremo tudi kako drugo telesno, časno zlo, kolikor je zanj dobro: n.pr. bolezen, da spregleda in popravi, tudi smrtno smrt, da ne bi več grešil in se tako borda pogubil, če je zakrknjen in zelo škodljiv.

Pač pa zahteva odpuščanje, da opustimo misli na osebno in zasebno maščevanje, do katerega nimamo pravice. "Meni gre maščevanje - pravi Gospod, in javni oblasti. Če nam javna oblast naroči, naj v njenem imenu maščujemo krivico, to ni maščevanje, ampak kaznovanje. Zasebno maščevanje se skoraj vedno rodi iz sovraštva in sovraštvo rodi. Maščevanje krivice je nova krivica na naše strani, in ta po teh krivih načelih spet kliče po maščevanju, in tako maščevavanja ni konec. Vedno hujše je in prepodi vedno globlji, krivice vedno večje, tako, da se more iz maščevanja roditi zelo hudo javno zlo. Zato tu i javna oblast zasebno maščevanj kot skupni blaginji kvarno, kaznuje. Edino pravo zasebno maščevanje, ki nam ga evangelij priporoča, je ljubezen, tista široka vse

ščajoča ljubezen.

Mir ljudem, ki so blage volje!

Po italijanskih mestih vise te dni veli i lepaki političnе stranke
okracije. So lepaki brez besede, predstavljajo le večbarvno podo-
, močnega, z zavihanimi rokavi, trdega in odločnega obraza, ki
spravo .... Je to lepa simbolična slika, ki človeku dobro de.

i zatrli v sebi človeškega in krščanskega čuta danes, po
i krvi, kar naravno z močno silo, zbudi odpor proti v
o v našo nesrečo in naše gorje, ter se porodi v nje

njem veliko, občuteno hrepenenje po ljubezni in spravi. Izraz tega hrepenenja je naša vroča želja, ki jo izraža beseda: mir. Mir ni le konec vojske. Ta je sicer že nastopil, a mi čutimo, da to še ni mir. Miru ni, ker ni ljubezni. Mir ljubezni je kvečjemu neko krajše ali daljše premirje med sovražniki. Pravi mir pa nam pomeni resnično pravo vez in povezanost človeštva. Ta notranja povezanost pa je delo ljubezni, je ljubezen sama. Zato je pravi mir brez ljubezni nemogoč. To velja za mir v človeštvu, pa tudi za mir med posamezniki. Velja pa prav tako - in to bodi ob koncu povdarjeno - za mir v našem narodu. Ne delajmo si utvar: boljših, srečnejših dni, ki po njem vsako vlakence naših src hrepeni, ne bo v naši domovini brez pravega miru. Ne bo jih, dokler ne bo zgrajen most čez globoke, temne, na prvi pogled nepremostljive prepade, ki sta jih med nas zasejala kri in trpljenje zadnjih let. Ta most bo zgradila edinole krščanska ljubezen. More ga zgraditi: krščanska ljubezen je skrivnostna sila, ki vse premore; iz čudežne, res nedopumljive ljubezni na Kalvariji črpa svojo moč in zato nikoli ne odpove: zato tudi ne bo odpovedala ob krvavi Kalvariji našega naroda. More ga zgraditi: ta most je naše življenje. Gre za biti ali ne biti našega naroda in nas vseh. Brez mostu čez ta grozoviti prepad naš narod ne more živeti: njegovo življenje bi bilo le nadaljnje umiranje, pot v smrt. Zato velja za nas eno: začnimo resnično graditi ta most. Pripravimo se vsaj notranje na to, da bomo mogli začeti graditi! To je: ustvarimo, poživimo; okrepimo v sebi tisto veliko silo, ki je edina zmožna položiti prvi kamen in za njim druge: ljubezen.

S tem bo šele storjen prvi korak k naši moralni obnovi, ki je jedro vse naše narodne obnove. S tem bo šele vsaj spočet novi človek, človek ljubezni do so-človeka, ki ga bo vodila najprej do pravičnosti in poštenja; več bo zagotovila, da vstaja zarja lepših, novih dni, res novega, boljšega življenja v našem ljubem narodu.

Dr.Ignacij Lenček

Mama, zakaj?

Že večdni pomladansko sonce ogreva zapuščene travnike in livade. V rosnih jutrih črni kos neutrudoma žgoli svojo pesem. Mala Metka se zna igrati že brez plaščka. Teka po vrtu s svojo drobno punčko v naročju. Opoldne pa prinese še svoji materi šopek vijolic in marjetic, ki so že odprle svoje cvetove. Prišla je pomlad. Vse je v nekem pričakovanju, zdaj, zdaj se bo narava prebudila in razgrnila svoje bogastvo.

S pomladjo pride p tem velika noč. Vsako leto ista, polna skrivnosti in veselja. Iz žalosti velikega tedna se nam odpira radost vstajenja in zmage.

Metka je z mamico letos prvič bila pri obredih velikega tedna. Tiha je poslušala na veliki četrtek bučanje orgel in zvončkljanje ob slavi. Ko pa je pri povzdigovanju zaslišala glas raglje, se je nagnila k mamici in vprašala: "Mama, zakaj tako?"-"Ker je Jezus žalosten in trpi." Metka je slišala že toliko o Jezusu. O božiču je bil v jaselcah. Doma imajo veliko sliko, kjer Jezus blagoslavlja otročiče, prav take majhne, kakor je ona sama. Jezus je vendar tako dober in zdaj trpi? Zakaj?

Sama zase je premišljevala. Punčka je ležala ves dopoldan v kotu, Met-

ka pa je hodila po vrtu in se spraševala:"Zakaj? Da, zakaj je dobri Jezus tako strašno žalosten?"

Ker pospravljajo ima mama malo časa. Toda, ko spravi zvečer Metko v posteljo, deklica poguano vpraša:"Mama zakaj Jezus trpi?"

Otrok kov obrazek je tako zaskrbljen in očke vprašujoče iščejo odgovora. In mamica začne pripovedovati, svoji mali deklici, kako je Jezus ljubil ljudi, ki pa jih je imel v oblasti hudobni duh in so vso polni grehov ter zato ne bi mogli v nebesa. Da bi jih rešil, je prišel na svet. Pripoveduje ji o trpljenju na Oljski gori, o izdajavcu Judu, o surovosti vojakov in hudobiji farizejev. Mala deklica poslušа, obsoja v srcu Pilata in vse, ki se niso upali nastopiti proti hudobni množici. V duhu spremlja ljubljenega Jezusa na križevem potu in solze ji stopijo v oči, ko mama govori o križanju in smrti.

"Mama in potem?"

"Potem so ga snemli s križa in položili v grob. Tam je ležal do nedelje zjutraj, takrat pa je oživel in vstal in je prišel k svojim učencem."

"Mama, in ni bil več mrtev, in njegove rane so se zacelile?"

"Bil je živ in postal je še lepši in tam, kjer so žeblji roke in noge predrli, so se rane bleščale kot najlepši dragulji. Tako, sedaj pa bodi pridna in lepo zaspi, da boš lahko jutri spet šla z menij v cerkev."

Metka sedi ob mamici in je žalostna. Saj mora biti, ko pa pokopujejo njenega dobrega Jezusa. Huda je na hudobne vojake, ki so ga mučili. Prav mirno posluša ko poje gospod župnik. Mama je na pusti, da bi z drugimi otroki letala po cerkvi; ki je mračna in gola kakor pri pogrebu. Le pri božjem grobu so lučke; ker tam počiva Jezus. Mama pravi, da je v tistem belem kruhku v zlati monstranci in jo gleda.

Gospod župnik je pojč razkril križ in ga položil na blazino, da vsakdo lahko počasti Gospodove rane. Tudi Metka z mamico poklekne ob križu in se z drobnimi ustnicami dotakne mrzlega Jezusovega trupla, še in še poljublja njegove ranjene roke in noge. Tako rada bi mu pokazala, da ga ima rad in da bo pridna, zelo pridna.

Doma imajo še vedno veliko dela. Velika noč je največji praznik in se je treba nanj pripraviti. Nimajo časa, da bi pazili na otroka, ki se igra s punčko na vrtu.

Metka sedi na soncu in pripoveduje svoji punčki o Jezusu, da je bil dober ~~mamjxpxixpxxxixixxNixxxjxxxčxxxxxxdaxhixjxxxixixxnxxxaixxxxxxyxxixxxxixgxxxxa punčkaxxxxxxxxxc~~ in priden in je ubogal mamico in je imel rad otroke, pa so prišli hudobni ljudje in ga pribili na križ in zdaj leži pribiti na križ tam v cerkvi in je sam. Metka obmolkne in premišljuje: da, sam je! Hitro vstane in hiti skozi vrata, preko ceste do cerkve. Vstopi in se po prstih približuje glavnemu olterju. Poklekne h križu in pritisne ustnice na Jezusov obraz. "Moj Jezus, rada te imam, tako rada, kakor mamo in še bolj!" Tudi punčka je morala poljubiti Jezusove rane. Nato sta odšli k božjemu grobu. Ura v zvoniku je odbila dvanajst, oglasila se je raglja. Metka se je prestrašila in odhitela iz cerkve. Vsa zasopla je prihitela na vrt. Že so jo klicali h kosilu.

"Kje pa si se potepala?" jo je vprašala mama.

"Pri Jezusu sva bili z mojo punčko," je odgovorila.

"Drugič moraš vedno vprašati, da veš. Taka majhna punčka ne sme hodit sama, čeprav ni daleč, in doma nas skrbi. Tako, sedaj pa hitro jej!"

Metka je obljubila, da bo pridna, požrla je solze, ki so ji silile v oči, hitro je prijela za žlico. V srčku pa ji je b lo dobro, saj je Jezu bil tako sam in je čakal.

Ivanka.

DOLŽNOST!

Dolžnost pod smrtnim grehom.

Ko sem se zadnjič vozil po opravkih proti severni Italiji, sem doživel v vlaku večurno politično debato, v kateri se je predvsem razpravljalo vprašanje, v koliko je pametno in primerno, koristno in potrebno, da se podajo tudi ženske na politična volišča. Ena sama ženska je bila v tej italijanski družbi, učiteljica po poklicu, a je vztrajno trdila, da ona ne gre volit. Pri tem so jo podpirali tudi nekateri navzoči moški. Razlog: Ženska naj se ne spušča v javne zadeve, to naj namesto nje opravijo moški. - No, nazajgrede sem se pa vozil v slovenski druščini in tudi tu smo se o tem in onem razgovarjali, nekaj tudi o vlogi žene v sodobnem in bodočem javnem življenju. Pa se je neka, drugače pametno dekle prav tako kot tista Italijanka izrazila proti vtikanju žene v javne zadeve in proti pohodu žene na volišča. Začudil s se temu stališču in se spet utrdil v spoznanju, da tudi slovensko ženstvo še ni dovolj pripravljeno na sodobne in bodoče naloge, ko niti tega ne razume, zakaj je danes tako važno in potrebno, da tudi žene spregovore besedo v javnosti in soodločajo, kdo bo vodil njih domovino. Zanimivo pa je to: naše ženstvo v beguns kih taboriščih gre ob vsakih taboriščnih volitvah skoraj polnoštevilno na volišče, pač zato, ker ve, da bodo razmere v taboriščih toliko bolj urejene in begunsko življenje toliko boljše in prijetnejše, čim boljši in sposobnejši ljudje bodo na vodstvu taborišča. Ali naše ženstvo ne razvidi, da to velja tudi v ostalem javnem življenju. Pri političnih volitvah ne gre tudi v občini in državi ničesa drugega kot za to, da dobe vodstvo skupnosti v roke čim boljši ljudje, da bodo čim bolje vodili domovino in narod skozi težave in viharje njegovega notranjega in zunanjega življenja. Ali ne bo torej vsak pameten in zrel član naroda dobro premislil, kateri so tisti, ki so najsposobnejši, in ali ne bo vse poskusil, kar je v njegovih močeh, da le ti dejansko pridejo do vodstva, ali pa e bo z veseljem storil tega, kar je pačnajmanj - pri volitvah - oddal svoj glas zanje? In to ne le moški - tudi ženske!

Mislim, da se bo moralo tudi naše ženstvo začeti načelno vzgajati v zdravem p litičnem mišljenju. Slovenske žene in dekleta v domovini so danes z revolucijonarno silo pritegnjene v javno življenje. Na sto sestankih, mitingih in drugih prireditvah jim komunistični ideologi vtepajo v glave svoje zabl dele družabne in politične nazore . Le malo jih bo izmed najboljših naših žena, ki bi jih ta komunistična propaganda ne zastrupila. Večina jih bo zaživela v zmedenih nazorih o ureditvi družbe in države. Ko pridemo nazaj v domovino, bomo morali najprej ruvati iz src ljudiko zmot, potem pa

sejati vanja klena zrna resnice. Vsak v svojem stanu in okolju bomo morali vršiti to trdo, a nujno delo; moški med moškimi, ženske med ženskami. Toda, kako bo naše begunsko ženstvo zmoglo to nalogo, če bo samo tičalo v napačnih, zastarelih pojmih, če bo prazno tiste resnice, s katero bi moralo polniti srca svojih sestra? Ko se po geslu: Novi ljudje v novo domovino - tu v begunstvu vsestransko udejstvujemo in dvigamo in prenavljamo, moramo poskrbeti, da bomo šli v domovino vsi novi, tudi v političnem mišljanju - vsi, tudi ženske. V ta namen bo treba mnogo pouka in vzgoje v govorjeni in pisani besedi : Tudi "Nova Slovenka" bi rada temu pristavila svoj delež. Objavila bo nekaj člankov o volilni pravici, ki naj jih begunska dekleta bero, premišljujejo in si jih duhovno osvoje.

Ne le volilna pravica, ampak tudi volilna dolžnost!

Doslej smo vedeli: državljan ima volilno pravico. Danes pa se pametni ljudje sprašujejo: ali ni z volilno pravico združena tudi dolžnost. In ali naj bi bila ta dolžnost le pravna dolžnost napram javni oblasti ali pa tudi moralna dolžnost, ki veže v vesti?

Država ima od Boga vso tisto oblast, ki ji je potrebna, da dosega svoj cilj. Cilj pa je skupno dobro, zemski prospeh državljanov. Če se kdaj pokaže da je v dosego tega cilja nujno, državljane obvezati k temu, da volijo, more država volitev naložiti s posebnim zakonom kot obvezno.

Na splošno moderne države puščajo glede volitvene udeležbe polno svobodo. A kadar se je bati, da bi se mnogo volilnih upravičencev, četudi samo zaradi praznega strahu, vzdržalo volitev, ki so pa zelo važne za narodovo življenje, tedaj različne vlade državljane k volitvi obvežejo. Tako je obvezna udeležba pri volitvah uzakonjena n. pr. v Belgiji, ki je med najbolj naprednimi državami, v nekaterih švicarskih kantonih in v Španiji. Tudi v Italiji, kje se je v dobi pred fašizmom udeleževalo volitev komaj 35/0 upravičencev, je v pripravi zakon za obvezne volitve, ki se pa zdi skoraj odveč, saj se je pri zadnjih volitvah izkazalo, da se jih je udeležilo kakih 85°/0 upravičencev, kar je vsekakor lepa številka.

Nas bolj zanima vprašanje: Ali je človek moralno obvezen voliti? Ali je dolžnost pod grehom, malim ali velikim?

Vprašanje je jasno in je želeti tudi jasen odgovor. In tega dati ni tako težko, ker ga podajajo številni katoliški moralisti. Vzemimo odgovor belgijskega katoliškega bogoslovca Genicota, ki je umrl l.1900. Ta v svoji teologiji (Volumen I.š. 359) pravi: Vzdržati se od volitev je smrtno grešno, zakaj vsi smo dolžni skrbeti za dobro naroda v duhu človečanske solidarnosti in krščanske ljubezni. Dovoljuje pa imenovani pisatelj dve izjemi, ki nas opravičujeta volitev:

Prva izjema je, če nasprotna upravičen vzrok, n.pr. življenjska nevarnost, druga izjema pa je, če naš izostanek ne bo povzročil nobene škode skupnosti, n.pr. če so kje v kakem diktatorskem režimu poslanci že vnaprej določeni kot je bilo to v fašistični Italiji in je danes v naši Jugoslaviji, kjer pri volitvah ni bila odločilna volja ljudstva, ampak volja diktatorja oziroma strank.

To moralno dolžnost udeležbe pri volitvah je posebno ostro naglasil v svojih številnih govorih papež Pij XII.

Dne 15.avg. 1945 je n .pr. govoril krščanskim delavkam:"Komaj je treba spomniti, da so v premerih, ko gre za nravstvene temelje družine in države, vsi, moški in ženske, kateregakoli stanu in položaja, strogo dolžni poslužiti se svojih političnih pravic v službi dobre stvari."

Papežje tu govoril za vse čase, a mislil je posebno na današnji čas, ko gre v marsikateri državi za to, ali bo nova zakonodaja temeljila na božjih zakonih ali na brezbožnih zmotah. Saj vemo, da so danes velike in močne stranke, kot komunistična, socijalistična in razne liberalistične, ki imajo za cilj preobraziti državo po načelih materijalizma ali svobodomiselstva. In reforme, ki jih zastopniki teh strank, stremečih po vladi, najbolj propagirajo, so res proti nravnim, božjim in cerkvenim zakonom, kot n.pr. uvedba razporoke, popolna odprava zasebne lastnine, ukinitev cerkvenih redov in družb ali vsaj pa usužnjenje državi, ločitev Cerkve od države, itd. Jasno je, da gre tukaj za stvari, ki so silno važne za življenje naroda in posameznika pa tudi Cerkve in božjega kraljestva, in vsak kot ičan mora izpolniti svojo dolžnost in s svojim volilnim glasom odreči oblast tistim, ki take nekrščanske reforme nameravajo, pa pomagati do oblasti onim, ki bodo uredili državo po božjih postavah.

Da je naše ženstvo tudi o tej dolžnosti enakopravno z moškim svetom, to bomo skušali prikazati v prihodnji številki.

L.L.C.M.

NOVA
+ SLOVENKA
I + 5

NOVA
SLOVENKA
1+5

MARIJA

Ko se pomlad najbolj razbohoti, ko je zemlja odeta v bujno zelenje in cvetje, ko sladko petje ptic najpolnjuje naša srca s tiho srečo in radostjo, ko se ves svet ogrinja v najlepšo haljo, takrat je tudi v naših dušah pomlad, sreča in prekipevajoča radost, saj je to čas, ko posebno častimo Marijo, ki je posvečen Njej.

Kako bi le mogel iti maj mimo nas brez posebnih čustev. Vse smo prežete z mislijo na Marijo. In ko se tako poglabljamo Vanjo in o njej razmišljamo, ponovno spoznamo in priznamo, da je Marija ideal dekleta, žene in matere. Marija bodi vzor nam in vsemu ženskemu svetu! Ona je največja žena, kar jih svet pozna. Njej enake ni! Nad Njo je edino Bog, vse drugo je daleč pod Njo. V Njej so zbrane vse najlepše lastnosti, ki jih mora imeti vsako dekle, vsaka žena in vsaka mati. Marijo more in mora posnemati skromno dekle, mogoče na gospoa, mati, kraljica. Saj je vse to bila in je in je tako vsaki izmed nx teh pokazala ideal njenega življenja. Kot biser se zdi Marija, ki se ožarjena od sonca leskeče v tisočerih barvah in odtenkih in meče svoj sijaj daleč v vse smeri in na vse strani. Ali ne bi hotele postati tudi me biseri, vsaj majhni biseri, vsaj malo podobni biseru - Mariji? Gotovo to hoče vsaka. Zato, živimo z Marijo! Skušajmo se Ji čimbolj približati, da bomo deležne čimveč njenega sijaja. Postale bi rade podobne Njej! Toda brez lastnega prizadevanja tega ne bomo dosegle. Ni se nam treba tega ustrašiti. Saj ni treba drugega kot Marijo posnemati v vsem svojem življenju; živeti tako kot je živela Ona, enako delati, misliti, čustvovati. Najbolj si prizadevajmo posnemati jo v njeni majnhosti, ponižnosti, čistosti, požrtvovalnosti in vztrajnosti. Prav v tem mesecu Marija - dobra vrtnarica rahlja gredice naših duš in jih pripravlja, da bi vanje vsadila najlepše cvetke, ki jih nosi s seboj. Kakšna škoda bi bila za vsako, ki cvetice ne bi hotela sprejeti in bi Marija odšla dalje s cvetko v roki, duša pa bi ostala brez kreposti, ki ji jo je Marija ponujala.

Vsega tega pa ne bomo dosegle, če bomo pozabile na glavno sredstvo, ki najbolj zagotovi uspeh, to je molitev. Marija; ki je srednica milosti, ki nam Bog po njenih rokah deli dobrote, nam gotovo more in hoče pomagati in nas podpirati. Saj je ona naša mati, mi pa nebogljeni otroci, ki smo njenega varstva in pomoč i tako zelo potrebni. Zatekajmo se k Njej! Naj nas sprejme pod svoj plašč in naj nas vodi po vseh naših potih, da ne bomo zašle, ampak da nas bo srečno privedla k večnemu cilju, svojemu Bogu. Zatekajmo se k Njej tudi v vsakdanjih težavah. S potrtim srcem iščimo pomoči pri Njej, ki ima pravo materinsko ljubezen do revnih Adamovih otrok, saj vemo, da pomaga vsakemu, ki vanjo zaupa.

Za vse to pa ji dolgujemo največjo hvaležnost in ljubezen. Seveda pa jo moramo predvsem častiti in slaviti vedno in povsod. Saj je ona našna največja dobrotnica, najlepša vzornica, najboljša mati in naša kraljica. Mogočna žena s soncem obdana je Ona, ki je peklenski kači glavo strla in jo je Bog tako povišal kot nobeno žensko, izvolil jo je za svojo mater, za kraljico nebes in zemlje.

Marija pa naj nam bo posebno sedaj v trpljenju zgled in tolažba. Saj je Ona za Jezusom največ trpela. Prosimo jo, naj nam da moč, da bomo tudi me begunke, izgnanke, svoje trpljenje tako prenašale vdano kot Ona. Naj nas podpira s svojo milostjo. Verujmo in zaupajmo v Njeno pomoč!

Po Mariji k Jezusu! To naj bo naše geslo, ki naj nas spremlja vse življ

nje. Če se bomo krčevito oklepale Marije, bomo gotovo pod njenim vodstvom dosegle svoj zadnji in edini cilj - Boga.

Nede

SVETI † OČE † DEKLETOM

Zahvala in posvetitev Mariji.

Srečne ve, ljube hčere, rimske mladenke, ki ste se v silnih trumah kot morski valovi zgrnile tu ob prvi obletnici konca vojne v Italiji, da se v poroštvo vaše hvaležnosti brezmadežni Devici, božji materi, posvetite v tem vidnem središču vesoljne Cerkve, v tem velikanskem svetišču, ki je zgrajeno nad grobom prvaka apostolov kot simbol veličastne zgradbe katoliške & vere in krščanske kulture, ki že skoraj 2000 let prinašata Italiji in Rimu neizmerne koristi.

Posvečate se Mariji v zelo težki uri za usodo vaše domovine, v času, v katerem se javlja važno vprašanje: ali bo mogla ta krščanska kultura tudi v bodoče nuditi temu narodu njegovo notranjo moč, mu dati svoj pečat? Odgovor je, če ne edino, brez dvoma je zelo veliko v vaših rokah o mladi rod, kajti v glavnem bo od vaše vere in delavnosti zaviselo, če bo Kristusov prapor, znamenje sreče, še v nadalje svetil italijanskemu narodu na njegovi poti v bodočnost.

Trojna prisega.

In sedaj, ker želite od Nas besede, ki bi vam pokazala in razložila pravi pomen in dejansko vrednost darovanja vas samih Mariji, vam pravimo:

Dvignite vaša srca in roke k trojni prisegi v dokaz hvaležnosti in ljubezni in da izprosite Marijinega varstva nad vašo domovino, obljubite nebeški kraljici, da hočete biti vedno in povsod verna, čista in katoliško dejavna mladina. Vprav to pričakuje in zahteva od Vas Marija to uro.

1 . Verna mladina.

Obljubite Mariji, da boste verna mladina. To je mladina, ki se zna upirati laizaciji in prostaškemu življenju, nerednemu poželenju po tvarnih in zemskih dobrinah, pozabi in zanikanju Boga. To je mladina, kateri je središče življenja Bog, Jezus Kristus, večnost.Je mladina, ki ji je merijo vsega zadržanja Tobijev opomin sinu: "Vse dni svojega življenja imej Boga v mislih! Varuj se privoliti v greh ali prelomiti zapovedi našega Gospoda Jezusa Kristusa. (Tob. 4,6) Mladina, ki vedno hodi in dela pod božjim varstvom, ki moli, posvečuje praznike, ki se ob nedeljah zbira ob Gospodovem oltarju, da hvali Boga in zajema iz Presvete Evharistije, moč, da izpolnjuje njegovo voljo. Mladina, ki noče krščanstva, ki je samo na zunaj ali iz navade, ampak se trudi da vedno jasneje spoznava in si čim bolj osvoji neizčrpne zaklade katoliške resnice in krščanskih načel ter tako stpa s trdnim korakom po poti vere. Mladina, ki si že od prvih let prizadeva, da bi to vero prenesla v dejanje in

življenje in v ta namen hoče postati zrela, dovršena krščanska osebnost. Taka prava verna mladina, in glejte, tega se zdaj obvežete pred vašo nebeško Materjo in njenim Sinom!

2. Čista mladina.

Obljubite Mariji, da boste čista mladina. Skrivnost nerazrušljive moči vašega naroda je bila nekdaj mati, krščanska mati. Dolgo časa je bila v ponos in srečo vašemu rodu, ob njej se je odpiral in našel svojo naravno dovršenost cvet nepokvarjene mladine. Ta neomadeževana čistost je bila do nedavnega najvažnejše načelo ženske mladine.

Ali pa bomo zdaj žalostno občudovali gredice tega božjega vrta, ki jih je pohodil sovražnik? Kamorkoli le-ta pride s pomočjo zlega potepta cvet mladosti, zgubi dodtojanstvo neveste svoj čar, nežnost matere svoj vonj in iz raztrošenega blata uvelih cvetnih listov, glasovi z levice povzdigujejo zmagoslaven krik razporoke, neločljivega zakona in hotene nerodovitnosti sicer rodovitne ljubezni. Samo ponosno in čisto čelo je vredno in zmožno, da si nadene diadem, kjer se blešče biseri zakonske zvestobe in materinskega junaštva.

Zavedajte se, drage hčere, da mora po vašem zgledu zrasti nov rod ženske mladine, ki bo ponesel Stvarniku nedotaknjen, nepoškodovan zaklad svoje čistosti na poročni oltar ali na smrtno posteljo. To se pravi, naj vsaka izmed vas stopi v borbo proti javnim uničevalcem nedolžnosti in mladostne čistosti. Brez dvoma bodo vsi dobri veseli, če bo država s pametnimi zakoni pobijala prikazovanje nemoralnih slik in predstav v tisku, kinematografskih prizorih, na odru, v radiju/. Toda vprav ve morate priklicati v življenje te zakone, ve poživiti križarsko vojsko za krščansko moralo z vašim dostojanstvom in čistostjo vašega duha, z gospodstvom nad vašimi čuti, s krščansko preprostostjo v kretnjah in obleki, v besedi in vedenju, s spoštovanjem do svojih staršev, z nežnostjo, ki hoče vrniti v domače ognjišče ne samo za vse znosno življenje, ampak tudi izžarevajočo vedrino in veselje.

Napravite torej danes vedno Devici in Materi Mariji neomajno obljubo svete čistosti. In ona naj vam blagovoli pomagati s svojim mogočnim varstvom in naj vas zvesto čuva do konca.

3. Katoliško dejavna mladina.

Obljubite Mariji, da boste katoliško dejavna mladina. V teku zadnjih let se je družabni položaj žene hitro in močno razvil. Zena je bila potegnjena iz svetišča družine v razsežno in razgibano javno življenje. Danesizvršuje žena iste poklice, nosi iste odgovornosti, je deležna tudi na političnem polju istih pravic kakor mož. Ta nenaden preobrat je kot močan tok podrl nasipe, ki sta jih zgradili narava in navada, potegnil je s seboj ženo, grozeč ji vzeti krono najplemenitejšega dostojanstva in iztrgati jo njenemu poslanstvu materinstva. Bilo bi zastonj nasprotovati in obsojati tak preobrat vendar je treba preprečiti nevarnost, ki jo prinaša. In v tem mora biti vaše delovanje.

a) z javnim priznanjem vere.

Predvsem imejte pogum javno izpovedati svojo vero, kjerkoli kamorkoli vas je postavila božja Previdnost. Najsi bo to v javnem uradu, ali v trgovski hiši ali v tovarni ali v šoli, ali v laboratoriju ali v bolnici, kjerkoli ste, bodite zgled katoliške mladine, ki se zaveda svoje vere, ki pozna njen nauk, ki izpolnjuje njene zapovedi, ki jo podpira in brani, kadar

je treba. Brez dvoma to zahtevo trdnosti in gospodstva nad samim seboj, moči, da zavrne kakršenkoli škodljiv poskus, da prenese vsako potrebno odpoved in žrtev. To je najmanj, kar se mora pričakovati od krščanske mladine.

b) z delom za druge.

Na drugem mestu morate želeti druge potegniti nase: toliko mladenk je, ki potrbujejo dobre prijateljice, ki bi jih razumela, jim svetovala in jih tolažila; toliko, ki se čutijo osamljene, boječe in zmedene, toliko v nevarnosti in poţitijo, ki potrebujejo, da jim pomagamo v njih slabosti. Ve boste imele za vsako izmed njih prepričevalno ljubečo besedo na pravem mestu, prilagojena za vsak posamezen slučaj. Izkazujte jim dela usmiljenja, tako telesna - to polje je danes silno važno - kakor duhovna. Govorite jim o Kristusu, navajajte jih k Njemu, razkrijte njih duhu,njihhovi duši katoliško resnico v vsej svoji lepoti, raneča obzorja krščanske morale, krasen ideal žene in katoliške matere, toda tudi ideal čistosti v njegovi najbolj izbrani dovršenosti, ideal čistosti, ki se odpove svetni ljubezni, da se izroči Kristusovi, ljubi in sliži bližnjemu v Kristusu z apostolatom v raznih oblikah, med mladino, v šolah, med bolniki in trpečimi.

Pokažite jim socialno poslanstvo katoliške Cerkve, ki v resnici zagotavlja in jamči dostojanstvo in edino dobro posameznikov, družin in celega naroda.

c)s pravilno uporabo političnih pravic:

Mnoge že uživate politične pravice; volilno pravico. Tem pravicam pa odgovarjajo prav take dolžnosti, volini pravici dolžnost voliti, dolžnost, da glasujete samo za tiste kandidate, ki ne nudijo samo nestalnih in dvoumnih obljub, ampak trdno poroštvo, ki bo spoštovalo božje in verskr zakone. Dobro premislite: ta d olžnost vas veže v vesti, vas veže pred Bogom,kajti vašim volilnim lističem imate v rokah najvišje interese vaše domovine: treba je obvvvvvati in ohraniti svojemu narodu krščansko kulturo, dekletom in ženam njihovo dostojanstvo, družinam krščanske narode. Zavedajte se svoje odgovornosti! Pojdite, pojdite vse, mlade in odrasle! Vodite s svojim zgledom! Pojdite in razsvetljujte nevedne in negotove, obotavljajoče se. Pojdite in gradite od hiše do hiše, od družine do družine od kraja do kraja. Ne puatite, da bi kdo omajal vašo delavnost, gorečnost, prizadevnost, duha resnice, pravice in ljubezni.

To torej prinesite Mariji: služiti s trdno vero in zgledom njenemu božjemu Sinu in zagovarjati njegov nauk z besedo, dejanjem in žrtvijo. In sedaj, o Marija, Devica mogočna, Mati usmiljenja, blagoslovi svoje ljube hčere, blagoslovi obljube, ki jih sklepajo z vso odkritostjo svoje duše, z vso plemenito voljo, in največjo ljubeznijo. Ti si jih navdihnila, in od Tebe pričakujejo pomoči, da se bodo vzdržale z neminljivo vztrajnost Prisluhnile so klicu svojega gorečega, pripravljenega srca, poznajo svojo slabost, a zaupajo vate. Ti jim boš dala moči in jim podelila zmago. In skupaj z njimi blagoslovi vse prebivalstvo Rima, Italije in vsega sveta, dokler ne bodo po tvoji materinski priprošnji važne današnje rešitve, prinesle jutri spravo, mir, obnovo v svetosti in pravičnosti, dobroti in časno ter večno rešitev.

Gospod prihaja

Gospod prihaja po tihi poteh;
v kotičkih samotnih mu prideš nasproti,
ob večni lučki ga srečaš v tihoti,
v spokojnih večerih in dnevnih skrbeh.

In tu odpira Srce - govori:
"Ne boj se! Bojuj! Steboj grem v vse boje."
In vabi:" Li hočeš v vinograde moje?
Glej polja široka, a delavcev ni."

A tebe vleče veselje sveta.
Mar v njem bo zamrlo božje vabilo?
Boš duše zamenjalza srečo to gnilo?
Ne, Jezus! - Prihajam! Kam pot tvoj pelja?

Slava

MINILO JE LETO

Minilo je to strašno leto našega begunstva in pregnanstva, leto bolečin in trpljenja.

Počasi izgineva groza iz naših src, navadili smo se novega življenja in ob spominu na dom in nekdanje dni se prav lahno nasmehnemo, da si ne bi priklicali pred oči dragih slik, o katerih se nam zdi, da smo sanjali.

Med tarnanjem in jokom, med petjem in delom je minilo prvo leto našega begunstva.
In kaj smo se v tem letu naučili? Ali imamo kaj koristi? Ali smo kdaj pomislili na to, da smo v tem letu prejeli ogromno milosti in je bila božja pomoč vedno z nami?

Od doma smo šli z upanjem, da se v kratkem vrnemo. To nam je dajalo poguma, da se nismo ustrašili naporov poti in da smo odhajali lažje in si tako mnogi rešili življenje.

Počasi je rastla naša bolečina in naša skrb. Bežale so družine in matere so se s strahom spraševale, kje bodo dobile kruha za lačna usta, ki nič ne razumejo zakaj in kako ampak hočejo jesti, kadar so želodčki prazni.

Leto je minilo in poglejte po taboriščih okrogloličnе otroke, ki se brezskrbno igrajo in so že skoraj pozabili na domače dvorišče.

Pred oči mi prihaja prizor, ko smo prišli iz zaprašenega taborišča nenadoma k morju. Vsi, veliki in mali smo sezuli čevlje in radostno tekali po vodi. Luna je s svojimi žarki srebrila valove, mi pa smo še vedno stali ob obali in marsikdo je hvalil Boga za lepoto, ki nam jo je dal uživati.
Leto je minilo, kar smo izgubili cvet naših fantov, up mater in očetov. Oj, kako smo jokali za brati, ženini in prijatelji. Drugi pa so nemo strmeli in niso našli besed. Le Bog nas je tolažil. Njegova volja je bila in vzel jih je k sebi, toda vsak dan znova smo mu jih darovali, da smo umirili bolečine srca in našli tolažbo.

Leto je minilo. Naši dragi so našli mir in srečo, mi pa nočemo zaostajati za njimi v požrtvovalnosti. Bog nas hoče imeti še na svetu. Ne poz-

namo sicer njegovih načrtov, pa Mu vdano zaupamo, njegovo voljo hočemo vršiti živi ali mrtvi.

Ko premišljujem vse to moram nehote primerjati naše begunstvo potovanje Izraelcev skozi puščavo. Ali nismo bili v tem letu kakor ptice, ki ne sejejo in ne žanjejo in ne spravljajo v žitnice, pa vendar žive.

Tako čudovito nas Bog vodi in če hočemo vsaj malo razumeti vse, kar se z nami godi, moramo gledati na svet in življenje z mističnimi očmi. Neka mati je tako lepo rekla, ko je v tej vihri izgubila moža:" Bog tako očetovsko skrbi zame in za mojo malo družinico, da mnogokrat jokam prav vsled te tako očividne in te tako nežno ljubeče skrbi. Ko mi velikih križev ne more odvzeti, mi v malenkostih vedno znova dokatuje svojo pozornost."

Leto dni je minilo. Srečno smo ga prestali, marsičesa smo se naučili, postali smo bogatejši. Zato je prav, da v teh dneh sklenemo roke in se zahvalimo nebeškemu Očetu:

"Hvala ti, dobri Oče, za vso ljubezen in skrb, s katero si nas v tem letu ohranil. Hvala ti, Vsemogočni, za obilico milosti in darov božjih. Hvala ti za kruh in obleko, hvala ti za zdravje in življenje. Hvala pa ti tudi za vse bolečine in bridkosti, s katerimi si nas preizkušal v svoji ljubezni in v katerih smo ti mogli dokazati svojo zvestobo in vdanost. "

Leto dni je minilo in novo vstaja pred nami. Spomnimo se, da smo večkrat v tem letu tudi grešili, da smo marsikatero ugodno priliko opustili. Bili smo vdani, toda tako, kakor ovce, ki gredo v klavnico. Bog skrbi za nas, to je gotovo. Gotovo pa je tudi, da zahteva od nas sodelovanja, dejavnosti, ne le topega negibnega čakanja. Odprl se nam je pogled v svet. Ali smo znali izrabiti to priliko, ali smo se hoteli obogatiti z novim znanjem z novimi izkustvi? Premislimo, in če smo v čem krivi, sklenimo, da se bomo poboljšali. Lahko mine leto za letom, toda nekoč bo treba dajati odgovor, kako so ta leta minila. Naj ne bomo nehvaležni hlapci, ki bi zakopali talent.

Ne poznamo božjih načrtov, vendar smo pripravljeni pri njih sodelovati z vsemi svojimi močmi.

Franko

NEBO POŠASTNO

Nebo pošastno se mrači nad mano,
vihar vrši nad trudno mojo glavo.
Zdaj silni grom kot iz vulkana lavo
rosi mi strup čez zéleno poljano.

Valovi strašno ,jezno mi grozijo
in barko mojo komaj še držijo.
Med divjim, mrzlim njihovim šumenjem
vihar mi smrtno, grozno pesem tuli.

Le šumi, buči, ti vihar, močno mi,
vse ve peklenske sile, le rjovite!
Saj barke moje - cvetja - ne zdrobite!
varuje jo nekdo močnejši - večji!

Cita

OČETOVA BESEDA

Prostovoljni samski stan po evangeljskem svetu.

BESEDILO

A glejte, že skoraj dvajset stoletij se v vsakem rodu tisoči in tisoči najboljših mož in žena odpove lastni družini, svetim dolžnostim in svetim pravicam zakonskega življenja, zato, da slede Kristusovemu svetu. Ali je moreda radi tega skupna blaginja narodov in Cerkve v nevarnosti? Te plemenite duše priznavajo združitev obeh spolov v zakonu za veliko dobrino. A če puste navadno, ahojeno pot, niso ubežniki, marveč se posvete službi človeštva s popolno odpovedjo samim sebi in ladtnim koristtim, v neprimerno obsežnejšem, popolnejšem in splošnejšem delu. Poglejte te može in žene, glejte kako se posvečajo molitvi in pokori, kako se trudijo s poučevanjem in vzgojo mladine in navadnih, kako se sklanjajo nad vzglavjem bolnikov in umirajočih s srcem, odprtim za vsako bedo in za vse slabosti, da bi jih popravili, potolažili, olajšali in posvetili.

Pij XII. 1945.

RAZLAGA

Mlademu dekletu se odpirata dve poglavitni življenjski poti: zakon in celibat.

Celibat oziroma devištvo je Jezus Kristus, kot beremo v evangeliju, dvignil visoko nad zakon. In sv. Pavel se v prvem pismu Korinčanom izraža: Poročena žena se daje možu, neporočena pa se hrani za Boga.

Toda, napačno bi bilo, ob vzvišenosti devištva podcenjevati zakonski kk je po uredbi božje Previdnosti tako nujno potreben družbi in Cerkvi, saj se človeška družba, narodi prav iz družin vedno znova obnavljajo in ohranjujejo, Cerkev pa tudi pričakuje vedno novih vernikov, duhovnikov in redovnikov od krščanskih zakoncev, ki bodo z izvoljenimi - sadovi svojega telesa - napolnili nebesa. Ze samo to veliko poslanstvo zakona ga dovolj poveličuje, a Kristus mu je podelil še zakramentalni značaj. Zato je lepo zamišljeno zakonsko življenje za vsako mlado dekle prav lep in apostolski ideal, za katerim lahko s ponosom stremi.

Vendar pa obstoji še druga pot - pot celibata, življenja izven zakonske zveze. Na to pot pa stopajo ljudje iz zelo različnih nagibov.

Mnoge privedejo do tega posebne življenske okoliščine, družinske a ali gospodarske razmere, zdravsveno stanje. S spoštovanjem je treba gledati na plemenito žrtev "starih tet" v mestu in na deželi, ki so ostale same, ker sox videle, da so potrebne pri hiši za pomoč pri gospodarstvu, gospodinjstvu vzgoji itd. Dobe se tudi dobre hčerke, ki se odpovedo sanjam o lastnem družinskem ognjišču zato, da se lahko v čim večjo oporo betežnim staršem na stara leta/ Mnoge pa napoti k samskemu življenju telesna oslabelost, preslabo zdravstveno stanje, ki ne bi bilo kos bremenom težkega zakonskega stanu, zlasti materinstva.

Se več pa je deklet, ki se brez kakega zunanjega razloga povsem prostovoljno odrečejo zakonu. Zal jih je med njimi vedno več takih, ki se izogibajo zakonu popolnoma protikrščanskih in proti socialnih razlogov: Bodočnost zakonskega življenja se jim zdi preveč nejasna, negotova, ne marajo se vpreči v zakonski jarem, ne diši jim podrejanje možu, popolna žvestoba, žrtve materinstva in gospodinjstva. Nekatere so tako navezane na kakega brata, sestro ali sploh družino, v kateri so doslej rasle, da je sploh ne morejo zapustiti in si ostvariti svojo lastno. Deklet pa, ki bi v zakon ne hotele zato, ker bi se raje še naprej izven zakona predajale razvratnemu življenju, takih deklet je bolj malo. Pač pa je tipov te vrste mnogo med moškimi in dekleta se jih moraj varovatx ter ne verjeti njihovim obljubam.

Visoko nad vsemi temi, ki se iz zgolj človeških razlogov odrekajo zakonu, pa se dvigajo tiste duše, ki lepoto in veselje družinskega življenja, do katerega imajo polno pravico in jim je tudi dosegljivo, morda celo v najidealnejši meri in obliki, žrtvujejo iz nadnaravnih razlogov: da bi ljubile Boga z nedosegljivo ljubeznijo, da bi bile vse popolnoma samo Njegove. Temelj temu hrepenenju po devištvu je navadno tista "nenasitnost" po Bogu, tisto žejno hrepenenje po Njem, po katerem nemirno hrepeni vsako človeško srce, dokler končno v Njem ne počije.

ne

Take duše žive samo " za samostanskimi zidovi" kot redovnice, ampa ampak jih je mnogo, mnogo tudi v svetu, sredi sveta, pa niso od tega sveta. To ali ono plemenito poslanstvo ali prešibko zdravje ali kaka druga okolnost jih je zadržala, pred vstopom v samostan, pa se zunaj v svetu popolnoma posvete Gospodu in njegovi službi ter večno devištvo morda celo zaobljubijo. Cule so skrivnostni poziv, ki jih je povabil k vzvišeni zaroki, k najglobljii združitvi duše z božjo Besedo, k združitvi, ki je čudovito duhovno p plodovita. Nič zato, če to duhovno materinstvo kot sad molitvenega in žrtvenega življenja ostane skrito samo le Gospodu. Ob poslednji sodbi se bo razodelo začudenim očem vsega človeštva.

Redovniški poklic pa k temu prostovoljnemu nadnaravno usmerjenemu devištvu duš v svetu - pridruži še večje in popolnejše odpovedi z zaobljubama uboštva in pokorščine in z dejstvom skupnega življenja, ki je po izjavi nekega svetnika " maxima poenitencia" - največje pokorilo. Biti poklicana k redovnemu življenju se pravi, nastopiti pot samožrtvovanja do skrajne meje, skrajnih mej možnosti. Duša nima več drugega kot Boga. To je popolna žrtev, ki jx združena s Kristusovo, nasičuje svet. To je največje, kar more žen na zemlji doseči. In o tem govori sveti oče Pij XII. v gori objavljenem odstvaku svojega govora o poslanstvu žene.

Sveti oče pravi, da od tedaj, ko je Kristus postavil z lastnim zgledom popolni lik samskega življenja in z besedo: Kdor more razumeti, naj razume povabil k njmeu svoje učence v vsakem rodu tisoče in tisoče najbolj-

boljših mož in žena sledi temu vabilu, ne radi tega, ker bi podcenjevali družinsko življenje, ampak zate, ker vedo, da je možno še višje življenje in se čutijo k njemu povabljene kot sv. Stanislav: Ad maiora natus sum! - Za višje sem rojen. To "višje" ni razumeti po nazorih tega sveta,, ampak bo božjih načelih. Svet gledana redovništvo kot na neumnost, Cerkev in papež in katolištvo pa smtrajo to za najvišjo modrost. Nihče pa ne taji, da je redovništvo velesila krščanstva/ Popolna odpoved svetu rodi popolno žrtev za svet.. In tisoči, milijoni tako žrtvujočih se duš, povezani v žrtvi in delu pod enotnim vodstvom reda in Cerkve, pomeni elitno armado v ljubezenski vojski Kristusovi. Neizmerne so usluge,, ki jih je rodilo in jih rodi redovništvo s svojim molitvenim, duhovnim, šolskim, kulturnim karitativnim in socialnem udejstvovanjem Cerkvi, krščanskim narodom in človeštvu sploh. Pomislimo samo na povsem svetu razpredeno mrežo misijonskega aparata Cerkve, ki je domala sestavljena iz raznih redovnih skupin: okrog 20.000 misijonskih redovnikov, 15.000 misijonskih redovnih br atov, 6o.000 mis. redovnic vzdržuje nad 100.000 misijonskih redovnih šol, looo bolnišnic, več tisoč dispanzerjev, 2oo gobavskih naselbin, več 100 tiskarn, nebroj socialnih ustanov, itd. To vae v službi božjega kraljestva, ki naj se zgradi tam, kjer ga še ni, v misijonskih deželah.

Ce je redovništvo v očeh povprečnega sveta neumnost, je pa v očeh brezbožnikov nevarnost, ki jo je treba zaterti, jo uničevati. Brezbožne sile se velesile krščanstva: redovništva boje, zato mu nasprotujejo, zato ga blatijo, zato delajo zlasti med mladino veliko <u>prpagando proti njemu, proti redovniškemu poklicu.</u> Pravijo, da so tisti mladi fantje in dekleta, ki se odločijo za redovniški stan, nenaravni, neživljenjski ljudje, mevže, ki se boje življenjskeb borbe in bremen, in ubežniki z življenjske pozornice, ali pa nezmožni življenja. Zal temu rovanjenju proti redovniškemu stanu nasedajo tudi mnogi katoliški ljudje. Cee gre kak mlad fan t ali dekle v samostan, pravijo, ako ne izgleda na zunaj nič posebnega: No, za drugega tako ni, ako pa je bil od vseh upoštevan, cenjen, ljubljen radi talentov, mladostne moči in lepote in plemenitosti, pa pravijo: Skoda ga je.Pozabljajo, da je treba Bogu dati njaboljše, pozabljajo, da današnje človeštvo in narod potrebujeta najboljših sinov in hčera, ki se bodo s svojimi najboljšimi močmi res lahko postavili po robu napredujočem u zlu. Zato tudi papež v gori navedenu odstvaku svojega govora omenja tisoče "najboljših" mož in žena, ki so stopili in stopajo iz vsakega rodu na pot redovništva.

Mlada slovenska veginska dekleta, ki jih Bog v velikem številu kliče na pot redovništva, se ne bodo dale premotiti glasovom sveta in brezbožnikov, tudi ne tistih katoličanov, ki v tem oziru slede človeškim nazorom namesto božjim načtrom in željam Cerkve, ampak bodo pogumno stopale druga za drugo in kar v skupinah na to najlepšo življenjsko pot, kakor hitro jim bo božja Previdnost to omogočila.

L.L.C.M.

Kam...?

Kolesa so udarjala svoj enakomeren takt in udarci so ji prečudno odmevali v duši. "Kam se pelješ, kam se pelješ", so jo spraševali.

Tako čudno skrivnostno ji je bilo. Odhajala je v Ljubljano k duhovnim vajam. Končala je osem gimnazij, srečno je prestala ztelostne izpite, kakor s o jih sedaj imenovali. Toliko so jim govorili, da stoje na pragu živl jenja, da se odloča njih usoda, da morajo prenehati z mladostnimi razposajenostmi ter postati resni in samostojni, da je kar presedalo. Ni ji šlo v glavo,, da bi ona, vedno nemirna x in živa, vedno nasmejana in nikdar počesana po pravilih mode in lepega vedenja postala resna, mirna, morda še celo dostojanstvena.

Kar oddahnila se je doma, ko so jo še vedno pustili, da je ob nedeljah hitela s kolesom na obisk k sošolki, da je še vedno smela splezati na staro češnjo prav na vrh, kamor si niti mlajši brat ni upal. Hitro so ji izpuhtele iz glave vse visokodoneče besede o resnosti življenja, ko pa se ji je ves svet smejal in se ji je zdelo, da ni za rsnost nikjer prostora. Opazila je včasih, da materin pogled išče nečesa zaskrbljeno v njenih smejočih se očeh. Oče je večkrat z rahlim nasmeškom v ustnih kotičkih zmajal z glavo, češ,:" Ta naša Ančka." Pa je vedela, da je ponosen nanjo n in tako dobro.

Kar je Ančka doživljala v teh dneh, je bilo prečudovito. Odpiral se ji je vedno nov svet, lepši in vrednejši življenja kakor njen svet mladostnih dsanj in upov. Niso jim govorili v donečih geslih in blestečih prispodobah, ampak preprosto in odkrito o življenju, ki je čudoviti dar božji. Govorili so jim o Bogu in Crkvi. Ančka si ni vedela razložiti, zakaj nanjo vse tako neposredno vpliva. Saj je do zdaj vse to že slišala, in vendar ji je bilo tako novo. Ugotovila je tusi, česa se je bala. Morala se je sama sebi smejati. Bala se je , da jo bodo pri duhovnih vajah pregovorili, in prepričali, da bi odšla v samostan. Strah ji je izginil že v prvem dnevu. Pokazali so ji toliko dela v življenju, dela, o katerem ni nit slutila, da čaka prav nanjo, živo in nemirno Ančko, materino skrb in očetov ponos.

Prvič se ji je odkril pomen življenja v vsej veličastni resničnosti. Katekizemski odgovor, da smo a svetu zato, da Bogu služimo in se tako zveličamo, ni bil več prazen zvok. Take malo je doslej razmišljala, o vsem, kar jo je obdajalo. Njena vera je bila otroška in se ji je zdela pač potrebna in lepa, toda o njenem pomeni se ni utegnila spraševati.

Toliko je imela opravitisama s seboj, z razmišljanjem o vsem, kar se ji je odkrivalo, da ni na nemunosti niti omislila/

Tretji da, po opravljeni spovedi, je sedela na klopici pod xxxxxx breskvo, na kateri so se vabeče s mejali zreli sadovi. Roke so ji počivale v naročju. Bila je zadovoljna. V notranjosti ji je kar pozvanjalo od radosti in sreče. Strmela je predse, kar se ji je zazdelo, da vrabca n ograji čivkata:"Svet, svet, si Gospod nebesnih čet!" In šumeče listje na drevesih jima je odgovarjalo:"Svet, svet, nad vse svet!"

Prisluhnila je in res je občutila, da prav vse stvari naokrog nje kličejo slavo in čast Gospodu. Sklenila je roke in s stvarmi ponavljala: "Hvaljen in čaščen Sveti, Močni, Neskončni! Nad vse si dober in vedno s vse sla ve in hvale vreden. Moj Bog, ljubim te, ljubim te!"

Iz molitve jo je zdramil zvonček, ki je sklical mladenke v kapelo.

Ančki se je zdelo , da sanja,ko je poslušala patrov govor, bilo ji je kot bi govoril iz duše vsem. Sedele so kakor okamenele, in zadrževale dih:

"Vse stvari slave Gospoda, so mu pokorne in se ravnajo po njegovi sveti volji/. Če ste bile kdaj v gorah, ste gotovo slišale neprestan hvalospev ki kipi iz sklanih prepadov, zelenih pašnikov, temnih gozdov Stvarniku. Če ste hodile preko zorečih polj, ste pač morale opaziti, kako so se zlati klasi v lahnem vetru neprestano priklanjali Gospdarju vseh gospodarjev. Če vas je kje iznenadila nevihta, vam je srce trepetalo v grozi, ker je grom kakor glas nebeških tromb in so bliski strelice božje. Svet vedno s svojim bivanjem daje Stvarniku dolžno hvalo in zahvalo."

Še in še jim je pripovedoval o veliki sili slavi, ki jo Bogu daje stvarstvo. Nenadoma pa je za hip utihnil in nato vprašal:

"In ti , človek? Kaj storiš ti, ki imaš edini razum?" Tako presunljivo je zadonel glas, da so se dekleta zdrznila. Groza jim je polnila srca, ko je sledila obtožba za obtožbo, kakršne lahko stavi človeku Bog.

"In ve ste poklicane, da vrnete Bogu mesto, ki ga mora imeti v človeški družbi. Vedite, da človek daje takt življenju. Kakršen je on, taka je družba in tak je svet. Vsi dobri ste poklicani, da ste apostoli v morju modernega poganstva.

Zivljenje, ki nas obdaja je odmev pesmi, ki doni v človeških dušah. Ker te duše ne poznajo Boga, ker v njih dušah ni božjega glsu, zato stroji v tovarnah bruhajo le bogokletstva, zato stene uradov odmevajo surovosti. Zato koraki ljudi na mestnem talku le sramote Boga.

Ve pa ste nov rod, ki nosite v srcu Boga. Sirite ogenj, ki gori v vas. Stopite v borbo! Kristus je Kralj in ve morate biti njegova vojska.

Priti mora čas, ko bomo poleg svetopisemskih hvalospevov, v katerih hvalijo Gospoda sonce in luna, nalivi in rosa, ogenj in vročina, mraz in toplota, svetloba in tema, gore in griči, studenci, morja in reke, peli himne: Hvalite Gospoda tvornice in delavnice, hvali naj ga pesem kladiva in udarci stop, slavijo naj ga šivalni in pisalni stroji, vse delo človeških rok naj poje hvalo Bogu in ta pesem bo odmev neprestane pesmi, ki bo polnila srca vsega človeštva!"

OB NJIH JE POT VARNA ...

Veliki apostol narodov sv. Pavel je pisal v postavi, ki jo tudi mi iz dneva v dan čutimo v sebi. Vidimo vse boljše in odobravamo, ... sledimo pa slabemu. Že sem posvaril pred to ali ono stvarjo glede 6.in 9. zapovedi, a slab učitelj, ki bi samo svaril, nič pa pokazal, česa naj se na poti izognemo, in česa oklenemo, nič nažgal lučke na tako težko dolgo pot. svetoval in pomagal.. ko je vendar tako težko dostikrat pogasiti plamenečo strast, ko preži skušnjava na dekliško dušo skoro ob vsakem koraku, izza vsakega vogla, in je tako težko, da ne bi nanjo zadela. kot skoro nemogoče na cesti izogniti se tudi najmanjšemu kamenčku.

Skraja se srčno upri.

Marsikak bol prestane mlad človek, zato vem, da sama uvidevaš, da je čistost resnično roža, ki raste sredi trnja odpovedi. Pa ne zamerite, če vprašam kar naravnost: Ali nisi sama kriva te ali one skušnjave? Le premisli, kako je s tvojo notranjo čistostjo? Ali paziš na vse svoje misli in želje? Niso to malenkosti . Zakaj?Kdor se rad igra s slabimi mislimi, bo težko dolgo tu di na zunaj in trajno ostal čist. Tu res velja: Ali popolnoma čist - tudi v mislih in željah, ali pa padeš prej ali slej tudi v greh dejanja. Greh, pravi sv. Jakob v svojem pismu, spočet v poželenju, torej spočet v duši, mislih in željah, rodi dejanje, išče, da v prvi priliki preide v dejanje. Da, v duši se vsak greh začne, v spominu, domišljiji se zaneti poželjenje, kakor iskra. Skušan mora biti vsak, toda skušnjava še ni greh. Tlečo iskro ugasiš brez truda, le stopiš nanjo. Daj pa iskri goriva, novega netiva,.. zrastel b majhen plamenček v mogočen plamen... ne bod več zalegle golide vode. .. ne več gasilske cevi, stala boš brez vsake moči vpričo ogromnega požara. Zato pa mora biti prvo pravilo, ki ga nikdar ne pozabimo: Takoj spočetka se je treba ustaviti vsaki skušnjavi z vso odločnostjo. Tu je namestu tudi za dekle moška beseda:Ne, nikdar in nikoli. Skušnjava je seveda vedno mikavana, vabljiva, sicer bi ji nihče ne sledil, prepovedana stvar še prav posebno vleče; veste same, kako je. Za kinopredstavo samo napiši: Mladini prepovedano, neprimerno... pa jo najbolj privabiš. Je pač to nagnenje v slehernem človeku v pokvarjeni naravi, ki jo po padcu prvega človeka izgubila merilo za resnično dobro. Nižja narava, ki se v človeku vedno bori za prvenstvo, je v marsikom posebno glasna in oblastna, hoče naj bodo njej pokorna vse misli in želje. Ima pa povrh tega ta nižja narava pred duševnimi višjimi silami še to prednost, da je vsaka stvar ravno po čutih izrazito in nazorno prikazana. In če je volj na krotki, ne ovira v njenem delovanju, volja oslabi in žene trdovratno mladostnika iz padca v padec.

A kako prišepetavanje skušnjave zavrniti? Napravi, da pridejo v glavo druge, pam etne misli, pa naj bo, da primeš v roke pametno knjigo, časopis . .. ali pa kuhalnico... si veselo zapoješ.. samo da odbrenči nadležna miha. In če se povračajo, ne bojmo se jih: ni nobeno slabo znamenje za naše duše. Tudi za t dnjavo ni nič slabega, če jo mora sovražnik vedno znova napadati. Dokler si napadla, še nisi zmagan. Dokler ne daš privoljenja svoje volje - ni najmanjšega greha.

Sama si kriva.

Vprašaj se odkrito in priznaj: ali si nisi premnogih težav kriva sama, ker se ne ogibaš prikike za greh? Kaj jih je tudi med dekleti, ki se jih ne izogibajo, ampak naravnost iščejo... Ko pa nevarnost začutijo, pa kličejo na pomoč vse duhove in svetnike. A Bog ne dela čudežev, kadar se človeku zazdi. Je staro pravilo: Kdor nevarnost ljubi, se v njej pogubi - kdor sega v ogenj - se opeče.

Pa jih že slišite, ki pravijo. Moram v kino.. tak senzacionalen film, moram pogledati te slike, umetnost so.. moram prebrati tisto knjigo, vedelo je ... in še in še... a tisti trenutek se odpro vrata v tvojo dušo in satan vstopi v angelski podobi. In druga pravi: Izobražen človek že mora vse brati, do konca.. v resnici pa ga po radovednosti hudi duh vodi na konopcu... in se še izgovarjajo: že vemo sami najbolj prav, kaj je za nas prav!.. Revček, ki se ne more ustavljati sam niti slabi misli, pa misli, da sebo obranil takrat, ko bo že ves omrežen od strasti. Mislijo tudi, da morajo v vsako družbo, poslušati vemogoče govorjenje, se udeležeti

vati vsake prireditve, pohajati na samotne sprehode, sama s samim, k kopanju... Ne misli pa, kaj je tam govorjenje, ki bi spadalo bolj v svinjak kakor pa med ljudi...! in je tam na sprehodu polne ne kavalirstva, ampak pobalinstva najnižje vrste... O oči in ušesa, ta mahna vratca, skozi katera pa se splazijo v dušo velike, strahotne stvari... Nič, prav nič ni treba, da bi norala vse videti , se vriniti v vsako družbo... ko dobro veš, da v človeku spi zver, ki je ne smeš buditi... Z bencinom in oljem takorekoč pomazan ne smeš v bližino ognja. Le če paziš z vso skrbnostjo, boš ohranila visoko in plemenito mišljenje o zakonu, ljubezen čistega srca.

Tvoj index.

Tudi ni treba, da bi morala vse brati... tudi proizvode skvarjenih možganov. Kaj umazanije je ravno po berivu, po knjigah, časopisih. In kako zna ta " papirnati hudič" najti pot v dušo - skrije se pod lepo zunanjo obliko, te spremlja vedno in povsod. po noči in po dnevi.. ta zapeljivec, ki nikdar ne zardi sramu, nikdar sam ne odstopi. Značilno je papež Pij XII. dejal v nekem nagovoru zastopnicam katol. ženskih organizcij 7.avg. 1940. Kolikrat si dovoliš sama v sobi ob umazani knjigi, česar ne bi nikoli dopustila od koga drugega vpričo sebe. Dobro je sv. Cerkev poznala poguben vpliv slabega beriva in zato branje gotovih knjig prepovedala in nekatere celo imenoma, to je postavila na index. Domačih del Slovenci ed te ne štejemo, so pa tu razni prevodi, zlasti ljubezenski romani. A tu naj povdarim: Poleg te cerkvene prepovedi in cerkvenega indexa obstoji za nas še drug: naravni index, pisan v vesti posameznika,je v vseh, pa ne za vse enak. To si zapomnimo: Kar mi vest prepoveduje, to mora biti zame na "indexu", stvar, ki je ne vzamem v roke. In isto velja o časopisih, ki znajo jo tako prebrisano, rafinirano dajati strupa v mlade duše... prav po mali h dozah, kapljico za kapljico a tem gotoveje, tem strašnejše učinkuje, uničuje vse, kar je plemenitega v mladostnikovi duši.. včasih je samo tam ob koncu v malih oglasih.. pa propagir razvezo zakona...ko poročeni go pod nezadovoljen.. išče prijetne družive.. hišnice, služkinje... družica za na sprehode.. v planine in podobno.

Zive slike.

Ne zanke, ampak naravnost ogromne mreže za mlade duše pa so nastavljene zlasti v sodovbnem filmu, v kinopredstavah. Seveda bi kino s svojo čudovito tehniko, nazornostjo lahko služil najvzvišenejšeim idealom, a kako je v resnici vemo... Dosti je o tem pred leti povedal papež Pij XI. , jki je o filmu izdal posebno krožnico. Je že tako, da ra je predstavljajo Salomo pri plesu kot sv. Alojzija pri molitvi, junakinje filma so le Marije Magdalene pred izpreobrnenjem. Saj včasih zveste vse, če preberete le naslov filma, ali si ogledate reklamni plakat zanj. Kako bo težko pozabiti vse tiste vabeče mike... med predstavo se v dušo kot zajedajo.. mislite samo na tiste strastne poljube.. in če prihaja ta strup večer za večerom, dan za dnem, strup po kapljicah, uspeh bo porazen. Res je, da po katoliško nravnem nauku poznamo priložnosti za greh, take ki so za vse absolutne, pa take, ki so samo za nekatere - relativne, take, ki so bližnja nevarnost za greh, ali pa daljna. Pri filmu, mislim, so le redke izjeme, da niso bližnja in obsolutna priložnost, nevarnost za greh, saj je, če kje, tu naravnost načrtno, sistematično vzgajanje za grdo, namerno kvarjenje m mladostnikov.

Osliček zdivja.

O plesu ste slišale in bale že marsikaj. Stoji pa! Ples je največji zvodnik za nečistost. Star skušen zdravnik, ki je sam v življenju mnogo

preplesal , je dejal:Nobena stvar tako dražljivo ne vpliva na čute in s tako silo vabi v nasladnost kot ples.. Godba, piajča, objemanje, prozorne obleke, dišave... vse, vse je preračunano a najnižje nagone.. Pa se ne izgovarjati: tisti moderni tango, foxtrot, in kaj vem kaj še, tisto je že prav, da jih je Cerkev obsodila.. a naša polka, valcer in podobno.. Pa mi povejte: kolikokrat pa je brez obilne pijače, kolikrat brez naravnost podivjane mizike.. Povedal bi vam preprosto primero: malo žareč ogel lahko stoji blizu slamice.. če bo pa v plesu zdivjal, pa se mu slamica približa, se bo vse skupaj vnelo in zgorelo. Zato samo tisto ponovim, kar je škof Slomšek dejal: Poštenost se na plesu prodaja, na plesu umira.. na poti s plesa pa se proda, umre. V vinu, pravijo, je resnica.. žalosti in bridkosti polna: da pijača in nečistost koraka skupno kot en par v pogubo. Alokohol pač oropa človeka razsodnega prevdarka, mu zamegli razum.. in na plesu razgreta še bolj razdraži počutnost. Na plesu je človek kot spusti vajeti iz rok.. in njegov oslišek zdivja.. Seveda dostikrat tu tudi matere zelo grešo, ki svoje hčerke naravnost silijo na ples.

E, tako hudo, bo rekla katera, ki pozna sv. Fr. Saleškega knjigo Filotejo, pa ni. Še on tako strašno ne sodi o plesu. Pa ni pisal o takem plesu, kot je v navadi med sodobnim človeštvom.

Samo na tole, bi rekel, naj vsaka odgovori: Si po katerem plesu res boljša? Je tvoja vest, dekle, po plesu res čisto mirna? Odgovori si sama čisto odkrito in to naj ti zadošča.

Vseh grdob grdoba.

Pa je že tako, da so v gotovih življenjskih okoliščinah gotove grešne prilike močnejše kot druge.In tako, mislim, je ždaj v tujini še prav posebno varovati lenobe in pomehkuženja, te vseh grdob grdobe. Priložnosti za to je kar na pretek. Resnica je, da rod, ki ždaj dorašča, si ne zna kar nič odpovedati, nič odreči, vsemu čutnemu hoče kar suženjsko ustreči, čeprav bolj kot kdaj prej sovraži zunanje suženjstvo, se proti njemu naravnost bori. Razmere so take, da sene moreš odločiti za kak resen življenjski cilj, ne moreš se lotiti kot prej resnega, trdega dela, Zato pa je treba skrbeti za primerno zaposlitev telesno ali duhovno. Vemo vsi iz zunanjega življenja: Stoječe vode se osmrade!.. lenuhi najbolj gotovo zabredejo v močvaro nečistosti, v mladosti že so ovelo listje, ki ne bo za drugo kot le za gnoj. Zato se rada udeležuj vsega, kar te zaposluje. Mladostni duh mora biti kot mlin, ki vedno melje, neprestano dela načrte.. če ne bo žita za mleti, bo sovražnik l ulke prisul, če ne boš z delom in visokimi mislimi zaposlena, bo svoje navdihoval ti hudobni duh.

Se bi lahko aštevali to in ono, česar naj se izognemo.. vsaka zase ve najbolje, kaj je v nevarnost.. pa bi morda že preveč ponavljali.. tako o znanju in podobno. O vsem naj pač velja: Beži pred nečisto kačo, da te ne obrizga s svojo strupeno slino. Vse to, bi lahko rekli, so v nekem pomenu besede negativna sredstva za ohranitev čistosti.. a za tako visok ideal kot ga hočemo: dekliško življenje, čisto dooltarja. ne bo zadostovalo. Treba je drugih pozitivnih sredstev in to naravnih in zlasti nadnaravnih.

Lučke na poti.

Prva luč je res plemenito in vzvišeno pojmovanje čudoviti stvariteljski moči, ki je zaupana od Stvarnika človeku. In tu je potreben jasen pouk, marsikatero zablodo in nesrečo prepreči. Kolikrat ta ali ona zaide, ker je iskala pouk o teh božjih skrivnostih v izkvarjeni družbi.. ali ni resnično

čeprav žalostno - dejstvo, da skoro vsak mladostnik o vsem tem izve od po
pokvarjencev - po umazani, pa neresnični in tolikokrat naravnost rtrapasti poti je črpal potreben pouk. Je tudi kar res, da se tudi razne bajke o štorkljah in podobnem dostikrat več škodovale kakor koristile. Poštena beseda matere ali duhovnika ob pravem času bi utrdila v duši najlepše predstave, idealne slike.. Kako čudovit je opis, ki ga podaja v primeri rastlinskeg in živlaskega življenja Hardy Schilgen S.J. ob koncu svojih knjig: Du und Er, Er und Sie (Ti in jar, on in ona) pod naslovom: Als ein Maerchen = kot ravljica.. Nevedа pouk ni vse. Saj poznamo izobražence, dobro poučene o kvarnih posledicah nečistega greeha, poznajo izjave zabavnikov, strašne statistike, kako se narava sama maščuje nad svojimi krvniki, in vendar zdržno, čednostno ne žive...Je le res, da vsi naravni nagibi ne ubranijo pred zablodami, ne skrb za dušni in telesni blagor, ne strah pred sramoto, ne strah p ed kako boleznijo, vse to ne obdrži človeka na pravi poti, če ne pristopijo višji nagibi.

Krščansko mišljenje.

Tu mora veljati: Zaradi Boga ne bom grešil. Kogar to ne zadrži pred grehom, ga tudi kaj drugega ne bo. Misel na Boga, vsevednega, pravičnega, ki čistost ukazuje. On je plačnik dobrega - maščevalec hudega. Tega ne sme, tega nočem, ker je Bog prepovedal. Pa nič ne vprašam zakaj? Vem, da sem ubogati dolžan: kot otrok starše, učenec učitelja, sluga svojega šefa, hlapec gospodarja,, jaz , kristjan, svojega Boga in sveto njegovo Cerkev. To krščansko mišljenje ne sme biti dekletu samo nekaj, kar od časa do časa privleče na dan, kot za parado za praznike, kot "zahmašno" obleko med tednom pa spravi v kot in omaro, ampak mora to krščansko mišljenje prekvašati vse mišljenje in delovanje poštenega slovenskega dekleta.

Dušo imaš.

In misel na neumrjočo dušo! Ali misliš, dekle, večkrat resno na njeno visoko ceno? Po njej si kot kralj v vsem ostalem stvarstvu. Ta bo ostala, ko bo vse drugo prešlo, tudi užitki in naslade, saj prav nasladneži tako hitro izgore.. v polnem življenju vpijejo pa je že za njimi. In po smrti. Pohotneži bi raje slišali , da bodo uničeni, kot sojeni.. in vendar bo t to drugo. Hočejo ali nočejo, ta duša bo ostala, medtem ko v svetu vse hiti v naročje smrti. Vse to pa ti kliče: To imaš, to dušo, reši jo! To je njen cilj. Moram jo, pa naj me stane kar hoče, tudi odpovedi, tudi žrtev. In naj ti na težki poti ne upada pogum, Steza tja gor je že shojena. pred nami so šli že drugi.. pobrali so s poti najhujše trnje v svoje bose noge.. nebeški zmagovalci so.. vnjih stopinje stopajmo.. kot mi , so bili ljudje.. o katerih je že sv. Pavel napisal: Drugo p stavo čutim v mi udih, katera se bojuje zoper postavo duha, ki me deva vv sužnjost, pod postavo greha. Vmes so mučenci za čistost. Ni jim škodovala, pveličani so zdaj, svetlejši kot zvezde na nebu. Tudi nam govore: Je treba včasih odpovedati se tudi dovoljenemu užitku, dovoljeni veseli družbi. Bi že očitala rada katera: hočeš, da postanemo kot kake spokornice. Pa bi te nazadnje takega očitka postalo sram, ker sama uvidiš: le tako postajam značajna, postajam junakinja v boju za čistost.. se bližam prelepemu idealu, pred katerim vse drugo izginja. Je že vedel Tomaž Kempčan, ki je napisal znane besede: Toliko boš napredoval,kolikor si boš silo storil. S tem pa že prehajamo k tistim sredstvom, ki so določena za posredovanje božje pomoči, milosti tudi v bojih zoper te neurejenosti v nas. Treba je iskati božjih zaveznikov v teh zadevah. In tu bi glavne označili takole: Molitev - Marija - Evharistija!

Molitev.

Najmočnejšega zaveznika v teh bojih si moramo s prošnjo, z molitvijo napraviti samega Boga. Nebo, bi rekel, more vedeti, da ti je nekaj za neomadeževanost. Seveda ve Bog, česa ti je treba, a hoče, da ga znaš kot dobro vzgojen otrok prositi. Pa se ne ustraši dekle, da morda mislim tvojo pobožnost izmeriti po številu in dolžini tvojih molitev, zlasti rožnih vencev. Je seveda tudi to veliko, a prava molitev mora obstojati red v tvojem otroško zaupnem odnosu do Boga, v katerem se v tihih zdihih in skritih mislih duša pred Bogom izliva in razodeva čisto odkritosrčno. Ako Gospod ne zida hiše, se zastonj trudijo, kateri jo zidajo. In tu gre za gradnjo v duši: da gradiš plemenito mišljenje, da s krepkimi udarci obdeluješ svojo voljo, da ne podlega skušnjavam, da pa se tudi ne straši žrtev, ki jih stavljajo na čisto pot mamljive vabe. Molite in prosite.. Duh je sicer voljan , a meso slabo - je božja beseda.. prav tako pa tudi, nečisti duh se izganja le r molitvijo in postom.

Devica in Mati.

In kako dviga dekliško dušo češčenje Matere božje, čudovitega vzora neomadeževanosti. Kako sv. Cerkev prav to odliko neomadeževanosti Marije proslavlja. Samo v litanijah poglejte nazive: Mati brezmadežna, Devica najčistejša, - Kraljica devic. Sleherni mlad stnik si mora privzgojiti globoko spoštovanje in plemenito mošljenje o dekletu, ženi, ob misli na Devico in Mater obenem. Ob njej boš znala ti dekle, v sebi spštovati dekliško čast, zahtevala pa to tudi od vsakogar, znala boš biti dober otrok svoje matere, ki o tebi, svojemu otroku, prav glede zadev čistosti vse samo najboljše sodi, Nikar, da bi jo kdaj varala! Seveda pa je treba, da je ta pobožnost do Marije res solidna, globoka - ne le nekaj zunanjega, čustvenega, rekel bi kar hinavskega.. nikar, da bi se zjutraj pred podobo Brezmadežne na kolenih nje posvečala - zvečer pa ne vem kje vse, v kaki druščini prodajala svojo dekliško čast.

Božja ambulanta.

Velik pomočnik v bojih za čistost je sv. spoved, in v njej dano duhovno vodstvo. Pri vsaki bolezni je glavno, da zdravnik ugotovi, kako si bolna, poda diagnozo. In tu- pri spovedi - bi rekel - kot v ambulanti božjega Rdečega križa - si sama odkrito pogledaš v dušo, v zadnje kotičke srca - pa se razkriješ samemu Bogu, ki ga tu sicer zastopa človek, umrljiv človek. Mi vemo in verjemo, da se po odpuščenju, ki ga tu dobimo greh, hudobija ne samo skrije, ne samo kot v morje potopi, ampak popolnoma uniči. - ni je več. In ko storiš praktičen, trden, določen sklep, koliko novih moči da vse to, ko greš spet v nove konkretne boje.. a ne več sama, ampak s teboj Bog, da se res odslej borita dva - ti in tvoj Bog s teboj.

Res pa se prav v zakramentu pokore pokaže, kako skrivnostno je človeško srce. Včasih bi se na glas razvpila v svojih hudobijah, do poslednjega vlakenca razkrila, drugič spet pa se zaprla vase, kot zapečatena skrinja. In prav v zadevah 6. in 9. zapovedi rada pristopi skušnjava olepšavanja, zamolčevanja grehov.

In kolikrat katera nosi breme iz leta v leto.. v bridkosti svojega srca. V spovednici je prilika, da svojemu duhovnemu voditelju odkriješ, r razodeneš vse križe, težave.. In treba je to storiti večkrat! Nek oča Jernej je dejal: Saj gremo takrat, ko Janez iz pušče vabi. Izravnajte Gospodovo pot! za advent, in ko sv. Pavel opominja: Postrgajte stari kvas., za post,. a vsaka razume, da bo ob mladostnih bojih to le premalo. Lahko rečemo po izkušnjah, kot kristjan bo pokopan, če tudi pride le za veliko noč, a mladosti čiste z enkratno spovedjo na leto ohranil nihče ne bo..

V samoti.

In če te iz preteklosti kaj teži, naj ti bo, dekle, priporočeno, da se udeležiš duhovnih vaj, kjer vse urediš v dobri spovedi. Tam človeka v samoti ne omamljajo vabe sveta, ne moti te hrup pozemskega, vsaj nekaj dni presojaš stvari ob večnih vrednotah in ostvarjaš pravo prenovljenje. Zarss se človek v duhovnih vajah nauči v drugi luči kot prej gledati ljudi in stvari, in če si morda sužnja strasti, v duhovnih vajah se najgotoveje rešišiteh strašnih okov...

Najgotovejše zdravilo.

Največ milosti zoper napade nečiste strasti prejmemo pri sv. obhajilu. Cisto razumljivo, saj po drugih milostnih sredstvih prejemamo milost le kot v drobnih žarkih toplote ki izhajajo iz sonca, tu v obhajilu prejmemo moilost v polni meri saj prejmemo Sonce samo, vir milosti.Če duša dobro pripravljena, iz srčne potrebex ne zgolj iz neke navade, ne le radi kakih predpisov in zunanjosti pristopa k sv. Obhajilu iz dneva v dan, doživi, kako Kristus miri strasti in prinaša v srce novo luč, nudi čudovito zdravilo. Ne, ker smo vredni, prejemamo Gospoda, ampak ker smo ga v mladih letih posebno potrebni. Vsak obhajilni dan bi moral postati kakor mejnik in biti kažipot k lepemu, čistemu življenju.

Naj dušo slehernega slovenskega dekleta navdaa sveto spoštovanje in svet strah pred velikimi skrivnostmi, ki jih je veliki Bog položil v človeška srca. Tudi tujina z vsemi vabami naj ne osenči lilijnega cveta slovenskih deklet. Težak je boj, a one, ki imajo dobro voljo, podpira sam, Bog in Brezmadežna jim ob strani stoji. Ona, kot Mati Vsemogočnega, more, kot Mati naša pa hoče pomagati.

Kapiminski

ŽENA s SONCEM

Marija je žena oblečena v sonce, zvezde ji spletajo venec, angelski zbori se sklanjajo k njenim nogam. Vrste svetnikov se zbirajo okrog Nje, ki je najlepša izmed vseh žena. Vsi ji pojejo hvalo in čast. Sam Bog jo neizmerno ljubi in jo je povišal nad vse, jo posadil na prestol in ji izročil ključe do nebeških zakladnic milosti.

Vprašajmo se, kdaj je Marija zaslužila vse te časti, ki jih ni deležen nihče drug izmed Evinih otrok.

Vemo, da je milost dar božji, ki ga ni mogoče zaslužiti, vemo pa tudi, da je od nas samih odvisno, ali sprejmemo te darove in z njimi sodelujemo.

Bog hoče, da se vsi ljudje zveliča o in zato milosti nikomur ne odreče. Toda, koliko nas je, ki se za božje darove ne zmenimo, ki božje dobro te ne znamo ceniti in tako pustimo v nemar obilico božjih darov.

Nekdo dobi več milosti, drugi zopet manj, vsi pa dovolj, da izpolnimo nalogo za katero nas je Gospod poklical.

Marija je bila od vseh vekov določena za Mater Boga samega. Ker je bilo njeno poslanstvo nad vse vzvišeno, zato ji je Bog nakonil največje milosti. In Marija ni niti ene pustila ob strani. S hvaležnimi rokami je sprejemala darove božje in z vsemi milostmi sodelovala.

Meni pa se zdi najlepša takrat, ko je po an elskem pozdravu in napovedi v velike odlike, ki jo je čakala, sklonila gl vo in rekla: "Glej dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi!"

Premisli z menoj te besede. Ljudje smo tako polni sami sebe. Iščemo svojih koristi, časti, oblasti. Zelimo, da bi nas upoštevali, cenili in ljubili. Redko kdaj se znamo umakniti, težko se odpovemo sami sebi.

Marija se je Bogu že mlada popolnoma darovala. Sklenila je zato odpovedati se materinstvu, ki je bilo pri Judih največja odlika zato, ker je vsaka mati hrepenela, da bi bila ona tista, ki bi dala življenje Mesiju Marija se je temu odpovedala, odpovedal iz ljubezni do Boga, hotela je ostati vse življenje čista in nedotaknjena, vsa samo božja.

Božji načrti z njo so bili drugačni, izbral si jo je za mater svojemu Sinu. Angel ji je to sporočil:"Duh Najvišjega te bo obsenčil in sveto bo, kar bo rojeno iz tebe in sin Najvišjega."

Ce po človeško gledamo, ali se vam ne zdi, da je takrat Bog Oče hrepeneče prisluhnil Marijinemu odgovoru in so angeli za hip obstali, da bi izvedeli, kako se bo to p eprosto ubogo judovsko dekle odločilo. In Marij a je polna zaupanja in ljubezni do Boga rekla:"Glej, dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi!"

Ali se vam ne zdi, da so angeli zarajali od veselja in navdušeni klicali :"Svet, svet, si to o Gospod, ki si ustvaril takšno dušo."
Ali se vam ne zdi, da so jo takrat vsi vzljubili in jo takoj izvolili za svojo kraljico.

Tako se mi zdi čudovito, da je bila Marija največja takrat, ko se je ponižala in pokazala pripravljanost sprejeti iz [illegible] božjih rok vse, prav vse. Ko je rekla, da je pripravljena služiti, je začela kraljevati.

Marijina veličina je v njeni neomajni veri, velikem zaupanju in čud oviti ljubezni. To do odlike, ki jih je prejela od Boga in jih s svojo ponižnostjo, zvestobo in vdanostjo vedno večala. Kadar se spomnim Marijinih odlik, sem vesela, da sem dekle. Tudi jaz lahko postanem Bogu ljuba, le Marijo moram posnemati. Njene veličine ne bomo nikdar dosegli, ker smo revni in ubogi, vendar pa Marijo lahko p snema vsakdo. Izredno pri Njej je samo njeno deviško materinstvo, drugače pa je njeno življenje le venec zvestobe Bogu v malem.

Ali razumete, zakaj imam Marijo rada?, zakaj jo občudujem in častim.
Marija je dokaz božje vsemogočne in neskončne ljubezni.
Marija je kraljica v božjem kraljestvu, v kraljestvu duha, ki ne bo nikdar minilo, katerega pa v današnji materijalisti čni dobi tako redki priznavajo. To je tisto kraljestvo, ki ga moramo iskati predvsem drugim in v katerem edinem bomo našli srečo.

Angela Guidi

Zenam so priznali volilno pravico. Priborile smo si pravico, da aktivno sodelujemo pri odločitvah glede državne ustave in uprave.

Oglejmo si nekoliko lik Angele Guidi, ki je 1.okt.1945 na posvetovalni skupščini bila prva italjanska žena, ki je nastopila v javnosti.

Zanima nas še bolj zato, ker sedaj kandidira na listi Demokrazie Cristiane.

Ko je z osemnajstimi leti zapustila vse svoje moči delu za domovino, ki je trpela zaradi domovino, ki je trpela zaradi vojne in zaradi razklanosti v notranjosti. Pomagala je beguncem, ranjencem in vojnim sirotam.

Po končani vojni vihri se je udajstvovala v Zvezi katoliških žena. Delovalaje predvsem za organiziranje in upoštevanje ženskega dela v delavskih zadrugah in v organizacijah malih industrijalcev. Pomagala je pri ustanovitvi delavnice za posebno ornamentacijo platna in svile in delavnice za zlato vezenje.

Bila je prva, ki se je ptegovala za ženska sindikalna združenja, prva je bila tudi med katoličankami, ki je sodelovala pri narodnem gibanju za žensko volino pravico.

Zanemarila ni nobeneprilike, ki bi pomagala njenemu delu do uspeha, zato je vneto pisala časopisu [illegible]. Sama je bila tudi leto dni urednica tednika "Il Lavoro Femminile", dokler ni bila z odlokom 3.jan. 1925. ukinjen.

Pri italjnski ljudski stranki je bila tajnica ženskega odseka in je pomagala na številnih kongresih, dokler ni mmx pod fašizmom moralo vse delo prenehati.

Ker je spoznala važnost in mujnost organiziranega dela jel. 1921. ustanovila Narodni odbor za žensko delo in ženska združenja, kateremu se je pridružilo več kot petsto delavnic in delavskih združenj. Vevedo je tudi tukaj delo prekinil nastop fašizma.

S svojim odločnim in živahim nastopom je na kongresih in zborovanjih v Italiji in drugod napravla globok vtis.

Zlasti se je posvetila študju socialnih vprašanj. Da i poglobila svoje znanje in izkušnjo, je odla večkrat na študijska potovanja. Tri mesece, se je mudila v Belgiji, d je sp znala tamkajšno žensko socialno delovanje. Iz istih namenov se je zadržala na Bavarskem. Nameravala je odpotovati tudi v Rusijo, da bi o blizu spoznala nov e socialne in gospodarske ustanove, pa jo je izgta v družini zadržala.

Pod fašizmom je morala zapustti vodilna esta, ni se pa odpovedala svojemu delu. Posvetila se je važnm vprašanju socialne zaščite žensk delmx v rižarnah in tobačnih tovarn, dela pri trganju, odbiranju janju sadja ter zelenjave.

Na ta način je dobro spoznala vs odnose do ženskeg zaposlitv dustriji in poljedelskem delu.

Bila je neutrudljiva. Vedno je iskala novih poti, da bi popolnoma spoznala delavski svet žena. Od l. 1935 do 1943 se je zanimala za filmsko produkcijo, zlasti za sodelovanje žena pri masovnih nastopih.

Angelina Guidi je izšla iz vrst Katoliške akcije, v kateri je bila vedno navdušena propagandistka, in požrtvovalna predavateljica. Pomagala je s svojim obširnim znanjem in velikim izkustvom ter velikim ap ostolskim navdušenjem.

Na sestankih je govorila o problemih ženskega dela, o socialnem vprašanju, o verskih vprašanjih in povsod so jo radi in željno poslušali.

Ko se je med to vojno začelo tajno delo za osvobojenje, je Angelina takoj pomagala in to tem lažje, ker je bila njena hiša vedno odprta ljudem, ki so kakor ona upali, da bo prišlo do spremembe v njih domovini. Mnogi so pri njej žopet našli upanje, da se bo neznosen položaj izpremenil.

Takoj v začetku tajnega delovanja Democrazie Cristiane je prevzela vodstvo ženskega sveta.

Organizirala je zatočišča pribežnikom in preganjanim, sklicevala sestanke, v njeni hiši je imel seje Odbor za narodno osvoboditev. Z veseljem je pozdravila prihod zaveznikov.

Na narodnem kongresu v Napoliju in na Kongresu v Rimu je bila določena za poslanko.

To je delo in življenje žene, ki je vse svoje sile posvetila dobrobiti in napredku svojega naroda, zlasti pa izboljšanju položaja žene v današnji družbi. Občudovati moramo njeno vztrajnost in natančnost in junaštvo v nastopu,

Skoraj bi rekla da je škoda, da ji s svojim glasom ne moremo pomagati, da bi v bodoči ustavodajalni skupščini dobila mesto, za katero je dobro pripravljena in kjer bi zavedajoč se velike odgovornosti mnogo pripomogla za red in lepšo bodočnost svoje domovine.

"Nova Slovenka" štev. 5. list za slovenska begunska dekleta. Izdaja dekliški krožek v Rimu, Via dei Colli 8. Urejuje Ivanka Velikonja.

*

NOVA SLOVENKA

I+6

NOVA SVETNICA

7. julija je bazilika sv. Petra v Rimu bila polna ljudi bogatih laten-cev: blaženo Frančiška Saverija Cabrini je bila proglašena za svetnico.

Nova svetnica je bila izredna ženska, ki je v organiziranju krščanske izobrazbe in na polju modernega socialnega apostolata, spoznala velike potrebe časa in je s takim zagonom delovala, da žanje občudovanje vsega sveta.

V njej odseva neizčrpna življenjskost Cerkve, ki je v trezbožne devetnajstem stoletju ustvarjala tako po sinu človeški in nadnaraven lik.

Frančiška Saverija Cabrini se je rodila 15.julija 1850 v Castelnuovo, v loži med Lodijem in Cremono. Bila je otrok kot vsi drugi. Veselo se je igrala, hodila v šolo, in se učila pod skrbnim vodstvom že tet starejše sestre Rozе, ki je bila že učiteljica, vedno zelo stroga in resna.

Cecchina, kakor so klicali deklico doma, je svojo sestro zelo ljubila in ji je zvesto sledila v cerkev, kjer sta po več ur skupaj molili ali prepevali pesmi z drugimi ženami. Zelo rada se je igrala z lutkami, ki jih je obšla kot nuna. Bila jim je opatinja. Postavljala jih je v vrste in jih učila ubogljivosti in pobožnosti.

Često se je Cecchina sklanjala nad zemljepisnimi kartami in v mislih potovala preko širnih morij in travnatih ravnin. Nekega dne je videla misijonarja, enega izmed tistih, ki grede v srčne Afrike, da prinašajo črnim rodovom blagoslov Jezusov. Od njega je čula o strašnih zverih in nevarnih kačah, pa še o divjakih, ki se spreobračajo h Kristusu.

"Ah kaka, hotela bi odpotovati, hotela bi oditi daleč, daleč, hotela bi biti misijonarka!"

"Ti , ki si tako majhna in nevedna?"

\+ \+ \+

Leta so hitela in z osemnajstim letom je tudi Cecchina postala učiteljica. S dvajsetim letom pa je osirotela. Kakor sestra Rozа, tako je tudi ona občutila čuden poklic in si gladko počasnila svetle lase ter jih zvila v trd vozel. Sestro sta bili v pomoč in tolažbo bolnim, žalostnim in potrtim v Castelnuovu.

Do l. 1874 je učila v domači šoli, tedaj pa je vzela šlar in vstopila v "Hišo božje previdnosti" v Codognu, kjer je ostala do l.1880. Bila je vzor sestre in prava de la Gospodova.

Toda velikokrat je srca v dnu daljne dežele, strani atinska so jih vznemirjale hrepenenje. Zaradi tega je trpela.

Po angelovem svetovanju je mala sestra stremela v čarobe noči, tja daleč, kjer so hitreli rožnati večerni oblaki. Jat velikih ptičev v tej žarečí poplavi ji je budila v srcu trdno voljo in jo klicali na delo.

Škof iz Lodija je poznal srčno težnje sestre učiteljice in ji je nekega dne dejal: "Vem, da štiri stene ne zadostujejo; postala si rada misijonarka. Toda ne poznam samostanov, v katerem bi se žene pripravljale za takšno delo. Ustanovi ti enega."

Cecchina je sklonila glavo v znak pokorščine, nato pa je dvignila velike svetle oči, oteževane od veselja in je zašepetala:"Kraj sta ona hiba

Svetnica izseljencev.

"Mati Cabrini, kdaj bomo prišli v New York? Bojim se ten ledenih gora, ki plavajo med valovi..."

"Ladje prinašajo iz severnih dežel ledeni skladi; toda ladja se jim bo že znala izogniti. Le mirna i bodite sestra Clara. Gospod vodi nas ne bo zapustil." Nedtem pa pozvoni zvonec, ki napoveduje nevarnost.

"Mati Cabrini, kaj se je zgodilo? Ladja se nagiblje, o sveti Jog!"

"Kaj se zgodi Njegova sveta volja! Poiskia se tam in nam šia na krov da poiavem kaj je. Vi, sestra Clara, pa pojdite k ostalim sestram in jih pomirite. Jezus nas bo rešil..."

To je bilo l. 1889. Že tri dni je bila Cecchina na prvem velikem potovanju proti neznanemu. Zdaj je bila že ustanoviteljica važnega verskega instituta misijonark svetega Srca Jezusovega. Brez denarja je v devetih letih uspela s pomočjo čiste vere, ki gore prestavlja, ustanoviti sirotišnice, noviciate in delavnice v Codogno, Milan in Rim. Zdaj pa je šla drotna, toda odločna žena s svetlimi oči na potovala v New York, da ustanovi šolnice in zavode za rojake, ki so si morali iti iskat kruha v te kraje.

V tej viharni noči, ko so morje križali med tulenjem siren, je stala Mati Cabrini na krovu in molila. Vihar se je nenadoma umiril in ladja je sicer počasi, vendar lahko nadaljevala pot. Skupaj s sestrami je na krovu prepevala zahvalno pesem za rešitev.

Iz New Yorka, kjer je ustanovila lep zavod, je mati Cabrini napravila misijonsko potovanje k jezeru Nicaragua. Množica otrok in Indijancev jo je pričakovala.

Čudovita žena je v Nuevi Granadi ustanovila zavod za otroke vseh barv v vili, polni vrtnic in dvorišč, obkroženimi s pomarančnimi nasadi. Toda njena želja po misijonskem delovanju jo je gnala še naprej. Ljubezen do daljnih dežel in neukrotljiv pogum so jo pripravili do tega, da se je vkrcala na majhen krov z eno same sestro kot spremljevalko.

Dva tedna je jadrala po Rio San Juan pod tropskimi nalivi, ki so jo vsak dan pranočili od vrha do tal, in pod šarečimi žarki sred pragozdovi, polnimi nevarnosti. Prišla je med Mosquite, ki so staro in majhno indijansko pleme.

Od koče do koče sta mati Cabini in njena pomočnica nosili pomoč in tolažbo za duše in telo. Vedno jima je igral nasmehljaj na obrazu. Vsem sta odkrivali božje skrivnosti. Mosquiti so se zaljubili v "dobro mater" in so

ji dali ime "Ognjene peruti", ker je vedno hitela od enega do drugega.

V New York se je vrnila, potem ko je obiskala vse italijanske naselbine, ki so se takrat ustanavljale v Luisiani in New Orleansu.

Prav v tem času so ubogi izseljenci trpeli preganjanje; Črnci so klali bele. Mati Cabrini se je na vse moč prizadevala, da je pomirila sovražne duhove. Odprla je zavetišče za izseljence med riževimi in bombaževimi nasadi. Pomagala je delavcem in njih otrokom. Skrbela je zanje, jih ljubila in ščitila. V njih srcih pa je prižigala luč vere in omike.

Ko se je neutrudljiva mati vrnila v domovino, jo je sprejel sv. Oče Leon XIII. Sveti starček je bil še vedno čvrst in čil kot lv. Držal je glavo sedaj že trdne in zrele žene med svojimi belimi rokami in je prosil zanjo dalo božjega blagoslova. S smehljajem je zaključil:

"Delajmo, Cabrini, delajmo! Nebesa so naša! Nadaljuj te z misijonskim delom do smrti!"

Delala je do zadnje ure. Vsi so poznali "Mater Cabrini!" To ime lepo odgovarja njenemu velikemu delu, ki ga je opravljala kot mati in učiteljica neštetim. Marija Frančiška Cabrini ni bila učiteljica le kadar je bila med otroci. Bila je učiteljica v krščanskih krepostih, učiteljica za življenje.

L. 1894 je znova odšla na pot. Prišla je v Panamo, v Čile, v Argentino, v Brazilijo. Potovala je peš, na konju ali z vozom, prav tako kot je sanjala v mladosti.

Nikjer se ni ustavila, vedno naprej jo je gnala ljubezen do bližnjega. Nič ji ni bilo pretežko. Kdo je dajal mali deklici iz Castelangelo poguma in pomoči? Praznih rok je vstopila v vinograd Gospodov, zdaj pa ima za svoje drage palače, hiše, polja, milijone... Kdo je podpiral nežne roke šibke žene? Bog je s svojimi angeli vedno pripravljen podpirati roke, ki omahu ejo od napora.

Leta 1912 se je vrnila utrujena in bolna v Italijo. Zdelo se je, da bo morala prenehati z delom. Toda zopet je odšla v Ameriko, kjer je umrla nenadoma l. 1917 sredi dela.

Zdaj je povzdignjena med svetnike. Cerkev se klanja pred čudežem božje vsemogočnosti in kliče:

" Ora pro nobis Santa Franciska Xaveria."

Franka

OČETOVA BESEDA

KRŠČANSKO DEKLE, KI JE PROTI SVOJI VOLJI OSTALA SAMA.

BESEDILO

" Kadar mislimo na dekleta in žene, ki so se prostovoljno odpovedale zakonu, da bi se posvetile bolj vzvišenemu življenju premišljevanja, žrtve in dela ljubezni, nam takoj pride na usta svetla beseda: sveti poklic. To je edina beseda, primerna take vzvišenega mišljenja. Ta poklic, ta klic ljubezni se oglaša na najrazličnejše načine, kakor so neskončno različni zvoki božjega glasu: vabljenje, ki se mu ni mogoče ustavljati, navdihi, ki ljubeznivo prigovarjajo, nežni nagibi. -Toda tudi krščansko dekle, ki je proti svoji volji ostala sama, ki pa trdno veruje v previdnost nebeškega Očeta, spozna v nestalnosti življenja učenikov glas: magister adest et vocat te (Jan 11, 28); Učenik je tu in te kliče! In ona se odzove; odpove se ljubim sanjam s svojega dekliškega in svoje mladosti: da bi imela zvestega tovariša v življenju, da bi si ustanovila družino. In v tem da se ne more poročiti, razloči svoj poklic. Tedaj se s potrtim a vdanim srcem tudi ona popol oma posveti najplemenitajšim in mnogovrstnim dobrim delom."

Rim XII. 21.okt. 1945.

RAZLAGA

Sveti oče govori iz časa v čas. In ko je v prejšnih izvajanjih opozoril na dve prelepi življenjski poti ženskega sveta: materinstvo in redovništvo, v zgoraj navedenm stavku opozori še na tretjo pot, ki je zlasti danes mnogim dekletom in ženam namenjena, določena od božje previdnosti sam stojno življenje v službi skupnosti.

SAMA.

V vseh časih in razmerah je bilo nekaj deklet, ki se iz tega ali onega razloga iso poročile, pa se tudi za samostansko življenje niso počutile poklicane oziroma jim v mladosti a možnost ni bila dovolj in pravilno predočena ter se je niso pravočasno oklenile. In ostale so same. Mnoge pa so morda že po prvih letih zakona izgubile življenjskega druga,

in če jim ga že ni dal otrok in se tudi niso ponovno prošili, so tudi ostale same. Ta besedica "sama" pa je dostikrat za vdove dekle in žene spremljana z nejasnim. ali žalno. človek je družabno bitje. "Človeku ni dobro samemu biti", pravi tudi sv. pismo. Za lepše, polno družabnosti, sožitja s sočlovekom, pa je družina. In zlasti žena je na to polno sožitja še posebno navezana. Je v narave žene je poleščena težnja, da se osloni na opporo močnejšega - moža. Žena, živeča izven družine, sicer išče in tudi najde nadomestilo za to oporo vodilni v samostanski skupnosti, vodilni v okviru kake organizacije vodilni v duhovnem vodstvu. Vendar je to nadomestilo. Ženska narava v glavnem teži za oporo pri moškem. Za dve pa je naravno, da skoro vsaka ženska je naravi težki za družino in življenjem. Tudi tista, ki v dobi nenaravne stroge za odpovedjo družini in se ji tudi vojaške odpove, si mora v sebi to odpoved priboriti, prej ali slej.

Vdovin stan.

Vendar pa to samostojno življenje ni tako najbolj samotno, in kolikor je samotnosti, ni tolika, da bi bila taka žena, vdova, ki vsaka navdaja srca mladih deklet ob spominu, da leta teko in ob misli: kaj še ostanem sama -nikakor ni upravičen, čeprav je razumljiv. Dekle, ki poseže poleg narave še nadnarave, ki ima preko pogleda naravnih tudi nadnaravne cilje, ki ljubi Boga in bližnjega v Bogu i. resnici, ve in zaupa, da je velika, odrešilna resnica v tistem stavku: "Vsem, ki Boga ljubijo vse pripomore k dobremu", ve in zaupa, da bo z vso njeno življenje o polje previdnost s svojimi vdovskih, ah, večinoma nam neraziskljivi sklepi, ve, da manjo in za večje kraljestvo ni nič kot Boga, zaupati vodstvu te previdnosti in vse sprejeti za dobro, čeprav ji pri tem srce krvavi.

"Društvo žena"

Pred leti sem gledal v ljubljanski drami igro z naslovom "Društvo samskih žena". Igra mi zaradi nizkotne ideje, vendar pa je bila nje osnovna misel pogrešena: življenjska večina samskih žena (vključeno so sem ne le vdove, ampak tudi zapuščene žene in dekleta) naj bi ostajala v zvestem ohranjevanju spominov in misli na drage, od katerih jih je

"kruta usoda" idšila. Samo: plemenite dolžnost je, shranjevati spomin na ljudi, ki so nas v življenju vlisu - vedar to nikakor ne zadostuje za izpolnitev in izrabo tolike in toliko dragocenih let človeškega tudi z ženskega življenja; Tako življenje po vseh pogledih je res obširno in težko, a predvsem samo, kar je prevelik razno. Človek mora znati življenje polniti, neprestano polniti in neprestano pruzniti. To se pravi: človek mora v življenju neprestano prejemati vase moje in vse, kar mu da, in potem neprestano tega moga druzim posiljati, ker dovatelj je vsebina življenja in tako vsebino more in more imeti življenje v vsej človeški razsežnosti; pa naj živi v najpreprostejših okoliščinah. Prav vsebino življenja mora in more imeti tudi življenje vsake samostojne žive bitje [illegible].

Danes je prav za prav ob vsej naši volji "dan ženskih žensk". Kamor se ozrem, povsod naletim na ženo in dekleta, ki se po razdejanju prestane vojne ostale sre. moža ali ženina sužnji ali pod prostaškimi se vsaje najti sebi primernega življenjskega druga. To so tisti, o katerih pravi Sv. Pe, da so proti svoji volji ostale same, ker njih življenjska pot je bila pot trpljenja in žrtvovanja, vedno da se je ne postopoma ostalo se hrepenelo dopolni ljubezni.

Ženi in dekleta,

so vlito življenjskih sil, energij in zmožnosti ter sposobnosti, ali se vedo predale natodični otožnosti in dreč jočemu življenjskemu trpljenju in čemerju sveta, da ne bi se celo vrgle v divje vrtinec življenjskih dišav sveta. Ne vsakdi svetega očeta spominja v tej življenjski okoliščini Očenaš ave Marija. Pogumno pogoltnejo solzečino grenkobo, oživo in zgrnejo svoje vsepolne srčne in duhovne moči ter gih dajo v službo bližnjemu, skupnosti, ali vi; nekatere s vstopom v samostan, na pot vzvišenega življenja in žrtvovanja po evangeliju in svetih, ko več ga ali v skrito apostolsko, apostolsko delo za duše, ali v organizirani izšeli - [illegible] v okviru in njenih pomožnih sil, ali v ostali svetega življenja, zlasti v zaščito in povdigo ženskih pravic in zaslug, ali končno v vse to in eno drugih na raznovrstnejših načinov službe skupnosti, cerkve in sveta.

Kako bi vsaj dekaj takih zdravja in vere in apostolske vneme polnih samostojno živečih žena potrebovala že samo Cerkev v svojem tako univerzalnem sedanjem poslanstvu. Kako bi jih potreboval naš narod, kako celo naša begunska skupnost. Naj našemu ženstvu očetova beseda vsaj eno stori: da ne bo nobena izmed begunskih žena in deklet, ki že samostojno živo ali se jim zdi, da gredo takemu življenju nasproti, jadikovala nad osamelostjo! Poleg tega imajo v oporo in družbo naše ljudijene slovenske skupnost in krasno neizorne polje prevalnega, po ženah značilnih samostojnosti naravnost kričečega dela, ki čaka in prosi in roti njihovih vse zmagujočih žrtev duhovnega materinstva!

L.N.O.

Moda

Problem mode je važen bil in je in sicer zlasti za ženski svet. Ker je moda nekaj silno spremenljivega, vprašanje in devatiranje o njej ni vdno enako potrebne in aktualne. Časi, ki sledé vojni, so vedno polni perečih vprašanj, kar sedaj nas dekleta, je med drugimi tudi vprašanje mode zlasti sedaj zelo peréče iz materialnega in predvsem iz moralnega stališča. Posebno sedaj, povdarjam zato, ker so časi vojne in revolucije vrgli med nas toliko idejno in moralno zgrešenih idej, ker so časi raznih politik in okupacij pokvarili toliko deklet ali vsaj v nekaterih ozirih nanje slabo vplivali, ker nam tujina, velemesta kažejo toliko slabih zgledov in pokvarjenosti v vseh smereh, ker dekleta doma skuša zastrupljati komunizem v vseh potankostih in ker vse to vpliva tudi na mode in na osvojitev nekaj nekega odnosa napram njej. Zato prav sedaj ne smemo vprašanja mode prezreti, ampak pravo pojmovanje zopet objasniti in utrditi.

Ko je bog ustvaril svet, je hotel stvarem dobro, ko ga je napravil tako pestrega. Tisoče in tisoče različnih cvetic, grmovja in drevesa je sadil, ustvaril najrazličnejše vrste živali, one na zemlji, druge letajo po zraku, tretje žive v vodi. Površje zemlje ni enolično, kajti bog ni pozabil na visoke gore, hribčke in dolinice, na rodovitna polja, puščobne puščave, vodovje; voda na primer tvori velika morja, večja in manjša jezera, mogočne reke, mirne potočke in studenčke ter peroče sudovnike.

Stvarii je t li o ljudi v bistvu prav enakih in določenih za isti namen, vendar tako različnih; prav vsak je svet zase. Ni dva nista enaka na znotraj niti na zdaj. Prav vsak se razlikuje od drugih. Bog je torej pestrost hotel in s tem tudi človeka zelo zadovoljil.

Kako more potem nam priti na misle, da bi odklanjali in preganjali modo, ki tudi k tej pestrosti veliko pripomore. Kakor nam ugaja park posejan z najrazličnejšim cvetjem, tako nam ugaja tudi pestrost družbe in to napravi različnost in iznajdljivost v oblačenju. To je gotovo velika pozitivnost mode. poleg tega pa nudi moda mnogim zaslužek in možnost preživljanja. Saj je v njo vključenih toliko reči, v katerih se ljudje izvežbajo in jih izdelavajo ter si na ta način služijo kruh. In teh poklicev ni malo.

Je pa žalibog mnogo ljudi, ki modo prav ne pojmujejo , jo zlorabljajo in s tem sebi in drugim škodujejo. Moda je v tesni zvezi z moralo. Če že ni njena naloga moralo dvigati, je pa gotovo njena dolžnost vsaj ohraniti jo v pravih mejah. Dekleta često pozabljajo, ko trez premisleka drvé za modo, da z njo pohujšujejo sebe in druge, da dajejo slab zgled in da zaradi nedostojne obleke često vzročajo skušajave in često pripomorejo k grehu. Pa ni le nemoralnost edino, ki spremlja modo v zlo. V zvezi z njo so še druge nevarnosti. Ker je moda nekaj lahkega in spremenljivega, dekletom, ki se z njo preveč bavijo, prazni glave, prazni pa tudi mnoge denarnice in prav zaradi tega pride v zakonih pogost do nesoglasja in njih razsitja. Pravijo, da je žena tista, ki dom drži pokonci in tudi tista, ki ga zruši. Žena - sužnja mode - postane neresna, plenka, zgubija čas, življenjsko resnost, ruši družinski mir in soglasje. Ženske neredko primerjajo s prazno mižo. Tista, ki to zasluži, često lahko najde vzrok temu v oskrbni sužnosti modi.

Da nas moda ne bo privedla do tega, poslušajmo glas vesti in svete Cerkve. Vsako katoliško dekle mora poznati krščansko gledanje na modo in zavzemati do nje pravi odnos. Povličino si v spomin besede Pija XI: "potrebno je, da je žena elegantna." Vsako dekle in vsaka žena se torej sme in mora truditi, da je čim lepše in primernejše oblečena. Žena se sme lepše obla čiti zaradi svojega moža, dekle si sme prizadevati da ugaja. Žal, da so katoliški krogi često polagali premalo važnosti na svoje zu-

manjost in zato marsikdo ni imel v družbi pravega mesta in vpliva, ki bi ga sicer mogel imeti. Sv. oče na rej dostavlja:
"Toda, če začne izgubljati čut dostojnosti, začne izgubljati krepost in svoj čar in nehote ugajati." Če hočemo slediti papeževim besedam ne bodimo sužnje mode in je tudi ne prezirajmo. Skrbimo predvsem, da bo naša obleka čista. Ustreza naj higijenskim predpisom in naj ne bo pretesna. Blago in kroj naj bosta primerna času, staros ti, stanu, posebnim prilož-nostim kot n. pr. prazniku, ženitovanju, pogrebu itd. Tudi ne bo ista obleka za vsako enako primerna. Ne smemo se mi vedi prilagoditi, ampak naj se moda prilagodi posamezniku.

Naj za ljubim spet z besedami papeža Pija XI.: "Žena mora biti otenem krepostna in elegantna." Najprej je krepost, ki je sploh najvišje dobro in o njej tu ne razpravljam. Kreposti pa naj se pridruži še zunanja urejenost, ker se po besedah starega krščanskega pesnika -pulchrior in pulchriore corpore veniens virtus -krepost bodi lepša, če je dodana lepoti.

POGLAVJA O ZAKONU

IV. NAMEN IN LASTNOSTI ZAK.

Nasprotje med cerkvenim naukom o zakonu in modernim materialističnim pojmovanjem zakona pride do izraza zlasti, ko gre za pojmovanje namena in lastnosti zakona. Jasno: Cerkev uči: prvi namen zakona so otroci; zakon more obstojati samo med enim možem in eno ženo in ni sile na svetu razen smrti, ki bi ga mogla razvezati. Moderni sicer še govore o sreči in ljubezni v skupnem življenju kot prvem in glavnem namenu zakona, a iz njihovega govorjenja ti je takoj jasno, da gre tudi tukaj za najvišjo filozofijo modernega človeka: namen zakona je uživanje. Še govore o otrocih kot več ali manj zaželjeni posledici zakona, a končna njihova sodba je: otroci so breme zakona. Moderni človek ni čisto proti zakonu, zakon v neki obliki naj bi že bil, a ne v tako strogi, naj bi ne omejeval pravic samo na zakonce, naj bi se dal razvezati, če mož in žena sprevidita, da ne moreta več živeti skupaj. Čim bolj to mišljenje prodira med ljudstvo, tem težje je tudi katoličanom govoriti o zakonu. Papež Pij XI. v svoji okrož-

ici o zakonu odkrito riznava, daje v današnjem času pravilno pojmovanje zakona celo za krintjane silno vzvišeno, da bodo'le s pomočjo milosti, ki krepi našo slabotno voljo, mogli uravnavati svoje'mišljenje in ravnanje po pravem kristusovem nauku. Ne kakor da bi Cerkev pri svojem nauku o zakonu ne imela na svoji strani umskih razlogov. Nasprotno: vse kar Cerkev uči o namenu in lastnostih zakona, je samo razlaganje naravnega zakona, zakona, ki je položen v človeške narave in se da z razumom spoznati. Namen vsakega zakona torej, tudi zakona med ne krščenimi, ki ni zakrament, ampak samo naravna ustanova, so otroci; vsak zakon je edin in nerazdružen, v tem ni razlike med zakonom krščenih in nekrščenih, med zakonom, ki je zakrament in zakonom, ki je samo naravna ustanova.

Težave torej; ki jih povzroča pravilno pojmovanje zakona, njegovega namena in lastnosti, ne izhajajo iz razuma, ampak iz strasti, ki seveda potem vpliva tudi na razum in ga zvede k napačnim zaključkom. "Vsakdo namreč lahko uvidi," pravi papež, " kolikim prevaram bi se odprla pot in koliko zmot bi se primešalo resnici, ako bi bilo vsakemu posamezniku prepuščeno zgolj umsko razmišljanje o tej stvari ali osebno razlaganje zamotete resnice. Če se to dogaja že s številnimi drugimi resnicami naravnega reda, je treba vendar na to paziti predvsem pri tem, kar zadeva zakon, kjer čutna strast človeka tako zaslepi, prevari in pokvari, tembolj ker spoznavanje božjega zakona zahteva včasih od zakoncev težke in dolgotrajne žrtve, ki jih slabotni človek, kakor vemo iz izkušnje, uporablja kot prav toliko izgovorov, da se izogne spoznavanju božjega zakona."

Zato papež tudi v tem povdarja poslušnost in poverščino Cerkvi, ki jo je Kristus postavil za učiteljico resnice. Verniki naj se glede vprašanj o zakonu vedo v napačne svobode človeškega razuma, take zvane "avtonomije"mišljenja . Vsak vernik, naj bo učen ali nek, naj se v tem, kar zadeva vero in nravnost, ponižno in odkritosrčno da voditi najvzvišenejšemu pastirju, papežu, ki zanesljivo vodi Kristus.

Kakšen je torej po nauku Cerkve namen zakona in katere so njegove bistvene lastnosti, t. j. lastnosti, ki jih vsak pravi zakon ima in brez katerih zakona ni? Na ogojno vprašanje kratko in jasno odgovarja Cerkveni

[illegible]

" pa naj se zavedajo, da niso določeni samo za to, da širijo in ohranjajo človeški rod na zemlji, tudi ne samo zato, da vzgajajo kakršne koli častilce Boga, namreč da rodé naraščaj Kristusovi Cerkvi, da množe sodržavljane svetih in domačine božje (prim. Ef. 2,19), tako da iz dneva v dan raste ljudstvo določeno za čaščenje Boga in našega Odrešenika. Čeprav namreč krščanski zakonci, dasi so sami v posvečujoči milosti, ne morejo dati otrokom posvečujoče milosti, marveč je naravno rojstvo življenja postalo pot smrti, po kateri je izvirni greh prišel na otroke, so vendar v neki meri deležni tistega prvega zakona v raju, ker je njihova naloga, da svoje otroke prinesejo Cerkvi, da jih ta rodovitna mati božjih otrok s krstno vodo prerodi za nadnaravno pravičnost in tako postanejo živi udje Kristusovi, deležni smrtnega življenja in končno dediči večne slave, ki si jo vsi iz vsega srca želimo."

tretji, sreča staršev. "Ako to premišljevalnakrščanska mati, bo gotovo v nekem vse vzvišenejšem in tolažljivejšem pomenu razumela, da njej veljajo besede našega Odrešenika: "Žena.. ko porodi dete, ne misli več na stiskost, od veselja, da je človek rojen na svet" (Jan 16,21) in bo pozabila na vse bolečine, skrbi in tremena materinstva ter se mnogo bolj upravičeno in sveto kakor ona častitljiva rimskagospa, mati Grakhov, v Gospodu ponašala s svetočim vencem otrok. Oba zakonca pa bosta otroke z veljnim in hvaležnim srcem sprejela iz božjih rok, gledala nanje kakor na zaklad, ki jima ga je Bog izročil, da ga obneta v prid ne samo sebi in zemski domovini ampak da ga na dan obračuna z obrestmi vrneta Gospodu."

Vzgoja otrok. Poleg rodnje otrok je vzgoja drugi prvotni namen zakona. "Z rojstvom pa za dobro potomstva" nadaljuje papež "nikakor še ni vse storjeno, ampak je potrebno, da se temu pridruži še drugo, namreč potrebna vzgoja otrok. Gotovo bi vsemodri Bog zlahno poskrbel za rojene otroke, ako ne bi bil dal tistim, ki jim je podelil moč in pravico roditi, tudi dolžnosti vzgajanja. Ni nam namreč neznano, da si otroci niti tega, kar je potrebno za naravno življenje in še mnogo manj tega, kar je potrebno za nadnaravno življenje, ne morejo sami poskrbeti, ampak mnogo let potrebu ejo pomoči, pouka in vzgoje drugih. Jasno pa je, da po naravnem in božjem pravu ta pravica in dolžnost vzgoje otrok pripadata v prvi vrsti tistim,

ki so delo narave začeli z rodnje in jim zato ni dovoljeno, da bi začeto delo pustili nedovršeno ter ga tako vzpostavili gotovemu propadu. Za to tako potrebno vzgojo pa je x na najboljši način poskrbljeno v zakonu, kjer so starši med seboj povezani z nerazvezljivo vezjo in je zato vedno na razpolago prizadevanje in medsebojna pomoč obeh roditeljev."

Drugotni namen zakona - medsebojna pomoč. Dostavek "prvotni" namen zakona že napoveduje, da ima zakon poleg tega še drug namen, morda celo več namenov, ki jih imenujemo "drugotne" namene. Prvi izmed teh je "medsebojna pomoč" kakor pravi zakonik. Družina je, kakor pravi sv. Tomaž, družba, ustanovljena od narave za vsa dan. Torej je družina pod naravnim vidikom najbolj navadna in tudi najboljša celica xxxxxxx vsakdanjega življenja. Družina najboljše odpomore nepopolnostim posameznika in sicer najprej pod gospodarskim in socialnim vidikom.

Komu bi se morda vzbudil pomislek, ali ni življenje, recimo v redovih, tudi v tem oziru lažje in popolnejše od družinskega življenja. Toda pripomniti je najprej treba, da tako življenje za večino ljudi ni: zahteva skupno življenje, za katero praktično velika večina ljudi ne bi bila sposobna, zahteva poleg tega skupnost imetja, pokorščino, strogi red itd. Poleg tega bi bila velika prevara misliti, da je pod naravnim, gospodarskim in socialnim vidikom življenje v samostanih več ali manj tako popolno kakor naravno življenje v družini. Nič ni manj resnično. V tem življenju se vsak dan čutijo nedostatki, veliki in majhni. Če pritožbe niso tako vsakdanje, je to zato, ker so si redovniki izurili prostovoljno ta način življenja, da morejo težiti za nadnaravnim smotrom, ki je vreden teh materialnih žrtev. Pa vendar so tudi tu mnogi predstojniki in voditelji sili prisiljeni uporabiti posebno sredstvo, da je bilo mogoče odpraviti vsaj največje nedostatke in pripustiti del vsakdanjih opravil (kuhinjo, pranje i.podobno) sestram, ki to delo bolje opravijo.

Poleg gospodarskega in socialnega razloga pa je še drug razlog, zakaj moški potrebuje ženskein ženska moškega. Vsak spol prejme od narave da tako rečemo, prevelike mere posebnih lastnosti, ki je namenjena zato, da odpomore nedostatkom drugega spola, drugače obstaja nevarnost, da pride

več ali manj iz navnotšga. Seveda se ti nedostatki dajo odpraviti tudi z drugimi sredstvi (rodovniško življenje, stanovska milost), a za veliko večino ljudi je zakon tudi v tem naravno zdravilo.

Tako vidimo, da je zakon v prvi vrsti namenjen blaginji človeškega rodu, a ne izključno. Njegov namen je tudi blaginja posameznika.

Drugi druzotni namen zakona -tešenje poželjivosti. Nisem popolnoma zadovoljen s tem izrazom v slovenskem prevodu cerkvenega zakonika. Če je namen zakona tešenje poželjivosti to pač v navadnem govoru pomeni, da je v zakonu zadovoljevanje spolnega nagona dovoljeno. Latinski izvirni izraz "remedium" (it rimedio), kar po naše pomeni: pomoček, zdravilo; sredstvo proti poželjivosti. Misel je tle: Ako ne bi bilo izvirnega greha, bi bil namen zakona le ohranitev in množitev človeškega rodu po rodnji, prav tako medsebojna pomoč; ne bi bil pa zakon "zdravilo" zoper poželjivost, ker bi bil spolni nagon v človeku, kakor tudi vsi drugi nagoni urejen. V sedanjem stanju pa tudi ta nagon in zlasti ta nagon potrebuje zdravila. Človeška narava je po izvirnem grehu tudi v tem oziru ranjena vsak človek ima zato nalogo krotiti tudi to nagnenje. Pomočki v ta namen pa so različni. Prepomniti je najprej treba, da zakon ni edino sredstvo zoper spolno nagnenje. Nekateri ljudje krotijo to nagnenje s popolno odpovedjo (vzdržnostjo), ki je še popolnejše sredstvo zoper poželjivost kakor zakon. Toda ta pot za večino ljudi ni.

Drug pomoček je zakon. Mnogi mislijo -in zdi se mi, da je tudi ta misel preveč izražena v slovenskem prevodu - da je zakon zdravilo zoper poželjivost, ker daje človeku možnost, da brez greha zadostuje nagnenju po spolnih užitkih. A če bi bilo tako, bi bila zmota zakon imenovati zdravilo zoper poželjivost. Z zakonom bi se samo odprla pot; po kateri bi poželjivost, ne da bi se notranje kaj spremenila, lahko zadostila svojemu nagnenju. To pa bi bilo ravno nasprotno od zdravila. Ne, zakon je zdravilo zoper poželjivost, ker ureja in uravnava človekovo spolno nagnenje. Istočasno ko zakon dovolju o spolno udejstvovanje, usmerja to delovanje k istemu cilju, k velikim dobrinam, ki so namen zakona. Kdor hoče uživati dobrine zakona kot zdravilo, ne zdosti je, da živi v zakonskem stanu; zmpak mora

tudi uravnavati svoje življenje tako kakor zahteva dober in popoln zakon, zlasti spolno življenje. Zakon sam vsebuje nagibe zase; ljubezen do otrok, do zakonskega druga itd. Tako tudi ta nagon pride pod oblast višjih človeških zmožnosti (razuma in volje) to je njegova notranja spremenba - zakonska čistost.

V sedanjem stanju torej velja, kar je sv. Pavel odgovoril Korinčanom, ki so ga vprašali glede zakona in devištva:"Dobro je za človeka, da se ženske ne dotika; zaradi nečistosti (t.j. da se obvaruje nečistosti) pa imej vsak svojo ženo in vsaka imej svojega moža. Mož naj ženi stori delžnost enako pa tudi žena možu. Žena nima oblasti nad svojim telesom, ampak mož; enako pa tudi mož nima oblasti nad svojim telesom, ampak žena. Ne ostegujta se drug drugemu, razen morda kdaj v soglasju za nekaj časa, da se posveti ta molitvi, nato se povrnita zopet skupaj, da bi vaju ne skušal satan zaradi vajine nezdržnosti (t.j. zaradi nagnenja k spolnemu življenju). To, (da kdo stopi v zakon) pa je dovoljenje, pravim, in ne povelje. Želim pa, da bi bili vsi kakor jaz (samski); toda vsak ima svoj dar od Boga, eden tako drugi tako. Neporočenim in vdovam pa pravim: Dobro je zanje, če ostanejo kakor jaz. Če pa niso zdržni naj se poroče; bolše je namreč v zakon stopiti kakor goreti (v ognju strasti, čutne poželjivosti)."

Izven zakona je vsako zadovoljevanje spolnega nagona težko greh no:"Končno ne smemo zamolčati", pravi Pij XI. "da je po Stvarnikovi volji in po naravnem zakonu vsaka raba spolnosti, ki jo je Bog dal za sadilko novega življenja, ako naj bo nravna, izključna pravica in prednost zakona in da se mora nujno držati svetih mej zakona."

Zakaj ločimo pri zakonu prvotni in drugotni namen?

Videli smo, da cekveni zakonik imenuje rodnjo in vzgojo otrok prvotni namen zakona, medsebojno podporo in pomoč zoper poželjivost pa drugotni namen zakona. Čemu to razlikovanje? Prvotni in drugotni namen zakona nista v isti vrsti. Drugotni namen je prvotnemu podrejen, ne v tem smislu, da bi bil samo sredstvo, samo sredstvo nima samostojne vrednosti in ni nikoli iskano, kadar je izključen smoter. Ko pravimo, da je medsebojna pomoč in pametno zadovoljevanje spolnega nagona podrejeno prvotnemu namenu,

hočemo reči, da je po namenu narave in Stvarnika eno ustvarjeno zaradi drugega, da ponepša drugo. Da bi bila ta zmožitev še bolj zaželjena in prostovoljna, je Bog naredil med možem in ženo večjo razliko, kakor bi bila sicer potrebna za rodnjo in vzgojo otrok.

Katere teorije o namenu zakona torej Cerkev obsoja? Jasno je, da Cerkev najprej obsoja vsako teorijo in prakso, ki je proti prvotnemu namenu zakona, to je tako omejevanje ali "kontrola" rojstev, ki se vrši z zlorabo zakona, s sredstvi proti spočetju ali odpravo ploda. Neomalthizianizem ki smatra namerno omejevanje števila otrok brez odpovedi zakonskemu občevanju za moralno dovoljeno in dovolju e celo umetna sredstva za preprečitev spočetja, je zabloda, ki jo je Pij XI. v svoji encikli ponovno obsodil. Konferenca anglikanskih škofov l. 1930. je ta nauk sprejela in se o njem takole izraža:"Kjer se jasno čuti moralna dolžnost omejiti ali izogniti se spočetja, se to more zgoditi po krščanskih načelih. Prvi in najbolj navaden način je popolna zdržnost (vkolikor je potrebna) v zatajevanju in obvladanju samega sebe v moči sv. Duha. Vendar v tistih primerih, kjer se jasno čuti moralna dolžnost izogniti se spočetju in kjer je moralno upravičena razlog proti popolni zdržnosti, konferenca dovoljuje, da se uporabljajo drugi načini, da se le to zgodi v luči istih krščanskih načel. Konferenca strogo obsoja rabo kakršnihkoli načinov za kontrolo rojstev iz sebičnosti, nečistovanja lai lagodnosti." Te besede se celo lepo in pobožno slišijo, za njimi a se skriva moralna zmota, ki jo je Pij XI. uradno in slovesno obsodil:"Vsaka raba zakona, pri kateri se dejanju po človeški samovolji odvzame naravna moč za buditev novega življenja, krši božjo in naravno postavo; kateri tako delajo onadežujejo svojo vest s težko krivdo." Z zlorabljanjem zakona je pokopana družinska sreča in v temeljih onajena država, ki sloni na družinah. Žal se je tudi pri nas že pred vojno vedno bolj vsiljeval sistem enega, dveh ali celo nobenega otroka.

Poleg naukov, ki naravnost nasprotujejo prvotnemu namenu zakona, Cerkev obsoja tudi tiste nauke, ki zamenjavajo vrstni red med nameni zakona. V zadnjih letih je namreč iz vrst katoliških teologov izšlo nekaj spisov, ki so trdili, da prvotnai namen zakona ni rodnja otrok, ampak osebna iz-

popolnitev in usovršitev zakoncev v skupnem življenju in delu ali medsebojna ljubezen in skupnost in podobno. Namen za ta poizkus je bil sicer dober; hoteli so dati tolažbo zakoncem, ki proti svoji volji nimajo otrok, a nauk je zmoten in Kongregacija sv. oficija, ki ima dolžnost čuvati nad verskim in nravnim naukom, je 1.aprila 1944; ta nauk obsodila.

Iz kakšnih namenov je torej dovoljeno skleniti zakon? Kdor sklepa zakon lahko namerava njegov prvotni in drugotni namen, ni pa dolžan skleniti zakona prav z radi tega namena. Veljaven in dovoljen je zakon, ki se sklene iz katerekoli poštenega namena, n.pr. zaradi miru med dvema družinama. Veljaven, dasi nedovoljen je celo zakon, ki se sklene iz grešnega namena, n.pr. zaradi denarja, iz častihlepnosti itd. samo da zaročenca ne izključita prvotnega namena.

II. LASTNOSTI ZAKONA.

Veljaven zakon more istočasno obstajati samo med enim možem in eno ženo. To lastnost zakona imenujemo edinost zakona. Edinost zakona zahteva tako bistvo in namen zakona kakor tudi božja postava in nauk Cerkve.

Človeštvo je to postavo kršilo z mnogomoštvom (poliandrija) in mnogoženstvom (poligonija). Težka nravna zabloda prve vrste kot pogostna in je zakoreninjena le pri nekaterih nizko stoječih in gospodarsko revnih rodovih. Nasprotuje neposredno prvotnemu namenu zakona, ker onemogoči pravo vzgojo -otroci niti svojega očeta ne poznajo - kvarno vpliva na rodnje o življenjski skupnosti vzajemnosti v taki skupnosti a sploh ne more biti govora.

Bolj razširjeno pa je bilo in je še mnogoženstvo. Tudi to nasprotuje naravnemu pravu. Rodnja otrok sicer ni neposredno ovirana, otežkočena pa je prava vzgoja. Prvi drugotni namen zakona je v tej skupnosti nedosegljiv, ker žena ni možu enaka družica, ampak orodje strasti, tako da med njima ne more vladati prava ljubezen in vzajemnost. Tem manj je možna sloga med ženami istega moža in njihovimi otroci.

Če je bilo v stari zavezi kljub temu celo med izvoljenim ljudstvom v navadi mnogoženstvo, je to samo znamenje, kako je celo med tem ljudstvom

propadlo pravo pojmovanje zakona. Kristus je spet povzdignil zakon k prvotni časti in krščanstvo je njegov nauk uveljavilo. Edinost zakona je po Kristusovem nauku tako zavarovana, da niso prepovedana samo zakonolomna dejanja, ampak tudi prostovoljne želje in misli:"Jaz pa vam pravim; Vsak, kdor gleda ženo, da jo poželi, je že prešuštvoval v svojem srcu (Mt 5,28). Vsem novim stremljenjem, ki so hotela omajati postavo zakonske edinosti in zvestobe, se je Cerkev vedno postavila odločno v bran.

Nerazdružnost zakona. Velikega praktičnega pomena je katoliški nauk o nerazdružnosti zakona. Zmota, da se zakon da razdružiti se ravno v sedanjem času širi med ljudskimi množicami in moderna državna zakonodaja jo podpira. Posledice tega so usodne in samo trdno prepričanje, da je zakon nerazdružljiv, more družino rešiti težkih pretresov.

Nerazdružnost zakona sledi iz bistva in namena zakona. Za obstoj dične veške družine je potrebna dolgotrajna telesna in duhovna vzgoja otrok je samo tedaj zagotovljena, ako starši v stalni skupnosti čujejo nad njo in z združenimi močmi prispevajo k njej. Duhovna skupnost zakoncev, ki je prvi drugotni namen zakona enako zahteva nerazdružljivo trajnost skupnega življenja. Ako že navadno prijateljstvo teži za stalnostjo, je tembolj neznosna za zakonsko ljubezen misel, da se utegne čez leto in dan končati. Koliko zlega povzroči že sama misel na ločitev. Nekatoliški zdravnik takole presoja vpliv, ki ga ima misel na možnost ločitve pri zakoncih: "Vpliv je škodljiv, kadar kdo to znova in znova premišljuje, že s tem nehote zanese razdor in nesoglasje v zakonsko življenje." Jasno, če imata zakonca upanje na ločitev, si ne znata odpuščati, vsako nesoglasje se še poglobi, vsaka malenkost da povod za sumničenja, prepire itd. Končno govore proti razdružljivosti zakona posledice razporoke. Ločena žena je prepuščena sama sebi, otroci pogrešajo ali očetove skrbi ali materine ljubezni.

Že naravno govori za nerazdružljivost zakona božja postava. Božjo volje o nerazdružnosti zakona, ki je bila spočetka ljudem zapovedana, je celo izvoljeno ljudstvo preziralo. Mojzes je potem dovolil, da so smeli zaradi kaj sramotnega ženo odsloviti. V nasprotju s tem Kristus opominja na prvotno nerazdružno skupnost med zakonci:"Od začetka pa ni bilo tako" (Mt 19,8) in

uči: "Kdorkoli se od svoje žene loči in oženi z drugo, prešuštvu e proti prvi; in ako se žena, ki se je ločila od svojega moža, omoži z drugim, prešuštvu e" (Mr.10,11sl. Lk 16,18). Zato tudi sv. Pavel more izjaviti; "Zakonskim panaročam ne jaz, temveč Gospod, da naj se žena od moža ne loči; četudi pa se loči, naj ostane neomožena, ali pa naj se z možem spravi, tudi mož naj žene ne odpušča"(1Kor 7,10). V težkem boju z nasprotnimi navadami narodov je kato iška Cerkev znala ta zakon uveljaviti in ga je vedno do n danes branila pred nasprotnimi zmotami."V vsaki dovoljeni obliki no postavila nasproti suženjstvu strasti svobodo božjih otrok, pogubni lahkomiselnosti zakonske ločitve, vekotrajnost zakonske ljubezni in do smrti nepreložljivo prisego zvestobe" in vsako xxxxx novo obliko zakona, ki ni v skladu s krščanskim idealom, kakor je n.pr. "začasni zakon" , "zakon na poskušnjo" , "tovariš zakon" in podobne stvare, bo z neustrašenox prostodušnostjo ožigosala kot predrzno posegan e v božje pravice in kot najpodlejše kvarjenje nravi, "da tako ovaruje krščanski zakon usodnih nevarnosti, da, celo pretečega propada."

Lastnosti zakona in vpliv zakramentalne milosti. Edinost in nerazdružnost zakona poudarjaxxxxxxxxxxxxxxxxxx vsaka na svoj način nedeljivo tesno življenjsko skupnost, ki mora družiti zakonca. Ta skupnost, ki se začne s privoljenjem ob sklepanju zakona, se naravno dopolni z zakonskim dejanjem. Zakon krščenih pa dobi poleg tega še nadnaravno dopolnitev z milostjo zakramenta sv. zakona. Njihov zakon je potem "velika skrivnost", podoba milostnega poluega združenja Kristusa in Cerkve (cf. 5,32). Krščanski zakonci prejmejo zlasti tiste milosti, ki jih potrebujejo za izpolnjevanje namenov zakona, to je pri rodnji in vzgoji otrok, pri medsebojnem izpopolnjevanju in pri čuvanju stanovske čistosti. Zakramentalna milost izpopolni naravno ljubezen zakoncev, posveču e in utrdi neločljivo zakonsko zvezo. Zato je izvršen zakon krščanskih zakoncev v vseh okoliščinah nerazdružljiv.

Franc Omerzu

Potrpežljivost

V šoli smo čitali pri nemščini tole zgodbico:
Dve dekleti sta nesli v košarah na trg zelenjavo. Ena je neprestano tožila, kako ima težko, da jo bole roke in hrbet, da tega ne zmore in še in še. Druga pa je mirno in pogumno ts stopala ter zinila. Prva jo je vprašala, če njeno breme ni težko. "Le", ji je odgovorila, "toda vmes sem položila čudežno zelišče, ki mi delo olajša."

"Kaj res? Daj ga še meni" je zaprosilo dekle.

"Prav lahko, imenu e se potrpežljivost."

Življen e je borba, plavan je proti toku, boj z viharjem in vrtinci. Vedno morajo biti mišice napete, vedno se moramo držati na vajetih in paziti da ne zavozimo.

V tej borbé, ki ne bo ni dar prenehala in v kateri bomo odnesli lavorjevex venec zmagovalcev šele ob zadnji uri, potrebu emo trdnih živcev in jeklene volje. Treba pa nam je tudi potrpežljivosti, ki mora biti pristna, iskrena in ponižna. Najlepši vzor prave potrpežljivosti je naš Gospod Njegovo delo je bilo nadvse vzvišano in vendar so farizeji in ostali vse krivo zoper njega govorili. Včasih sem se ob čitanju Janezevega evangelija čudila, da Jezusovi sovražniki niso odprli src in ga sprejeli, saj je govoril kakor tak ki ima oblast. Mogel bi jih stteti in uničiti, on pa je hodil iz kraja v kraj, dobrote delil in učil. In vedno je dejal vse, kakor je hotel Oče v nebesih, Njega je poveličeval, Njemu je služil.

Velika vzornica pa nam je tudi Marija. "Glej dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi." Lena, kakor ona, vsa Bogu predana, je v tihi ponižnosti in potrpežljivosti sprejela vse težave, tudi težave begunstva. Božje besede pa je hr anila v srcu in jih premišljevala.

Mi hočemo, da zmaga pravica in smo vsi nestrpni, nervozni, ker vidimo povsod le oblast xx teme. Ali se je komu na svetu zgodila strašnejša krivica, kakor Jezusu? Toda on je šel kot klvano jagnje v smrt, ker je bila božja volja taka.

Mi pa kot trmoglavi otroci zahtevamo od Boga, da nam pomaga in sicer tako, kakor smo mi sami zamislili rešitev. Prav je, da prosimo, saj sami res nič ne znamo, vendar ne pozabimo vedno pristaviti: "Ne moja, ampak tvoja volja naj se izvrši, o Gospod!"

Naučimo se potrpežljivosti naj rej sami s seboj. Zaradi najrazličnejših okoliščin, ki vplivajo na našo notranjost, naše početje ni vedno odvisno od nas. Svojih slabosti in strasti ne bomo ukrotili v enem dnevu. Počasi, korak za korakom se povzpenjamo višje. Polno neskončnega Nojstra bo vse življenje udarjalo ob nas in šele ob koncu življenja bomo dovršene umetnine. Marsikdaj nam delo božje v nas ni pogodu. Marsikdaj moramo začeti znova. Borimo se, da bi zmagale same sebe. Biti sam sebi gospodar je največje gospodstvo. Stisnimo zobe: "Moramo zmagati!" Sklenimo roke in stopimo s sklenjenimi glavami pred Gospoda: "Jezus pomagaj, usmili se nas!"

Bodimo potrpežljivi tudi do stvari. Vsak dan imamo veliko prilik, da se premagamo, ko nagaja pero, voda, pliin, dež ali sonce, pisalni stroj in knjiga.

Zlasti pa bodimo potrpežljivi do svojih bližnjih.

Cuta cavat lapidem non vi sed sempre cadendo. Seveda mi bi radi, da bi kar vsi ljudje bili dobri in smo do nasprotnikov nepotrpežljivi. "Take so zagrizeni ti liberalci ali kar že so, in je vendar popolnoma jasno, jasno, da imamo mi prav."

Poglej zopet Kristusa. On sam je pot resnica in življenje. In gledano s človeškimi očmi je popolnoma propadel. Sam obsojen na smrt in križan; učenci pa, ki jih je leta vzgajal, učil, jim v neštetih primerih pokazal svojo božjo moč, so ga prestrašeni zapustili.

In v resnici je bila njegova smrt ravno največja zmaga.

Ljubezen Kristusa nas priganja k delu za duše. Bodimo velikodušni kakor on. Učimo se tudi mi gledati v bližnjem brata in sestro v Kristusu. Poskusimo pogledati za kulise. Zakaj ta in ta tako ravna, ko je to vendar zlo. Ne približujmo se bližnjemu kakor sodniki, ampak kakor prijatelji. Iščimo v njem tisto trdno točko, na katero bomo lahko gradili delo za njegovo obnovo. V tem pa se držimo pravila: "Počasi se daleč pride!"

Sv. Frančišek Saleški pravi, da potrebujemo v življenju en kozarec znanja, sod modrosti in cel ocean potrpežljivosti.

P.Faber piše:"Potrpežljivost zavisi od molka." Učimo se brzdati svoj jezik, ne govorimo nepremišljenih besed in pridobili si bomo močan vpliv na vse, ki se nam v okolju približujejo. Ostali bomo v popolni oblasti sami nad seboj in molk nam bo pomagal vaditi in utrditi se v potrpežljivosti. Zlasti pri dekletih je molk zelo privlačna krepost."

Potrpežljivost je ljubezniva, skromna, ročka, razumevajoča in prepričevalna. Bodimo prijazni in ljubezniví. Ni dar se nad bližnjim ne znašajmo.

Pojdimo na delo! Najprej pri sebi. In če nam spodrsne, ponavljajmo s sv. Frančiškom:"Bogu, moje ubogo srce, padla sva, skesanja va se, obžalujva in glejva, da bova v bodoče bolj potrpežljiva!"

NA VOLIŠČE!

Vprašanje, ali naj ženske volijo in bodo voljene, je bilo predmet širokega razpravljanja že v polpreteklem času. Tudi v katoliškem svetu so se pojavljala prav različna, mnogokrat nasprotna si mnenja.

Tu nimamo namena razpravljati nac'elno o tem vprašanju, niti ne navajati raznih mnenj. Samo dva primera navedimo, da bomo imeli vsaj bežen vtis o tem, kako so včasih mislili.

Nekdanja mnenja.

Pred kakimi 60 leti je neki P. Franco v znani italijanski katoliški reviji razpravljal o ženski volilni pravici in je prišel do zaključka, naj bi bile ženske od političnih volitev povsem izključene, pač pa naj bi sodelovale pri upravnih (občinskih itd) , todaj vse, ampak le nekatere izbrane, odličnejše ali po družabnem položaju ali po izobrazbi. Pa še te ne bi mogle osebno nastopiti na volišču, ampak naj bi izrazile svojo voljo pismeno.

Znani kancelar avstrijske republike mons. Seipel, pa je v nekem pre-

davanju o ženski volilni i pravici, ki ga je imel v Linzu l.1917, povdaril sledeče svoje mnenje:"Dokler ne bodo javne koristi resnično nu ne terjale, nikar ne pošiljajmo žensk na volišče! Ju naj se izkaže kavalirstvo moškega sveta, ki najženski primerni korak v politično borbo, kakor s svoje strani ženstvo moškim prevzema skrb za gospodinjstvo."

Kancelar Seipel je po našem skromnem mnenju dobro dejal: Prvenstvena naloga moškega je v javnosti, prvenstvena naloga ženstva pa v krogu družinskega življenja. Vendar pa je možno, da kdaj posebne okoliščine političnega življenja terjajo, da se tudi vsaka posamezna žena izrazi o vprašanjih javnega življenja.

Današnje volitve - idejne volitve.

In danes so vsekakor nastopile te posebne okoliščine. Politično življenje danes nikakor ni več sama politika, ampak je le borba med idejami za prestiž. Lahko rečemo, da današnje volitve niso toliko politične, kakor idejne. Ne gre toliko za to, za katero stranko, ampak veliko bolj, zakatero idejo se izrazi. In tista ideja, ki bo imel več pristašev, bo imela več zmagovitosti. Čisto naravno je potemtakem, če vsaka žena, ki ji je kak ideja sveta, želi in hoče doprinesti svoj delež k temu, da njena ideja, o kateri reč ima ti je prepričana, zmaga oziroma pride do veljave, ki ji gre po številu pripadnikov.

Volimo katoliške ideje!

Seveda, danes gre predvsem za borbo xxxx med dvema idejama: idejo krščanske ureditve družbe na podlagi nauka sv. Cerkve in idejo brezverske družbe na podlagi materijalističnih nazorov. Toži žalostno je, da se m mora vpliva, ki naj ga ima ena ali druga ideja na vse, javno, družinsko in zasebno življenje, določa po številu pripadnikov, namesto, da bi bilo edino merilo za upravičenost vpliva kake ideje njena resničnost. Za nas katoličane je jasno, da ima samo ideja krščanske ureditve družbe pravico do uveljavljanja, ker je samo njej resnica, polna resnice in rešilna moč. Toda -samo v dobi, ko je demokracija moderna (čeprav je že vsak drugače pojmuje) in po načelih demokracije hočejo velesile urejevati svet in države ter njih družabne oblike. Tako se moramo sprijazniti s tem, da želo volimo

med resnico in zmoto. Jasno pa je, da mora vsak posameznik, brez ozira na to ali je moški ali ženska, dati odločno svoj glas resnici. Zato je v teh današnjih volitvah, ki so kot rečeno - idejne volitve, ženska volilna pravica absolutna nujnost, ker je nujno, da se vsaka misleča oseba izrazi o svojih mislih, kadar gre zato, katera misel naj vodi narode in človeštvo - in tudi posameznika v getovih oziria.

Tudi ženske dolžne voliti!

Zato je danes do cela povsem sveta v cijana Ženska volilna pravica in zato je Cerkev tudi ne le samo priznava, ampak celo povdarja kot dolžnost, lahko rečemo versko dolžnost, ker drugih dolžnosti Cerkev sploh ne povdarja in nalaga kot le tiste, ki izvajajo iz naše sveto vere.

Naj tu ponovno navedemo nekaj tozadevnih mest iz v našem listu že objavljenega govora papeža Pijatii. Ženskemu svetu dne 21 okt. 1945.

"Volilna glasovnica je v rokah katoliške žene važno sredstvo, da izpolni svojo stroge vestno dolžnost, zlasti v današnjem času."

Zakaj? Zato, ker gre za pravo ureditev družbe in za zdravje družine.

"Država in politika imata v prvi vrsti dolžnost, zagotoviti družinam vseh slojev nujno potrebne pogoje, da morejo obstajati in se razvijati kot gospodarske, pravne in moralne enote. Tedaj bo družina res življenjska celica ljudi , ki bodo poštono skrbeli za časni in večni blagor. Vse to prava žena dobro razume..." ;;; "Zato ni nobena pametna žena naklonjena zarodnobojni ali militaristični politiki; ve iz izkušenj o, da je vsekakor ta taka politika v škodo družini, ki jo mora drago plačati s svojim imetjem in s svojo krvjo." - Za vsako krščansko ženo in dekle je zato, "najsvetnejša pot proti volilni skrinjici pot miru. V korist in blagor družine bo nastopila to pot in vedno odrekla svoj glas vsakemu stremljenju, pa naj pride od katerekoli strani, ki hoče samo sebi gosp dovalnosti podrediti notranji in zunanji mir naroda."

Odločilnost ženskih glasov.

Istega dne, ko je papež to govoril, so bile v Franciji politične volitve, v katerih je doživela velik uspeh stranka, ki zastopa v svoji po-

litiki krščanska načela. Že tedaj je neki socialistični pariški dnevnik to le zapisal:"Zmaga te stranke je predvsem posledica ženskih volilnih glasov. Ni dvoma, da so ženske s svojim nastopom odločilno vplivale na potek volitev in veliko doprinesle k razpadu gotovih starih ustanov." - "St are ustanove" v Franciji so razni izzkzk laicistični zakoni, ki so jih narekovale masonske sile in so nasproti katoliškim načelom, n.pr. ločitev Cerkve od države, zatrtje redovniškega šolstva, ločitev itd?. -No, pri volitvah 2.Junija je ista krščanska stranka v Franciji še napredovala, gotovo spet z izdatnim sodelovanjem katoliškega ženstva.

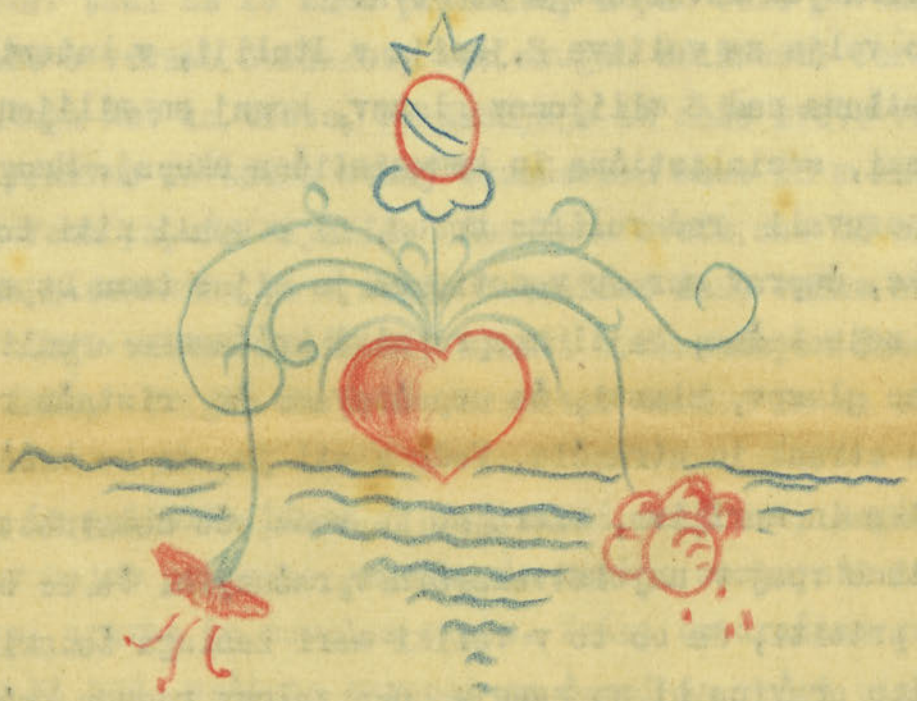
Prav isto velja za volitve 2.junija v Italiji, v katerih je dobila Democrazia christiana nad 8 milijonov glasov, komaj en milijon manj, kot obe veliki stranki, socialistična in komunistična skupaj. Mnogi, ki so bolj natančno opazovali pred volilno borbo, ni o upali niti toliko uspeha. krščanske stranke, čeprav moramo vedeti, da je kij o temu uspehu položaj vendar še vedno zelo težak, kajti nasprotniki krščanske ureditve nove Italije imajo večino glasov, zlasti, če upoštevamo še pristaše raznih liberalno pobarvanih strank in strančic. Toda upati je, da bo krščanska stranka s pametno politiko in marljivo, vztrajno napredu ečo delavnostjo vendarle obvladala sile teme vsaj v najbistvenejših vprašanjih. Če se bo to res o-srečilo, moramo pristiti, da bo to v veliki meri zasluga ženskih volilk. Brez ženske volilne pravice bi po mnenju poznavalcev razmer krščanska stranka še daleč ne dosegla toliko odstotkov glasov in bi bila domala brez moči, prav za prav poražena. Lahko rečemo: Ženske so rešile Italijo!

Bsgunskoženxxkxx
Bosunsko ženstvo -in volilna pravica.

Ali se slovensko ženstvo zaveda moči, ki jo ima z volilno pravico? V domovini so že šle naše matere in sestre na politična volišča -toda pod takim pritiskom in v takih okoliščinah, da njihov glas ni izražal njihove resnične volje. To, kar se ob takozvanih volitvah dogaja v komunističnih diktaturah, to sploh niso volitve, kjti bistvena za volitve je svoboda; kjer svobode ni, tam volitev ni. Naše ženstvo v domovini na splošno zato sploh še ni volilo. Kač pa so svobodno volila naša dekleta in žene po taboriščih taborišČne odbore, ki vsekakor lahko odločilno vplivajo na tabo-

rišćno življenje, zlasti na polju idejnih tokov. Naše begunsko ženstvo ima pri teh tamošnjih volitvah lepo priliko, da pripomore do odločilnega vplivanja tistim rojakom, ki zastopajo odločno katoliška načela v življenju naše izrazito katoliške begunske skupnosti. Obenem pa se naše ženstvo tu v tujini ob teh volitvah v malem pripravlja in vzgaja za velike volitve ob vrnitvi, ki bodo odločale o bodoči usodi našega ljubljenega naroda. Tedaj bo tudi slovensko ženstvo reševalo Slovenijo!

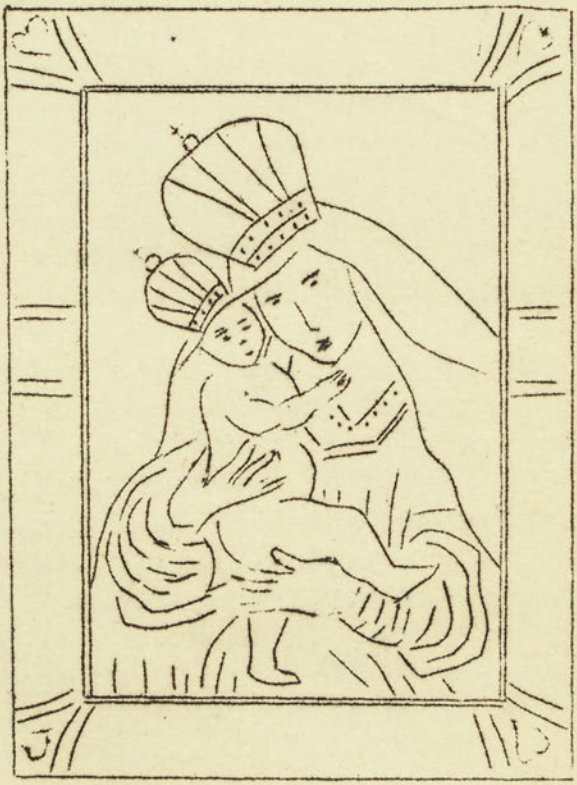
L.L.G.M.

"Nova Slovenka" štev. 6. list za slovenska begunska dekleta. Izdaja dekliš i krožek v Rimu, Via dei Colli 6. Urejuje Ivanka Velikonja.

NOVA SLOVENKA

MAJ IV. 1947

TEBI, GOSPA!

Kakor, da so vsi zvonovi zemlje dali sladko svoje sozvočje enemu samemu imenu, tako ljubo nam zveni tvoje ime, ti, naša Gospa. Starodavne legende šepetajo o tebi in pesmi neuke in polne umetnosti poznajo tvoje ime. Stotisoči deklic, mladenk, žena, nosi tvoje ime.

V naši deželi ni tako skromne koče in ni tako brezbožne palače, da ne bi imela v svojih zidovih tvoje slike. Nema slika govori, opominja, svari, ljubkuje in otožno očita, brez besede oblikuje in kliče na dan vse, kar je v v nas lepega in jasnega.

Kdo si ti, skrivnosti polna? Tvoje oči so kakor vrata, ki skrivnosti čuvajo. Okoli tvojih ustenj je toliko vednosti in moči, zakaj tvoja duša je šla skozi temne prepade in blesteče višine božjega spoznanja. Ali smem s teboj, moja sladka Gospa? Rada bi s tvojimi očmi gledala in tvoje znanosti se učila. Zakaj, tako se mi zdi, da, neizmerno več o Bogu in njegovih skrivnostih, da so ti znane vse bridkosti in več za vso opojnost ljubezni.

Pred menoj boš, kakor neizmerna gora pokrita z belim snegom. Vemp da ne bom prišla visoko, toda enega me obvaruj, da bi to belo goro morala kdaj zapustiti. In to mi še daj, da Ti bom vedno bližji....

MARIJA, MATI MOJA

Tisti čas so stale poleg križa Jezusovega njegova mati in sestra njegove matere, Marija Kleopova in Marija Magdalena. Jezus se ozre na mater in nazraven stoječega učenca, ki ga je ljubil in reče svoji materi: Žena, glej tvoj sin! Potem pravi učencu: Glej, tvoja mati!

S temi besedami nam je dal trpeči Zveličar v svoji zadnji uri pomoč in uteho, dal nam je - mater. Dobro se je zavedal Kristus, kaj nam daje, ko je za ves svet govoril učencu: Glej tvoja mati! Glej, tu jo imaš; mati naj ti bo! Tudi Marija je dobro vedela, kaj ji s temi besedami izročuje njen umirajoči Sin. Zavedala se je, da so od tega trenutka vsi otroci tega sveta zaupaxni njej, da jih bo razveseljevala, tolažila in učila.

Toda, ali vemo tudi me; ali se v polni meri zavedamo, da nam je Kristus podaril svojo mater za našo mater?

Mati! O sladka beseda, ki jo vsak dan ponavlja nešteto človeških src; beseda, ki jo zakliče otrok kadar je vesel, pa tudi kadar je neroden padel po tleh in se pobil! In ko ga mati pobere in pobože, je zopet zadovoljen in srečen - srečen, ker je bil pri materi. In ko dekle zapušča dom in je njen korak usmerjen v širni svet, je najtežje slovo od matere. Komu bo potožila svoje gorje, se razgovorila o svojih uspehih in neuspehih, na katero srce se bo naslonila na tuji zemlji? Sama bo v hrupu širnega sveta. Samo spomin na mater ji bo še ostal!

... In ti, - ti, ki si sama, daleč od doma, kam se boš naslonila, komu boš zaupala svoje srce? Glej, tvoja mati ti govori s križa Kristus. Glej jo, čaka tebe, mene - vse, in nas z odprtimi rokami pričakuje, da se zatečemo v njeno naročje, da nas pritisne na svoje ljubeče materinsko srce. Kdo naju bo razumel, če ne Ona? Kdo bo razumel tebe, ki v skriti samoti prosiš za pomoč, ker si sama, zapuščena? In ti, ki si prizadevaš postati plemenita po srcu in duši? Kje boš iskala nasvete in pomoči? Ali ne pri Njej, ki je plemenitost sama? In ti, ki v tihem, mračnem kotu kapelice brišeš solze in se boriš, trepetaš, da ti vihar ne odnese lepo rastočo in cvetočo lilijo? Ali ne boš pri Njenih nogah našla pomoči in poguma, pri Njej, ki te bo razumela, te prižela na svoje čisto srce in te branila pred viharji in hudimi napadi? In ti, ki ti ljubezen razvnema srce, ko ne veš, komu bi povedala, kako si srečna; ali ne boš tudi ti stopila k Njej, ki sama o sebi pravi: Jaz sem mati lepe ljubezni, strahu, spoznanja in svetega upanja. V meni je milost vsega življenja in resnice, v meni je vse upanje življenja in kreposti. Pridite k meni vsi, kateri po meni hrepenite in nasitite se z mojim sadom.

Pojdimo k Njej me vse, ki hočemo biti dobra in poštena slovenska dekleta, ki hočemo postati vzorne slovenske matere in ponos naroda.

Prišel je mesec maj ves odet v cvetje in lepoto, da proslavi Lepoto vseh lepot, lilijo vseh lilij. Pojdimo zlasti ta mesec k Njej - naši materi! Pojdi tudi ti, stopi pred Njeno sliko in se zamisli. Glej jo in dobro premišljuj! Bela obleka-lilija; sklenjene roke, ovenčane z rožnim vencem, glavo pa ji krasi venec dvanajsterih zvezd. Taka je tvoja mati!

Sedaj pa poglej sebe! Ali si kaj podobna svoji materi? Ali je tudi tvoja obleka - lilija, snežnobela? Ali ne povesa morda svojega cveta, ker jo premalo zalivaš? Ali nosiš trak ponižnosti in svoje roke sklepaš k

pobožni molitvi? Ali venčajo tvojo dekliško mladost zvezde kreposti?

Poglej pred seboj sliko! Tu je tvoj ideal, tu je tvoj vzor. Pri Nej išči pomoč in uteho, Ona ti bo s svojim zgledom dajala nasvetov za pot čistega in plemenitega deklištva. To je naš vzor; to je naša mati!

Kdor ljubi, posnema! Če res ljubimo svojo Mater, majniško Kraljico, posnemajmo jo v krepostoh deklištva, da jo bomo lahko posnemale v junaštvu materinstva.

Ti pa, Marija, ki si vsega občudovanja vredna in je tvoje obličje polno mislosti, spomni se, da boš pred Bogom dobro za nas govorila, da bo odvrnil od nas svojo nejevoljo in nam dal milosti, da te posnemamo!

MARIJA GORETTI

Zgodovina piše, piše s silno brzino razvijajoče se svetovne dogodke. Stara kraljestva padajo, vstajajo nova, človeški razum se prevzema v novih napredovanjih tehnike ter novih odkritij, pozabljajoč na Stvarnika, popolnoma pogreznjen v materijo. Ljudstvo se potaplja in ne ve več rešitve iz tega kaosa.

A tudi Cerkev piše! Piše v knjigo modrosti imena svojih blažencev, ki jih rodi vsaka doba, kot dokaz svetosti Cerkve in božje čujednosti nad njo. Tudi danes proglaša Cerkev mnoge za svetnike, prav zdaj se vrše slovesnosti v cerkvi sv. Petra v Rimu. Ena izmed njih je tudi Marija Goretti, ki je bila pred kratkim prišteta med blažene. Umrla je šele pred 45 leti.

Neznano ti je to ime? A videla boš, da boš vzljubila to ljubko cvetlico na polju, ki je še skoraj v otroški dobi prelila mučenisko kri iz ljubezni do najbolj dehteče lilije - dekliške čistosti. Njeno življenje nam more pokazati, kako na preprost in otroški način moremo doseči vrata večne blaženosti.

Rodila se je l.1890 16. oktobra pod sinjim nebom ankonske marke v Corinaldiju, kot tretji otrok revne družine Alojzija Goretti in Assunte Carlini. Šole ni obiskovala, ker je bila predaleč. Najboljši učitelji so ji bili starši, polni prave in resnične modrosti: strahu božjega. Po rojstvu še treh otrok jim je uborna hišica postala pretesna, zato so se preselili v Ferriere di Conca, v bližino Rima. Zgodnja očetova smrt je silno zadela družino, zlasti mater, ki je ostala bre vsega, sama s šestimi otroki. A glej, kaj naredi devetletna Marijal Čeprav majhna je dobro razumela materino bol in ji je skušala pomagati. V čem je bila pravzaprav svetost te uboge deklice? V popolni pokorščini materi, v zvestem in natančnem izpopolnjevanju domačega dela, vse je napravila iz ljubezni do Boga, z zatajevanjem in stanovitnostjo tako, da je materi res odvzemala veliko skrbi. Bila je res pravi sončni žarek obubožane družine. Z lepo besedo in zgledom je navajala mlajše k dobremu, jih učila moliti, zlasti molitev rožnega venca, ki jo je tako ljubila. Z blažilno besedo, polno zaupanja v Boga, je bodrila mater ob težkih trenutkih revščine in vsakdanjih težavah. Z desetimi leti se je prvič združila z najdražjim Gostom, po katerem je že od prvih let neizmerno hrepenela. Da, iskreno in otroško je ljubila Jezusa! Toda odkod je zajemala vso to ljubezen? Iz vsakdanje molitve, iz ljubezni do dela, posvečenega Bogu, v potrpežljivem in tihem prenašanju utrujenosti, vročine in mraza, ter v doprinašanju malih žrtvic.

"Čujte in molite, zakaj sovražnik hodi okrog kakor rjoveč lev in išče koga bi požrl." Tudi tej nedolžni deklici ni prizanesel, ampak že zgodaj je morala bojevati težak boj, boj za čistost. Sostanovalec Aleksander Serenelli, mladenič 21 let, jo je za vsako ceno hotel pridobiti zase. Zagrozil ji je celo s smrtjo. Od tedaj je mati večkrat videla svojo hčerko jokati, obraz ji je iz dneva v dan upadal. Nikomur ni govorila o tem. Tolažbe je iskala le pri Jezusu v tabernaklju, v trdno vero v besede: "Pridite k meni vsi, ki se trudite in jaz vas bom pokrepčali"

Bilo je 5. julija 1902., prva sobota v mesecu, večer pred praznikom Najdragocenejše Krvi. Ob priliki, ko je je družina mudila na polju, je Aleksander, zadnje dni že ves obseden od hudobnega duha, hotel izrabiti priliko Ubogo Marijo, ki je šivala na pragu hiše, je s silomo izvlekel v svojo sobo in, ker ni hotela pristati na njegove zahteve, jo je zabodel. Po 24 urah je umrla v nettunski bolnici, še preje pa je svojemu morilu iz srca odpustila.

Zadnjo nedeljo v aprilu je bila prišteta med blažene. Zanimivo je to, da njena mati in bratje ter sestre še žive in bodo prišli na slovesnost. Aleksander Serenelli je šel v neki samostan, kjer se je spokoril.

Ta deklica nam je jasen zgled odločnosti in poguma za pravo življenje po veri. Naučimo se od te male kmetičice, kako se bojuje in tudi umrje za čistost!

ŽENA

Danes je ženska dvignila glavo: moški svet je prisiljen, da tudi vpričo in z ženo govori o vseh mogočih svetovnih problemih. Kot izobražena se mora žena trpko boriti za svoje priznanje; da je profesorica, no, to še razumejo - saj je vzgojno polje; da je zdravnica, to je že malo težje, zlasti za nekatere področja. Kako bridka je zgodba francoske zdravnice Deuge, ki je l.1924 kot prava žena se specializirala kot zdravnica za venerične bolezni; celo francozi, ki so tako širokogrudni, tako vseodpuščajoči, tako željni avantur in ekstravaganc, celo ti niso mogli razumeti njenega težnja. In vendar je tu ena osnovnih pravic, ki jih žena mora imeti; prav ta medicinska stroka ginekologije mora postati žensko področje, zakaj bi se ravno tu morale obračati na moški svet. - Da, tu se žena mora boriti in se bo še morala za svojo naravno, ne samo javno pravico. Toda, naša borba za javne pravice mora biti tudi pravična. Belgijka, ki je bila 5 let župnka, pripoveduje: " Po lastnih izkušnjah lahko rečem, da se ženska delno prav dobro obnese kot županka; nikdar se ni v moji vasi toliko naredilo na karitativnem in socialnem polju. Organizirala sem svobodno zvezo kmečkih deklet, jim razlagala, kakšne so njene pravice, da jih mora terjati in se boriti za njih; na področju vzgoje otrok; tudi tu sem imela uspeh: otroško zavetišče, ki ga vodi ženska roka, mora uspeti. Tudi upravno je bila moja vas vzorna; namestila sem ženske; smisel za točnost, predanost delu je lastna nam. Vendar so bila še druga področja, kjer se nisem čutila toliko kos problemom. Če se je obravna-

valo obrtniško vprašanje, vprašanje sejmov, finančno vprašanje, sem čutila potrebo, da se oslonim na mnenje moškega sveta. Tako sem prišla do prepričanja, da taka služba more biti koristna in uspešna le z združenimi močmi, da mora v vsakem javnem uradu biti ženska svetovalka." - Kar priznajmo, da ima ta ženska čisto prav, ženska se mora, ne samo sme boriti zato, da dobi mesto svetovalke v vseh javnih ustanovahkakršnekoli vrste; kar pa se tiče direktirskih mest, pa moramo reči, da se ne borimo za mesta, ampak za pravice. Borimo se za spoštovanje kot žene.

Žena v politiki. V tem oziru mora pa res vsaka ženska, ki se politično udejstvuje marsikaj na debelo požreti; feministke prav danes najbolj razglašajo to točko ženske pravice.

Res je, žena ima naravno pravico, da se zanima za teženje naroda iz katerega izhaja, torej mora biti poučena tudi opolitičnih vprašanjih. Tudi sama lahko kakšno pametno pove, če jo zna in ve. Toda, tudi v politično ~~območje~~ življenje naj stopa v območju svojega naravnega delokroga. Skrbi naj, da tudi v politiko zanese zastavo poštenih ženskih zahtev in pravic. Naj opozarja gospode politike, da so na svetu tudi žene, ki terjajo zadoščenje svojemu delu, naj skrbe, da bo notranja in zunanja politika stala na temelju spoštovanja, upoštevanje žene-matere, žene - umske in ročne delavke. Zato je razumljivo, da je žena ministrca za socialno skrbstvo, saj vendar to tako blizu leži našemu ženskemu bistvu. Ni pa zato treba, da si tudi ženska omadežuje svoja usta s puhlimi, lažnjivimi političnimi racami, s kramarskim, podlim in zvitim zavijanjem besed; je že boljše, če ta privilegij pustimo

moškemu svetu; ne bo nobena posebna čast, če bomo v tem oziru enakopravne moškim. Torej, tudi tu je treba zmernosti in preudarka. Če se borimo za svoje pravice, zato ne smemo pustiti, da bi drugi izrabljali naše sposobnosti ali naše slabosti. V vsej ~~ž~~ borbi moramo vedeti, da svojo žensko-bit ne smemo zatajiti, sicer ne bomo imele pravice, da se borimo za ženske pravice.

KAJ SI NAPRAVILA IZ SVOJIH BRATOV?

Žena je bila ustvarjena kot pomočnica možu. Odkar je izšla iz Stvarnikovih rok, mora žena, ako hoče izpolniti svoje božje poslanstvo, pomagati, sodelovati, dovrševati in dvigati. Zlasti pa mora dvigati moža v duhovni svet. Zato so matere in žene kot svečenice, ki s svojo čisto in požrtvovalno ljubeznijo vodijo duše k Bogu. Prav tako pa so marsikdaj žene, ki so vzrok in povod padcev in propadanja.

Ali sem vzrok za padec? Kdo ima pogum, da bi to priznal? In vendar je tak vzrok žena vedno, kadar pozabi na zadržanost in na čut sramežljivosti.

Skoraj vse katoliške mladenke vedo, kolikokrat in kako skrbno jih je sv. oče opozarjal glede mode in dostojnosti pri obleki.

Slišale so obsodbo pogubne in nenravne mode. Koliko od njih je spremenilo svoj način oblačenja in svoje vedenje? V prvem hipu bi človek sodil, da je tukaj skrivnost pokvarjenosti: taka trmasta nepokorščina tako važnim opominom.

Če pa natančneje premotrimo dušo moderne mladenke in se ne zadovoljimo le s hitro in površno sodbo, bomo ugotovili, da v večini primerov niso pokvarjene in neodklanjajo poboljšanja zaradi svoje propalosti, ampak se ne zavedajo in ne razumejo, da je v njih nosi in vedenju kaj slabega.

Ne smemo jih že vnaprej obsoditi, ampak jih raje vprašajmo, ali se zavedajo, kakšen vtis napravijo s svojo pojavo na okolico. Ali so jim povedali z jasno in matematično natančnostjo tako, da ni v njej nobenega dvoma več, kako usoden je vpliv žene na može? Ali ve, da zaradi tega lahko marsikdo pade?

Velikokrat tega dekle ne ve, morda le sluti. Velika je krivda staršev in vzgojiteljev ki niso v tej stvari razsvetlili vesti. Dekle sicer zaradi nevednosti nima nibene krivde, povzrok za skušnjavo je le. Marsikdo pravi: "Pustimo jih v nevednosti, zakaj bi jim nalagali odgovornost?" - "V nobeni stvari ne vidijo zla", vzdihujejo starejši, "mislijo, da jim je vse dovoljeno." In res, zlasti dekleta dolgo časa ne vidijo zla, ki ga lahko povzročijo in ki jih obdaja. Vse sodijo po sebi. In mlado dekle ne misli hudega in zanj skoraj ne ve. Treba je, da zlo spozna. Prav v njeni brezbrižnosti in preprostosti tiči njena napaka, ki jo je treba pogumno odpraviti. Ne sme soditi sveta po sami sebi, ne sme nedolžno prezreti tega,

kar vzbuja njen nastop v dušah drugih, če sama tega ne občuti. Njena naloga je, da je v svoji okolici kakor svetla lučka, ki dviga in pomaga. Veliko deklet se tega zaveda in stremi k uresničenju svojega poslanstva. Saj so dekleta skoraj vedno višje moralno stoječe, kot bi jim to prisodili, če jih sodimo le po njih zunanjem nastopu. Toda zavedati se moramo, da imamo kot katoličanke ne le skrbeti za lastno posvečenje, ampak delati tudi za dobrobit bližnjih. - Ker so dekleta premalo kritična, zato je zelo nespametno, če se zanašajo v svojem ravnanju in nehanju le na lastno sodbo. Poslušati morajo nasvete in opomine tistih, ki vedo z ljubeznijo spremljati njih pot. Treba je deklet, ki ne bodo sledile modi kakor brezglave čreda ovac, ampak bodo pogumno v nastopu in obleki pokazale kakšen je ideal krščanskega dekleta. Prav tako morajo biti elegantne in lepo oblečene, toda vedno v mejah dostojnosti kot ostale. Vendar pa jih mora prav zadržanost ločiti od drugih. - Kolikšno veselje za ženo, ki bo na dan, ko je treba pregledati vse račune, lahko na vprašanje večnega Sodnika: "Kaj si naredila iz svojih bratov?" odgovorila: "Bila sem jim to, kar si zapovedal: vdana pomoč; roka, ki vodi kvišku, tempelj čistosti, žarišče kreposti. Nikdar nisem pustila v sebi česa, kar bi bilo njim lahko kamen spotike in vzrok za padec. Vprašaš me Gospod, kaj sem napravila iz svojih bratov?... Pomagala sem jim, da se dvignejo k Tebi!"

MAJ

Maj! - In sonce in cvetje in pesem. Tako lepe so naše misli o maju, da res ne vem, ali je to le mesec maj, ali niso morda to le ozelenele livade, razcveteli vrtovi, šumeči gozdi, petje slavcev ob češčenju Kraljice lepot - Brezmadežne.

Zdi se mi, da je to vse skupaj maj, utelešena podoba mlade dekliške duše, polne življenja, veselja, sanj, hrepenenja, hvale in zahvale svojemu vzoru - Mariji.

Prelepe so bile naše misli o maju, ali jih pa morda nismo bili vredni, pa je Bog mednje posadil nekaj grenkih spominov.

Naša pot v begunstvo, slovo od domovine, od staršev, od naših majskih oltarjev in slovenskih pesmi. Še več: prav majske livade je pripravil za grob tisočev, nam pa je dal s tem na potu begunstva slutnjo, da bodo sedaj te livade zelenele še mnogo lepše, cvetele mnogo bujnejše, saj so namočene s krvjo.

In tako imamo od našega maja sedaj le še culico svetlih spominov, toplo južno sonce pa nam vžge vroče hrepenenje po naših livadah po naših gozdovih, po gričkih, kjer se bleščijo bele cerkvice - Marijini domovini, po dolinah, kjer so ob križpotjih znamenja v zahvalo in slavo Mariji. Kako si želimo pri Višarski Mariji odložiti polebo begunstva, zaslišati zmagoslavne Gospodvetske zvonove, ko bodo mogočno klicali in nam v dušah vzbujali vstajenje in potem romali od Bleda do Brezij in od cerkvice do cerkvice na naših gričih in prepevati Mariji v zahvalo brezkončno majsko pesem o v trpljenju preizkušenih in prečiščenih duš.

To je sedaj naš maj: spomini, hrepenenje in še majhna podobica Brezjanske Marije v molitveniku. Zdi se mi, da je to največji zaklad, košček doma, košček našega maja, naše zemlje, naših planin, Triglava in Savice in pesmi naših zvonov, ki so iz belih Marijinih svetišč nenehno oznanjali Njeno slavo.

Še nekaj imamo od maja: podvojeno prošnjo in pomnoženo molitev: Marija pomagaj! Popelji nas iz teme mrtvaških senc, iz mest begunstva. Res, velik je moral biti naš greh, a daj, da bomo po bridkem trpljenju očiščeni, skloni se k nam, spet Mati nam bodi in vrni nas k mizi svoje Dobrotel Glej, po taborišćih razkropljeni in razdvojeni ljudje, osamljene matere, razrušeni domovi, nemi zvonovi Tvojih cerkva, prelita kri tisočerih: ena sama prošnja, en sam klic: Marija pomagaj!

Marija pomagaj, saj Ti kraljica si sveta in naroda slovenskega!

TEŽA DNEVA

Na obzorju se je iz morja dvignila žareča obla. Polagoma se pomika više.

V taborišču vstaja življenje. Najpridnejši hite k prvi maši. Tudi marljive študentke so že na delu.

V kapeli zazvoni pol sedma ura. Baraka oživi. S postelje v kotu skoči Zora. Urno pograbi brisačo in milo in že je v umivalnici. V drugem nadstropju se počasi dvigne Marta. Sede na posteljo, si pomane oči in s pogledom po baraki premotri položaj. V trenutku se ji zasvetijo oči, potegne odejo raz sebe in skoči s pograda. Sijajna misel! Za svoj načrt v hipu navduši še Micko in Vero in vsa "trojka" tiho obkroži spečo Majdo. Marta da intonacijo in po baraki se razlije: "Pri farni cerkvici... Bo treba vstati, slovo jemati od svoje posteljce...." Sprva pritajeno, skoraj pianissimo, se preko piano ojači v forte in ko doseže svoj višek v fortissimo, primejo na Martin znak vse tri za Majdino odejo in jo vržejo na sosedov pograd. Marta sredi slačkega sna plane pokoncu a v prazno. Junaška "trojka" se ji navihano smeje izza vrat umivalnice. Marta je vesela zmage, Majda pa užaljena. Počasi se napravi in do povzdigovanja pride v cerkev. Po maši si še natančneje uredi zunanjost, pobaše knjige in gre v šolo.

Pot jo vodi skozi drevored. Alea d'amore

imenovan. Težko si je priboril ta naslov. Sprva ga niso hoteli priznati, a ker so to potrdila tudi mnogoštevilna dejstva, je le obveljalo.

Majda stopa počasi. Njena postava vzbuja zanimanje. Lepa in postavna je, česar se prav dobro zaveda. Milan jo pozdravi, a ona ga v svoji zamišljenosti ne vidi.

V razredu se vsede na svoje mesto. Odpre slovensko knjigo. Z enim očesom skuša pregledovati važne zapiske, z drugim pa kritično motri razred. Dušan je že v šoli. Majda se trudi, da bi ohranila videz učenja. A Dušan, kot dober psiholog njene poglede opazi! Smola! Že je pri njej. Majda je sama nase nejevoljna, da se je izdala v svojem zanimanju. Samozavestno se obrne od njega in študira dalje. Nihče se ne zmeni več zanjo.

Rudi piše, Janez gleda svojo preljubo filozofijo, Jože pa se razgovarja z Ančko! Kaj pa je zopet tam? Polilo se je črnilo in Jože ponudi Ančki milo. Majda opazuje, kaj se bo zgodilo. Kaj se je zgodilo? Nič! Ančka vzame milo, se zahvali in čez minuto ima že čiste roke. Majdina glava tega ne razume. Sevedaj Ančka se ne zna pravilno vesti. - Zvonec pozvoni. Ure se pričnó, končavajo in pouka je konec. Majda srečna pograbi knjige in odvihra domov. Preobleče se v modro krilo, belo bluzo in se pogleda v zrcalo. Hm! Kdo more reči, da nisem prikupna? Ustnice se ji nasobijo in roka položi zrcalo na mizo.

Sredi poti se spomni, da bi morala počakati Sonjo, ker pa je ona danes ne bi razumela, se napoti kar sama v obednico. Prejme svoj delež in hoče na svoj prostor. Zaseden je. Pravi! Pa v drugo klop. Hoče se vsesti, Samo hip - smola - klop se podre z Majdo vred. Presunljiv x

vzdih in široko odprte oči iz tretje klopi pazvonki smeh Dušana. Majda rdeča od sramu, hitro požira in v naglici izgine iz obednice.

Doma se skrtači, umije, spravi v red svoje lase in hoče na obisk k mami v zidano stavbo. - Nemirna in slabe volje stopa po drevoredu mimo stanovanja kuharic. Ustavi se ob vrtu in gleda gosjo družinico. Gleda in občuduje. Ko hoče naprej, ji zapre pot puran v vsej svoji mogočnosti. Smola!

Ponosna Majda trepeče pred ubogim puranom. S hitrim pogledom se ozre in ko vidi, da ni nikogar se spusti v dir. A puran za njo. Kam sedaj? Najbližja pot je kapela, tja se zateče. In v zadnjem trenutku zapre vrata. Puran je ostal zunaj. Vsa skesana pade na kolena pred Marijo in prosi: "Poglej Marija, kaj sem danes doživela. Vse mi gre narobe, vsi se mi posmehujejo. Pravijo, da sem domišljavka. Ali sem res? Če sem, prosim, pomagaj mi! Nisem sama kriva, krivi so drugi, izzivajo jo me, moram se braniti pred njih hudobnostjo! Prosim te pomagaj mi! Amen!

ZAKAJ STE MALOVERNI?

Vse ste že slišale zgodbo o malem dečku, ki se je sredi silnega viharja brezskrbno igral v kotu kajute. Potniki so prestrašeno sklepali roke in klicali na pomoč. Mornarji so bledi izvrševali povelja in so le s težavo skrivali grozo, ko so videli strašno neurje, dečko pa je mirno pobiral svoje prevrnjene igrače in jih spravljal v red. Ko so ga vprašali, ali se nič ne boji, se je nasmehnil in ponosno povedal: Kapitan je moj oče, kaj bi se bal!"

Tudi mi imamo Očeta, ki drži v rokah našo usodo. Vsak dan se k Njemu zatekamo: "Oče naš, kateri si v nebesih." On nas je ustvaril, nas ohranja in vodi skozi viharje življenja v miren pristan večne blaženosti. Boga je naš oče. Za srečo nas je namenil, vsa sredstva nam je dal, da jo vsi lahko dosežemo. Cerkev nam je dal, da nas kot skrbna mati vodi in varuje.

Krščanstvo pokaže vsakemu človeku, čemu je na svetu. Kristus nam govori: "Jaz sem pot, resnica in življenje." Vendar nam včasih izginejo izpred oči te resnice. Človekovo življenje je taka uganka in še večja uganka nam je življenje narodov. Vedno večje zmede nastajajo in komaj se znajdemo v tej borbi. - Toda, čim posije v to zmedo luč vere, dobi vsako naše delo svoj pomen in vrednost. "Njim, ki Boga ljubijo, vse pripomore k dobremu." - Dve leti našega begunstva sta nas marsikaj naučili. Veliko smo izgubili, a srečni, če smo ohranili ideale, če smo ostali otroci božji. Bog zahteva od nas otroškega zaupanja. "Kaj ste maloverni?" Dokler bomo v Boga zaupali, se nam ni treba ničesar bati. Bojmo se samo, da bi se od Njega

odtrgali in Njegovo milost izgubili.

Pretehtaj svoje misli in dejanja. Če ni vse prav, če opbupuješ in se te polašča maloduš-je, je krivda edinole v tebi.

Obrni se z novim zaupanjem k Bogu: "Oče naš, kateri si v nebesih, sprejmi nas, svoje otroke! Obnovi v nas vero, utrdi upanje in poživi ljubezen, da bomo lahko srečni in veseli povsod ponavljali: Hvaljen bodi Bog, ker si dober in na vekomaj traja tvoje usmiljenje!"

IZ SENIGALLIJE.

Kaj naj povem o našem življenju, ki je tako enolično; vendar pestro, če ga natančno opazujemo.

Nl nas malo. Štiri pločevinaste sode so napolnili z nami, v resnici štiri sode, ker imamo postelje v dva "štuka". Zgornji je namenjen za predpisane postave, vendar se tega točno ne držimo. Sedaj, ko je že toplo, ko je Alea d'amor že ozelenela, si rade poiščemo v naravi lepših prostorov, ker nam pod rjavo pločevino ni nič prijetno.

Hitro nam poteka čas, ker nam ga delo krajša. Težko je najti dekle, ki bi brez dela zapravljala čas. Mislil bi kdo, da dela nimamo. Nasprotno - povsod se nam ponuja ročno delo, za kar ima dekle največ smisla in veselja, se je pri nas zelo razcvetelo: Božična in velikonočna razstava je to v polni meri pokazala.

Med nami je tudi nekaj dijakin. Te največ zaposli šola, razvedrila in zabave jim nudi kongregacija in dijaška zveza. Druge organizacije,

ki ostojajo pri nas so še: Misijonski krožek ki svoj namen dobro dosega, EPZ (emigrantski pevski zbor) lepa pevska skupina, ki sedaj deluje le kot cerkveni pevski zbor. Ne smemo pa pozabiti SEKO (slovenski emigrantski katoliški odbor) ki s svojimi prireditvami dosega velike uspehe. Športno društvo pa nudi navdušenim športnicam lepo priložnost, da se razvedre in pokažejo svoje športne sposobnosti.

Tako je pri nas. Zadovoljne smo, vedno dobre volje kljub mnogim težavam.

IZ BOLOGNE.

Mili glasovi jutranjih ptičev že prihajajo skozi meglено jutro v sobo, kjer je še popoln mir. Kmalu pa se dvigne zaspana glava, pogleda na uro ... in res čas je že. Počasi se bo treba odpraviti k maši.

Čez nekaj časa je v sobi že rahel šum, šepetanje, včasih tudi ropot, večkrat popolnoma nehote in po nesreči.

" Ura je že ½ 7 ". "Hvala lepa," se glasi odgovor in prizadeta se mirne duše obrne v drugo stran še za nekaj minut. Joj, kako hitro beži čas! Skoraj bo že sedem. Zdaj pa kar hitro na noge, sicer bo dan brez sv.maše!

In res, v zadnjem hipu vstaja skoraj vse in hiti k sv.maši.

Od časa do časa pa marsikatera nikakor ne more iz postelje; posebno težko je takrat, kadar zunaj dežuje ali pa je še prevec utrujena, ker je šla prepozno k počitku.

Od ½ 8 - 8 ure je zajtrk: kruh, marmelada in čaj. Skromen je in marsikdaj še pre-

pičel. Pa Bog pomagaj, bo že boljše, se tolaži vsaka in gre k svojem delu.

Ko je vse pospravljeno je začetek resnega dela. Ta mora na predavanja, druga ima cel kup umazanega perila, tretja zopet sedi za šivalnim strojem: narediti mora še to obleko, popraviti ono krilo, zašiti več stvari, ki jih ne more več odlagati. Dela se nikoli ne zmanjka.

Kot bi trenil je po dopoldnevu in popoldan je podoben prejšnji polovici. Hitro pride veder.

Še toliko in toliko strani je ostalo tej, in ona mora predelati danes to knjigo sicer ne pride skozi do izpita. Večino dneva pač porabi s predavanji in zdaj hočeš, nočeš, mora potegniti v noč.

Marsikdaj bi se bolj prilegel izprehod v prijetno okolico, pa kaj ko je ta čas tako odmerjen.

Tako minevajo dnevi, meseci, leta in se izgubljajo z neverjetno naglico v preteklost. Nikdar ni dan predolg.

Vsak dan pa nudi poleg vsega tega še nešteto prilik za razne žrtvice, za samopremagovanja, vsepolno primerov ob katerih si prav vsaka lahko izpolnjuje svoj značaj, popravlja napake, nabira kreposti, skratka: pripravlja na bodoče življenje, ki vsekakor ne bo lahko in bo zahtevalo prav od vsake več kot kdaj poprej, pa naj bomo kjerkoli, v tujini ali pa doma.